

یادداشت ماه

دکتر محمدابراهیم باستانی پاریزی در مقاله‌ای با عنوان «درخت جواهر» که برای جشن‌نامه استاد یحیی مهدوی نوشته‌اند درباره‌ی استاد مهدوی اشاره کرده‌اند:

«دکتر یحیی مهدوی و برادرش دکتر علی‌اصغر مهدوی، در حکم درخت جواهر در دانشگاه تهران بوده‌اند، و سالهای سال نه‌تنها به تدریس و تربیت دانشجویان در رشته فلسفه دانشکده ادبیات و دانشکده حقوق اشتغال داشته‌اند، بلکه در طول سالیان متمادی از سالهای قبل از شهریور بیست تا اندکی بعد از انقلاب اسلامی در بیشتر محافل فرهنگی و دانشگاهی شرکت داشته‌اند. این دو برادر، خصوصاً آقا یحیی، همیشه مشوق و مؤید اهل فضل و دانش بوده‌اند، و افسوس که امروز مرحوم مجتبی مینوی در قید حیات نیست که در فضائل دکتر یحیی مهدوی داد سخن دهد، یا مرحوم دکتر غلامحسین صدیقی زنده نیست که مراتب کمالات استاد کم‌نظیر ما را به زبان آورد، یا مرحوم فاضل تونی، یا عباس اقبال، یا مرحوم نصرالله فلسفی، همه آنهايي که سالیان دراز با استاد نسیب نجیب حسیب، دکتر یحیی مهدوی دمخور و دمساز بوده‌اند، هیچ‌کدام زنده نیستند که لب به سخن بگشایند و دکتر سیاسی نیز دیری است چهره در نقاب خاک کشیده است. اینک موجب شرمندگی مخلص است که گوشه‌ای از مراسم این سپاسگزاری به عهده امثال مخلص است گذاشته شده، که البته هرگز از عهده سپاس و ادای دین این استاد صاحب نام پر نمی‌توانیم آمد».

همانطور که دکتر باستانی پاریزی اشاره کرده‌اند درباره‌ی خدمات علمی و فرهنگی استاد یحیی مهدوی باید کسانی بنویسند که بتوانند از عهده سپاس و ادای دین استاد برآیند. نام یحیی مهدوی پیوندی عمیق و وثیق با فرهنگ و فلسفه در ایران دارد و اهل فلسفه به نقش استاد در بنیان گروه فلسفه دانشگاه تهران و تربیت شاگردان فراوان وقوف دارند. ایشان از سال ۱۳۲۰ که به عنوان دانشیار فلسفه وارد خدمت دانشگاهی شد و تا ۱۳۵۲ که به افتخار بازنشستگی نایل آمد یکسره به تدریس و خدمات دانشگاهی همت گماشت و در کنار تدریس به تالیف و ترجمه آثار فلسفی پرداخت که آثار جدید ایشان در سالهای اخیر منتشر شده است. استاد مهدوی طی سالها تدریس به تربیت شاگردانی پرداخت که امروز استادان بنام فلسفه‌اند. استاد طی سالهای متمادی حقوق ماهیانه خود را برای چاپ کتاب و تشویق دانشجویان به دانشگاه تهران بخشیدند و از ممر آن، کتابهای بسیار ارزشمند در سلسله انتشارات دانشگاه به چاپ رسید و گذشته از این، کتابخانه بسیار نفیس خود را به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران هدیه کرده‌اند. نگارنده خود را در مقامی نمی‌بیند که درباره‌ی فضل و فضیلت استاد یحیی مهدوی اشاره کند و خوانندگان می‌توانند به مقالات دکتر محمدخوانساری و دکتر غلامعلی حداد عادل در این شماره کتاب ماه مراجعه کنند. به منظور بزرگداشت مقام علمی و فرهنگی استاد یحیی مهدوی، همزمان با انتشار کتاب ماه ادبیات و فلسفه، جشن‌نامه استاد با عنوان «مهدوی‌نامه» به همت علی‌اصغر محمدخانی و حسن سیدعرب منتشر می‌شود که جمعی از شاگردان و ارادتمندان استاد با اهدای مقالات علمی و فرهنگی در این مراسم سپاسگزاری شرکت کرده‌اند.

این جشن‌نامه با آثاری از محمدخوانساری، غلامعلی حداد عادل، ایرج افشار، علی‌افضلی، سلمان البدور، محمدابراهیم باستانی پاریزی، محمدرضا بهشتی، استفان پانوسی، نصرالله پورجوادی، محسن جهانگیری، رضا داوری، عباس زریاب‌خویی، غلامرضا ستوده، سیدجعفر سجادی، اسماعیل سعادت، رضا سلیمان حشمت، سیدجعفر شهیدی، علی قیصری، علیمحمد کاردان، محمدحسن لطفی، فتح‌الله مجتبی‌بی، سیدجلال‌الدین مجتبیوی، کریم مجتهدی، مهدی محقق، سیدمصطفی محقق داماد و سلیم نیساری فراهم شده که به محضر استاد تقدیم می‌شود.

درباره‌ی خدمات علمی و فرهنگی پیدا و پنهان استاد یحیی مهدوی باید کتابها و مقالات دیگری نوشته شود و بی‌شک نام استاد یحیی مهدوی در معرفی فلسفه غرب در ایران درخشان و ماندگار است.

همه کسانی که استاد دکتر یحیی مهدوی را می‌شناسند می‌دانند که ایشان کمتر درباره خود سخن گفته است. بیش از ۵۰ سال است که به تألیف، ترجمه و تربیت شاگردانی که امروز خود استادان فلسفه‌اند پرداخته است. بنیان گروه

فلسفه دانشگاه تهران و ترویج فلسفه در روزگار ما گوشه‌ای از خدمات فرهنگی ایشان بوده و به راستی زینده عنوان «استاد استادان» است. در اول اسفند ۱۳۷۷ به همراه دکتر محمد خوانساری،

دکتر غلامعلی حداد عادل و دکتر نصرالله پورجوادی برای دیدار با استاد مهدوی به منزل ایشان رفتیم. سخن از زندگی و دوران تحصیل استاد به میان آمد. آنچه می‌خوانید حاصل این دیدار است.

ادبیات و فلسفه

استاد مهدوی: مقدم بر همه جناب میرزا عبدالعظیم خان قریب که در عین سادگی و خوش محضری و وظیفه‌شناسی جلب احترام می‌کرد. جناب میرزا سعی می‌کردند که شاگرد چیز یاد بگیرد و متن فارسی را خوب بفهمد و بتواند درست بنویسد. جناب میرزا حتی این اواخر که در دانشسرای عالی تدریس می‌فرمود، منظم و مرتب سر ساعت در کلاس حاضر بودند. استاد دیگری که از لحاظ فکری در من تأثیر داشتند مرحوم دکتر حسین گل‌گلاب بودند که در خانه علوم جدید را مطابق برنامه دبیرستان تدریس می‌کردند؛ مقصود ریاضیات و جغرافیا و زبان فرانسه است که البته آشنایی با این علوم به خودی خود در روشنفکری مؤثر است.

اما در دارالفنون مرحوم استاد فروزانفر چون متعهد تدریس چند ماده بودند و از همه بیشتر ایشان را می‌دیدیم از لطایف و ظرایفی که گاه به گاه به مناسبت خواندن اشعار افاضه می‌کردند مستفیض می‌شدم. مرحوم فروزانفر در سال پنجم ادبی زبان و ادبیات عرب

خوب است و هر وقت آن اشعار را به یاد بیاورد محظوظ می‌شود و فیض می‌برد. درسها و کتابهای آن وقت در مقایسه با این دوره عوض شده است و نمی‌توانم بگویم که کدام کتابها بهتر است. در دوره ما فرائدالادب کتاب فارسی سال دوم و سوم بود و میرزا عبدالعظیم خان قریب درس می‌دادند. این کتاب، منبع بسیار خوبی است. در سالهای بعد هم کلیله و دمنه می‌خواندیم. سال گذشته باز این کتاب را خواندم دیدم عجب کتاب مشکلی است با اینکه مرحوم مجتبی مینوی خیلی برای آن زحمت کشیده است. همچنین گلستان سعدی و کتابهای دیگر هم می‌خواندیم که آسانتر بودند.

دکتر خوانساری: مثل اینکه جناب عالی اخیراً یک دوره گلستان را هم مطالعه فرمودید؟
استاد مهدوی: بله، و اکنون باید مطالعه بوستان سعدی را شروع کنم.
دکتر پور جوادی: کدام یک از اساتیدتان در شما مؤثر بودند؟

دکتر حداد عادل: جناب عالی در دارالفنون درس خوانده‌اید و با روشهای تعلیم و تربیت آن زمان و نیز استادان و نظامهای تعلیم و تربیتی آن وقت رشد کرده‌اید و آشنایی دارید. در این هفتاد-هشتاد سال هم تغییرات بسیاری صورت گرفته است. حال سؤال بنده این است که جناب عالی شیوه‌های تعلیم و تربیت آن زمان را با زمان فعلی چگونه مقایسه می‌کنید، و نقاط ضعف و قوت آن زمان و نیز قوت و ضعف این زمان به نظر شما در چیست؟

استاد مهدوی: پاسخ به این پرسش محتاج این است که اوضاع پس از آن زمان را که حاصل تغییرات بسیاری است بدانم و حال آنکه مطلع نیستیم. در آن زمان یک نوع محبتی میان شاگرد و معلم بود و یک نوع احترامی نسبت به استاد ادا می‌شد. معلمین هم به چشم دیگری به شاگردان نگاه می‌کردند. آن وقت فارسی را بهتر یاد می‌گرفتند و حفظ اشعار و چیزهای دیگر خیلی مفید بود. انسان اگر شعری حفظ یا بلد باشد برای خودش خیلی

استاد استادان

را از روی کتاب الوسيط وفقه را از روی مختصر نافع و منطق را از دانشنامه علایی تدریس می کردند. گاهی قسمتهایی از نهج البلاغه را تعیین می کردند که از بر کنیم.

باید بگویم که من فقط یک سال در متوسطه بودم. سوم را پیش از تعطیلات تابستانی به طور متفرقه امتحان دادم و پس از تعطیلات، چهارم را امتحان دادم و پنجم را در کلاس بودم. سال ششم را هم پس از تعطیلات امتحان دادم. یعنی پنجم و ششم را در یک سال امتحان دادم و بعد به دارالمعلمین عالی رفتم. دکتر حداد عادل: مرحوم گل گلاب هم معلم شما بودند؟

استاد مهدوی: بله ایشان در دارالفنون به ما جغرافی درس می دادند. همچنین مرحوم مسعود کیهان، که دایی من بود، فرانسه درس می داد. مرحوم میرزا عبدالعظیم خان هم فارسی درس می داد. مرحوم کاظم شیمی فرزند دکتر محمود خان شیمی هم درس شیمی می داد. دکتر حداد عادل: این دوره تحصیل شما در چه سالهایی سپری شد؟

استاد مهدوی: سال ۱۳۰۶ الی ۱۳۰۷ بود بعد از دارالفنون به دارالمعلمین عالی رفتم. دکتر حداد عادل: در دارالمعلمین چه کسانی استاد بودند؟

استاد مهدوی: دارالمعلمین تازه تأسیس شده بود. وزیر فرهنگ آن زمان، مرحوم اعتمادالدوله میرزا

یحیی خان قره گزلو بود که واقعاً وزیر فرهنگ خوبی بود، به فرهنگ بسیار علاقه مند بود و خودش هم انسان خوبی بود. ادیب پیشاوری در منزل ایشان یعنی خانه برادرشان بهاءالملک بودند.

دکتر حداد عادل: کدام یک از اساتید، بیش از دیگران در شما علاقه به وجود آوردند؟

استاد مهدوی: از این حیث مرحوم فروزانفر بیش از دیگران مؤثر بود زیرا بیش از دیگران درس می داد. رئیس دارالمعلمین مرکزی آن زمان مرحوم ابوالحسن خان فروغی بود. دارالمعلمین مرکزی پشت سبزیکاری امین الدوله، که خیابان فرهنگ در آنجاست، واقع شده بود و ما به آنجا می رفتیم.

دکتر حداد عادل: آنجا اکنون مرکز تربیت معلم کودکان استثنایی شده است. در آن زمان میرزا ابوالحسن خان فروغی رئیس آنجا بودند؟

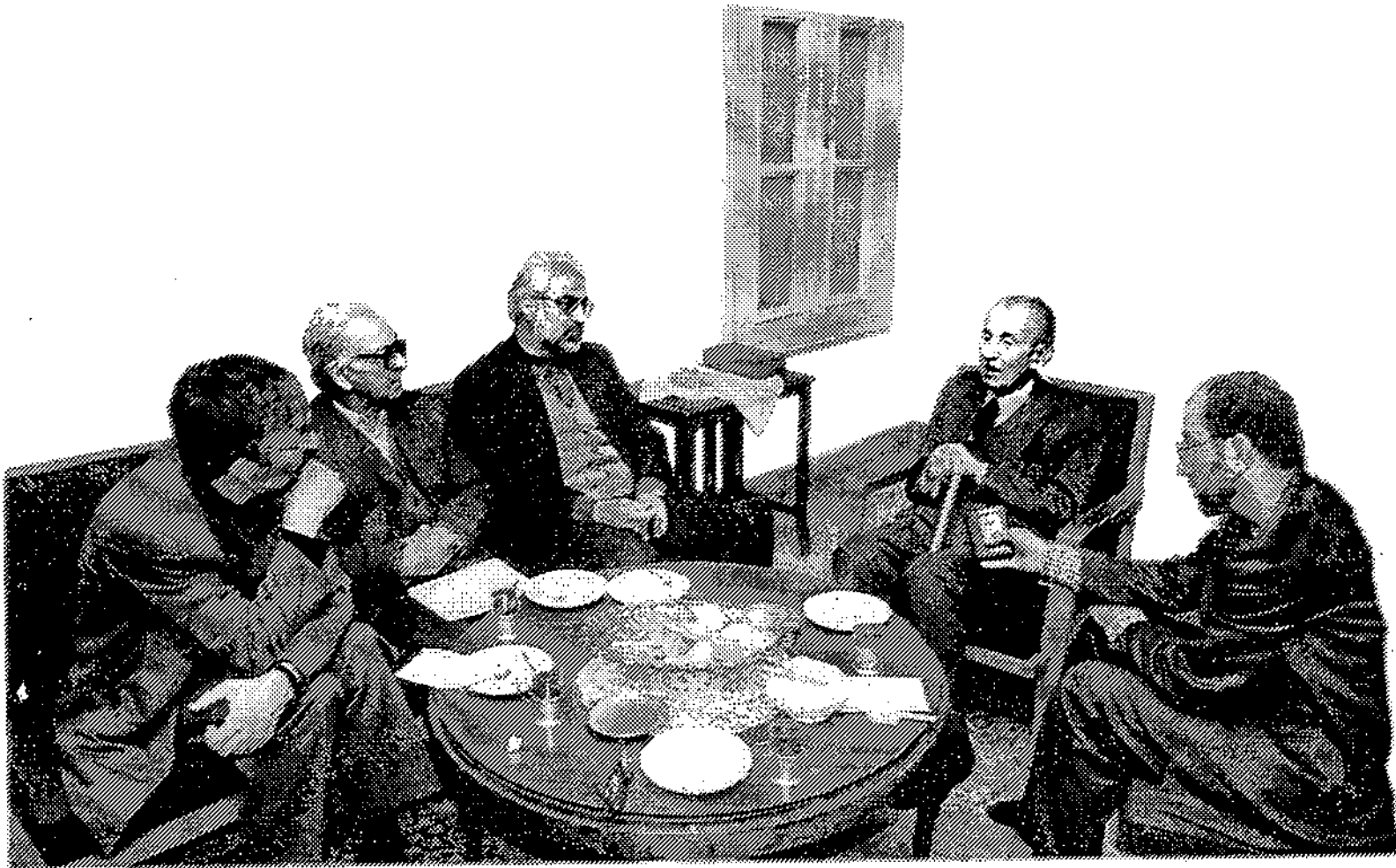
استاد مهدوی: میرزا ابوالحسن خان تا آن موقع رئیس آنجا بودند ولی هیچ وقت نیامدند و نمی دانم چرا نیامدند.

دکتر حداد عادل: دیگر اساتید دارالمعلمین چه کسانی بودند؟

استاد مهدوی: استادان فرنگی آوردند، برای تدریس فلسفه و تاریخ ادبیات فرانسه، البته این کار برای همه شاگردان خیلی مشکل ایجاد می کرد. استاد فرانسوی به زبان فرانسه سخن می گفت و هیچ یک از شاگردان سخن او را نمی فهمید. فرانسه ما در آن جد نبود که

حرفهای او را بفهمیم. مخصوصاً وقتی تند حرف می زد کسی حرف او را اصلاً نمی فهمید. وقتی انسان به تازگی زبانی را یاد بگیرد هنگامی که دیگران به آن زبان صحبت می کنند به نظرش می آید که آنها تند حرف می زنند و این بود که اعتصاب کردند. مرحوم دکتر شفق تحقیق در تاریخ ادبیات و تاریخ قدیم ایران را درس می دادند. پس از اعتصاب قرار شد موسیو هیتیه فقط فرانسه درس بدهند و مرحوم دکتر شفق فلسفه را هم درس بدهند که ایشان با روان شناسی شروع کردند و از همان کتاب فلیسین شاله که آن معلم فرانسوی خواسته بود استفاده کردند، البته به فارسی. از استادان دیگر یکی مرحوم ملک الشعراء بهار، تاریخ ادبیات قدیم ایران را درس می داد، و دیگری مرحوم عباس اقبال که جغرافیای انسانی را تدریس می کرد. استاد دیگر من مرحوم سید کاظم عصار بود که جزوه عربی تقریر می کرد. این کلاس مشترک میان فلسفه و ادبیات و حقوق بود که تازه متداول شده بود و درسهایمان در این کلاس تقریباً یکی بود. بنابراین من در کلاسی بودم که می توانستم در آخر سال بین فلسفه و حقوق یکی را انتخاب کنم. درس حقوق به مذاقم خوش نمی آمد لذا در همان کلاس ماندم و فلسفه و ادبیات خواندم. مرحوم آقا محمد سنگلجی هم معلم ما بود و شرایع درس می دادند. خدا او را رحمت کند، مرد خوش محضر خوبی بود و از علوم خفیه هم اطلاع داشت.

دکتر پور جوادی: پدرتان چه نقش تربیتی ای

داشتند؟

استاد مهدوی: پدرم راضی نبود که به مدرسه بروم لذا همه درسها را در منزل خواندم. این درس خواندن به طریق قدیم بود یعنی مثل یک طلبه درس می خواندم. مرحوم گل گلاب معلم علوم جدید و زبان فرانسه و چیزهای دیگر بودند. بعد مسئله نظام وظیفه پیش آمد و گفتند که لیسانسیه ها از دوره اول خدمت سربازی معافند. در این هنگام پدرم راضی شد که به مدرسه بروم و لیسانس بگیرم.

دکتر پورجوادی: چرا پدر شما راضی نبود که شما به مدرسه های معمولی بروید؟

استاد مهدوی: گفتند که بداخلاق در می آیند.

دکتر خوانساری: یعنی از نظر اخلاقی یا عقاید دینی؟ استاد مهدوی: در منع من از رفتن به مدرسه برادر بزرگترم هم مؤثر بود. او در مدرسه سن لویی درس می خواند و بعد او را به انگلستان فرستادند. از آنجا نوشته بود که مدرسه جای بدی است و بداخلاق و غیره را رواج می دهد. این بود که پدرم من را نفرستاد.

دکتر حداد عادل: در منزل چگونه درس می خواندید؟ استاد مهدوی: معلمی داشتم بسیار جدی و با خدا به نام شمس الشریعه ایلی [خدایانش قرین رحمت فرماید] که از صبح می آمد تا عصر. می گفت دو زانو بنشین و درس بخوان. اول یک حزب قرآن می خواندیم و بعد فارسی را شروع می کردیم و سپس عربی را با صرف و نحو. در این مدت تمامی جامع المقدمات را خواندیم.

دکتر حداد عادل: پس جامع المقدمات را در منزل خواندید؟

استاد مهدوی: بله. پس از آن هم الفیه ابن مالک و سیوطی و تبصره علامه و شرایع را خواندیم، به علاوه تفسیر قرآن و تجزیه و ترکیب چند آیه در هر روز. بعد

هم معلم رفت و گمان می کنم که او را کشتند. خدا بیامرز او را. پس از ایشان شرح لمعه را با معلمی دیگر شروع کردیم.

دکتر حداد عادل: قصد بود که شما عالم علوم دینی بشوید؟

استاد مهدوی: البته خودم گاهی فکر می کردم که به نجف بروم ولی بعد منصرف شدم و به این راه افتادم.

دکتر حداد عادل: ولی این برنامه تنظیم شده بود که علوم دینی بخوانید و عالم علوم دینی بشوید؟

استاد مهدوی: نه، این برنامه ای بود که همه داشتند. یعنی برنامه درسی تمام کسانی که در خانه درس می خواندند همین بود. پدرم هم همین طور درس خوانده بود.

دکتر حداد عادل: ریاضی هم می خواندید؟

استاد مهدوی: بله، نزد مرحوم گل گلاب؛ البته جمع و تفریق را نزد مرحوم شمس می خواندم، معلم دیگر من مرحوم میرزا ابوالقاسم گشتاسبی بود که مقامات حریری را نزد ایشان خواندم و چند مقامه اول را از بر کردم. ایشان دنباله کتبیهای مسجد سپهسالار را نوشت. آن کتبیهای را مرحوم میرزا غلامرضا و پس از او میرزا عمو نوشته بودند. البته خط او به خوبی میرزا غلامرضا نیست. به هر حال کتبیهای ناقص بود. مرحوم مدرس پس از اینکه نایب التولیه شد تکمیل بنای مدرسه را شروع کرد. در آن زمان شبستان نیمه کاره بود؛ منظوم از شبستان، چهل ستون نیست، بلکه سمت راست آن است. آن را تعمیر کردند و گنبد هم تعمیر و تعویض شد. آن وقت بیشتر موقوفه ها را می خوردند. مرحوم مدرس آدمی درست و حسابی بود. خدا رحمتش کند. اتفاقاً یکی از معلمهای من، شاگرد مرحوم مدرس بود. منظوم مرحوم شمس است که در مدرسه سپهسالار نزد مرحوم مدرس درس می خواند. پس از اینکه مرحوم مدرس

نایب التولیه شد، مرحوم شیخ ابوالقاسم ناظر مدرسه شد و بقیه کتبیهای خط اوست.

دکتر حداد عادل: او در خط هم معلم شما بود؟

استاد مهدوی: معلم خط من نبود. معلم من در خط مرحوم عماد طاهری بود که از اتقیا بود.

دکتر حداد عادل: به طوری که از عکسهای آن زمان شما معلوم است ظاهراً مرحوم حاج سید محمد تقی خوانساری در منزل شما بوده اند. اگر از ایشان هم خاطره ای دارید بفرمایید.

استاد مهدوی: پدرم مرحوم حاجی امین الضرب با علما بسیار حشر و نشر داشت، چنان که مرحوم آیت الله زاده شیرازی پسر مرحوم آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی که اعلان جهاد داده بود چند سال در منزل ما بود. آن زمان انگلیسی ها به عراق آمدند. عده ای را از آنجا تبعید کردند؛ از جمله در میان آنها مرحوم آیت الله زاده شیرازی بود، که مردم تهران استقبال شایانی از ایشان کردند و در خیابان ری ایشان سوار الاغ شدند و مردم پیاده ایشان را همراهی می کردند. آقا میرزا محمدرضا را با الاغ آوردند تا دم پله هایی که تا تالار بیرونی می رود و این جمله را می خواندند و می آمدند: شکر خدا که از نجف حاجت ما برآمده

کوری چشم دشمنان صاحب منبر آمده

آدم خوبی بود. ایشان چند سال در منزل ما بودند، مرحوم آیت الله آقا میرزا محمد تقی در همان موقع فوت کرد و مرحوم میرزا محمد رضا اینجا بودند. خیلی خوش اخلاق و بسیار سلیم النفس بود. آقا سید محمد تقی خوانساری نیز همین گونه بودند. ایشان اتاق علی حده داشتند. وقتی اینجا آمده بودند در سرمای زیاد سر حوض می رفتند و وضو می گرفتند ایشان از اولیا و اتقیا بودند، صورتی نورانی داشتند بهجت افزا.

دکتر حداد عادل: ایشان هم از عراق آمده بودند؟

دکتر مهدوی

استاد مهدوی: نه، ایشان از قم آمده بودند و شاگرد مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی اعلی الله مقامه بودند. جانشین ایشان هم شدند ولی زود فوت کردند. در آن وقت من دیگر اینجا نبودم.

دکتر حداد عادل: جناب آقای دکتر لطفاً درباره رفت و آمد سید جمال الدین اسدآبادی در منزلتان چیزی بفرمایید.

استاد مهدوی: او به این منزل ما در سه راه امین حضور نیامده بود. آن وقت منزل ما در چاله میدان در حمام فیروزه بود. در آن زمان رقابتی میان امین الدوله و امین السلطان بود. امین السلطان صدراعظم بود سید جمال را در خانه حاج محمد حسن منزل داد و پدرم برای خواندن عربی نزد او می‌رفت. او پدرم را «یافتی الفاضل» خطاب می‌کرد و منتهایی به او می‌داد تا به عربی برگرداند و در میان آنها نوشته‌های سیاسی هم بود. وقتی او را از حضرت عبدالعظیم (ع) بردند، حاج محمد حسن به نمایندگی خود در کرمانشاه توصیه می‌کند که از او پذیرایی کند؛ چون در وضع خوبی او را نبردند. سه مرتبه به اینجا آمد. کتابهایش نزد ما بود که بعداً آنها را به مجلس دادیم.

دکتر حداد عادل: داستان آن صندوق که گذرنامه سید جمال در آن پیدا شد چه بود؟

استاد مهدوی: کتابها و اسبابهایش در صندوق بود و گذرنامه هم در آن بود و درش باز بود. روزی مرحوم محیط طباطبایی اینجا بود و صحبت شد که ملیت سید جمال چیست؟ گفتم گذرنامه ایرانی دارد. گفت بیار ببینم. برایش آوردم. از من گرفت و مدتی هم نزد ایشان بود. به هر حال، سید جمال گذرنامه ایرانی داشت.

دکتر حداد عادل: مرحوم دهخدا استاد شما بوده؟ ایشان در مدرسه علوم سیاسی بودند.

استاد مهدوی: نزد ما نبودند.

دکتر حداد عادل: چند سال در دارالمعلمین تشریف داشتید؟

استاد مهدوی: سه سال در آنجا بودم و بعد لیسانس گرفتم. لیسانس بنده اولین شماره است. به کسانی که شاگرد اول می‌شدند، مدال می‌دادند. از مهر ۱۳۰۷ تا مهر ۱۳۱۰ در دارالمعلمین بودم و پس از آن به فرنگ رفتم.

دکتر حداد عادل: به خرج خودتان تشریف بردید؟

استاد مهدوی: خیر، جزو محصلین اعزامی بودم. آن زمان کسی نمی‌توانست خودش برود، برای اینکه ارز را کنترل می‌کردند.

دکتر حداد عادل: شما جزو دوره سوم محصلین اعزامی به فرنگ بودید؟

استاد مهدوی: باید همین طور باشد چون سالی که ما به دارالمعلمین رفتیم نخستین گروه شاگردها به فرنگ رفتند.

دکتر حداد عادل: چه کسانی با شما اعزام شدند؟

استاد مهدوی: از لیسانس‌های دارالمعلمین آقایان علی اکبر بامداد و عباس پرویز.

دکتر خوانساری: دکتر سیاسی قبل از جناب عالی اعزام شدند؟

استاد مهدوی: بله، ایشان پیش از جنگ جهانی اول به فرنگستان رفته بودند و در دارالفنون زمانی که من شاگرد بودم ایشان معلم فرانسه بودند. در کلاسهای علمی درس می‌داد. دایی من مسعودخان در کلاس ادبی فرانسه درس می‌دادند چند کلاس مختلف دیگر هم بود. استاد کلاس ادبی چهارم زیرک زاده بود. اعتصام‌زاده هم بود. او هم درس می‌داد. زیرک‌زاده امیل روسو را ترجمه کرده و بعدها خودکشی کرد.

دکتر حداد عادل: از چه راهی به اروپا رفتید؟

استاد مهدوی: از راه روسیه با کشتی تا باکو و از آنجا

با ترن رفتیم و هفده - هیجده ساعت طول کشید. به گمانم شب را در هتل باکو ماندیم. من دو یا سه بار این راه را رفته‌ام. شخصی به نام طایر در وزارت فرهنگ بود که فارغ التحصیل مدرسه آمریکایی‌ها بود. اهل عمل و کاردان بود. شاگردان را به جوخه‌های مختلف تقسیم کرده بود. هر جوخه متشکل از پنج نفر بود و یک نفر هم رئیس آن بود. من هم رئیس یک جوخه بودم. طایر وقتی با محصلین کار داشت فقط به رؤسای جوخه‌ها دستور می‌داد.

دکتر حداد عادل: آن وقت به پاریس رفتید؟

استاد مهدوی: با ترن رفتیم. راه نزدیکی درست کرده بودند. از آن پس ترن از مسیر مسکونی رفت. تا سرحد لهستان رفتیم و در لهستان قطارها را عوض کردیم.

دکتر حداد عادل: از تفلیس نرفتید؟

استاد مهدوی: خیر. در چیه توفکا، ترن عوض کردیم، در سرحد لهستان، و چون ترن روسیه در مقایسه با ترن بین‌المللی، دارای فاصله ریل بیشتری است لذا ترن را عوض کردیم. بعد رفتیم برلن. در آنجا از ما پذیرایی کردند. سفیر به استقبال ما آمد. گمان می‌کنم که شام هم آنجا خوردیم. از آنجا به پاریس رفتیم. ما را در مدرسه سن ژان دوسایی جای دادند. کسانی را که پیش از ما بودند در مدرسه لویی لوگراند جای داده بودند ولی مدرسه ما کمی آعیانی‌تر بود؛ زیرا در محله بهتر پاریس و نزدیک خیابان ویکتور هوگو بود. یکی از شاگردان سابق مأمور بود چند نفر را با خود به گردش ببرد. آقای دکتر عبدالله شیبانی، مسئول ما شد و ما را به جاهای دیدنی پاریس برد. در چند روز اول هم برایمان از سر تا پا لباس خریدند مثل پالتو، زیر شلوازی، زیرپیراهنی و پیراهن. آن وقت دلم می‌خواست که به استراسبورگ بروم برای اینکه در آنجا هنوز زبان پهلوی و زبانهای شرقی رایج بود، و نولدکه مستشرق معروف هم آنجا

نصرت‌الله پورجوادی

بوده. بالاخره به استراسبورگ رفتیم و در این سفر علی اکبر بامداد و عباس پرویز هم با ما بودند. عباس پرویز تاریخ ایران و روس را نوشت. پدرش حسین پرویز بود که کتابخانه تهران را داشت. در کتابخانه تهران فضلا جمع می شدند، مثل سعید نفیسی و تقی زاده و عباس اقبال و ملک الشعراء بهار؛ آنجا یاتوق بود. این بود که ما سه نفر به استراسبورگ رفتیم و از طرف هیئت سرپرستی محصلین ایرانی قیلا برای ما جا گرفته بودند. من در آنجا نزد معلمی که در مدارس ابتدایی تدریس می کرد پانسیونر شدم. بامداد هم مثل من بود ولی او اتاق علی حده داشت و نزدیکی از همسایه ها بود ولی شام و ناهار را با من می خورد.

دکتر حداد عادل: در منزل آن معلم زندگی می کردید؟ استاد مهدوی: بله.

دکتر حداد عادل: پس آغاز تحصیل شما در فرانسه در استراسبورگ بود؟

استاد مهدوی: بله، یک سال در استراسبورگ بودم. در آنجا به کلاس فلسفه رفتم. دیدم که از فلسفه چیزی نمی فهمم زیرا حرف زدن استاد را نمی فهمیدم. تقاضا کردم که مرا به لیسه شبانه روزی بفرستند. ولی مرحوم مرآت حاضر نشد؛ گفت شما لیسانسیه هستید و ممکن نیست به شبانه روزی بروید. اجازه دادند در لیسه (دبیرستان) به کلاس فلسفه بروم. نام نویسی کردم و این کلاس خیلی برای من مفید بود.

دکتر حداد عادل: آقای دکتر چطور شد که شما به فلسفه علاقه مند شدید؟

استاد مهدوی: تأثیر دایی من، مسعودخان، بود. او به جای پروفیسور شهاب منصوب شده بود و در مدرسه دارالفنون فلسفه هم درس می داد و در خانه هم درباره این مسائل صحبت می کرد. ایشان اطلاعاتی درباره هیئت و تئوریهای بزرگ داشت. این بود که من به فلسفه

علاقه مند شدم. یک سال در استراسبورگ بودم. کمی در کلاسهای سانسکریت حاضر شدم اما پهلوی، خط میخی و اوستایی را خواندیم و شهادتنامه تحقیقات ایرانی گرفتیم. از آن پس خط پهلوی برایم آسان شد و درعین حال عربی هم می دانستم و شهادتنامه فیلولوژی عرب هم گرفتم اما نزدیک بود و بخورم، از این جهت که عربییم خوب بود ولی نقشه عربستان را نشانم دادند و پرسیدند مکه کجاست؟ نتوانستم پیدا کنم زیرا نقشه گنگ بود. ولی خوب قبول شدم.

دکتر حداد عادل: یکی از خدمات جناب عالی ترجمه متون فلسفی بوده. چه ضرورتی را در این کار می دیدید و برای کسانی که می خواهند در این راه قدم بزنند چه توصیه ای می کنید؟

استاد مهدوی: من در تدریس به جای خلاصه کردن درس غالباً خودم ترجمه می کردم، برای اینکه افراد با تفکر فرنگی آشنا شوند. من معتقد بودم به جای تألیف که از جهاتی البته بهتر از ترجمه است باید تمام مطالب متن را همان گونه که هست ترجمه کنم تا خواننده به شیوه بیان مؤلف در استدلال و غیره آشنا بشود. ابتدا مترجم باید زبان فارسی را خوب بداند. من برای فارسی دانستن قبلاً مقداری فارسی می خواندم برای اینکه با آن نحو تحریر آشنا باشم و گلستان، کلیله و دمنه، سیاست نامه و اخلاق ناصری را می خواندم. و بهترین چیز این است که مترجم ابتدا، فارسی را خوب بداند. دکتر حداد عادل: چند سال در دانشگاه تشریف داشتید؟

استاد مهدوی: من از ۱۳۱۷ آمدم و دو سال خدمت نظام وظیفه کردم. پس از آن می خواستم برگردم اما جنگ شروع شد. آقای دکتر صدیقی و دیگران گفتند حالا که آمدی در همین جا هم مشغول باش. این بود که از ۱۳۲۰ شروع کردم و حداقل ۳۵ سال در دانشگاه بودم.

دکتر پورجوادی: چند سال در فرانسه بودید؟ استاد مهدوی: از ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۸.

دکتر پور جوادی: غیر از استراسبورگ به پاریس رفتید؟

استاد مهدوی: باید بگویم که، در اداره سرپرستی، مرحوم مرآت خیلی خدمت کرد. طبق تدابیر او، دانشجویان را اول در پاریس نگه نمی داشتند و همه باید به شهرستان می رفتند. حق هم با او بود زیرا انسان در پاریس یا در دانشگاه گم می شد و چون شاگرد زیاد بود رابطه معلم و شاگرد برقرار نمی شد. اما در شهرستانهای کوچک شاگردان کمتری بودند و قهراً شاگرد خیلی بهتر با معلم آشنا می شد. من هم با معلمان آن وقت به همین شکل آشنا شدم. سال دوم به مون پلیه رفتم زیرا در استراسبورگ هوا فوق العاده سرد می شود و در آن سال هوا به ۲۵ درجه زیر صفر رسید. اما مون پلیه هوای بسیار مساعدی داشت. در مون پلیه خبر فوت پدرم رسید و به ایران برگشتم. چند هفته ای در ایران بودم و بعد به فرانسه رفتم. در مون پلیه، شهادتنامه روان شناسی را گرفتم. چهار شهادتنامه برای لیسانس لازم بود. هر کس می خواست لیسانس فرانسه بگیرد لازم بود که روان شناسی، اخلاق و جامعه شناسی، متافیزیک و متدولوژی و تاریخ فلسفه بگذراند. برای گذراندن تاریخ فلسفه دانستن زبان یونانی و یا لاتین لازم بود و من چون نمی دانستم شهادتنامه تعلیم و تربیت را گذراندم.

دکتر حداد عادل: پس از لیسانس چه کردید؟

استاد مهدوی: مشغول تهیه رساله شدم، رساله بحث معرفت نزد چند فیلسوف نخستین در دوره اسلامی مثل ابن سینا، فارابی و کندی. چون می خواستم دکتری «اتا» بگیرم باید دو تز می نوشتم. تز دوم فهرست مصنفات ابن سینا بود.

غلامعلی حداد عادل

دکتر حداد عادل: رساله اول چاپ شد؟
استاد مهدوی: چاپ نشد که هیچ، چیز مزخرفی هم بود.

دکتر پورجوادی: برهیه در کجا درس می داد؟
استاد مهدوی: در پاریس. علاوه بر کلاسهای او به کلاسهای تاریخ علم می رفتم.

دکتر حداد عادل: فلیسین شاله را دیده بودید؟
استاد مهدوی: خیر، کتاب او را آقای هیتیه به اینجا آورده بود. آن را در دوره متوسطه می خواندند. کتاب خوب و نسبتاً آسان بود. کتاب دیگر او را آقای دکتر زرین کوب ترجمه کردند.

دکتر حداد عادل: کدام فیلسوف غربی را بهتر می پسندید؟

استاد مهدوی: اسپینوزا، و آن هم از نظر اخلاقی که منبع الطبع و آزاده بود و آزاد فکر. البته می دانید که او یهودی ملحد بود و تکفیر شد و اکنون به او توجهی شده است. خوشبختانه کتاب اخلاق اسپینوزا را انسان وارسته ای به فارسی ترجمه کرده است.

دکتر حداد عادل: آقای دکتر درباره دانشگاه چه نظری دارید؟ شما مدیر گروه فلسفه بودید و مدتها در شورای دانشگاه شرکت کردید. اهتمام به چه اموری نظر شما را جلب می کرد و نگران چه بودید؟ یعنی دانشگاه آن موقع و حالا را چطور مقایسه می کنید؟

استاد مهدوی: من از این جهت قدری متعصب بودم. می خواستم که مقررات در دانشگاه عملی شود و استادان قدری جدی تر با شاگردان رفتار کنند و نمره های رایگان ندهند.

برخی وقت ها در شورای دانشگاه مجبور بودم حتی با کسانی که سمت استادی مرا داشتند و برایشان احترام قائل بودم در بیفتم. برای اینکه عیب از قانون بود. با یک قانون می خواستند دانشکده های مختلفی را اداره کنند.

مثلاً دانشکده الهیات وضعیتش با دانشکده علوم یا دانشکده پزشکی بسیار فرق دارد.
دکتر حداد عادل: چه نظری در استخدام استادان داشتید؟

استاد مهدوی: طبق مقررات. ما غالباً استادان را نمی شناختیم حتی آنهایی را که شاگردان دانشکده بودند درست نمی شناختیم فقط رشته آنها را می دانستیم. قرار بود کسی را که برای استادیاری می خواهند، رشته لیسانس و دکتری اش یکی باشد، در غیر این صورت نمی توانست استاد شود چون اساس معلومات در لیسانس است، دکتری در واقع یک تحقیق است. بنابراین باید این دو با یکدیگر بخواند. اگر کسی می خواست فلسفه درس بدهد بایستی لیسانس فلسفه و دکتری فلسفه می داشت.

دکتر حداد عادل: البته با پذیرش بنده موافقت کردید، با اینکه قبلاً فیزیکی خوانده بودم ولی مجبورم کردید که درسهای لیسانس را بگذرانم. آقای دکتر اگر ممکن است درباره مرحوم مینوی و غلامحسین صدیقی خاطراتی برایمان تعریف کنید.

استاد مهدوی: من حافظه ام کم شده است. مدتها فکر می کنم تا یک لغت یا یک بیت شعر به یادم بیاید. به هر حال مرگ مینوی برای من فقدان بزرگی بود. او دایرةالمعارف متحرک بود. هر وقت اشکال داشتم از او می پرسیدم و او هم وقتی چیزی نمی دانست می گفت نمی دانم و ابا نداشت که به کسی بگوید نمی دانم.
دکتر حداد عادل: الان چه متنی را در دست ترجمه دارید؟

استاد مهدوی: همان بخش «وجود» از کتاب فولکیه را به پیشنهاد آقای دکتر خوانساری ترجمه می کنم.
محمد خانی: شما چند ساعت در طول روز کار می کنید؟

استاد مهدوی: مشکل است بگویم. ممکن بود که یک روز اصلاً نرسم و یک روز، هم صبح کار کنم و هم عصر. ولی هیچ وقت شب کار نکردم مگر اینکه به مشکلاتی برخورد کرده باشم.

دکتر حداد عادل: چه سالی ازدواج کردید؟
استاد مهدوی: سال ۱۳۱۷.

دکتر حداد عادل: لطفاً نظراتان را درباره ترجمه فلسفه در این دوره بفرمایید.

استاد مهدوی: کتاب آقای سعادت رساله در اصلاح فاهمه خوب است. دکتر لطفی هم خیلی زحمت کشیده اند. دکتر شرف هم مابعدالطبیعه ی ارسطو را ترجمه کرده اند. از همه مهمتر کتاب انتقاد عقل محض ترجمه آقای ادیب سلطانی است. من بعضی از اصطلاحاتش را استخراج کردم و معتقدم که دو مقدمه قدیم و جدید این کتاب ترجمه شود و کسی پیدا شود که ترجمه آقای ادیب سلطانی را به زبان معمولی ترجمه کند. لذا بایستی این لغتها را بدانند. از این رو آنها را استخراج کردم و بعد چند سطرش را ترجمه کردم.

دکتر حداد عادل: بنده هر دو مقدمه را ترجمه کرده ام.
استاد مهدوی: به فارسی؟

دکتر حداد عادل: بله، ولی منتشر نکرده ام. می خواستم نقد عقل محض را به فارسی برگردانم، همان متن کمپ اسمیت را که خدمت شما خواندیم اساس قراردادادم و شنیدم که در کمبریج ترجمه جدیدی از کانت شده؛ منتظر ماندم این ترجمه جدید برسد و این نسخه را اساس قرار بدهم.

استاد مهدوی: به شما تبریک می گویم. توفیق رفیق شما باشد که بیشتر به این کارها بپردازید.

محمد خانی: استاد مهدوی، از اینکه فرصتی در اختیار ما گذاشتید سپاسگزاریم.

استاد مهدوی: من هم از دوستان تشکر می کنم.

محمد خوانساری

استاد دانشمند با فضیلت دکتر یحیی مهدوی به سال ۱۲۸۷ در تهران در خاندانی متعین دیده به جهان گشود. تحصیلات مقدماتی را در خانه با معلمهای متعدد سر خانه گذراند. خواندن و نوشتن و قرائت قرآن کریم و بعضی متون فارسی و سایر درسهای ابتدایی و متوسطه را آموخت و آنگاه در امتحانات سیکل اول شرکت کرد و آن را با موفقیت قبل از تابستان گذراند، و نظر به استعداد درخشان و پشتکار و مایه‌هایی که از معلم سر خانه اندوخته بود، در همان سال پس از تابستان در امتحان سال چهارم توفیق یافت. سال پنجم دارالفنون را هم پیش از تابستان، و سال ششم (دیپلم متوسطه) را پس از تابستان با موفقیت پیمود. چهار سال تحصیلی در دو سال.

سطح درسهای دارالفنون در آن موقع بسیار بالا بود و آقای یحیی مهدوی از محضر استادانی چون بدیع الزمان فروزانفر، میرزا عبدالعظیم خان قریب، گل‌گلاب، مسعود کیهان و میرزا کاظم خان شیمی بهره‌مند شد. پس از اخذ دیپلم دارالفنون، تحصیلات خود را در رشته ادبیات و فلسفه دارالمعلمین عالی ادامه داد و پس از گرفتن درجه لیسانس در آن رشته در سال ۱۳۱۰، برای ادامه تحصیلات عازم فرانسه شد.

با اینکه در رفاه و تنعم بود، و معمولاً آنان که مرفه‌اند، کمتر در کسب علم سختکوش‌اند، و با اینکه یک سال بعد (در سال ۱۳۱۱) پدر ایشان به رحمت ایزدی پیوست و نظارت پدر در امر تحصیل ایشان

منتفی شد، آنی تن به تن‌آسانی نداد، و دمی از دانش‌اندوزی باز نایستاد.

پیوسته با کوششی خستگی‌ناپذیر و با ولع و اشتیاق در کلاسهای درس حاضر می‌شد و هیچ فرصتی را برای کسب کمال از دست نمی‌داد. گویی پیوسته شعرهای ناصر خسرو را با خود زمزمه می‌کرد که:

مسکن تو عالمی است روشن و باقی
نیست تو را عالم فرودین مسکن

عالم روشن و باقی، عالم مجردات و معنویات است. عالم فرودین، دنیای دنی.

شمع خرد بر فروز در دل و بشتاب
با دل روشن به سوی عالم روشن

چون به دل اندر چراغ خواهی افروخت
علم و عمل بایدت فتیله و روغن

توشه تو علم و طاعت است در این راه
سفره دل را بدین دو توشه بیا کن

گر توانی ز دوستی جهان رست
بنگر کز خویشتن توانی رستن

وای بر آن کو ز خویشتن نه برآید
سوزد تارش به هر دو عالم خرمن

یا جانش به این شعرها مترنم بود که:

بررس به کارها به شکیبایی
زیرا که نصرت است شکیبای

باران به صبر پست کند گرچه
سخت است، روی آن که خارا را

یوسف به صبر خویش پیمبر شد
رسوا شتاب کرد زلیخا را
صبر از مراد نفس و هوئی باید
این بود قول عیسی شعیبا را

نتیجه این صبر و استقامت و سختکوشی آنکه به گرفتن گواهینامه‌های ذیل توفیق یافت:

۱. گواهینامه تحصیلات عالی راجع به تحقیقات ایرانی از دانشکده ادبیات دانشگاه استراسبورگ، به تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۳۲.

۲. گواهینامه تحصیلات عالی در ریشه‌شناسی زبان عربی از دانشکده ادبیات دانشگاه استراسبورگ به تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۳۲.

۳. گواهینامه تحصیلات عالی در روان‌شناسی از دانشکده مون‌پلیه به تاریخ ۱۷ ژوئن ۱۹۳۳.

۴. گواهینامه تحصیلات عالی در روان‌شناسی و آموزش و پرورش از دانشگاه پاریس در سال ۱۹۳۵.

گواهینامه علم اخلاق و علم الاجتماع از دانشگاه پاریس در ژوئن ۱۹۳۵.

۵. گواهینامه تحصیلات عالی در فلسفه عمومی و منطق از دانشکده ادبیات دانشگاه پاریس به تاریخ ۲ ژوئیه ۱۹۳۷.

۶. گواهینامه از انستیتوی روان‌شناسی دانشگاه پاریس به تاریخ ۲ ژوئن ۱۹۳۷.

اهل علم می‌دانند که گرفتن گواهینامه (Certificat) در فرانسه کار ساده‌ای نیست. مطالعه و کوشش مداوم و تحقیق بسیار می‌خواهد.

در طی اقامت در فرانسه از محضر استادان بزرگی همچون: André Lalande (صاحب فرهنگ بسیار

دکتر محمد خوانساری

زندگی و احوال و آثار استاد

معروف فلسفی (Bouglé و P. Fauconnet و Abel Rey و Henri Wallon بهره‌ها گرفت.

چون برای اخذ درجهٔ دکترای مملکتی (Doctorat d'État) در فرانسه، گذراندن دو رساله ضروری است، ایشان رسالهٔ اصلی خود را با عنوان «شناسایی در نزد فلاسفهٔ نخستین اسلام» به راهنمایی آندره لالاند (صاحب فرهنگ فلسفی بسیار معروف) گرفتند، و رسالهٔ دوم خود را با عنوان «فهرست مصنفات ابن سینا».

و چون لالاند بازنشسته شد، راهنمایی رسالهٔ ایشان به عهدهٔ امیل برهیه (صاحب تاریخ فلسفهٔ معروف) واگذار گردید.

در این اثنا بر اثر برافروخته شدن نائرهٔ جنگ جهانی دوم، و نیز برای تحقیق بیشتر در رسالهٔ «فهرست مصنفات ابن سینا» به سال ۱۳۱۷ با اندوخته‌های فراوان علمی به ایران بازگشتند و تا سال ۱۳۱۹ خدمت نظام وظیفه را گذراندند.

پس از خدمت نظام، چون ببحوجهٔ جنگ جهانی دوم بود بازگشت ایشان به اروپا امکان نداشت و در همین وقت بود که برای تدریس فلسفه در دانشکدهٔ ادبیات و دانشسرای عالی دعوت شدند.

در تاریخ ۱۳۱۹/۱۲/۱۱ شورایی مرکب از مرحوم دکتر سید ولی‌الله خان نصر، ریاست دانشکدهٔ ادبیات و دکتر غلامحسین صدیقی استاد فلسفه ایشان را با توجه به گواهینامه‌های معتبری که گذرانده بودند، و تحقیقاتی که در تدوین رساله‌های خود به عمل آورده بودند، دکتر شناخت و دکترای ایشان به تصویب شورای عالی وزارت فرهنگ رسید.

در سال ۱۳۲۰ رسماً به عنوان دانشیار فلسفه وارد خدمت دانشگاهی شد و تا مهرماه ۱۳۵۲ که به افتخار

بازنشستگی نائل آمد، مردانه به تدریس و خدمات دانشگاهی کمر همت بست، و لحظه‌ای از خدمت صادقانه بلکه عاشقانه به دانشگاه و دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی نیاورد. در این مدت درسهای مختلف را بر عهده داشت مانند تاریخ فلسفه، و مکاتب فلسفی، و متدولوژی، و متافیزیک.

از بدو تأسیس دورهٔ دکترای فلسفه که به همت خود ایشان بنیان گرفت، به تدریس در آن رشته پرداخت. در طی سالها تدریس در دورهٔ لیسانس و دکترای تعداد بی‌شماری از محضر درس ایشان مستفید شدند. در دورهٔ دکترای فلسفه تا آنجا که حافظه‌ام یاری می‌کند، این استادان از جلسات درس ایشان بهره‌مند بودند:

آقایان دکتر احمد احمدی، دکتر غلامرضا اعوانی، دکتر نصرالله پورجوادی، دکتر محسن جهانگیری، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر علی مراد داودی، دکتر رضا داوری، دکتر جلال‌الدین مجتبی، دکتر میرعبدالحسین نقیب‌زاده، خانم فاطمه مظاهر تهرانی، و خانم مهتاب مستعان.

این استادان گرانقدر که همه از مدرّسان میبُز فلسفه‌اند، از جمله برکات وجودی آن عزیز هستند؛ و همگی همواره تکریم و احترامی آمیخته به محبت نسبت به ایشان دارند، با خاطره‌هایی فراموش‌نشده. پس از ابلاغ حکم بازنشستگی به ایشان، استادان گروه فلسفهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی، استادی ممتاز ایشان را از دانشگاه تقاضا کردند. این پیشنهاد در هفتصد و سی و نهمین جلسهٔ شورای دانشگاه مورد تصویب قرار گرفت و در تاریخ ۵۲/۲/۱۱ به ایشان ابلاغ شد. و از آن پس سالها نیز به عنوان استاد ممتاز به تدریس در دورهٔ دکترای ادامه دادند.

در طی مدت خدمات دانشگاهی، به سبب علاقه تام به اعتلای دانشگاه، و گسترش تعلیمات فلسفی، و وضع مقررات مفید دانشگاهی، و نظارت دقیق به اجرای آن مقررات، و نشر علم و دانش، این سمتها را عهده‌دار شدند:

۱. عضویت در شورای دانشگاه به مدت بیست سال.
۲. شرکت در دومین کنگرهٔ بین‌المللی فلسفه در شهر کلن در سال ۱۳۳۴.
۳. عضویت در هیئت نمایندگی ایران در کنفرانس بین‌المللی تعلیم و تربیت ژنو، سال ۱۳۴۲.
۴. ریاست هیئت مدیرهٔ چاپخانهٔ دانشگاه تهران.
۵. مدیریت گروه فلسفه از تاریخ ۴۲/۸/۲۶ تا هنگام بازنشستگی.
۶. عضویت انجمن تألیف و ترجمهٔ دانشگاه تهران.

##

استاد دکتر مهدوی گذشته از مقام علمی، مثل اعلای فضایل اخلاقی است. مجموعهٔ مکارم است. رعایت اعتدال در گفتار و کردار، اهتمام شدید در نشر علم و فضیلت و حقیقت، تواضع جبلی توأم با وقار و متانت، محبت و شفقت نسبت به دیگران، گره‌گشایی از کارهای فرو بسته، دفاع از حق و حقیقت، صدق و صفا و حیا و امانت، مراقبت بی‌حد در ارزشیابی کارهای تحقیقی دانشجویان، دقت شدید در نمره دادن، تشویق دانشجویان ممتاز و حمایت از آنان، ورقی است از کتاب مکارم ایشان.

اگر توصیهٔ ناروایی به ایشان می‌شد، از طرف هر مقامی که بود، با صراحت لهجه ترتیب اثر نمی‌داد. و چه بسا که برخی از دوستان از راه دوستی ایشان را نصیحت یا حتی ملامت می‌کردند؛ اما ایشان از آنان بود که لا

يَخَافُونَ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَّائِمَةً. در رژیم سابق چندین پست و مقام به ایشان پیشنهاد شد، که هیچ یک را نپذیرفتند. سالهای متمادی حقوق ماهیانه خود را برای چاپ کتاب و تشویق دانشجویان به دانشگاه تهران بخشیدند و از مقرر آن، کتابهای بسیار ارزشمند در سلسله انتشارات دانشگاه به چاپ رسید. گذشته از این، کتابخانه بسیار بسیار نفیس خود را به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران هدیه کرده‌اند. به قول مولانا:

مال را کز بهر دین باشی خمول

نغم مال صالح خواندش رسول

آب در کشتی هلاک کشتی است

آب اندر زیر کشتی پُستی است

نه تنها حقوق خود و کتابخانه خود - آن گنجینه نفیس - را به دانشگاه بخشیدند، بلکه اساساً خویش را خویش را وقف بر دانشگاه و شغل دانشگاهی خود کرده بودند. عمل ایشان از هرگونه شائبه سودجویی و حسابگری مبرا بود. خیر را برای نفس خیر می‌خواست، و این خصلت را وظیفه خود می‌دانست. سر سوزنی اعجاب به نفس و خودبینی نداشت. از این سه امر مُهلک در گفته رسول اکرم (ص) که «ثَلَاثٌ مُهْلِكَاثُ: شُحٌّ مَطَاعٌ، وَهُوَى مُتَّبَعٌ، وَإِعْجَابُ الْمَرْءِ بِنَفْسِهِ» رها بود. سعدی می‌گوید:

ساقی قدحی در ده از آن ساغر مستی

تا از سر صوفی برود علت هستی

«علت هستی» یعنی بیماری خودبینی و آنانیت و خودشیفتگی. این بیماری در سراسر عمر گریبان ایشان را نگرفت، زیرا همواره مواظب بهداشت روانی و توازن روحی و تهذیب نفس خود هستند. مانند حارث محاسبی پیوسته نفس را در معرض محاسبه قرار می‌دهند و دستور گرانبهای «حاسبوا قبل أن تُحاسِبُوا» را به کار می‌بندند. وجدان اخلاقی بس سختگیر و دقیق دارند. در انجام وظایف اخلاقی و فرهنگی و انسانی به اعلیٰ درجه مقید هستند. می‌توانم بگویم همچنان که برخی افراد در نجاست و طهارت حساسیت بیش از حد دارند، یا در رعایت بهداشت و نگرانی از گرفتار آمدن به بیماریها و آلوده شدن به میکروب مبالغه می‌کنند، ایشان در انجام وظایف اخلاقی چنین هستند، و در برابر آلوده

شدن به ردائل نگرانی دارند. عمرشان دراز، و توفیقشان افزون باد.

نظری به آثار استاد

استاد بزرگوار دکتر یحیی مهدوی از زمره کسانی است که سراسر عمر پر فیض خود را در خدمت به علم و دانش و تزکیه و تهذیب نفس وقف کرده‌اند. ایشان گذشته از اینکه سالها حقوق خود را به دانشگاه هدیه کرده‌اند تا از ممر آن کتابهای شایسته در سلسله انتشارات دانشگاه به چاپ برسد، و نیز کتابخانه شخصی خود را که مسلماً گنجینه‌ای است بس گرانبها و بسیار غنی به دانشگاه بخشیده‌اند، خود نیز با آثار قلمی خود - چه به صورت تألیف، و چه به صورت ترجمه، و چه به صورت تصحیح متون - آثاری گرانبها به عرصه مطبوعات عرضه داشته‌اند. وقتی این آثار قلمی را با دیگر آثار استاد یعنی دانشجویانی که از محضر درس ایشان بهره‌مند شده‌اند و همگی به شاگردی ایشان افتخار دارند، جمع کنیم، برکات وجودی ایشان معلوم می‌شود.

در اینجا فهرستی از آثار قلمی استاد که به صورت کتاب انتشار یافته (نه به صورت مقاله در مجلات) به ترتیب زمانی با معرفی کوتاهی از هر اثر از نظر خوانندگان می‌گذرد:

۱. جامعه‌شناسی یا علم الاجتماع، چاپ رنگین -

سال ۱۳۲۲

در صفحه نخست مرقوم داشته‌اند:

این رساله را به کسانی که در دانشسراهای مقدماتی و عالی خود را برای تعلیم و تربیت فرزندان این سرزمین آماده کرده و می‌کنند تقدیم می‌دارد.

این کتاب نخستین کتاب به زبان فارسی است که در زمینه سوسیولوژی - این علم نوپای جدید - به رشته تحریر درآمده است. هدف از تألیف آن آگاهانیدن دانشجویان فارسی به مقدمات و اصول جامعه‌شناسی بوده است. اساس مطالب کتاب یادداشت‌هایی است که ایشان هنگام تحصیل جامعه‌شناسی در دانشگاه پاریس (سوربون) از محضر استادان و از کتابهای مربوط برای سهولت کار خود فراهم آورده‌اند.

خود با کمال فروتنی در مقدمه می‌نویسند:

این یادداشتها غالباً ترجمه آزادی است از مقالات جامعه‌شناسان بزرگ، و یا خلاصه و عصاره‌ای است از کتاب ایشان، و یا گزارش افکاری است که برای مسود

این اوراق بدون اینکه مدعی هیچ‌گونه ابداع و ابتکاری باشد، در نتیجه ممارست در مطالعه آثار بزرگان این علم، و یا تلمذ در محضر بعضی از ایشان حاصل شده است.

(مـانند Bouglet و Fauconnet و M. و P.)

A. Bayet و Halbwachs). و باز چنین می‌افزایند که: تمام این یادداشتها، فارسی درآورده شده معانی و مطالبی است که از پیش دیگران در باب مقدمات و اصول و مبادی علم الاجتماع به زبان فرانسه و دیگر زبانهای اروپایی ساخته و پرداخته‌اند، و سهم ناچیز این دانشجوی - اگر سهمی برای او شناخته شود - منحصر است در آراستی این افکار به حلیه زیبای زبان فارسی، و جمع‌آوری و به هم پیوستن و ایضاح و تکرار و تشریح، یا ایجاز و تلخیص این مطالب.

آنگاه با بیانی رسا به بحث از مسائل اصلی می‌پردازد. مانند نظر اجمالی به تاریخ و فایده جامعه‌شناسی، و اینکه «جامعه‌شناسی چیست؟» و «وجه تشخیص وقایع اجتماعی»، و بالاخره «روش تحقیق در جامعه‌شناسی» و مباحث مفید دیگر.

البته پس از تألیف این کتاب (در سال ۱۳۲۲) تاکنون علم جامعه‌شناسی بسط و گسترش عجیبی یافته و کتابهای بسیار در زمینه‌های مختلف آن تألیف شده، و تحقیقات فراوان در آن به عمل آمده است. اما با وجود این کتاب مختصر مزبور برای آشنایی اجمالی با جامعه‌شناسی ممکن است کارساز باشد؛ و شاید بهتر آن باشد که دانشجوی این رشته با ابتدا کردن به این کتاب گامهای نخستین را در آن زمینه بردارد و آنگاه با مراجعه به تحقیقات جدیدتر سیر خود را ادامه دهد.

۲. ترجمه شناخت روش علوم یا فلسفه علمی،

تألیف فلیسین شاله، سال ۱۳۲۳

فلیسین شاله اگرچه فلسفه و دبیر فلسفه در دبیرستانها از نویسندگان ساده‌نویس و پرتألیف است. کتابهای او (در موضوعهای مختلف) با قلم بسیار روان - به روانی آب زلال - به نگارش آمده و دارای طرح و انسجام منطقی خارق‌العاده است. شگفت آنکه با آنکه آثار او در زمینه‌های مختلف (که البته همه به نوعی با فلسفه مرتبط تواند بود) تألیف شده، مراجعه‌کننده از هر یک از آنها می‌تواند بهره‌مند شود. شاهد مثال همین کتاب متدولوژی است که ترجمه آن معرفی می‌شود.

از جمله آثار برجسته او کتابی است به نام

"Bergson" در شرح احوال و افکار برگسون فیلسوف متأله نامدار فرانسوی. این کتاب در زمان حیات خود برگسون انتشار یافته و حاکی از آن است که شاله مدتها به جلسات درس برگسون در کلتور دوفرانس حاضر می‌شده و تمامی آثار او را با دقت مطالعه کرده است. قابل توجه آنکه متن کتاب را پیش از آنکه به چاپ بسپارد، برای برگسون فرستاده و از او تقاضا کرده است آن را بخواند و ببیند آیا شاله آراء او را بدرستی دریافته و بخوبی تقریر کرده است یا نه؟ و برگسون در مقدمه مختصری که بر کتاب نوشته آن را بسیار بسیار ستوده است.

برخی از آثار فلیسین شاله به ژاپنی و اسپانیایی ترجمه شده است، اما کتابهای او که به فارسی درآمده غیر از همین کتاب، کتاب زیبایی‌شناسی، و تاریخ مختصر ادیان بزرگ، و متافیزیک، و تاریخ مالکیت، و فروید است.

من چون در جوانی به آثار فلیسین شاله دلبستگی بسیار داشتم و آنها را با اشتیاق می‌خواندم، نامه‌ای به او نوشتم و از او تقاضا کردم زندگینامه و عکس خود را برای بنده ارسال دارد. او هم از روی یزرگواری مسئول مرا اجابت کرد و عکس و شرح حال مبسوطی به دستخط خود برایم ارسال داشت. من آن شرح حال و عکس را در اختیار آقای علی اکبر بامداد مترجم زیبایی‌شناسی تألیف شاله قرار دادم. ایشان گزیده بسیار مختصری از آن شرح حال و عکس او را در مقدمه چاپ دوم کتاب زیبایی‌شناسی به چاپ رساندند.

شاله با نویسندگانی از قبیل اناطول فرانس، و رومن رولان، و آندره ژید، و با فلاسفه و متفکرانی مانند برگسون، و انسان‌دوستانی مانند آلبرت شوایتزر، دوستی و ارتباط داشته است، و مخصوصاً با ژان ژورس سخنور نامی سیاسی مرتبط بوده، و بشدت تحت تأثیر آراء و مبارزات او واقع شده است.

اما کتاب مورد بحث یک دوره متدولوژی یا منطق

مادی است (در برابر منطق صوری). البته بحث مربوط به روش روان‌شناسی، و روش جامعه‌شناسی امروز بسیار ابتدایی و ناقص می‌نماید، و تنها از حیث تاریخی قابل استفاده است، برخلاف فصول دیگر کتاب از قبیل تقسیم‌بندی علوم، و روش فیزیک و شیمی، و زیست‌شناسی که بسیار پر محتوا و دقیق است و یقیناً هنوز دانشجویان و جوانان مشتاق به مباحث علمی و فلسفی را به کار نمی‌آید. اگرچه البته نباید تنها به آن اکتفا کنند.

این ترجمه سالهای پیاپی در دبیرستانها، و دانشگاه تهران، به عنوان متن درسی تدریس می‌شد، و به همین جهت به چاپهای متعدد رسید.

ترجمه کتاب مانند متن کتاب بسیار روان و مفهوم است و به دور از تعقید و تکلف.

۳. مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح و اهتمام مجتبی مینوی و یحیی مهدوی، انتشارات دانشگاه تهران شماره ۱۳۸ - هدیه دکتر یحیی مهدوی، جلد اول چاپخانه مجلس ۱۳۳۱ - جلد دوم چاپخانه مجلس ۱۳۳۷

مؤلف کتاب معروف است به «بابا افضل». این لفظ «بابا» که قبل از بسیاری از اسمها می‌آید، به معنی پیر روشن ضمیر و عارف واصل کامل است، و نیز اشارتی به اینکه خلق به منزله فرزندان اویند و او با عواطف و شفقت پدرانه به همه می‌نگرد؛ و این نظیر همان است که مسیحیان پیشوایان دینی خود را پدر روحانی می‌نامند.

گویا لفظ «بابا» از زمان سلجوقیان به این معنی صوفیانه و عارفانه نقل شده باشد. چنانکه معروف است که طغرل سلجوقی هنگامی که به همدان آمد، به دو تن از مجذوبان برخورد؛ یکی بابا جعفر و دیگری بابا طاهر. از این پس با تعداد زیادی نام که مصدر به بابا است مواجه می‌شویم. از قبیل همین بابا افضل کاشانی، و بابا کمال خجندی، و بابا فغانی، و بابا کوهی، و بابا رکن‌الدین و تعداد زیادی باباهای دیگر.

اما بابا افضل، همان افضل‌الدین محمد بن حسن بن محمد مرقی کاشانی، حکیم و عارف نامدار اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم است (ظاهراً متوفی حوالی ۶۱۰). وی اگرچه به سبب آثار منثور و مخصوصاً به سبب رباعیاتش مشهور است، و در زمان حیات هم شهرت و اعتباری داشته، و قبرش هم اکنون در مرق

کاشان با صحن وسیع و گنبدی هرمی شکل موجود است، و مورد توجه و احترام اهالی است، شرح زندگیش روشن نیست و در هاله‌ای از ابهام فرو رفته است.

شاید قدیمی‌ترین کسی که از او یاد کرده خواننده نصیر طوسی باشد که یک بار در رساله سیر و سلوک، و دیگر بار در شرح اشارات، در مبحث «برهان خلف» از او یاد می‌کند.

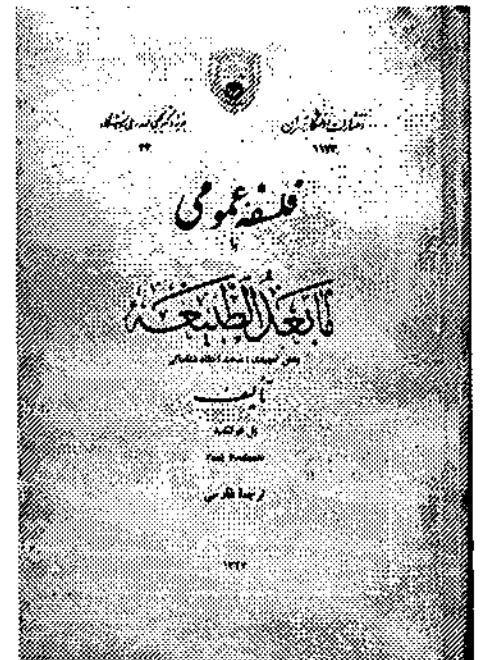
بعضی احتمال داده‌اند که بابا افضل از زمره باطنیان بوده یا لاقل گرایش باطنی داشته است. اما در آثار و اشعار او به هیچ وجه بویی از اسماعیلی بودن به مشام نمی‌رسد و از اصطلاحات بسیار متداول اسماعیلیان هم خالی است و اینکه گاه برخی آیات را تاویل می‌کند، تاویل او به تاویلهای اسماعیلیان نمی‌ماند و تاویلاتی است عارفانه؛ و به هر حال مطلب صریحی که حتی دال بر تشیع او باشد در آثار او دیده نمی‌شود.

آثار افضل‌الدین عبارت است از یک سلسله رساله (بعضی بسیار مختصر و کوتاه و بعضی متوسط و برخی مبسوط) و تعدادی رباعی که مصححان دانشمند در دو جلد منتشر ساخته‌اند. این رساله‌ها در مباحث مختلف فلسفی است که هر یک را عنوانی خاص است و گاه گریزهای عرفانی هم دارد.

عناوین پاره‌ای رساله‌ها چنین است: مدارج الکمال - ره انجام نامه - رساله تقاچه - عرض نامه - جاودان نامه - بنوع الحیاة.

با بررسی همه رسالات و دسته‌بندی مطالب آنها از حیث موضوع، می‌توان به نوع جهان‌بینی و اندیشه‌های فلسفی و کلامی و عرفانی و ادبی مؤلف پی برد. اگر مطالب بسیار بدیع و به اصطلاح امروز دست اول در آن کم است، در عوض شیوه عرضه مطالب و نحوه نگارش آن کاملاً اصالت دارد. افکار خود را در قالب عباراتی دلکش و زیبا و گیرا بیان می‌کند؛ و بنابراین، این رسائل هم اثری است فلسفی و هم اثری است هنری و ادبی. هم عقل از آن بهره‌مند می‌شود و هم دل از آن به شوق و شغف می‌آید. وقتی این رسائل را با دیگر آثار فلسفی فارسی از قبیل دانشنامه علائی، و درة التاج قطب‌الدین شیرازی، و اسرار الحکم حاج ملاهادی سبزواری مقایسه کنیم، درجه سهولت و وضوح مطلب و حسن عبارت و زیبایی سخن بخوبی معلوم می‌شود.

ادیب و شاعر نامدار، مرحوم ملک الشعرای بهار در جلد سوم سبک‌شناسی درباره رسائل بابا افضل می‌گوید: اگر تألیفات او را درست بخوانند، و از روی

خبرت و بصیرت با اصول سجاوندی [یعنی گذاشتن نقطه در آخر جمله، و آوردن ویرگول، و علامت استفهام و پرانتز و گیومه و جز آن] چاپ کنند، فهم آن بر هر با سوادى که اندک مایه با اصطلاحات علمى آشنا باشد، بسیار آسان خواهد بود.

خوشبختانه استاد دکتر یحیی مهدوی با همکاری مرحوم مجتبی مینوی (دو استاد خبیر بصیر)، آرزوی ملک الشعراء بهار را تحقق بخشیدند و کتاب را با مقابله نسخه‌های چند و تصحیح دقیق و با سجاوندی کامل به چاپ رساندند، و هدیه‌ای گرانبها به اهل فلسفه و عرفان، و اهل ادب و سخن ارزانی داشتند.

جلد اول شامل هفت رساله است: مدارج الکمال - ره انجام نامه - ساز و پیرایه شاهان پرمایه - رساله تفاحه - عرض نامه - جاودان نامه - ینوع الحیاة. در جلد دوم ابتدا پنج رساله آمده است که عبارت است از: رساله نفس ارسطوطالس - مختصری در حال نفس - رساله در علم منطق (منهاج مبین) - مبادی موجودات نفسانی - ایمنی از بطلان نفس در پناه خرد. آنگاه تقریرات و فصول مقطعه، و مکاتیب و جواب مسائل می‌آید و بالاخره اشعار و رباعیات افضل الدین. از مختصات کتاب آوردن معادلهای بسیار رسا و دقیق فارسی است در برابر اصطلاحات عربی؛ و از این حیث الحق کتاب گنجینه‌ای است از واژگان اصیل فارسی، و بسیاری از آنها از واژه‌هایی که امروز در همان موارد ساخته می‌شود، شفافتر و رساتر و زیباتر است. فهرستی از این واژه‌ها در آخر چاپ دوم، که هر دو جلد در یک مجلد عرضه شده آمده است (انتشارات خوارزمی - سال ۱۳۶۶).

تصحیح کتاب چنان که از دو مصحح دانشمند و پر حوصله و محتاط می‌سزد، بسیار دقیق و امین است و سرمشقی نیکو است برای دست‌اندرکاران تصحیح متون فارسی.

مرحوم مجتبی مینوی در مقدمه جلد اول چنین نوشته‌اند: «مجموعه رسائل و مکاتیب و تقریرات و اشعار بابا افضل به واسطه فصاحت و شیرینی و ذوق و حال مخصوصی که دارد، همواره مطلوب خواص بوده است و نسخی از آنها که در قرون اخیر کتابت شده است فراوان است صدیق بزرگوار و دانشمند نگارنده جناب آقای دکتر یحیی مهدوی در یکی از سفرهایی که در طلب علم به شهر استانبول کردند، مجموعه قدیم و معتبری از بعضی رسائل و مکاتیب و اشعار افضل الدین

در کتابخانه نور عثمانیه یافتند و عکس آن را گرفتند. و از آنجا که علاقه قدیم و شدید بنده را به آثار قلم این حکیم شیرین بیان می‌دانستند پیشنهاد کردند که به اتفاق به تصحیح و طبع آن همت بگماریم ...» و سپس چنین افزوده‌اند که: «منتهای کوشش ما صرف این شد که این منشآت فصیح بلیغ شیرین را از تحریفاتی که بر آنها طاری شده بود منزه کنیم، و مصنفات حکیم را به نزدیکترین صورت بوجهی که از کلک او صادر شده بوده است درآوریم و به چاپ برسانیم.» سعی هر دوان مأجور و مشکور باد.

۴. فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۳۸

از ابن سینا آثار بسیار که همه پرمعنی و سرشار از معانی دقیق است به جا مانده است. حجم این آثار با در نظر گرفتن مدت عمر او (۵۸ سال) حیرت هر محققى را برمی‌انگیزد؛ و وقتی در نظر آورد که ابن سینا زندگی پرتلاطم و پردغدغه‌ای داشته، و بسیاری از اوقات در سفر بوده، و چندی عهده‌دار وزارت بوده، و مقداری از این آثار را در طی مسافرت یا در زندان یا در حال اختفا نوشته است، حیرتش مضاعف می‌شود.

کثرت و تنوع آثار ابن سینا به حدی است که چند تن از محققان در زمان ما به فهرست کردن آنها اهتمام ورزیده‌اند و حتی کتابهای مستقل درباره فهرست آثار او تألیف کرده‌اند. از آن جمله است کتاب مؤلفات ابن سینا تألیف الأب جورج شحاته قنوتی. مؤلف در تألیف این کتاب رنج فراوان برده است. اما چون به فهرستهای بروکلن و ایرگین اعتماد کرده، حاوی اشتباهات متعدد است. دیگر همین کتاب مورد بحث از آقای دکتر مهدوی است که از همه فهرستها جامعتر و دقیقتر است و با اسلوبی بسیار نیکو تدوین یافته است.

کتاب به مناسبت جشن هزاره ابن سینا منتشر شده و انصافاً بر تارک همه آثاری که در آن جشن انتشار یافته می‌درخشد.

مؤلف ارجمند برای تهیه این فهرست تنها به کتابهای فهرست و کتبی که متضمن سرگذشت شیخ و بیان آثار اوست اکتفا نکرده‌اند، بلکه خود به عزم تهیه فهرست به کتابخانه‌های معتبر خارج مخصوصاً کتابخانه‌های استانبول مراجعه کرده‌اند و چندی در ترکیه بسر برده‌اند و آثار منسوب به شیخ را که در ترکیه نگهداری می‌شود از نظر گذرانده و خود از آنها فهرست

برداشته‌اند.

در این کتاب اشتباهات فراوان قنوتی که به سبب اعتماد به فهرستهای بروکلن و ایرگین رخ داده یم دفت نظر استاد به اصلاح آمده است.

کتاب شامل دو بخش اصلی است، در بخش اول آثار مسلم شیخ و آثاری که نسبتش بدو محتمل است (در تحت ۱۳۱ عنوان) آمده، و در بخش دوم آثار مشکوک و آنچه نسبت آن به شیخ مسلماً باطل است، یا جزئی است از مصنفات او که به نامی دیگر و به عنوان رساله‌ای مستقل بشمار آمده (شامل ۱۱۱ عنوان)، عرضه شده است. بدین سان فهرستی جامع و قابل اعتماد در دسترس طالبان و محققان قرار گرفته است.

۵. تصحیح ترجمه و تصه‌های قرآن، از روی نسخه موقوفه بر تربت شیخ جام مبتنی بر تفسیر ابوبکر عتیق نیشابوری، به سعی و اهتمام یحیی مهدوی و مهدی بیانی، در دو جلد (نیمه اول، تهران، چاپ تابان ۱۳۳۸ - نیمه دوم تهران، چاپ تابان ۱۳۳۸) اصل کتاب در چهار مجلد بزرگ است با ترجمه فارسی آیات در زیر سطور آیات (و به اصطلاح ترجمه پایخوان)، و ایراد فصلی بعد از هر سوره در عدد حروف و کلمات و آیات و فضل سوره، و شرح قصص مذکور در آن. این ترجمه و قصص مذکور در آن مبتنی است بر تفسیر ابوبکر عتیق نیشابوری معروف به سورابادی که معرفی او پس از این خواهد آمد. و البته نقل و اقتباس صرف نیست بلکه تلخیص و اقتباس گونه‌ای است که به نحو مخصوص از تفسیر سورابادی به عمل آمده است و نسخه‌ای است بسیار نفیس و گرانقدر.

اقتباس‌کننده و تنظیم‌کننده آن گویا همان کاتب نسخه یعنی محمد بن علی بن محمد بن علی النیشابوری الیشی باشد که پس از پنج سال کار مداوم و پیوسته در سال ۵۸۴ از آن فراغت یافته است و آن را به نظام العالم ابوالفتح محمد بن سام (سلطان غور از ۵۵۸ تا ۵۹۹) اهدا کرده است و در این وقت سن او چنانکه خود تصریح کرده که «وقد بلغ سنّی نیف [صحیح نیفاً] و ستین» شصت و اندی سال بوده است.

در سال ۶۵۴ یکی از نوادگان شیخ جام به نام احمد بن الحسن التامقی ثم الجامی همین نسخه ارزشمند را بر مرقد نیای خود شیخ جام معروف به ژنده پیل (شیخ الاسلام احمد بن ابی الحسن التامقی ثم الجامی) وقف کرده است.

در سال ۱۳۶۱ به دستور وزیر فرهنگ وقت هر چهار

جلد برای اینکه از آنها بخوبی محافظت و صیانت به عمل آید، به موزه ایران باستان در تهران منتقل شد و هم اکنون در آنجا محفوظ است.

اما تفسیر سورآبادی که منبع اصلی این تفسیر است، تفسیری است کلان و پر حجم به زبان فارسی که نسخ متعددی از آن در کتابخانه‌های دنیا موجود است. متأسفانه از سرگذشت و ترجمه حال شخص سورآبادی هم اطلاعات اندکی در دست است. مرحوم فروزانفر توجه داده‌اند که در نسخه عکسی کتاب السیاق تألیف ابوالحسن عبدالغافر بن اسماعیل (متوفی در ۵۲۷) که ذیلی است بر تاریخ حاکم در تاریخ نیشابور درباره سورآبادی (با تعبیر السوربانی) چنین آمده است: «عتیق بن محمد السوربانی ابوبکر شیخ طائفة اُبی عبدالله فی عصره، صَوَّامٌ بِالْهَرَّارِ، قَوَّامٌ بِاللَّیْلِ، عَابِدٌ مُجْتَهِدٌ فَاضِلٌ تَوَفَّى فِی صَفَرِ سَنَةِ اَرْبَعٍ وَ تَسْعِیْنِ وَ اَرْبَعِمِائَةٍ». از این مختصر، هم سال فوت سورآبادی یعنی ۴۹۴ به دست می‌آید و هم تعلق وی به نیشابور. گذشته از این چون مقصود از «اُبی عبدالله» همانا ابو عبدالله محمد بن کزّام سجستانی است، کزّامی بودن او نیز معلوم می‌شود.

چقدر بجاست که چند تن از اهل فضل و ادب دامن همت به کمر زنند و با تصحیح دقیق و چاپ این اثر بس نفیس به احیای آن همت گمارند. اما درباره کتاب مورد بحث که مبتنی است بر تفسیر سورآبادی باید گفت:

نشر این اثر از طرفی خدمتی است به ساحت قرآن کریم، و از طرف دیگر ادای دینی است به زبان و ادب فارسی.

از آنجا که قرآن کریم کلام الهی است، ترجمه‌اش باید کاملاً همراه با امانت و دقت و احتیاط باشد والا شائبه کذب بر خداوند در آن خواهد رفت. گذشته از آن چون آیات قرآن در اوج فصاحت و شیوایی است، ترجمه باید تا آنجا که میسر است زیبا و گیرا باشد. اگرچه البته

همه ظرایف و دقایق آیات هرگز قابل نقل به زبان دیگر نخواهد بود اما بالاخره باید تا آنجا که ممکن است مقداری از آن زیباییها به ترجمه منتقل شود. این ترجمه یقین از امانت و دقت بسیار برخوردار است و شرایط اول را به کمال داراست؛ و البته کم و بیش زیبا و دلکش هم هست. اما بیان قصه‌ها چون از قیودی که در ترجمه آیه‌ها هست آزاد است، به کمال شیوایی و زیبایی آراسته است.

در دوران ما بخصوص پس از انقلاب، شوقی به ترجمه قرآن کریم در دل صاحب‌نظران برافروخته شده و تاکنون ترجمه‌های متعدد (شاید مستجاوز از بیست ترجمه) از قرآن به عمل آمده که انصافاً برخی از آنها هم دقیق و امین است، و هم آراسته و دلنشین. امید است که بازار این نهضت همچنان گرم بماند، و روزی‌به‌روز راه کمال ببیماید. مترجمان ما می‌توانند از این ترجمه سورآبادی و البته بیش از آن از تفسیر کشف الاسرار میدی و تفسیر ابوالفتح رازی بهره‌های شایان ببرند. به هر حال در امانت و صحت ترجمه مورد بحث حرفی نیست. البته شیوه نگارش آن کهن می‌نماید و گاه بیش از حد، ترجمه لفظ به لفظ و به تعبیر دیگر پایخوان است و گاه از آوردن واژه‌های نادر و شاید برگرفته از لهجه‌های محلی هم ابا ندارد. همچنین گاه یکی دو کلمه در توضیح و تفسیر، به اصل می‌افزاید که همه را مصححان گرامی در دو قلاب جای داده‌اند تا با متن ترجمه مشتبه نشود.

برای نمونه ترجمه سورة فاتحه و اخلاص را ملاحظه کنید:

به نام خدای سزاور پرستش، آن مهربان به روزی دادن. آن بخشاینده به گناه آمرزیدن. سپاس و ستایش خدای را سزد. خداوند و مهتر و پروردگار جهان و جهانیان. آن مهربان [به روزی دادن همه خلق را]. آن بخشاینده [به آمرزش خاص مؤمنان را]. — پادشاه روز شمار و قضا و جزا و پاداشت — تو را پرستیم و بس، و یاری از تو خواهیم و بس — نموده می‌دار ما را راه راست و درست و بایسته — راه آن کسهایی که نیکو داشت کردی ایشان را [چون پیغامبران و صدیقان] نه راه آن کسهایی که خشم گرفتی بر ایشان [چون جهودان]، و نه نیز راه آن گمراهان [چون ترسایان]. [آمین. بشنو از ما این دعا که کردیم. بده ما را این حاجت که خواستیم. همچنین بادا که گفتیم.]

چنانکه می‌بینیم گاه برای اینکه حق یک کلمه

قرآنی ادا شود و تفاسیر مختلف آن هم فرادید آید، آن را به چند لفظ ترجمه می‌کند. مثلاً حمد را به «سپاس و ستایش» و رب را به «خداوند و مهتر و پروردگار» و یوم‌الدین را به «روز شمار و قضا و جزا و پاداشت»، و صراط المستقیم را به «راه درست و راست و بایسته» و هکذا...

و اینک ترجمه سورة اخلاص:

بسم الله الرحمن الرحیم. بگو [یا محمد] او است خدای. یکی است به خدایی. خدای آن مهتری است که خلق نیاز بدو بردارند — نژاد و نژادند او را هرگز — و نبود و نشاید او را همتا و مانند.

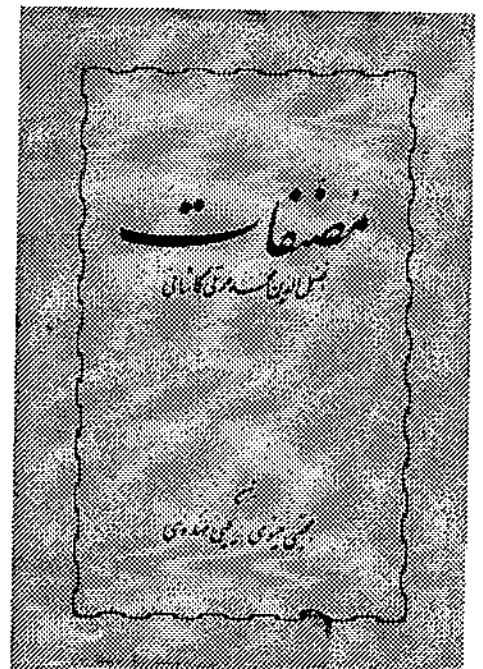
مصححان در تصحیح نهایت دقت و اهتمام و احتیاط و صبر و حوصله را به کار برده‌اند و نمونه‌ای کاملاً مطلوب که می‌تواند سرمشق مصححان متون قدیم باشد، عرضه داشته‌اند. معنی لغات شاذ و نادر را هم که امروز مهجور است و برای خوانندگان نامأنوس می‌نماید در ذیل صفحات آورده‌اند.

۶. قصص قرآن مجید، برگرفته از تفسیر ابوبکر عتیق نیشابوری مشهور به سورآبادی، انتشارات دانشگاه تهران، سال ۱۳۴۷

کتاب مشتمل بر قصصی است که در نسخه تربت شیخ جام و منبع اصلی آن تفسیر سورآبادی آمده است. بیشتر این قصه‌ها در دو مجلد پیشین که معرفی آن گذشت آمده، اما چون گردآورنده این ترجمه و قصص، برخی قصص سورآبادی را حذف کرده است، استاد دکتر مهدوی به رفع این نقیصه همت گماشته‌اند و تمامی قصص را یکجا در این کتاب گردآورده‌اند و آن را به گونه‌ای بسیار دقیق و شایان اعتماد تصحیح کرده‌اند. معنی لغات و ترکیبات نامأنوس را در ذیل صفحه‌ها آورده‌اند. فهرستی هم از آنها با ذکر معنی و توضیح لازم به آخر کتاب افزوده‌اند که برای اهل ادب بسیار مقننم است.

از مزایای کتاب آنکه مصحح ارجمند در مقدمه‌ای که بر آن نوشته‌اند، به معرفی نسخه تفسیر تربت شیخ جام و نیز معرفی اصل و منبع آن یعنی تفسیر سورآبادی و نسخه‌های خطی آن پرداخته‌اند. همین مقدمه در سال ۱۳۵۹ جداگانه نیز به طبع رسیده است و چقدر بجاست که در چاپهای بعد در آغاز دو جلد ترجمه و قصص نیز بیاید. ان شاء الله.

نثر این قصص در شیوایی و زیبایی الحق از

شاهکارهای ادب فارسی است و دست کمی از اشعار نغز ندارد و از آن دست نثرهایی است که «متکلمان را به کار آید و مترسلان را بلاغت بیفزاید». نویسندگان امروز ما بیش از هر چیز احتیاج دارند به اینکه این گونه نثرهای روان و طبیعی را بخوانند و مکرر بخوانند و از آنها الهام بگیرند، تا از نوشتن جمله‌های پر از تکلف و تصنع و آماس کرده و متورم و لفظ‌پردازیهایی بی‌مورد اجتناب ورزند.

۷. ترجمه فلسفه عمومی یا مابعدالطبیعه، تألیف پل فولکیه، انتشارات دانشگاه تهران، سال ۱۳۴۷
فولکیه (Paul Foulquie) از فلسفه دانان دقیق و پرکار و موفق معاصر است. آثار بسیار ارزشمند دارد. از همه با ارزش‌تر و مفیدتر فرهنگ فلسفی اوست به نام *Dictionnaire de La Langue Philosophique* که آن را با همکاری (R. Saint-Jean) و سالی چند پس از فرهنگ فلسفی بسیار معروف لالاند تألیف کرده است. این فرهنگ البته به هیچ وجه جایگزین فرهنگ لالاند و ناسخ آن نتواند بود، و فرهنگ لالاند همچنان به اعتبار خود باقی است؛ و همه کسانی که با آثار فلسفی به زبان فرانسه سروکار دارند، هرگز از آن بی‌نیاز نخواهند بود. اما از بسیاری جهات بر فرهنگ لالاند رجحان دارد و از آن کاملتر است. چه در حالی که فرهنگ لالاند معمولاً تنها به بیان اصطلاحات فلسفی (به معنی عام کلمه) اهتمام می‌ورزد، و کاربرد آنها را تنها در فلسفه معلوم می‌دارد، فرهنگ فولکیه به اصطلاحاتی که دانشمندان و علمای اخلاق و اهل ادب و هنر و نویسندگان کلاسیک و جدید به کار می‌برند نیز توجه دارد، و در تعریف و معنی یک اصطلاح، معانی مختلف آنها را در قلمروهای مختلف بازمی‌نماید. به همین جهت رنه پوریه (René Poirier) استاد منطق در دانشگاه پاریس (که این بنده افتخار شاگردی او را دارم) در مقدمه خود بر چاپ دهم فرهنگ لالاند می‌نویسد: «فرهنگ فلسفی فولکیه از لحاظ عنوان کردن اصطلاحات متداول در مکتبهای جدید در واقع مکمل فرهنگ لالاند است. شاهد مثالهای زیادی که می‌آورد، مقایسه بین آنها را آسان می‌کند. گذشته از این معنی جدید برخی از اصطلاحات کلاسیک قرون وسطی که اینک نویسندگانی که اهل تنولوژی نیستند به کار می‌برند و غالباً به معنی سنتی آن نیست، نیز در فرهنگ

فولکیه عنوان می‌شود.»

به هر حال روش فولکیه در این فرهنگ آن است که در بیان یک اصطلاح نه تنها معنی فلسفی آن را در مکاتب مختلف ذکر می‌کند، بلکه کاربرد آن را در متون ادبی و حقوقی و سیاسی و سایر علوم انسانی هم با ذکر شاهد مثال می‌آورد، و بدین سان بر غنای فرهنگ و سرشاری آن می‌افزاید، و مخصوصاً به آثار معاصران بسیار استشهاد می‌جوید.

اثر دیگر او کتاب *La psychologie Contemporaine* است درباره مکتبهای جدید روان‌شناسی (مانند مکتب رفتارگرایی، مکتب گشتالت، روان‌کاوی فروید، روان‌شناسی آدلر، یونگ و جز آن) و آن هم کتابی است بسیار پر محتوا و ساده و روشن. بالاخره اثر مهم دیگر او کتاب مبسوطی است به نام *Traité élémentaire de philosophie* در سه جلد و کتاب مورد معرفی ما ترجمه بخش اول از جلد سوم آن است. چه جلد سوم تمامی مباحث مابعدالطبیعه را در بردارد ولی این ترجمه که قریب ۲ اصل کتاب است تنها شامل مقدمه و بحث انتقاد شناسایی است. امید است خود استاد یا صاحب همتی دیگر به ترجمه مابقی کتاب که انصافاً کتابی است پس ارزشمند همت گمارند. این ترجمه حدود بیست سال به صورت رونویس یا پلی‌کپی در دست دانشجویان بوده و سرانجام استاد با بازبینی مجدد آن را به دست چاپ سپرده‌اند. مرحوم شهید مطهری همان پلی‌کپی را در دست داشته‌اند و در چندمورد در آثار گرانقدر خود با ذکر مأخذ بدان استشهاد کرده‌اند.

ترجمه، ترجمه‌ای است بسیار دقیق و امین، اما گاه همراه با اندکی تعقید و پیچیدگی لفظی. کتاب با مقدمه‌ای مفید آغاز می‌شود و در آن ابتدا وجه تسمیه متافیزیک می‌آید و آنگاه معنی و تعریف متافیزیک، پس از بیان اینکه وجه نامیدن متافیزیک (بعد از طبیعت) آن است که گردآورنده آثار ارسطو این بخش را پس از بحث فیزیک یعنی طبیعیات قرار داده، می‌گوید: همین معنی لفظی ما را به حقیقتی درباره فلسفه اولی رهنمون می‌شود، و آن این است که بحث متافیزیک پس از پرداختن و فارغ شدن از بحث طبیعیات آغاز می‌شود؛ و بنابراین مطالبی نیست که در خلأ و ابتدا به ساکن و بی‌مقدمه طرح شود.

آنگاه به گفته ویلیام جیمس استاد می‌جوید که:

مابعدالطبیعه میدانی است عمومی که در آن علوم مختلف برای اثبات و اظهار مدعیات خود فراهم آمده‌اند؛ و مابعدالطبیعه چیزی جز جهد بلیغ و سعی وافی در طریق تفکری مقرون با وضوح و ضبط و ربط نیست. آنگاه مطلب را چنین ادامه می‌دهد که:

در علوم طبیعی سر و کار غالب با محسوسات است. خواه محسوساتی که محسوس به حواس ظاهر باشند (مانند آنچه در فیزیک و شیمی و زیست‌شناسی و جز آن مطرح می‌شود) و خواه محسوساتی که محسوس به حس باطن باشند (یعنی وجدانیات) (یعنی آنچه در روان‌شناسی مطرح می‌شود). اما متافیزیک با اموری برتر از محسوسات و وجدانیات سر و کار دارد، یعنی امور مجرد از ماده مانند نفس ناطقه آدمی و خدا. و نیز به اصول مقوم‌های می‌پردازد که ادراک آنها خارج از صلاحیت حواس است، مانند جوهر و علت و غایت.

اما پیش از پا نهادن در قلمرو متافیزیک، یک موضوع اساسی باید حل شود و آن این است که آیا اساساً انسان قدرت و توان ورود به چنین قلمروی را دارد؟ آیا سرچشمه معلومات ما چیزی جز حس تواند بود؟ و بر فرض اینکه وجهی از شناسایی متمایز از شناساییهای حسی وجود داشته باشد، ملاک ارزش و اعتبار این‌گونه شناسایی چیست؟ جواب این سؤال آن است که مدار مباحث متافیزیکی بر عقل است، و تنها با تفکر عقلی و قیاس منطقی است که باید به متافیزیک پرداخت؛ و از آنجا لزوم نقد و ارزشیابی عقل و احکام صادر از آن، و تعیین درجه اعتبار آن و مرزبندی قلمروی که حق ورود بدان دارد معلوم می‌شود. و این همان مباحثی است که تحت عنوان «شناسایی» می‌آید، و خود از اهم مباحث متافیزیک در فلسفه جدید است.

سپس تعاریف مختلف متافیزیک می‌آید: تعاریف غیر قابل قبول، و تعاریف قابل قبول. آنگاه از روشهای گوناگون که در تحقیقات متافیزیکی به کار می‌رود به نحو مستوفی بحث می‌کند.

پس از آن سراسر کتاب به بحث شناسایی و نقد آن اختصاص می‌یابد. ابتدا نظر شکاکان را که اساساً منکر امکان هرگونه شناختی هستند، عنوان می‌کند و پس از بیان دلایل آنها به رد آن دلایل می‌پردازد.

مبحث بعد درباره عقل و اصول عقلانی یا به تعبیر دیگر مبادی عقلی است، یعنی قضایایی که خودبه‌خود بین و بدیهی هستند و همه استدلالها و قیاسهای ما بر

آنها مبتنی است. این مبانی پایه و سنگ زیربنای هر برهانی هستند، اما خود غیر قابل برهان اند. و این برهان ناپذیری به قول پاسکال ناشی از خفا و ابهام آنها نیست بلکه ناشی از شدت ظهور و آشکاری آنهاست [یا من هوائتفی لفرط نوره]. اساسی ترین این مبادی، اصل هوهویه یا این همانی است که بعضی از متفکران اصل تناقض و سایر قضایای بدیهی را نشئت گرفته از آن می دانند و همه را به همان اصل هوهویه باز می برند. بالاخره این بحث بسیار اساسی عنوان می شود که اساساً این اولیات و مبادی خود از کجا برآمده اند؟ آیا فطری اند یا از راه حس و تجربه به دست آمده اند، و آیا تنها حس و تجربه برای حصول آنها کافی است، یا عقل هم دخالت تام دارد؟ و در اینجا است که پاسخ مکاتب مختلف به این سؤال ذکر می شود.

کتاب دارای طرح بسیار بسیار منظم و منطقی است و مطالب هر بحث نیز کاملاً متضبط و مرتبط است. در آغاز هر بحث، معانی مختلف امر مورد بحث ذکر می شود و آنگاه تصریح می شود که در این بحث کدام یک از آن معانی ملحوظ است.

۸. ترجمه بحث در مابعدالطبیعه، نوشته ژان وال، انتشارات خوارزمی ۱۳۷۰

نویسنده این اثر پر حجم عمیق، ژان وال (Jean Wall) (۱۸۸۸ - ۱۹۷۴) از متفکران و صاحب نظران فرانسوی است، که هم فیلسوف است و هم ادیب و شاعر.

وی پس از اینکه اگرچه فلسفه شد، چند سالی در دبیرستانها به تدریس اشتغال ورزید. در سال ۱۹۲۰ به اخذ درجه دکتری نایل آمد، و تا سال ۱۹۳۶ در دانشکده ها و دانشگاه های مختلف فرانسه به تدریس پرداخت. در این سال به استادی دانشکده ادبیات دانشگاه پاریس (سوربون) برگزیده شد و تا هنگام بازنشستگی و حتی سالهای پس از آن به تدریس ادامه

داد، و تعداد کثیری از طالبان فلسفه از محضر وی مستفید شدند. این بنده هم به عنوان مستمع آزاد در جلسات درس وی حضور می یافتم.

به موازات تدریس در دانشگاه، به بسط و گسترش تعلیمات فلسفی به صورت گوناگون اهتمام می ورزید، مانند تأسیس "Collège philosophique" در ۱۹۴۶، و اداره مجله متافیزیک و اخلاق، در ۱۹۵۰، و ریاست انجمن فرانسوی فلسفه در ۱۹۶۰.

آثار قلمی بسیار عمیق ژان وال به صورت کتاب و مقاله کاملاً حاکی است از علم و احاطه او بر جریانهای متنوع فلسفی در دوره های مختلف، از دوره های قدیم تا جدید و معاصر. همین کتاب مورد بحث خود بیانگر همین جامعیت و احاطه است.

با نگاهی به آثار وی، و مخصوصاً با مطالعه همین کتاب، می توان دریافت که فکر و ذهن او مستغرق در دو مسئله اساسی است: یکی اینکه «حقیقت انسان چیست؟» دیگر آنکه «آنچه انسان را از هر سو احاطه کرده و همواره در مقابل او به عنوان دیگری اسرارآمیز قرار دارد چیست؟»

به عبارت دیگر عمده دلمشغولی او تحقیق در چیستی انسان، و چیستی غیر انسان یعنی جهان است، بالاخره چگونگی پیوند و ارتباط بین انسان و جهان.

کتاب گردآمده خطابهایی است که در جمع دانشجویان فلسفه دانشگاه پاریس ایراد شده است. و به همین سبب برخلاف آثاری که از این دست است، در ذیل صفحات یا در آخر فصلها منابع و مراجع تعیین نشده است. و گذشته از این، کتاب چندان جنبه کتاب آموزشی ندارد، و گاه طرح و انسجام و پیوند دقیق منطقی بین مطالب دیده نمی شود. گاه چنین می نماید که احاطه شگفت انگیز استاد در مسائل فلسفی به حکم تداعی آزاد او را از مطالبی به مطلب دیگر کشانده است. و چون مخاطبان وی همه با مباحث فلسفی آشنایی قبلی داشته اند، و مراحل ابتدایی فلسفه را پیموده بوده اند، در بعضی موارد به اشاره های گذرا اکتفا می کند. بنابراین کتاب به کار خواص می آید نه به کار مبتدیان. اساساً خواندن این گونه کتابها برای مبتدیان خالی از مخاطره نیست. چه بیم آن است که بکل از فلسفه دلزده شوند، و آن را به صورت طلسمهای ناگشودنی و مطالب درهم پیچیده و درنیافتنی در نظر آورند. یا از آن به پندار خود چیزی دریابند که به هیچ وجه مورد نظر مؤلف نبوده

است، و همین برداشتهای غلط به مرور در ذهن آنها راسخ شود تا حدی که دیگر به راه آوردن آنها و اصلاح کج فهمیهای آنها متعذر باشد.

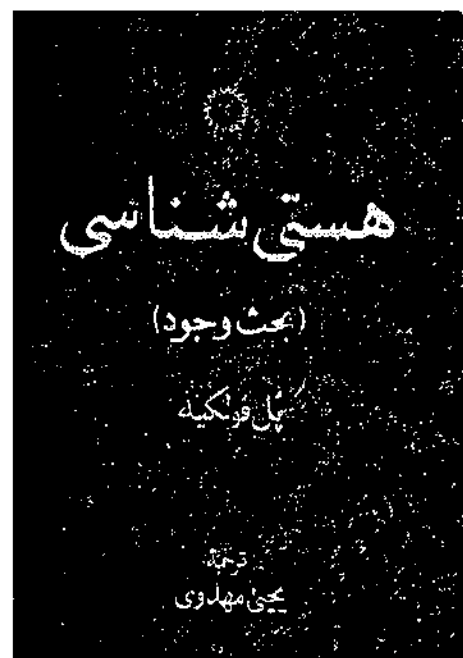
استاد دکتر مهدوی در مقدمه خود بر کتاب نوشته اند: گویی استاد پس از سالها مطالعه و تأمل در آراء و اقوال و آثار متفکران و فیلسوفان و هنرمندان راجع به مباحث و مطالب و مناظری که عناوین آنها سرفصلهای کتاب بزرگ طبیعت عالم و آدم است، و نمایشگر جلوه هایی از آن، خواسته است آنچه را در این سیر معنوی در عوالم افکار و عواطف به چشم حکیمی متاطلی مابعدالطبیعه آمده است، به جملگی باز در مد نظر آورد، و آنها را که بیشتر جالب توجه می نمود، و مظهر خصوصیات و شاخص وجهه نظری بوده است، یادداشت بکند، تا شاید از این راه بتواند به خصوصیات ذهن و روان انسان، و به نحوه حرکت و جریان فکر و ذوق آدمی، و به مبادی و غایات آن، و مراحل و مقامات آن، آگاهی یابد. البته به نحوه فکر انسانی متفکر به معنی حقیقی و خاص این اصطلاح، که همواره فکر و دیده دل و سر او در اکتشاف حقیقت مسائل مربوط به آفاق و انفس در کار است.

این کتاب پر حجم که ترجمه فارسی آن بالغ بر هزار صفحه می شود، دارای یک دیباچه و یازده بخش است. هر بخش شامل چندین فصل، هر یک از این بخشها و فصلها لبریز از مطالب ظریف و دقیق است. و به همین جهت برای معرفی و تحلیل هر بخش و حتی ارائه ملخصی از هر فصل باید مقاله ای مبسوط پرداخته شود که البته مجالی وسیع می خواهد و این مجموعه هم گنجایش آن را ندارد. پس ناچار به ذکر عناوین چند بخش اکتفا می کنیم و اهل فلسفه را به اصل کتاب ارجاع می دهیم.

بخش (۱) درباره صیوروت / بخش (۲) در جستجوی استمرار / بخش (۳) باقی مانده ها: عرض، نسبت، نفی / بخش (۴) استیلا بر بقیه / بخش (۵) صیوروت و بقایا / بخش (۶) حضور کیفیت / بخش (۷) از اشیاء تا اشخاص ...

✱

استاد دکتر مهدوی ترجمه چند فصل معدود کتاب را به عهده چند تن از همکاران (آقایان دکتر محمد آشنا و دکتر علی محمد کاردان، دکتر کریم مجتهدی و این بنده) گذاشته اند؛ و خود علاوه بر ترجمه قسمت اعظم کتاب، ترجمه همکاران را هم مورد ویراستاری دقیق

قرار داده‌اند، و با متن اصلی هم دقیقاً مقابله کرده‌اند، و سعی وافیه به کار داشته‌اند که نثر سراسر کتاب یکدست باشد.

هفت، و صرف وقت بی‌دریغ، و صبر و حوصله، و استقامت بی‌روی و ریای استاد در پرداختن چنین ترجمه‌ای (که در بسیاری از موارد آسان هم نبوده) درخور هرگونه تقدیس است. الحق کاری است بس متعالی و مقدس و بی‌شائبه و احترام‌انگیز. ترجمه‌ای است که بر تارک کتابهای ترجمه شده می‌درخشد. ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء.

✽

کتاب در سال ۱۳۷۱ برنده جایزه کتاب سال شد. و چون در روز توزیع جوایز حال مزاجی استاد برای شرکت در آن جلسه مساعد نبود، حکم تقدیر مقام محترم ریاست جمهوری، همراه با پنجاه عدد سکه بهار آزادی، به وسیله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منزل ایشان ارسال شد. ایشان به هر یک از دوستانی که قسمتی از کتاب را ترجمه کرده بودند دو سکه و به آقای دکتر محمد کاردان که حجم ترجمه‌شان دو برابر دیگران بود، چهار سکه مرحمت کردند. بقیه را هم برای خرید کتاب و برطرف کردن کمبودها به کتابخانه مرحوم مجتبی مینوی اهداء فرمودند.

۹. **مفتاد مقاله، گردآورده با همکاری ایرج افشار، جلد اول ۱۳۷۰ - جلد دوم ۱۳۷۱، نشر اساطیر**
این دو مجلد چنانکه از اسمش برمی‌آید شامل هفتاد مقاله تحقیقی است به قلم استادان و محققان در زمینه‌های مختلف از تاریخ و زبان و ادبیات و جامعه‌شناسی و فرق و مذاهب.
گردآورندگان کتاب را به عنوان ارمغان به استاد فقید دکتر غلامحسین صدیقی اهداء کرده‌اند.
متأسفم که ذکر عناوین آن همه مقاله در این مختصر میسر نیست.

۱۰. **نگاهی به پدیدارشناسی و فلسفه‌های هست بودن، نوشته روزه ورنو - ژان وال و دیگران، (برگرفته و ترجمه)، انتشارات خوارزمی**
کتاب ترجمه و اقتباس گونه‌ای است از آثار متعدد (که در آغاز کتاب معرفی شده) درباره دو جریان فکری بسیار مهم: یعنی فنومنولوژی و اگزیستانسیالیسم.

کسانی که به فلسفه‌های معاصر می‌پردازند در هر قدم با این دو جریان مواجه می‌شوند. بنابراین کتاب برای استادان و دانشجویان فلسفه بسیار مفید است و نخستین کتاب به زبان فارسی است که با این تفصیل به شرح و بسط این دو مکتب می‌پردازد. مخصوصاً تکیه آن بیشتر بر روی اگزیستانسیالیسم است که استاد به «هست بودن» از آن تعبیر کرده‌اند، و قسمت اعظم کتاب درباره همین مکتب است.

یکی از مشخصات بارز این مکتب این است که یکی از ابعاد وجودی آدمی را که تاکنون چنانکه باید مورد توجه نبوده، مورد توجه خاص قرار می‌دهد و آن جنبه هیجانی و عاطفی است.

در فلسفه‌های پیشین، از یونان باستان گرفته تا مکتبهای فلسفی بعد از رنسانس، بیشتر آدمی را به عنوان حیوان ناطق یعنی متفکر در نظر می‌گرفتند و به عقل و خرد او توجه خاص داشتند. در فلسفه‌های اسلامی هم در شناخت انسان به مراحل عقل هیولانی، و عقل بالفعل، و عقل بالملکه، و عقل مستفاد توجه می‌کردند. در عصر جدید هم مسئله شناخت که همان تعیین نحوه حصول علم، و حدود توانایی عقل آدمی است، برجستگی خاص یافته است.

اما آدمی علاوه بر معیزه عقل و فکر که کاملترین والاترین محصول آن علم ریاضی است، دارای عواطف و هیجانات و جزو و مذهبای روحی و عاطفی داخلی یعنی آشوب درون هم هست. اضطراب و نگرانی، پشیمانی، احساس شرم و گناه، نومیدی نیز در او هست. این جنبه‌ها تاکنون تقریباً در ظلمت بی‌توجهی قرار داشت و کسی بدین سان بر روی آنها انگشت نگذاشته و بدان برجستگی نداده بود.

مکتب «هست بودن» توجه مخصوص خود را بر روی این قبیل حالات متمرکز ساخته است تا آنجا که یکی از آنان بجای کوژیتوی دکارتی، یعنی «من می‌اندیشم، پس هستم» می‌گوید: «من نگرانم، پس هستم». به همین جهت این مکتب مورد توجه و اعتنای خاص متفکران و نسل جوان قرار گرفته است و کتابهایی که سران این مکتب پرداخته‌اند، یا دیگران درباره آنها نوشته‌اند، بازاری گرم دارد.

اینک برای معرفی کتاب و عرضه کردن محتویات آن بهتر آن است که از مقدمه استاد و از متن کتاب مطالبی نقل و اقتباس کنیم:

این کتاب، در اساس، مجموعه یادداشت‌هایی است که سابقاً از اینجا و آنجا برگرفته و فراهم آورده شده بود برای مزید آشنایی دانشجویان دوره لیسانس فلسفه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، یا آنچه در ترجمه کتاب مابعدالطبیعه (فلسفه عمومی) تألیف پل فولکیه به اختصار راجع به پدیدارشناسی و فلسفه‌های هست بودن آمده است. همچنین به نظر راقم این سطور رسید که آنچه در ترجمه کتاب بحث در مابعدالطبیعه نوشته ژان وال هم اشاره یا ارجاعی به این دو جریان مهم فلسفی دوره معاصر است، برای کسانی که سابقه ذهنی درخصوص آنها نداشته باشند، چندان مفهوم نخواهد بود. از این رو به تنقیح و تکمیل آن یادداشت‌ها، مخصوصاً با استفاده از اثری دیگر از ژان وال، درباره خصوصیات و اغراض و اهداف و مقولات فلسفه‌های هست بودن و نقل و سنجش آنها، اهتمامی ورزید و ماحصل به این صورت درآمد که ملاحظه می‌فرمایید که فقط یادی است از سرسلسله جنبانهای این دو نهضت فلسفی معاصر و اشاره‌ای به عناوین اقوال و آراء ایشان و اصطلاحات ایشان ...

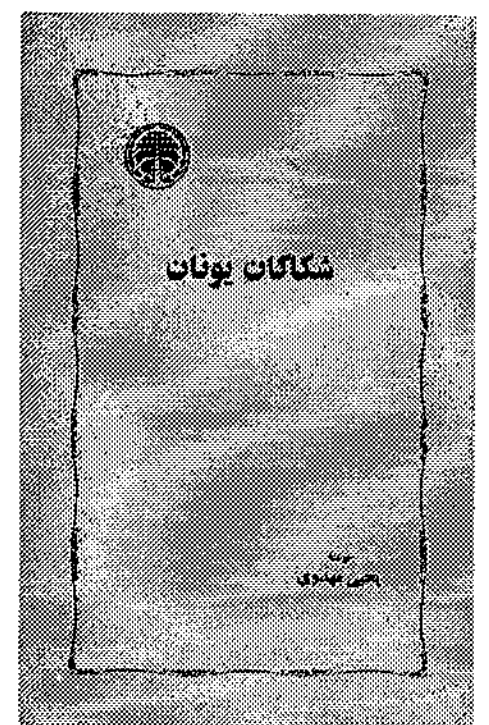
درباره پدیدارشناسی می‌نویسد:

پدیدارشناسی به آن معنی که هوسرل مطرح کرده، نه تنها برای افراد عادی و ناآشنا به فلسفه عجیب می‌نماید، بلکه حتی چه بسا مورخ فلسفه یا فیلسوف متخصص هم دریافت واقعی پدیدارشناسی را ناممکن بداند. زیرا با اینکه از زمانی که هوسرل پدیدارشناسی را به وجود آورد، تنها پنجاه سال می‌گذرد، و در طی همین نیم قرن تحول شگرفی در آن حاصل شده، و کسانی مانند شلر و هایدگر و سارتر و مرلوپونتی بدان توجه داشته‌اند، هنوز تعریفی روشن از آن ارائه نشده است. گاه مانند تحقیقی ناظر به واقعیت درباره ذوات منطقی یا معانی به نظر می‌آید، و گاه چون توصیفی در زمینه روان‌شناسی عمیق یا تحلیلی از روان، و گاه همچون، امان نظر درباره «خود استعلایی»، و گاه به عنوان روش و مجموعه وسایل برای شناخت انضمامی از هست بودن، بدان سان که آدمی آن را در خود احساس و ادراک می‌کند؛ و گاه نیز چنانکه سارتر و مرلوپونتی آن را تعبیر می‌کنند، با اگزیستانسیالیسم مشتبه می‌شود.

همین درهم برهمی کلاف سردرگم پدیدارشناسی، و تشتت جلوه‌های آن در ابتدا بهانه‌ای شد برای انتقاد شدید از آن و مبهم و مشکوک شمردن آن، و اینکه

بعضی بگویند نظریه‌ای که پس از گذشت نیم قرن بر آن، هنوز ممکن نیست تعریفی محصل از آن به دست داد، محکوم به ناپایداری و اضمحلال است. اما در واقع از این ابهام و تشتت آراء باید نتیجه‌ای خلاف این گرفت. زیرا اینکه متد و روشی که در آغاز برای وصول به غایتی خاص و محدود پیشنهاد شده، کم‌کم صورتهای چنین متنوع و متعدد یافته است، برای آن است که در آن حقیقت و قاطعیت و قدرت تجدید و اصل پیشرفتی نهفته است که حاکی از باروری و ثمربخشی استثنایی آن است.

گذشته از این به نظر می‌آید که این ابهام و تاریکی و درهم پیچیدگی کلاف پدیدارشناسی به علت این است که ما نمی‌توانیم تمام سرنخهای اساسی آن را با هم در دست داشته باشیم. از این بالاتر، طبع خلاق و زاینده شگفت‌انگیز هوسرل با نوشتن حدود چهل هزار صفحه مطلب در زمان حیات خود، که تنها نمونه‌های مختصری از آن را - آن هم همواره همراه با تجدید نظر - منتشر کرده است، مورخ فلسفه را با وضع دشواری مواجه ساخته است. و بالاخره عامل دیگر آنکه پیش از آنکه هوسرل خود بدرستی بداند به کجا می‌رود، و حقیقتاً چه چیز را جستجو می‌کند، گروهی از پژوهندگان و فیلسوفان مجذوب او شدند. اما درست در همان وقت که او خود دوره سخت‌ترین بحران روحی ناشی از شکست و عدم اطمینان را می‌گذراند، مشتتی از پیروانش به اقتضای مزاج و طبع و دیدگاه خود به تفسیر آراء او پرداختند و هر یک راهی جداگانه در پیش گرفتند. تا اینکه هایدگر استاد خود را در محاق و تحت‌الشعاع گذاشت و یکباره او را به صورت فیلسوفی در گذشته که تنها جنبه تاریخی دارد درآورد. امروز برای آشنایی با پدیدارشناسی کمتر به آثار خود هوسرل مراجعه می‌کنند. در آلمان انتظار به طرف هایدگر و حوزه او معطوف است، و در فرانسه به جانب سارتر و مریلوپوتی. با تمام این احوال، استاد دکتر مهدوی سعی وافیه

کار برده‌اند که با مراجعه به کتابهای متعدد فصلی را در ۶۰ صفحه به هوسرل اختصاص دهند، و ملخصی از فلسفه او را به فارسی زبانان عرضه کنند؛ و البته ابهامی که ناچار در آن دیده می‌شود، ناشی است از ابهام آراء و افکار هوسرل، و این نخستین بار است که افکار هوسرل با این نظم و نسق به کسوت زبان فارسی درمی‌آید.

عناوین این فصل عبارت است از:
کلیات (۱) فلسفه به عنوان علم / ۲) تأویل پدیدارشناسی / ۳) حیث التفاتی وجدان / ۴) شهود ذوات / ۵) اصالت به معنی استعلایی / ۶) وحدت و معنی فلسفه هوسرل.

در بخش دوم کتاب، استاد با ترجمه و اقتباس و تألیف، به سابقه تاریخی مکتب «هست بودن» (اگزیستانسیالیسم)، و تحلیل افکار نمایندگان برجسته آن پرداخته‌اند.

در آغاز کلیاتی درباره این مکتب آورده‌اند و در آن به این نکته اشاره کرده‌اند که هر کس بخواهد درباره فلسفه هست بودن سخن بگوید، خود را با مشکلاتی مواجه می‌یابد. اولین مشکل ناشی از نهایت تنوع افکار فلسفی است که این عنوان به آنها اطلاق می‌شود. زیرا آغاز این فلسفه را می‌توان همان تأملات دینی کی‌یرکگور دانست. در صورتی که در زمان ما وقتی از این مکتب سخن می‌رود، معمولاً فلسفه ژان پل سارتر مد نظر می‌آید که فیلسوفی است غیر دینی. با این وضع آیا می‌توان به تعریفی دقیق و قابل قبول تمامی نمایندگان این مکتب دست یافت؟ جواب منفی است، و هرگونه کوششی در این راه ناموفق است، و هرگونه تعریفی از آنها کم و بیش نامناسب و نامطابق.

بوخنسکی در تألیف بسیار خوب خود درباره فلسفه‌های معاصر، می‌گوید:

به جای پیشنهاد تعریفی از فلسفه هست بودن، باید عده‌ای از مفاهیمی را که مورد استفاده این فلسفه است برشمرده و مخصوصاً از تجربه‌هایی که این فلسفه‌ها با آن آغاز می‌شود، یاد کرد، مانند تجربه‌های ترس آگاهی؛ یعنی دلهره، و تهوع.

برهیه می‌گوید:
این فلسفه‌ها نوعی اتحاد اصالت تجربه متافیزیکی با احساس نگرانی و تشویش خاطر انسان است. این گفته برهیه تعریف نیست، اما توصیف خوبی است.

فصل هفتم کتاب اختصاص دارد به بیان احوال و

افکار سورن کی‌یرکگور (۱۸۱۳-۱۸۵۵)، بنیانگذار و سلسله جنبان نهضت فلسفه هست بودن.

فصل هشتم درباره آراء و افکار گابریل مارسل (۱۸۸۹-۱۹۷۳) فیلسوف معروف فرانسوی است که معمولاً او را اگزیستانسیالیست مسیحی می‌نامند و بنابراین برخلاف سارتر که مادی مذهب است، مکتب هست بودن او با آراء دینی درهم آمیخته است.

فصل نهم درباره کارل یاسپرس (۱۸۸۳-۱۹۶۹) فیلسوف معاصر معروف آلمانی است.

فصل دهم به احوال و آثار و افکار هایدگر (۱۸۸۹-۱۹۷۶) فیلسوف پرآوازه آلمانی اختصاص دارد.

فصل یازدهم به بحث از آراء ژال پل سارتر (۱۹۰۵-۱۹۸۰) می‌پردازد.

بالاخره فصل دوازدهم درباره مقولات فلسفه هست بودن است.

مؤلف گرامی با افزودن «فهرست کتابها و رساله‌ها و مقاله‌ها» و فهرست گونه‌ای از «لغات و اصطلاحات و بعضی عبارات» و کتاب‌شناسی به زبانهای خارجی و به زبان فارسی، بر غنای کتاب افزوده‌اند.

✽

۱۱. متادولوژی از لایب‌نیتس (مقدمه و شرح از بوترو و دیگران)، انتشارات خوارزمی ۱۳۷۵

اصل ترجمه را استاد در سالهای ۱۳۱۱-۱۳۱۲ هجری شمسی در دوره دانشجویی در دانشکده ادبیات مون پلیه در همان هنگام که متادولوژی را به عنوان درسی در نزد استاد می‌خوانده‌اند، از روی چاپ هاشت انجام داده‌اند.

پس از آن دو چاپ دیگر یکی با مقدمه مفصل و حواشی امیل بوترو استاد نامدار دانشگاه پاریس، و دیگری از آلکس برتراند استاد دانشکده ادبیات دانشگاه لیون در دسترس ایشان قرار گرفته و از هر کدام حاشیه‌هایی برگرفته‌اند و ترجمه کرده‌اند.

همچنین شرح حال لایب‌نیتس را از چاپ بوترو؛ به قلم بوترو، و خلاصه فلسفه فیلسوف را از چاپ هاشت به قلم هائری لاشلیه استاد آگرژ فلسفه به عنوان مقدمه به فارسی درآورده‌اند.

پس از مراجعت به ایران در طی چند سال اشتغال به تدریس، هرگاه فراغتی یافته‌اند به حک و اصلاح و تکمیل بعضی از حواشی پرداخته‌اند.

چون در سالهای ۱۳۳۰-۱۳۳۱ ترجمه‌ای از اغلب بندهای متادولوژی به انضمام گزیده‌ای از دیگر آثار

لایب نیتس به قلم آقای کاظم عمادی انتشار یافت، استاد از انتشار ترجمه و حواشی خود انصراف یافتند. از آن وقت تا کنون دو ترجمه فارسی دیگر نیز از منادولوزی به عمل آمده است.

اما اصرار و خواهشهای متوالی استاد محترم آقای دکتر کریم مجتهدی مبنی بر انتشار آن اثر، استاد را به چاپ و نشر آن مصمم ساخت. خود در مقدمه مرقوم داشته‌اند:

دیرینه دوست ارجمند آقای دکتر کریم مجتهدی دوستدار فلسفه و استاد متتبع و صدیق فلسفه در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران که از وجود این ترجمه از منادولوزی از دیرباز مستحضر بودند، به دفعات مرا به طبع و انتشار آن تشویق و ترغیب می‌کردند و معاذیرش را با بزرگواری در لقاچه ناموجه می‌خواندند ...

چون فهم منادولوزی (یا شناخت جوهرهای فرد) بدون شرح و توضیح آسان نیست، از سه شرح که به زبان فرانسه در اختیار ایشان بوده به انتخاب خود از هر یک شرح مربوط به هر بند را برگرفته‌اند و ترجمه آن را در زیر همان بند به صورت حاشیه ذکر کرده‌اند.

منادولوزی به بیشتر زبانهای زنده - و گاه در یک زبان حتی مکرر - ترجمه شده است. در آخر کتاب صورت آنچه از این شرحها در اختیار ایشان بوده یا به آگاهی ایشان رسیده ذکر شده است.

در آخرین بازنگری ترجمه، برای حصول اطمینان در مواردی به دو ترجمه انگلیسی منادولوزی (یکی از ماری موریس و دیگری از رابرت لاتا) و گاه به ترجمه عربی به قلم الیبر نصری نادری (بیروت ۱۹۵۶) نیز مراجعه کرده‌اند.

قبل از ترجمه متن منادولوزی در حدود سی صفحه به شرح احوال و آثار فیلسوف اختصاص داده‌اند (اقتباس از بوترو)، و پس از آن به بیان خلاصه فلسفه لایب نیتس (اقتباس از لاشلیه) پرداخته‌اند که بسیار آموزنده است.

ترجمه‌ها مانند دیگر آثار استاد در نهایت امانت و دقت انجام یافته است.

ذکر ملخصی از منادولوزی و به طور کلی از فلسفه لایب نیتس شاید ذهن خواننده را مشوش کند. شرح و بسط آن هم در این مجیزه امکان‌پذیر نیست. باید اصل کتاب و مقدمه‌ها و حواشی را خواند و باید مکرر خواند و از سر تأمل خواند. مخصوصاً در خواندن هر بند

منادولوزی باید به شرح مربوط به آن بند در ذیل صفحه مراجعه کرد.

این کتاب نیز مانند کتاب ترجمه مابعدالطبیعه برنده جایزه سال شد و بدین سان استاد دو مرتبه به گرفتن جایزه کتاب سال مفتخر آمد.

۱۲. شکاکان یونان، انتشارات خوارزمی ۱۳۷۶
تاکنون در زبان فارسی کتابی مستقل درباره آراء شکاکان نداشتیم. این کمبود را استاد محترم با تألیف کتاب حاضر بر طرف ساخته‌اند و شرح حال و سخنان و اقوال آنان را به نیکوترین وجه بیان داشته‌اند، بدون آنکه به جانبداری از آن، یا رد آن پرداخته باشند.

کتاب در اصل درسهایی بوده است که استاد سالها قبل در سال دوم رشته فلسفه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران ایراد کرده‌اند و اینک آن را با پر بارتر ساختن آن به صورت کتاب حاضر درآورده‌اند. در این کتاب از منابع و مأخذ گوناگون و تاریخهای فلسفه بهره گرفته‌اند و مخصوصاً چنانکه در مقدمه آورده‌اند، از دو کتاب یکی از ویکتور بروشار به نام *Les Sceptiques grecs*، و دیگری از لئون روبین با عنوان *Pyrrhon et le scepticisme grec* و برخی کتابهای دیگر استفاده و اقتباس کرده‌اند.

هدف اصلی کتاب بیان نظر شکاک تمام عیار یا شکاک به معنی اخص است، نه شکاک محدود یا نسبی (ص ۱۶ و ۱۷).

اما برای روشن شدن رابطه و وضع آنها با فلسفه‌های قبل، و تعیین جایگاه و مقام آنها در تاریخ فلسفه یونان به تمهید مقدمه‌ای پرداخته‌اند درباره چگونگی مسئله کلی شک و یقین در نزد فیلسوفانی که پیش از آنها بوده‌اند، و نیز از آراء فلاسفه آکادمی جدید که به آراء شکاکان به معنی اخص بسیار نزدیک است، بالنسبه به تفصیل یاد کرده‌اند.

آنگاه این مبحث اصلی مطرح می‌شود که اساساً چه علل و اسبابی موجب پیدایش شکاکیت شده است.

بی‌مناسبت نیست بگوییم که این سینا نیز چند علت برای برانگیختن حالت شک و حیرت در الهیات شفا (تصحیح فتاوی، ج ۱، ص ۵۰) می‌آورد که برخی از آنها با عللی که استاد ذکر کرده‌اند به نوعی همخوانی دارد.

از آنجا که سوفسطاییان را می‌توان از پیشگامان و جاده صاف‌کن‌های شکاکان دانست، (اگرچه نباید آنان

را با شکاکان اشتباه کرد) مؤلف به وجوه افتراق بین آنان می‌پردازد (ص ۲۶ و ۳۵).

سپس بحثی به سقراط و سقراطیان کوچک یا نیمه سقراطیان (یعنی مگاری‌ها و کلیبی‌ها و کورنایی‌ها) اختصاص می‌یابد، و آنگاه آراء افلاطون و ارسطو و اپیکوریان و رواقیان، و موضع آنها در مسئله شناخت و در ارتباط با شکاکیت بدقت مطرح می‌شود.

بالاخره سیر مطلب به بحث اصلی می‌رسد یعنی بحث از شکاکان افراطی.

نخست آراء پورون (پیرون) از فلاسفه آکادمی جدید می‌آید که در شک مطلق به سر می‌برده و چون فیزیک را قادر به کشف طبایع اشیاء نمی‌دانسته، و منطقی و دیالکتیک را هم بیهوده می‌انگاشته، در پی آن نبوده است که نظر خود را به اثبات برساند، و آراء او به وسیله شاگردش تیمون به رشته تحریر درآمده است. تیمون نظر او را چنین نقل می‌کند: «میان اشیاء تفاوتی نیست. همه مانند هم غیر متیقن و نامتایزند. از همین رو احکام ما نه صواب است نه خطا. زیرا می‌توان دلایلی در اثبات یا رد هر حکم اقامه کرد ...» (ص ۸۸ و ۸۹).

پس از پورون، تیمون شاگرد و محرم راز او عنوان می‌شود که برخلاف سیره مرتاضانه استاد و تقشف او، با فقر و قناعت و ریاضت میانه‌ای نداشته و زندگی را به خوشگذرانی و می‌گساری مفرط سپری می‌کرده و همه کس حتی خود را که یک چشم بوده، هجو می‌گفته است و از فلاسفه پیشین نیز با طعن و تخطئه یاد می‌کرده است.

در پایان بحث اصلی درباره شکاکان جدید عنوان می‌شود که شک آنها از همه افراطی‌تر است. سر سلسله آنها انزیدموس است که همه دلایل شکاکان را در ده دلیل تنظیم کرده است. این دلایل دهگانه بر نفی اعتبار حس و نفی اعتبار عقل (معروف به Tropes) در واقع کاملترین مانیفست شکاکیت است.

در بحث پایانی کتاب، مؤلف دانشمند با دیدی منصفانه و نقادانه به ارزشیابی نظریه شکاکیت می‌پردازد و صریحاً می‌گوید:

دلالتی که برای اثبات این ادعاها از طرف شکاکان آورده شده است، بیمناک‌ترین اسنادی است که به عقل بشر داده شده است.

۱۳. ترجمه و تلخیص تاریخ فلسفه قرون وسطی و دوره تسجد، تألیف امیل برهیه، انتشارات خوارزمی ۱۳۷۶

امیل برهیه (Émile Bréhier) فیلسوف و تاریخ فلسفه نویسنده نامدار فرانسوی در سال ۱۸۷۶ میلادی در خانواده‌ای دانشگاهی تولد یافته و پس از هفتاد و شش سال عمر پربرکت که یکسره وقف بر تدریس تاریخ فلسفه و مکتبهای فلسفی و تحقیق و تألیف و ایراد سخنرانی بوده در سال ۱۹۵۲ درگذشته است.

وی در دانشگاه پاریس از محضر استادانی چون ویکتور پروشار، و لوی برول استفاده کرد و پس از گذراندن رشته فلسفه دانشگاه پاریس مدتی به دبیری دبیرستانها و تدریس در دانشگاههای شهرستانی پرداخت، تا اینکه تدریس تاریخ فلسفه در دانشگاه پاریس به وی محول شد، و تا ۱۹۴۶ به تدریس ادامه داد.

از برهیه آثار بسیار گرانبها به یادگار مانده است، از قبیل خروپس، فلسفه افلوپین، «ترجمه تاسوعات افلوپین از یونانی به فرانسه»، افکار فلسفی و دینی فیلون اسکندرانی، تاریخ فلسفه قرون وسطی، تاریخ فلسفه آلمانی و جز آن. اما از همه مهمتر و مبسوطتر تاریخ فلسفه اوست در ۷ مجلد (پاریس ۱۹۲۶ تا ۱۹۳۲) که بکرات در فرانسه به چاپ رسیده و به زبان انگلیسی نیز ترجمه شده و جزء انتشارات دانشگاه شیکاگو به چاپ رسیده است.

هرچند از تألیف این دوره تاریخ فلسفه چندین دهه می‌گذرد؛ هنوز از منابع مهم تحقیق در این زمینه به شمار می‌رود، و انتشار تاریخ فلسفه‌های گوناگون پس از آن (که تعدادی از آنها به فارسی نیز ترجمه شده) هرگز آن را کمرنگ نکرده است تا آنجا که هیچ محقق که بخواهد در این قلمرو کار کند، از مراجعه بدان بی‌نیاز نخواهد بود. زیرا وی «در این کتاب سعی کرده است

منظرة گسترده و ژرفی از کلیه جریانهای فکری مغرب‌زمین از آغاز تا ربع اول قرن بیستم با توجه به وقایع تاریخی به معنی اخص نشان بدهد» (ص ۱۱). از این کتاب گرانقدر تاکنون دو جلد به وسیله آقای دکتر علی مراد داودی ترجمه شده و در سلسله انتشارات دانشگاه تهران به چاپ رسیده است، و اینک استاد دکتر مهدوی به ترجمه و تلخیص جلد سوم آن درباره فلسفه قرون وسطی پرداخته‌اند. امیدواریم خود ایشان یا بلند همتی دیگر ترجمه سایر مجلدات را ادامه دهد.

ذکر ملخص همه مطالب کتاب، و حتی ارائه فهرست گونه‌ای هرچند مختصر از عناوین آن از حوصله این مختصر بیرون است. زیرا کتاب چنان پرمحتوا و سرشار از معانی متنوع و دقیق است که ذکر خلاصه آن امکان‌پذیر نیست. طالبان باید خود به متن ترجمه، و حواشی و توضیحاتی که مترجم گرامی بدان افزوده‌اند و نیز دو تکمله آخر کتاب مراجعه کنند.

کتاب با عنوان «معارف یونانی و مسیحیت در قرون اولیه میلادی» آغاز می‌شود و پس از ملاحظات کلی، از پولوس مقدس، و ستایشگران مسیحیت در قرن دوم میلادی، و مذهب گنوسی، و حوزه اسکندریه، و مسیحیت در مغرب و مشرق در قرن چهارم و پنجم سخن می‌رود.

سپس وارد بحث اصلی یعنی قرون وسطی می‌شود، و آن را در شش بخش مورد تحقیق قرار می‌دهد که همه پرعمق و خواندنی و آموختنی است.

بالاخره بخش هفتم هم به دوره تجدید اختصاص می‌یابد.

ترجمه کتاب مانند ترجمه‌های دیگر استاد ترجمه‌ای است صدیق و امین، با نثری سخته و استوار. چاپ کتاب نیز از نظر حروفچینی و کاغذ و صحافی و تجلید مانند بیشتر آثار استاد بسیار مطبوع و مطلوب است.

این بود معرفی ناقص و ناچیز، از آثار آن استاد عزیز.

این را هم اضافه کنم که استاد در آنچه ترجمه یا تصحیح یا تألیف کرده‌اند، علاوه بر اهتمام به صحت و دقت و استحکام عبارات، و رعایت امانت کامل در ترجمه، به غلط‌گیری چاپی، و انتخاب نوع حروف، و فاصله بین کلمات یا عدم فاصله هم اعتنایی خاص می‌ذول داشته‌اند، و بخوبی معلوم است که تصحیح چاپی را با تأنی و حوصله و صرف وقت بسیار انجام داده‌اند، تا آنجا که آثار چاپی ایشان معمولاً احتیاج به غلطنامه نداشته است.

استاد علاوه بر عرضه داشتن آثاری که شرح آن گذشت، بسیاری از کتابها و مقاله‌ها و جزوه‌های درسی همکاران را ویراستاری کرده‌اند. از آن جمله است، رساله در اصول علم انسانی و سه گفت و شود اثر جرج بارکلی ترجمه مرحوم منوچهر بزرگمهر آن استاد پاک نهاد و بی‌الایش.

آن مرحوم خود در مقدمه سه گفت و شود چنین می‌نویسد:

دوست عزیز و دانشمند محترم آقای دکتر یحیی مهدوی استاد فلسفه دانشگاه تهران از بنده خواستند که رساله سه گفت و شود میان فیلونوس (دوستدار عقل) و هیللاس (قاتل به وجود ماده) را که از تصانیف مشهور جرج بارکلی فیلسوف انگلیسی است نیز مانند رساله‌ای دیگر از او به نام اصول علم انسانی به زبان فارسی برگردانم. بنده نیز امتثال امر نموده در اندک مدتی آن را تهیه و به خدمت ایشان تقدیم داشتم. ایشان این ترجمه را نیز با ترجمه فرانسوی کتاب مجدداً مقابله نموده با دقت و موشکافی مخصوص، چنانکه شیوه مرضیه ایشان است، اغلاط آن را تصحیح و سقطات آن را تکمیل فرمودند. و بالتجیه ترجمه‌ای منقح و پاکیزه فراهم آمد که اینک آن را از محل هدیه خود به دانشگاه تهران به چاپ می‌رسانند.

این رساله در اصول علم انسانی و سه گفت و شود با ویراستاری جناب دکتر مهدوی و با مقدمه ایشان، اخیراً به همت «مرکز نشر دانشگاهی» به صورتی بسیار مرغوب و چشم‌نواز تجدید چاپ شده است.

* ندانم چه ای هرچه هستی تویی

توصیف شخص و شخصیت استاد یحیی مهدوی و ترسیم چهره علمی و فرهنگی ایشان، از قلم کسانی ساخته است که بیش از راقم این سطور و پیش از او، با آن بزرگوار انیس و جلیس بوده‌اند و از خدمات ایشان به علم و ادب و فرهنگ و دانشگاه و دانشگاهیان باخبرند. از جمع کثیر دانشجویان شاگردان استاد مهدوی، این بنده برای آنکه اندکی از دین سنگینی را که نسبت به ایشان بر دمه دارم ادا کرده باشم، صرفاً به مدد حافظه به ذکر چند خاطره از سالهایی که توفیق درک محضرشان را داشته‌ام اکتفا می‌کنم. یقین دارم استاد گرانقدر ما، که هرگز راضی نبوده‌اند کسی در حضورشان زبان به ستایش ایشان بگشاید از این مختصری از بسیار که خواهم گفت آزرده خواهند شد. امیدوارم این نافرمانی را بر من ببخشایند.

✽

تدریس بیشتر دروسهای دوره دکتری را دکتر مهدوی خود بر عهده می‌گرفتند. مطابق برنامه و مقررات فرصت تدریس هر درس یک نیمسال بود و در پایان نیمسال می‌بایست نمره‌ای به دانشجو داده می‌شد. اما آنچه در نظر ایشان اصل بود، درک مطلب و فهم فلسفه و خواندن و فهمیدن بخش معتابه‌ای از اصول و امهات آراء یک فیلسوف بود و این مقصود در یک نیمسال تأمین نمی‌شد. این بود که هر چند در پایان نیمسال دانشجویان را امتحان می‌کردند اما وقتی برای آگاهی از نتیجه به تابلوی اعلانات گروه فلسفه مراجعه می‌کردیم می‌دیدیم در مقابل نام همه، یک نون به علامت «نا تمام» مرقوم فرموده‌اند، به معنی آنکه اگرچه نیمسال تمام شده، هنوز کتاب اخلاق اسپینوزا یا نقد عقل محض کانت و آثار دکارت و لایب نیس تمام نشده است. ناچار درس را تا پایان نیمسال دوم ادامه

می‌دادیم، بی‌آنکه سخنی به شکایت به زبان آوریم، البته جرئت هم نمی‌کردیم.

✽

در دوره دکتری، من و یکی دیگر از دانشجویان، هر دو در دانشگاه صنعتی شریف امروز، مربی بودیم و درس می‌دادیم. یک روز که کاری پیش آمده بود قدری دیر به کلاس رسیدیم، دکتر مهدوی علت تأخیر را پرسید. گفتیم در دانشگاه کاری داشتیم، گفتند «دانشگاه» هر وقت به صورت مطلق و بدون ذکر اضافه یا صفت خاصی گفته شود، مقصود «دانشگاه تهران» است، اگر از دانشگاه دیگری می‌آیید نگویند «دانشگاه» بگویند «دانشگاه فلان». آن روز فهمیدیم که دانشگاه تهران در چشم استادان سالخورده ما، چه شأن و منزلتی دارد.

✽

یک روز عصر در مخزن کتابخانه دانشکده ادبیات که در طبقه زیرزمین دانشکده ادبیات قرار دارد، سرگرم ملاحظه و مطالعه کتاب بودم. دکتر مهدوی برای یافتن کتابی به مخزن آمد و متوجه شد که در انتهای مخزن کتابخانه که به محوطه بیرون دانشکده راه دارد، باز است. بلافاصله مسؤول مخزن را طلبید و با حالتی عصبانی و برافروخته، مدتی او را ملامت کرد که چرا غفلت کرده و آن در را باز گذاشته است. او نگران بود می‌داد دور از چشم مسؤول مخزن، کسی از آن در وارد شود و کتابهایی که طی دهها سال با خون دل انتخاب و گردآوری و خریداری شده، به سرقت رود و گم شود. من که در پشت قفسه‌ها از چشم مهدوی دور بودم و تنها صحبت او را با مسؤول مخزن می‌شنیدم، بشدت تحت تأثیر این دلسوزی و مراقبت و احساس مسؤولیت وی قرار گرفتم؛ تو گویی در این مخزن فرشهای گرانبها و ظرفهای عتیقه منزل شخصی او نگهداری می‌شد.

✽

در دوره دکتری، گاهی که دکتر مهدوی به کتابی مناسب و مفید برمی‌خورد به ما توصیه می‌کرد آن کتاب را تهیه کنیم و بخوانیم. ما هم در حد امکان به این توصیه‌ها

عمل می‌کردیم و گاهی هم کتابهایی را که خودمان انتخاب و خریداری کرده بودیم به استاد نشان می‌دادیم. یک روز دکتر مهدوی بعد از درس، رو به من کرد و گفت کتابفروشی روبه روی دانشگاه کتابی آورده است از مؤلفی به نام «بوخدال» (Bouchdahl)، که نام کتاب مابعدالطبیعه و فلسفه علم (Metaphysics and Philosophy of Science) است، این کتاب را تهیه کنید. من گفتم که کتاب را در همان کتابفروشی دیده‌ام اما کتاب، خارجی است و نسبتاً گران است، نمی‌توانم همه کتابهای خارجی مربوط به درسها را خریداری کنم. مهدوی، هیچ نگفت. دو سه روز دیگر که نوبت بعدی درس ما با او بود، قبل از شروع درس دیدم همان کتاب ضخیم و مفصل و گران‌قیمت بوخدال را پیش روی من نهاد و به آرامی و اختصار گفت، بعد از خواندن، بدهید در کتابخانه گروه نگهداری شود. معلوم شد مهدوی بعد از صحبت آن روز من، بلافاصله کتاب را با پول خود خریداری کرده تا هم من بخوانم و استفاده کنم و هم بعد از من دیگران. آن کتاب همانند صدها جلد کتاب مفید و گران‌قیمت دیگر که همه، اهدایی دکتر یحیی مهدوی است، هنوز هم در کتابخانه گروه فلسفه همچون صدقه جاریه موجود است.

✽

مرحوم منوچهر بزرگمهر که مترجمی امین و توانا و استاد دیگر ما در دوره فوق لیسانس و دکتری فلسفه بود، کتابی از بارکلی ترجمه کرده بود به نام رساله در اصول علم انسانی، این کتاب همراه چند رساله فلسفی دیگر، که آنها هم به ترجمه بزرگمهر بود، در جلد دوم کتاب فلسفه نظری توسط بنگاه ترجمه و نشر کتاب به چاپ رسیده بود. اندکی بعد دکتر مهدوی به خواهش بزرگمهر همان رساله ترجمه شده بارکلی را با اصل مقابله کرد و با قلم شیرین و توانای خود در آن اصلاحات و تغییرات بسیار داد و آن کتاب را به شماره ۲۱ از سلسله کتابهای «هدیه دکتر یحیی مهدوی به دانشگاه» توسط انتشارات دانشگاه تهران به طبع رساند. برای آنکه این یادداشتها

دکتر غلامعلی حدادعادل

چند خاطره از استاد

و خاطره‌گوینده‌ها از ملاحظه قلم و لطف طبع و ذوق و سلیقه مهدوی در نگارش فارسی برخوردار شود در اینجا عین یادداشت کوتاه او را بر طبع دوم ویراستاری شده جدید، نقل می‌کنم:

صاحب‌دلی از دوستان، که آرزومندی این بنده را به ترجمه شدن آثار فیلسوفان مغرب زمین به فارسی می‌دانست، ترجمه‌ای را که خود از این رساله معروف جرج بارکلی کرده بود در اختیار بنده گذاشت و از وی خواست که آن را با اصل مقابله کند و عبارات آن را بدانسان که بهتر وافی به مقصود نویسنده اصل باشد به سلیقه خود تغییر دهد.

راقم این سطور، هم، چنان کرد که آن دوست خواسته بود و هم، برای مزید اطلاع خواننده به زندگانی و آثار جرج بارکلی، مختصری در این باب فراهم آورد و آن را قبل از رساله جای داد و فهرست مختصری از مصنفات این فیلسوف و کتب مهمی که در خصوص آثار و فلسفه بارکلی نوشته شده است ثبت کرد و بعد از رساله قرار داد و این همه را به چاپ رسانید. سهم این بنده در جرح و تعدیل الفاظ و تغییر و تبدیل عبارات به همین اندازه است که همه نقائص و عیوب آن را ناشی از این دخل و تصرف بداند و از صاحبان نظر درخواهد که وی را به نارساییها و نابسامانیهای آن بی‌اگاهانند تا مگر توفیق رفیق شود و دیگر بار به زیور طبع آراسته تر گردد.

فروردین ماه ۱۳۴۵ - یحیی مهدوی

باری، یک روز در سال آخر دوره لیسانس، یکی از دانشجویان از استاد سؤال کرد چه فرقی میان ترجمه قبلی چاپ شده از بزرگمهر با این ترجمه‌ای که شما آن را اصلاح کرده‌اید وجود دارد؟

مهدوی بی‌آنکه کمترین سخنی در توضیح کاری که با آن ترجمه کرده به زبان آورد و بی‌آنکه ذره‌ای از قدر

و احترام بزرگمهر در جمع دانشجویان بکاهد، بی‌درنگ پاسخ داد: «هر دو متن در اختیار شماست، خودتان با هم مقایسه کنید.» من از این پاسخ هوشمندانه که از بزرگمنشی و نجات‌مهدوی حکایت می‌کرد، درسها آموختم و در دل بر جوانمردی او آفرینها گفتم.*

در آن زمان در دانشگاهها عادت بر این بود دانشجویان از حدود یک هفته به نوروز مانده کلاسها را تعطیل می‌کردند و شهرستانیها به شهرهای خود می‌رفتند. یک روز در اواخر اسفندماه که با دکتر مهدوی درس «فلسفه عمومی» سال آخر دوره لیسانس را داشتیم به دانشکده آمدم اما متوجه شدم که غیر از من دانشجوی دیگری نیست و هیچ کس در راهرو نیست تا به کلاس بیاید. طبعاً من هم قصد بازگشت کردم، در همین حال ناگهان در دفتر گروه فلسفه باز شد و دکتر مهدوی برای رفتن به کلاس به سمت اتاق مجاور رفت و مرا هم دید. سلامی کردم و گفتم کسی نیامده است. طبعاً انتظار داشتیم ایشان کلاس را تعطیل کنند، چون تعداد دانشجویان آن درس بیش از چهل نفر بود، اما با کمال تعجب مشاهده کردم که مهدوی بی‌اعتنا به این مطلب، راه خود را به سوی کلاس ادامه داد و چنانکه گویی این کلاس تنها یک دانشجو دارد و آن هم من هستم، مرا با خود به کلاس برد و خود پشت میز تدریس نشست و تنها برای من و به من درس داد و با این کار تقید خود را به ایفای وظیفه و حفظ حرمت درس و کلاس عملاً اعلام کرد.*

در امتحان درس منطق جدید که درس دوره دکتری بود و مرحوم استاد منوچهر بزرگمهر آن را تدریس می‌کرد، من یک مسئله را از راهی دیگر، غیر از آنچه بزرگمهر در نظر داشت حل کرده بودم که آن راه هم صحیح بود اما بزرگمهر در تصحیح ورقه من، تصور کرده بود که من به آن مسئله پاسخ درست نداده‌ام. وقتی نمره‌ها را در تابلو اعلام کردند، من ورقه خود را دیدم و دانستم که بزرگمهر دوسه نمره‌ای به من از همان مسئله

کم داده است، موضوع را با وی در میان گذاشتم و توضیح دادم. او هم که آدمی بسیار سلیم‌النفس و صادق بود بلافاصله قبول کرد و نمره را اصلاح کرد و افزایش داد. بعد هم رو به دکتر مهدوی که مدیر گروه بود کرد و گفت: «آقا، این لیست نمره‌ها را لطف کنید تا من نمره فلانی را اصلاح کنم.» انتظار من و بزرگمهر این بود که مهدوی همین کار را بکند، اما او برخلاف انتظار، با خونسردی و قاطعیت گفت: «نمی‌شود.» هرچه بزرگمهر و من خواهش و تمنا کردیم و بالا و پایین رفتیم و هرچه بزرگمهر توضیح داد که آقا اشتباه از من بوده نه از دانشجو، مهدوی قبول نکرد و با آنکه با بزرگمهر هم سن و سال بود و سابقه دوستی طولانی داشت، با صراحت گفت وقتی استاد نمره دانشجو را وارد لیست نمرات کرد، دیگر نباید در نمره دست ببرد و تغییر دهد. البته این پافشاری مهدوی در اجرای مقررات و اصرار او بر رعایت اصول و ضوابط، آن روز به مذاق من خوش نیامد، اما بعدها دریافتم که او به حفظ «اصولی کلی» بیش از اصلاح موارد خاص، پایبند است و می‌خواهد به استادان و همکاران خود بفهماند که از ابتدا باید در تصحیح ورقه و دادن نمره به دانشجو دقت کنند تا ناچار به تغییر و تبدیل نمره نباشند.*

در درس دوره دکتری، جمعاً چهار دانشجو بودیم که در کنار هم پشت میز می‌نشستیم و دکتر مهدوی رو به روی ما در آن سوی میز می‌نشست و درس می‌داد و از ما سی پرسید. در روزهای گرم سال، بسیاری از دانشجویان بدون کت به دانشگاه می‌آمدند و این امری عادی بود. من هم آن روز کت خود را از تن بیرون آورده بودم. دکتر مهدوی قبل از شروع درس، چند لحظه ساکت ماند و بعد رو به من کرد و گفت «شما کت خودتان را بپوشید»، از بنده البته اطاعت بود و از دکتر مهدوی آغاز درس.*

یکی از دانشجویان هم‌دوره ما در درسهای دکتری فلسفه، روحانی بود و از قم می‌آمد، یک روز در اثناء

جوابی که به سؤال استاد می‌داد، عباراتی قریب به این مضمون به زبان آورد که «در اینجا یک سری مسائل وجود دارد که ...» مهدوی کلام او را قطع کرد و با ملایمت، که شیوه همیشگی او بود، پرسید: «آن آقایانی که پیش از شما در قم بوده‌اند و زبان خارجی نمی‌دانسته‌اند و کلمه "سری" را نمی‌شناخته‌اند، در این قبیل موارد به جای سری چه می‌گفته‌اند؟» دوست ما که خود نیز دوستدار زبان فصیح فارسی و مبادی آداب بود در پاسخ گفت: «می‌گفتند یک سلسله از مسائل وجود دارد ...» مهدوی گفت: «بسیار خوب، شما هم همان‌طور بگویید.» آنجا بود که از میزان علاقه مهدوی به زبان فارسی و فرهنگ و سنت ملی آگاه شدیم و دانستیم او، با وجود احاطه و تسلطی که خود به زبان خارجی دارد چه اندازه از استعمال نابجای کلمات فرنگی پرهیز می‌کند.

✽

روزی در دفتر گروه سخن از برنامه‌های درسی مدارس در میان بود و گفته شد که وزارت آموزش و پرورش در تنبیراتی که در سالهای دههٔ چهل در برنامه و نظام آموزشی دانش‌آموزان داده، درس عربی را از بعضی کلاسها یا به کلی حذف کرده یا کم کرده است. مهدوی که از شنیدن این خبر ناراحت شده بود با ظرافت به شوخی گفت: «لابد می‌خواهند به جای آن عبری درس بدهند.»

✽

یکی از دانشجویان قدیمی گروه فلسفه که خود سالخورده و سپیدموی گشته بود و سالها بود در یکی از دانشکده‌های دانشگاه تهران، مسؤولیتی اداری بر عهده داشت، گهگاه برای دیدن دکتر مهدوی و اظهار علاقه و احترام به او به دفتر گروه می‌آمد. مهدوی هم نسبت به او بی‌علاقه نبود. یک روز در ضمن بحث و گفتگوی فلسفی، آن دانشجوی فارغ‌التحصیل قدیمی چنانکه عادت کارمند جماعت آن روزگار بود، چند مرتبه خطاب به مهدوی از کلمه «قربان» استفاده کرد که «قربان، همین‌طور است» یا «قربان، فلان فیلسوف نظر دیگری

دارد» و امثال آن. مهدوی ناراحت شد و با لحنی تند گفت: «مگر اینجا اداره است که شما این قدر قربان قربان می‌کنید، چرا درست و طبیعی و ساده حرف نمی‌زنید؟» معلوم شد این نجیب‌زاده‌ای که خود فرزند حاج حسین آقا امین‌الضرب و نوه حاج محمد حسن امین‌الضرب است و به خانواده‌ای از اعیان تعلق دارد، تا چه اندازه از تملق و تعارف بیزار است.

✽

در حوالی سالهای ۵۵-۵۶ من سرگرم تهیهٔ رسالهٔ پایان نامهٔ دکتری خود در فلسفه بودم و مهدوی استاد راهنمای من بود. به پیشنهاد استاد، قرار شد بخش اصلی رسالهٔ من ترجمه کتاب پروله گونا یا تمهیدات کانت باشد. قرار ما این بود که هر هفته صبح روز پنجشنبه من به منزل دکتر مهدوی می‌رفتم و چند صفحه‌ای را که ترجمه کرده بودم به ایشان تسلیم می‌کردم تا با اصل مقابله کنند. ایشان نیز صفحات هفته پیش را که مقابله کرده بودند می‌آوردند و با اصلاحاتی که خود در ترجمهٔ من وارد کرده بودند به من برمی‌گرداندند و توضیحاتی می‌دادند. از این روزهای پنجشنبه و محبتها و راهنماییهای پدرانه و مشفقانهٔ مهدوی خاطره‌های بسیار دارم که به بعضی از آنها اشاره می‌کنم:

یک روز که از ناهمواریهای نثر فارسی ترجمهٔ من خسته شده بودم رو به من کردند و فرمودند: «شما باید کتابهای نثر ادبی و فصیح و قدیم فارسی را بخوانید تا نثرتان قوت بگیرد و راست و درست شود.» بعد نام چند کتاب از قبیل گلستان و کلیله و دمنه و تاریخ بیهقی و قابوسنامه و سیاست‌نامه را بردند. خدمتشان عرض کردم این کتابها را خوانده‌ام. فرمودند: «عجب، پس معلوم می‌شود عیب کار از آنجاست که علاوه بر این کتابها، روزنامه‌ها و مجلات و نوشته‌های امروزیها را هم زیاد خوانده‌ای!»

یک بار بی‌حوصلگی کردم و در ضمن بحث بر سر اینکه از دو وجه مختار من و ایشان، کدام یک مرجح است، گفتم شما وسواس به خرج می‌دهید. البته قصد جسارت نداشتم و مقصودم این بود که این مقدار احتیاط

دقت و حساسیت، بیش از حد ضرورت است. استاد پس از شنیدن این عبارت در پاسخ من فقط سکوت کردند و مدتی چشم به پایین دوختند و هیچ نگفتند. سکوتی که از هر کلامی گویاتر و آموزنده‌تر بود و سبب شد تا من آن روز و روزهای بعد خود را ملامت کنم که چرا در حق استادی چون او و در حضور او، کلمهٔ «وسواس» را به کار برده‌ام.

جا دارد بعضی از یادداشتهای ایشان را بر حاشیه و پشت صفحات دستنویس ترجمهٔ تمهیدات نقل کنم تا خوانندهٔ این نوشته بفهمد که آن «لطف به انواع عتاب‌آلوده» که حافظ از آن سخن می‌گوید، چه معنایی دارد. در جایی نوشته‌اند:

«وقتی Connection را به اتصال ترجمه کردید و بلافاصله باز لفظ Connection تکرار شد و مقصود همان Connection است دیگر ترجمهٔ این لفظ به ارتباط، جز اینکه خواننده را گرفتار بدفهمی بکند چه نتیجه‌ای دارد، مگر اینکه خود مترجم هم بدان گرفتار شده باشد.»

کلمهٔ بدفهمی را با فشار به مداد سیاه‌تر و درشت‌تر نوشته و زیر آن دوبار خط کشیده‌اند.

در جای دیگر عبارتی از ترجمهٔ این‌طور بوده است: «اگر خواننده از این همه رنج و زحمتی که من در حل این مسئله برایش پدید خواهم آورد ...» استاد فعل پدید آوردن را برای زحمت نپسندیده‌اند و در حاشیه با همان خط شکسته خوش و پخته‌ای که مثل نثر فارسی ایشان متین و ملیح است مرقوم فرموده‌اند:

«من برای شما خیلی زحمت پدید آوردم؟» دور این عبارت را خط کشیده‌اند تا بی‌تناسبی این فعل را گوشزد کنند که آیا هیچ وقت ما این‌طور حرف می‌زنیم؟ نظیر این نوع تذکارها را در کلاس درس نیز از ایشان شنیده بودیم؛ آنجا که دانشجویان برای فاعلهای غیرذی‌روح، فعل جمع به کار می‌بردند و مثلاً به جای آنکه بگویند «اینها اموری است که ...» می‌گفتند «اینها اموری هستند که ...» و ایشان با تبسمی مختصر می‌فرمودند بگویید «اینها اموری تشریف دارند که ...».

استاد با استفاده از فعل «... به چیزی فکر کردن» و بدتر از آن «... به چیزی اندیشیدن» به جای «فکر چیزی را کردن، یا در فکر و در اندیشه چیزی بودن» مخالفانده، یک بار که من بعد از یکی دو بار اشتباه باز هم نوشته بودم «... و مکانی که هندسه دانان بدان می‌اندیشند» حقیقتاً عصبانی شده‌اند و زیر این عبارت خطی شدید و غلیظ کشیده و بالای آن نوشته‌اند: «چون مکان بدان وجهی که هندسه دانان فکر می‌کنند» و در حاشیه با خطی درشت‌تر از معمول خود نوشته‌اند: «نرود میخ آهنین بر سنگ»

در ترجمه متون اصلی و اصیل فلسفه هیچ‌گونه دخل و تصرف و نقل به معنی و تغییر مضمون را از جانب مترجم روا نمی‌دانند. یک جا در حاشیه دستنویس ترجمه تمهیدات نوشته‌اند: «مثل اینکه تخلف از اصل لذتی دارد که نمی‌توان از آن گذشت.»

در جای دیگری نوشته‌اند: «مثل اینکه در جای دیگر یادداشت کرده‌ام که آوردن معادله‌های فرنگی بسیار متداول در زیر صفحات جز اینکه حاکی از شک و تردید مترجم در صحت این معادله‌ها باشد نتیجه‌ای ندارد - و یا اینکه مترجم بخواهد بگوید که اولین بار این اصطلاح فرنگی را چنین ترجمه کرده است که ضَعْف الطالب و المطلوب.»

یک جا در ترجمه عبارتی آورده بودم: «... آن تلاشهای بیهوده هرگز بالقره محو نخواهد شد» دور کلمه «محو» خط کشیده‌اند و نوشته‌اند: «خواهش می‌کنم برای معنی لغات گاهی به فرهنگ رجوع کنید، کمی هم در معلومات خودتان به دیده انتقادی بنگرید.» و در جزء اخیر این عبارت به معنی و مقصود کانت از مفهوم «انتقاد» که رکن اصلی فلسفه اوست عنایت داشته‌اند.

در بیست سال گذشته، یعنی از سال پنجاه و پنج تا هفتاد و پنج، بارها در خانه استاد مهدوی به دیدار ایشان رفته‌ام. محل دیدار، معمولاً در اتاق پذیرایی مراجعان است که در ضلع شمالی حیاط بیرونی دبیرخانه استاد

قرار دارد. این اتاق بسیار ساده است و همه چیز آن قدیمی است. یک فرش ساده کهنه پاخورده، یک میز و چند صندلی چوبی قدیمی، یک زیرسیگاری ساده که عبارت «تجارتخانه رزاق منش و تاریخ ۱۳۱۲» را بر خود دارد و یک عکس بزرگ روی بخاری اسباب عمده این اتاق است. عکسی که حاج حسین آقا، پدر استاد را در جمع مهندسان و کارگران خارجی و داخلی اولین کارخانه برق ایران نشان می‌دهد. از لوستر و چلچراغ هم خبری نیست. آنچه مهم است و توجه مرا به خود جلب کرده این است که در این بیست سال تقریباً هیچ چیز در این اتاق تغییر نکرده و نو نشده و استاد مهدوی در صدد آن نبوده‌اند که ظاهر این اتاق را به این همه اشیاء و اسباب تجملی و زینتی که امروزه خانه‌های فقیر و غنی را در همه جا آکنده و آلوده کرده است، بیارایند و این باید برای ما درس‌آموز باشد. استطاعت مالی مهدوی امری نیست که بر کسی پوشیده باشد، چنانکه سخاوت او نیز بر همگان معلوم است و در ملاقات‌هایی که گهگاه در این اتاق ساده با او داشته‌ایم، هر بار هنگام خداحافظی، مهدوی ما را با دستی پر از کتابهای تازه خود به خانه فرستاده است.

این تمهیدی را از سرآغاز مقدمه‌ای که استاد مهدوی در اردیبهشت هفتاد و پنج بر ترجمه منادولوژی لایب‌نیتس نگاشته‌اند انتخاب کرده‌ام. ذکر بعضی از نمونه‌های مشابه دیگر از مقدمه کتابهای دیگر ایشان خالی از لطف نیست.

«بعونک یا لطیف» از مقدمه قصص قرآن مجید سورابادی به نام خداوند جان و خرد که از این برتر اندیشه برنگذرد از مقدمه ترجمه بحث در مابعدالطبیعه ژان وال ای همه هستی ز تو پیدا شده خاک ضعیف از تو توانا شده زیرنشین علمت کائنات ما به تو قائم چو تو قائم به ذات از مقدمه نگاهی به پدیدارشناسی و فلسفه‌های هست بودن

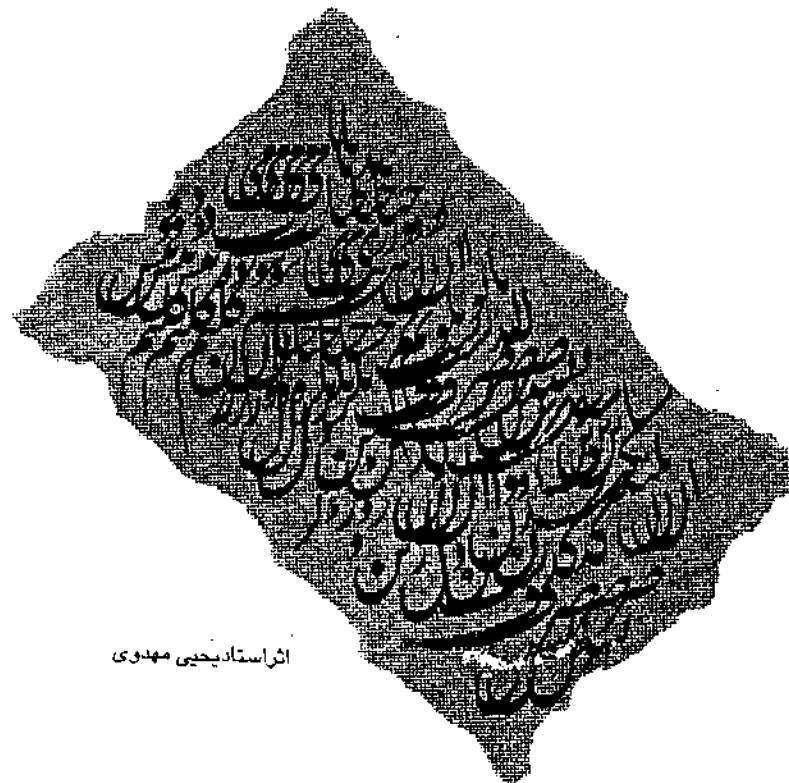
«به نام آن که آغاز و پایان ازوست و بدوست» از پیشگفتاری که بر کتاب جنبشهای دینی ایرانی تألیف دکتر غلامحسین صدیقی، نگاشته‌اند. «بعونه تعالی» از یادداشتی بر چاپ دوم مصنفات افضل‌الدین کاشانی

مهدوی در آغاز بعضی از همین مقدمه‌ها، با عبارات و اشاراتی لطیف، نسبت به دوستان خویش و آنان که حتی بر او داشته‌اند ادای احترام کرده است که آنها هم خواندنی و آموختنی است.

از قضا هنگام تحریر این خاطرات، کتاب منادولوژی لایب‌نیتس به ترجمه استاد یحیی مهدوی، که چاپ اول آن در سال ۱۳۷۵ توسط انتشارات خوارزمی انتشار یافته، به لطف آن استاد به دستم رسیده بود. مهدوی شرح حال مفصلی از لایب‌نیتس را که در اصل به قلم امیل بوترو بوده به فارسی ترجمه کرده و از جمله در صفحه ۲۰ آورده است که:

در ۱۷۰۳ لایب‌نیتس قابل ملاحظه‌ترین و مهمترین آثار فلسفی به معنی اخص خود را تصنیف کرد با عنوان: تحقیقاتی تازه درباره فهم انسان. سابقاً در ۱۶۹۶ راجع به کتاب جان لاک، یادداشت‌هایی انتقادآمیز کرده بود که به وسیله نامه به وی اشعار داشته بود و فیلسوف انگلیسی اصلاً توجهی به آنها نکرده بود. لایب‌نیتس آن ملاحظات را از سر گرفت و از آنها کتابی ساخت به صورت گفت و شنود میان فیلاک نماینده جان لاک که کتاب لاک را فصل به فصل و جزء به جزء بیان می‌کند، و توفیل نماینده لایب‌نیتس که نکته به نکته آن کتاب را در بوطه انتقاد می‌نهد. به علت فوت جان لاک در سال ۱۷۰۴ لایب‌نیتس آن کتاب را منتشر نساخت، چه نمی‌خواست کسی را علناً مورد اعتراض قرار بدهد که دستش از این جهان کوتاه شده است و نمی‌تواند از خود دفاع بکند. در پایان مطلب، مهدوی شماره‌ای افزوده و در پانوشه صفحه از جانب خود در داخل دو قلاب افزوده است: [آفرین بر این جوانمردی]. آری ...

آن کس که ز شهر آشنایی است داند که متاع ما کجایی است

اثر استاد یحیی مهدوی

ظاهراً سرنوشت کتابهای نیز همچون سرنوشت آدمیان با منش یا خصلت آنان رابطه‌ای مرموز دارد. خصلت کتابها محصول مضمون یا محتوای آنهاست (البته با قبول این فرض که شکل یا فرم آنها نیز نهایتاً حاصل رسوب همین محتواست) و سرنوشت آنها هم در قالب واکنش خوانندگان و تفسیر و توصیف آنان تحقق می‌یابد.

اگر چنین باشد، پس نباید تعجب کرد که چرا یک کتاب واحد، که مضمون اصلی آن سوتفاهم و تعارض روایات متفاوت از یک رخداد تاریخی است، در شماره ۱۹ و ۲۰ همین نشریه به دو صورت کاملاً متعارض توصیف شده است!

رمان جنگ آخر زمان (نوشته ماریوبارگاس یوسا، ترجمه عبدالله کوثری، آگه، ۱۳۷۷) شاهکاری ادبی است که به سبکی رئالیستی (و به دور از هرگونه «نوپردازی») نوشته شده و توسط یکی از بهترین مترجمان حال حاضر ترجمه شده است. به عبارت دیگر در خود کتاب هیچ نکته مبهم و ناروشتی به لحاظ زبان و نثر آن وجود ندارد. لیکن مضمون اصلی کتاب حاکی از این حقیقت است که «واقعیت تاریخی» برای آدمیانی که آن را به منزله «زندگی» تجربه می‌کنند همواره امری بغایت مبهم و ناروشتن است و برداشت‌های آنان از این «واقعیت» نیز طبیعتاً متفاوت و گاه حتی متعارض است. ولی گویا در برخی موارد خاص، به واسطه همان رابطه مرموزی که ذکرش رفت، این ابهام و تعارض به دیگران

هم سرایت می‌کند، دیگری که فقط روایت ما چرا را خوانده‌اند.

از این رو اگر در دو شماره متوالی همین نشریه با دو روایت یا توصیف کاملاً متعارض از همین رمان مواجه شویم، نباید بیش از حد شگفت زده شویم. در شماره ۱۹ کتاب ماه (اردیبهشت ۱۳۷۸، ص ۶۳) درباره جنگ آخر زمان چنین می‌خوانیم:

«... در سال ۱۸۸۸ جمهوری برزیل در میان شور و هیجان مردم برقرار شد و همگان امیدوار بودند که نظام جدید، برزیل را به الگویی مشابه ایالات متحده تبدیل خواهد کرد. آنچه در این کتاب روایات شده، شکل‌گیری شورشی است که بعد از استقرار جمهوری، در منطقه‌ای دور افتاده در ایالت «باهیا» به وقوع پیوست. این شورشیان به تعبیری فقیرترین مردم برزیل به شمار می‌آمدند. در این شورش، سلطنت‌طلب‌ها، درباریان گذشته، افسران تبعیدی، همچنین مالکان و ثروتمندان منطقه نقش مؤثری ایفا کردند. ضمن آن که پای انگلستان هم به میان کشیده شد، زیرا نظام سلطنتی و تجاری انگلیس مایل بود - خلاف میل جمهوری خواهان که به روابط با آمریکا گرایش داشتند - همه چیز را به نفع خود تمام کند. ارتش برزیل که پیوسته از شورشیان، به دلیل حمایت انگلیس، شکست خورده بود، وارد کارزاری سهمگین می‌شود و سرانجام...» این «معرفی کتاب» که از حد «تعریف قصه» کتاب فراتر نمی‌رود، یقیناً خشم هر کسی را که اصل کتاب را خوانده باشد، بر می‌انگیزد. زیرا ظاهراً یوسا ۹۰۰ صفحه کتاب نوشته است تا دقیقاً همین توصیف از قیام کاندوس را به منزله روایتی جعلی و سراپا دروغ افشا کند. احتمالاً یک تورق ساده یا حتی قرائت مؤخره یوسا برای پرهیز

از این اشتباه مهلک و به لحاظی مضحک، کافی می‌بود. ولی در اینجا به واقع با چیزی بیش از یک «اشتباه» سرو کار داریم. وقتی مطالب مربوط به «نقش مؤثر سلطنت‌طلب‌ها و مالکان»، «دخالت انگلستان» و «حمایت انگلیس از شورشیان» و «گرایش جمهوری‌خواهان به آمریکا» را می‌خوانیم، این فکر به ذهنمان خطور می‌کند که شاید این توصیف را یکی از همان خبرنگاران پایتخت نشینی نوشته است که سپاه ژنرال موریرا را همراهی می‌کردند (و به احتمال قوی نیز این توصیف با استفاده از روایت رسمی تاریخ برزیل در یک کتاب مرجع یا دائرة المعارف نوشته شده است).

با این حال، تأمل بیشتر درباب مضمون حقیقی کتاب یوسا، این نکته را روشن خواهد ساخت که خشم ما اساساً بیهوده و بی پایه است. یوسا قصد ندارد اسطوره‌های جهان سومی درباره «قدر قدرتی انگلستان» یا «تضاد آمریکا و انگلیس» را افشا کند. او نمی‌کوشد روایات جعلی یا یک طرفه از تاریخ را کنار زند تا چهره درخشان یگانه روایت واقعی و عینی، به مفهوم پوزیتیویستی کلمه، آشکار شود. در واقع، به تعبیری خاص، می‌توان گفت که نفی وجود «یگانه روایت عینی» مضمون اصلی جنگ آخر زمان است. این کتاب بر پیچیده، مبهم و پاره پاره بودن تجربه تاریخی، به ویژه تجربه ورود به دوران مدرن، تأکید می‌گذارد و نشان می‌دهد که چگونه افراد و گروه‌های اجتماعی در برخورد با این تجربه پیچیده و مبهم خواه‌ناخواه، دچار گیجی و پریشانی می‌شوند. واقعیت تاریخی جامعه مدرن انباشته از تنشها، تضادها، و معماهای لاینحل است. این امر باعث می‌شود تا هر

مرادفرهادپور

یادداشتی درباب جنگ آخر زمان

جنگ تفاسیر

فرد یا گروهی با تکیه بر پیشداوریهای خویش «واقعیت» خاص خود را بنا کند.

حاصل این کار بروز سوءتفاهم و کج فهمی نسبت به ماهیت خود و دیگری است، و این نیز به نوبه خود می تواند به بروز تعصب، خشونت و نهایتاً ویرانی و مرگ منجر شود.

از این رو نکته اصلی در اینجا، نه یک اشتباه یا سهل انگاری ساده است و نه حتی نمودی از استمرار افسانه ها و شایعه ها. نکته مهم آن است که یک قرن پس از قیام کانودوس و در آن سوی جهان، روایت یا توصیفی خاص از این رخداد مجدداً تکرار می شود. تکرار این روایت بیش از آن که امری تصادفی یا جادویی باشد، گویای بازتولید پیشداوری یا دیدگاه خاصی است که به لحاظ تاریخی «دیدگاه ترقی خواه» نامیده می شود. قرائت کتاب یوسا ممکن است ما را وادار تا این توصیف را نوعی «دروغگویی» یا «تحریف مغرضانه تاریخ» به شمار آوریم. اما برطبق روایت خود یوسا، بسیاری از سربازانی که براساس همین شایعات برای سرکوب شورش به کانودوس رفتند، جوانانی پرشور و آرمان گرا بودند. این جوانان شهری به رغم بی تجربگی شجاعانه جنگیدند و جان باختند، زیرا اعتقاد راسخ داشتند که برای آزادی، استقلال و بهروزی کشورشان، و علیه استعمارگران و مزدوران مرتجع داخلی آنها، می جنگند. حال باید پرسید: آیا تکرار این توصیف حاکی از آن است که ما نیز درگیر همان تجربه ایم؟ و آیا روایت یوسا از این تجربه می تواند به ما یاری رساند تا وضعیت تاریخی و ماهیت خود را بهتر درک کنیم؟ پیش از پاسخ دادن به این پرسشها بهتر است به توصیف دوم بپردازیم.

توصیف نخست جزئی از یک «معرفی» کوتاه و مبین نوعی سهل انگاری ادبی بود که ما آن را به منزله نشانه یا علامت امری بغایت مهمتر، ژرفتر و ناشناخته تر مورد تفسیر قرار دادیم؛ به عبارات دیگر، کوشیدیم تا به پیروی از روش فروید در تحلیل لغزشهای زبانی و کلامی، ریشه ها و علل یک امر ظاهراً سطحی، بی اهمیت و تصادفی را در بطن یک تجربه تاریخی اساسی و عمیق، یعنی همان تجربه مدرنیته، جستجو کنیم، تجربه ای مبهم و غامض که هیچگاه به صورتی شفاف در آگاهی مردمان منعکس نمی شود. توصیف دوم نیز اساساً از همین تجربه ناشی می شود، و به رغم بسیاری تفاوت های مهم، واجد همان خصوصیات اساسی توصیف قبلی است. به عبارت دیگر، این توصیف نیز با تکیه به مجموعه خاصی از پیشداوریها تصویری یک سویه از واقعیت ترسیم می کند. و نکته مهمتر آن که این تصویر نیز اساساً و ذاتاً چیزی نیست جز تکرار یا باز تولید یکی دیگر از دیدگاههای یک سویه و جزمی مطرح شده در خود کتاب. در تقابل با توصیف «مدرن»، «مترقی» و «جمهوریخواه» ارائه شده در شماره ۱۹، که دیدگاه مقامات حکومتی، شهرنشینان و جامعه شهری برزیل را تکرار می کند، توصیف دوم (محمدرضا گودرزی، «چیره شدن برگزیده و آینده و حضور در حال مطلق» کتاب ماه، شماره ۲۰، خرداد ۱۳۷۸) در کل دیدگاه «سنت گرا»، «دینی» و «آخرالزمانی» مرشد و پیروانش، ژاگونسوها، را باز تولید می کند. و البته بخش اعظم رمان یوسا نیز به تشریح همین دیدگاه اختصاص دارد.

البته مقایسه این دو توصیف ممکن است بی تناسب یا حتی غیرمنصفانه به نظر رسد. از این رو

اشاره به چند نکته مقدماتی ضروری است. توصیف آقای گودرزی جزئی از یک نقد ادبی است که ورای توصیف «قصه» رمان به تفسیر آن می پردازد و نکات گوناگونی را شامل می شود؛ نکاتی درباره فرم، زبان، و سبک نگارش. برای مثال، ایشان به درستی برسبک رئالیستی این اثر یوسا و پرهیز او از «بازیهای شکلی»، یا شگردهای مافوق مدرن، تأکید می گذارند. تحلیلهای ایشان از تحول روانی و معنوی برخی از قهرمانان رمان و نحوه بازنمایی این تحولات به یاری برخی تکنیکهای روایی، حاوی نکات گویا و ارزشمندی است. مع هذا، محور و مبنای اصلی تحلیل و تفسیر ایشان از جنگ آخر زمان اتخاذ دیدگاه خاصی است که می توان آن را «دیدگاه عرفانی» یا - با استفاده از واژگان خودشان - «دیدگاه اسطوره ای» نامید، هر چند بهتر است آن را دیدگاه غیر تاریخی یا ضد تاریخی بخوانیم، زیرا این نام هم با مباحث مورد نظر ما ربط بیشتری دارد و هم ماهیت حقیقی آن را بنحوی روشنتر بازگو می کند.

آقای گودرزی در اوایل مقاله خویش صریحاً به این حقیقت اشاره می کند که «تعبیر اسطوره ای، همه ماجرا نیست و داستان مرشد و پیروانش در فضایی امروزی با نیازهای و کاستی های زمان حاضر رخ می دهد. زمانی که در آن حقیقت یکه و مطلق نیست، بلکه چون منشوری چندگانه تعبیر متفاوتی دارد». اما این اشاره کوتاه، چنانچه باید، دنبال نمی شود و بسط نمی یابد. تصویری که از قیام کانودوس ارائه می شود هر چه بیشتر رنگ و بسویی اسطوره ای و عرفانی بخود می گیرد. براساس این تصویر، که به یاری نقل قولها و تفسیر آنها ساخته می شود، قیام مرشد مبین حماسه ای جاودانی است که از منطقی «غیر خاکی و فرامادی» پیروی

می‌کند. جنگ ژاگونسوها «تنها در ظاهر جنگ‌دنیای برون بود. ژاگونسوها می‌دانستند که تنها مهره‌هایی هستند در جنگی بی‌امان، بی‌زمان، ابدی، جنگ نیک و بد که از روز ازل برپا شده بود.» در این قیام «زمان از یاد رفته بود» یا به قول یکی دیگر از شخصیت‌های رمان، در کل ماجرای کانودوس، «چیزی پیچیده‌تر، بی‌زمان و خارق‌العاده در میان بود.» بدین سان وجود دیگر تعبیر غیر اسطوره‌ای کلاً فراموش می‌شود.

حتی عنوان مقاله نیز گویای ضدیت با تاریخ و میل به خلاصی از آن است؛ میل به چیرگی برگزیده و آینده و همه مسئولیت‌ها، پیامدها و وقید و بندهای اجتماعی و انضمامی ناشی از آنها و تبدیل لحظه حال به ابدیتی بی‌زمان. ایده «حال جاودان» یا کشف ابدیت در لحظه حال، یکی از کلیشه‌های آشنا و قدیمی گفتار و دیدگاه عرفانی است. اشاره نویسنده در پایان مقاله به «تنوع و گوناگونی» دیدگاه‌ها و «بی‌طرفی و واقع‌نگری» یوسا در روایت ماجرا، موجز تر از آن است که تعبیری درنگ‌ش اساسی مقاله ایجاد کند؛ بلکه برعکس، نشان می‌دهد که انتخاب تفسیر عرفانی و غیر تاریخی امری آگاهانه و عمدی بوده است. و البته ریشه این انتخاب نیز به همدلی نویسنده با دیدگاه مرشد و پیروانش باز می‌گردد. این احتمال نیز وجود دارد که هدف اصلی این مقاله تأکید نهادن بر وجه یا سویه متعالی تجربه بشری بوده است - وجهی که به آدمی اجازه می‌دهد شرایط و مقتضیات اجتماعی را پشت سرگذارد و از اینجا و اکنون فراتر رود - در ادامه بحث به این نکته خواهیم پرداخت که آیا این «فراتر رفتن» ضرورتاً مستلزم گسست از تاریخ است و یا بالعکس باید آن را نتیجه تحقق نوعی دیالکتیک تاریخی دانست. به هر حال، در این نکته شکی وجود ندارد که هیچ یک از دو توصیف فوق، مسئله پیچیدگی و ابهام واقعیت تاریخی و کج فهمی‌ها و روایات یکسویه ناشی از آن را به منزله مضمون اصلی رمان یوسا معرفی نمی‌کند. در هر دو مورد تناقضات نهفته در تجربه مدرنیته نادیده گرفته می‌شود، بنحوی که نهایتاً دفاع توصیف دوم از قیام «مؤمنان فقیر روستایی» علیه شهری‌ها و تجدد طلبان «فاسد» همانقدر خام و ساده می‌نماید که ستایش توصیف اول از «توسعه و پیشرفت» و ضرورت مبارزه با «سنت‌گرایان مرتجع». و البته این نکته آخر به ما یادآوری می‌کند که مسئله اصلی شباهت و یگانگی هر دو توصیف با دیدگاه‌های مطرح شده در خود رمان است.

تا آنجا که به شباهت توصیف آقای گودرزی با دیدگاه مرشد و نهضت او مربوط می‌شود، به راحتی می‌توان به تصویر ژاگونسوها از خود و دشمنانشان اشاره کرد که همچون مقاله آقای گودرزی اساساً فاقد هرگونه تعین تاریخی و انضمامی و مبین میل به چیرگی بر تاریخ و تبدیل دیدگاه محدود و یکسویه خویش به نگاهی «خداگونه» است که همه چیز و همه کس را sub specie aeternitas رویت می‌کند. از دید آنان ایالت

دورافتاده خودشان معادل کل جهان، جمهوری لائیک معادل حکومت شیطان یا دجال، و قیام آنان معادل همان جنگ آخر زمان و مقدمه ظهور منجی و تحقق ارض ملکوت است. اما بهترین و سرعترین راه اثبات این شباهت و یگانگی، اتخاذ روش سلبی و پرداختن به نکاتی است که نه در توصیف آقای گودرزی و نه در سخنان مرشد نشانی از آنها دیده نمی‌شود؛ هر چند که بسیاری از آنها جزو جذابترین و گویاترین نکات روایت «بی طرفانه» راوی کتاب‌اند. از قضا بیشتر این نکات سرشتی طنزآمیز دارند که البته کاملاً قابل درک است و نباید موجب شگفتی شود، زیرا پیچیدگی و چندپارگی و کدر بودن واقعیت مدرن غالباً خود باورها و کنشهای مدرن را نیز در وضعیت‌های طنز آلود قرار می‌دهد - مثلاً با منسوخ و دمده کردن آنچه تا دیروز یک سنت شکنی یا نوآوری ابتکاری محسوب می‌شد - چه رسد به عقاید و باورهای ماقبل مدرن که در متن تجربه مدرنیته به ابزارهای ایدئولوژیک و تبلیغاتی بدل شده‌اند.

تصور شورشیان از جمهوری لائیک به مثابه حکومت شیطان، یا نوعی بدعت کفرآمیز، یکی از همین نکات طنزآمیز است؛ هر چند که بارزترین و جذابترین مورد، یقیناً همان نفرت عجیب ژاگونسوها از نظام اندازه‌گیری متری است، نفرتی چنان عمیق که آنان را وامی‌دارد مخالفت با نظام متری را در سوگندنامه خود گنجانده و آن را به یکی از مقدسات یا اصول عقیدتی خویش بدل سازند.

این عمل به واقع متضاد دیالکتیکی «افسون زدایی» و «تقدس زدایی» مورد نظر وبر و مارکس است، و در این مقام، به رغم نمود ظاهری‌اش، به همان جهان مدرنی تعلق دارد که افسون زدایی و تقدس زدایی جزو مهمترین وجوه مشخصه آن محسوب می‌شوند. در واقع شناخت این دیالکتیک و نمودهای گوناگونش شرط اساسی درک ماهیت حقیقی قیام کانودوس است. ماهیت رقت‌بار و در عین حال طنزآمیز این قیام فقط زمانی آشکار می‌شود که از دیدگاهی تاریخی و نه اسطوره‌ای بدان بنگریم. پیروان مرشد همگی درماندگان و تهیدستان بیچاره‌ای هستند که از همه جا رانده شده‌اند. آنان به کانودوس می‌آیند، چون به قول یکی از شخصیت‌ها «جای دیگری ندارند که بروند.» آنان از جمله مطرودان و اقشار حاشیه‌ای جامعه بورژوازی مدرن‌اند: روسپیان، راهزنان، بی‌کاران، و فقرا و تهیدستان شهری. اما همین زنان و مردان «پست و فاسد و نادان» وقتی به کانودوس می‌رسند جانی دوباره می‌یابند و به اتکای نوعی تولد روحانی مجدد، اجتماعی ایده‌آل را بنیان می‌نهند؛ اجتماعی بری از دروغ، دزدی، خودخواهی، رباکاری و جنایت، و متکی بر همبستگی، ایثار، صداقت و تصمیم‌گیری و فعالیت جمعی. حال این دوگانگی را چگونه می‌توان توضیح داد. سر بر آوردن چنین اجتماعی از میان چنان افرادی، خود گویای تغییر پذیری شگرف ابتای بشر است، اما

پرسش موردنظر ما به ماهیت تاریخی این اجتماع مربوط می‌شود. تأکید نهادن بر قدرت معنوی و ایمان مرشد و پیروانش برای فهم کل مسئله کافی نیست. نباید فراموش کرد که اجتماع کانودوس فقط به لحاظ معنوی و اخلاقی پاک و درست نیست، بلکه به لحاظ عملی نیز اجتماعی فعال و کارآمد است، اجتماعی فقیر اما بدون گرسنگی، آلودگی و بیماری که اعضایش به لطف خلاقیت و هوشمندی، و همچنین شجاعت و ایثار، خویش موفق می‌شوند نیروهای نظامی به مراتب قویتر از خود را شکست دهند.

شاید اگر گالیلئوگال به کانودوس می‌رسید می‌توانست به این پرسش پاسخ گوید، به شرط آن که در مقام یک انارشیست حقیقی می‌پذیرفت که آزادی، به لحاظ قرابت تاریخ به حقیقت، مهمتر از عدالت است - زیرا عدالت در مقام یکسان دانستن انسانهای متفاوت خود نمودی از قانون مبادله و جزئی از نظام انتزاعی سلطه است که سرنوشت افراد را مستقل از آگاهی و کنش آنان تعیین می‌کند. (به قول ویلیام بلیک، شاعر و متفکر انگلیسی، «یک قانون برای شیر و میش یعنی ظلم»؛ و از قضا نه فقط نیچه، بلکه مارکس هم با این سخن بلیک موافق است).

در واقع مهمترین ویژگی اجتماع کانودوس غیبت هرگونه نهاد انتزاعی مسلط و عدم تمرکز قدرت است. در اجتماع کانودوس نه فقط از دزدی و جنایت، بلکه از پلیس و دادگستری هم خبری نیست. (البته در اینجا نیز همچون سایر جوامع ساده و ابتدائی میل به خشونت عمدتاً معطوف به بیرون، یعنی معطوف به بیگانگان و غیر خودی‌هاست. ژاگونسوها، به رغم فقدان پلیس، ارتشی قوی دارند و اسیر هم نمی‌گیرند.) در کانودوس تصمیم‌گیری، تقسیم‌کار و انجام فعالیت‌ها همگی از طریق مشارکت بیواسطه همه افراد تحقق می‌پذیرند. اما از دیدگاه اسطوره‌ای قضایا به صورتی دیگر جلوه‌گر می‌شود. از این دیدگاه قیام کانودوس در مقام یکی از دو قطب جنگی ابدی و بی‌زمان میان خیر و شر یا حق و باطل، فی نفسه و به صورت پیشینی برحق است. بعلاوه، به واسطه آنچه نیچه آن را «اخلاق بردگان» نامیده است، برحق بودن کانودوس از فقر و مظلومیت آن جدایی‌ناپذیر است، زیرا در نظام ارزشی اخلاق بردگان، ضعف و ناتوانی ارزشهایی مثبت و نماد «حق» محسوب می‌شوند. به اعتقاد نیچه رواج اخلاق بردگان محصول انحطاط و زوال نگرش اسطوره‌ای و غلبه فراگیر نگرش تاریخی است. اما نگاهی دقیقتر به وقایع تاریخی قرن خود ما نشان می‌دهد که قضیه درست برعکس است: ریشه‌ای‌ترین، موخشی‌ترین و سازمان یافته‌ترین شکل حکومت شر در کل تاریخ بشری، یعنی نازیسم هیتلری، با رأی میلیون‌ها تن از فقیرترین اقشار جامعه آلمان و در مقام تحقق اسطوره «حکومت هزار ساله رایش» به وجود آمد.

اما نکته اصلی بحث ما، یعنی ماهیت تاریخی قیام

کانودوس، زمانی روشنتر می‌شود که امکان پیروزی آن را مدنظر قرار دهیم. زیرا اگر چه از دیدگاه اسطوره‌ای «شکست» این قیام، همچون «فقر و مظلومیت‌اش»، جزء جدایی‌ناپذیر «حقانیت» آن محسوب می‌شود، لیکن به لحاظ تاریخی این شکست امری حادث و فاقد هرگونه ضرورت فراتاریخی است. درواقع تاریخ پنجاه سال اخیر شاهد پیروزی شماری از این گونه قیامها بوده است؛ قیامهایی که به انکای انواع گوناگون ایدئولوژیهای تساوی طلب، مطلق گرا و ضد مدرنیستی می‌کوشند تا بنحوی از رویارویی با پیچیدگی، ابهام و تناقضات نهفته در جامعه بورژوایی مدرن پرهیزکنند. آنها غالباً مدعی دفاع از ارزشهای معنوی سنتهای گذشته در برابر «فساد» و «مادی‌گرایی» و نیهیلیسم جامعه مدرن‌اند، و می‌کوشند تا گذشته خود را به منزله واقعیتهای «ساده، یکدست و معنوی» احیاء کنند. البته این ادعای مبتنی بر تصویری سراپا اسطوره‌ای و مخدوش از واقعیت تاریخی است، تصویری که گذشته و حال یا

«سنت» و «مدرنیته» را به مثابه دو مقوله کلی، انتزاعی و مجزا در برابر هم قرار می‌دهد یعنی به مثابه نمودهای خیر و شر یا حق و باطل. اما حقیقت آن است که نه جامعه مدرن بری از «معنویت» است و نه جامعه ما قیل مدرن بری از «فساد» و «تناقض». معنویت حقیقی ثمره بسط دیالکتیکی تناقضات اجتماعی در طول حیات تاریخی هر جامعه‌ای است، درست همانطور که در سطح فردی نیز بلوغ فکری و رشد معنوی از رویارویی با تناقضات و ستیزهای درونی ناشی می‌شود، نه از سرپوش نهادن بر آنها. جنبشهای ضد مدرنیستی غالباً خود را سنت گرا و حافظ ارزشهای سنتی قلمداد می‌کنند، لیکن نگرش ابزاری آنها به سنتهای خویش و کاربرد این سنتها به مثابه ابزارهای ایدئولوژیک، گواه آن است که وجوه مشترک آنها با خصم خویش، یعنی نیهیلیسم مدرن، خیلی بیش از آن، است که خود می‌پندارند، نیهیلیسمی که تجلیات آن در دو قطب جامعه مدرن، یعنی صاحبان قدرت و ثروت و توده‌های فقیر و تهیدست، غالباً بنحوی طنزآمیز این دو گروه را شبیه یکدیگر می‌کند.

پیروزی این گونه قیامها می‌تواند به دو نوع برخورد با جامعه مدرن منجر شود. یکی از این دو برخورد مبتنی بر نابودی و تخریب فیزیکی جامعه مدرن و همه مظاهر مدرنیسم است. این کار غالباً در شکل تخریب شهرها (ونهادهای مدنی) و گسیل کردن ساکنان آنها به روستاها یا اردوگاههای کار اجباری تحقق می‌پذیرد. یعنی همان وقایعی که پس از پیروزی و تسلط خمرهای سرخ بر کامبوج و تحت حکومت پل پت رخ داد و منجر به قتل عام بیش از سه میلیون نفر از اهالی کامبوج شد.

برخورد نوع دوم مبتنی بر تسلط بر جامعه مدنی مدرن، از طریق تأسیس یک حکومت توتالیتر، و تغییر ساختار آن در راستای ایدئولوژی رسمی است. آنهم به قصد دستیابی به توسعه و پیشرفت «حقیقی». بدین سان جامعه مدنی مدرن به عوض تخریب و اضمحلال فیزیکی، به لحاظ سیاسی و اجتماعی منحل گشته و به طور کامل در بدنه حکومت توتالیتر جذب و ادغام می‌گردد. البته واقعیت تاریخی همواره محصول ترکیبی از هر دو نوع برخورد است و از این رو در برخورد نوع دوم نیز بخشهای مهمی از جامعه مدنی و اعضای آن به صورت فیزیکی نابود گشته یا دچار آسیب می‌شوند. برای درک این نکته کافی است به سرنوشت تلخ و دردناک زنان، معلمان، کارمندان، استادان و سایر اقشار جامعه مدنی افغانستان طی ده سال گذشته بیندیشیم.

اما این نوع برخورد که هدفش دستیابی به توسعه و پیشرفت «حقیقی» است - یعنی دستیابی به محاسن مدرنیته (مدرنیسم اقتصادی و تکنولوژیک) بدون درگیر شدن با معایب آن (مدرنیسم فرهنگی) - نتایج شگرفی به بار می‌آورد. جذب و ادغام کامل جامعه مدنی در حکومت توتالیتر باعث می‌شود تا همه آن ابهامات و

تناقضات جامعه مدرن که غلبه بر آنها انگیزه اصلی شروع قیام بود، به مسائل و تناقضات درونی رژیم جدید بدل گردند؛ تکرر و چند پارگی ذاتی جامعه بورژوایی مدرن به صورت گوناگون در بطن حکومت جدید، و به واسطه اقدامات و سرشت خود این حکومت، باز تولید می‌شود و بدین سان «وحدت» ایدئولوژیک پیشین جای خود را به «تفرقه و تخالف آرا» می‌بخشد که قبلاً به عنوان نمودی از «فساد و فردگرایی» جامعه مدرن تقبیح می‌شد. پس می‌توان گفت که برای جنبشهای ضد مدرنیستی پیروزی، از برخی جهات، حتی از شکست هم خطرناکتر است، زیرا آنها را بنحوی طنزآمیز درگیر مسائلی می‌کند که بسیار ساده و پیش پا افتاده و با این حال، لاینحل، بحرانی و بغایت مخرب‌اند.

برای مثال در ذهن خود متصور شوید که قیام کانودوس پیروز گشته و بر شمال برزیل یا همان ایالت باها یا مسلط شده است. اکنون حفاظت از دستاوردهای قیام و دفاع از جان مردم در قبال حملات «جمهوری لائیک» مستلزم ساخت استحکامات نظامی است و این کار نیز مستلزم استفاده از محاسبات هندسی و نهایتاً نظام اندازه‌گیری متری است. حال با اصل مقدس «طرد سیستم متری» چه باید کرد؟ و این فقط یکی از صدها یا هزاران مسئله‌ای است که پیروان مرشد خواه ناخواه با آنها روبرو خواهند شد. دیر یا زود شمار دزدی و جنایت - از سوی کسانی که در قیام حضور نداشتند یا ریاکارانی که به اهداف آن ایمان ندارند - چنان زیاد خواهد شد که حل آنها به یاری تصمیم‌گیری جمعی یا احکام «کوچولوی مقدس» غیر ممکن خواهد بود. پس از چندی پلیس و دادگستری و باقی قضایا از راه خواهند رسید.

حال با توجه به نکات فوق می‌توانیم به سراغ مسئله اصلی یعنی ماهیت تاریخی قیام کانودوس بازگردیم. همچون هر تجربه بشری که در آن آدمیان با مرگ و عذاب جسمانی روبرو می‌شوند، قیام کانودوس نیز واجد بعد یا سویه‌ای متعالی است که با درهم شکستن منطق کسالت بار و گاه خفقان آور زندگی روزمره، آمیزه‌ای از جذب و خوف و حیرت را در آدمی برمی‌انگیزد. پس به درستی می‌توان گفت که در این گونه موارد آدمی چیزی فراتر از معانی هر روزه و همگانی را تجربه می‌کند، از دیدگاه اسطوره‌ای - عرفانی مرشد و پیروانش این بعد معنوی و متعالی، مستقل از هرگونه محتوای مشخص تاریخی و اجتماعی، بر سازنده ماهیت و سرشت بنیادین قیام کانودوس است. ولی هنگامی که این معنویت متعالی را از محتوا و مضمون تاریخی - اجتماعی‌اش جداسازیم، دیگر نمی‌توانیم آن را ویژگی خاص پیروان مرشد بدانیم. در روایت یوسا، سربازان جمهوری نیز، درست به اندازه ژاگونسوها، دارای ایمان و شجاعت‌اند. آنان نیز حاضرند در راه استقلال میهن و مبارزه با مرتجعان و مزدوران قدرتهای بیگانه کشته شوند. روشن است که

مستقل از یک محتوای مشخص تاریخی، هرگونه قضاوت ارزشی در باب این بعد معنوی و متعالی ناممکن است. و البته در این مورد خاص، محتوای «معنویت» هر دو طرف ماجرا، عمدتاً در چهل، تعصب و کج فهمی خلاصه می شود.

قیام کانودوس توطئه مشترک انگلستان و زمینداران مرتجع نبود، ولی توصیف آن به منزله نمودی از «جنگ ابدی حق و باطل» نیز به همین اندازه غلط و بی پایه است. این قیام به رغم ایدئولوژی ضدمدنیستی اش صرفاً بیانگر شکل دیگری از تحقق تجربه مدرنیته بود؛ کسانی که در این قیام شرکت جستند، اعضای یک قبیله بومی نبودند و سرکوبگران آن نیز مهاجران سپید پوست تازه وارد نبودند. کانودوس، چنانچه بیشتر گفته شد، اجتماعی بود متشکل از مطرودان و قربانیان جامعه مدرن.

و این نکته بغایت مهمی است که همه چیز در گرو درک و تشخیص آن است: قربانیان فقیر و درمانده مدرنیته نیز درست به اندازه بورژواهای قوی و ثروتمند محصول و زاییده جامعه مدرن اند. درک این پیوند دیالکتیکی مهمترین دستاورد نگرش تاریخی است و فقدان آن احتمالاً ریشه اصلی همراه شدن گروههای بسیاری است: از تجدیدطلبان و هواداران مدرنیزاسیون سریع که به واسطه تابش کورکننده تکنولوژی مدرن قادر به رؤیت این واقعیت نیستند که مدرنیته می تواند، و حتی باید، متضاد ریشه های خویش را در بطن خود پرورش دهد، تا سنت گرایی که با ندیده گرفتن سرشت سراپا مدرن و بعضاً نیهیلیستی خویش، از این امر غافل اند که عمیقترین و مؤثرترین شکل نقد و نفی مدرنیته غالباً از سوی همان مدرنیتهایی ارائه می شود که تحت شرایطی خاص به حاملان و مدافعان حقیقی سنتهای مدرن و ما قبل مدرن بدل می شوند.

از دیدگاه هرمنوتیکی بهترین راه نقد یک تفسیر یا توصیف، ارائه تفسیری دیگر و بهتر است که فاقد معایب و محدودیتهای تفسیر قبلی است. حال این پرسش مطرح می شود که آیا تفسیر یا توصیف ارائه شده در این نوشته، بری از نقطه ضعفی است که به دو تفسیر قبلی نسبت داده شد؛ یا شاید این توصیف نیز دچار همان عیب است و به صورتی ناآگاهانه یکی دیگر از دیدگاههای یک سویه و کوته بینانه توصیف شده در خود رمان را باز تولید و تکرار می کند.

شاید چنین به نظر رسد که در این مورد، دیدگاه یا روایت تکرار شده، دیدگاه گالیئوگال است. البته قضاوت نهایی در این باره با خوانندگان است؛ لیکن ذکر نکاتی چند در مورد دیدگاه گال ضروری به نظر می رسد. بویژه به لحاظ تکمیل بحث مربوط به رابطه تاریخ و تعالی. مهمترین ویژگی دیدگاه گال تقلیل گرایی آن است. برای او یگانه معیار درک و سنجش هرگونه ایده، کنش یا تجربه، اصل انتزاعی مبارزه طبقاتی است. او

نمی تواند دریابد که چگونه ممکن است افراد براساس انگیزه ها و منافع فردی و در تقابل با منافع طبقاتی خویش دست به عمل زنند. او حتی زندگی خصوصی و روابط جنسی خود را تابع مبارزه طبقاتی کرده و هرگونه خود انگیزختگی غریزی را در خود سرکوب کرده است. او نسبت به برخی از ابعاد وجود خویش و دیگران ناپیوسته و هرگاه این ابعاد تحت شرایطی حاد آشکار می شوند، همه محاسبات و برنامه های او به هم می خورد.

واکنشهای او موجب می شود تا به خود و دیگران آسیب رساند و سرآخر نیز جانش را به همین دلیل از دست می دهد. به رغم ظاهر تاریخی اش نگرش گال درست به اندازه دیدگاه مرشد و پیروانش اسطوره ای است. او نیز می کوشد تا از رویارویی با ابهامات و تناقضات واقعیتهای تاریخی طفره رود و به همین منظور رخدادهای تاریخی را به یک جوهر یا خاستگاه تغییرناپذیر تقلیل می دهد. لیکن طبقات اجتماعی، نیروهای تولیدی و روابط اقتصادی موردنظر او نیز مقولاتی انتزاعی، فراتاریخی و نهایتاً اسطوره ای اند. دیدگاه او مبتنی بر دوگانگی کاذب میان فردیت و جامعه است، زیرا او نمی تواند دریابد که فردیت خود یک پدیده تاریخی است و ماهیت یک جامعه ممکن است در هیئت فردی ترین و خصوصی ترین تجارب متجلی شود. از دید تقلیل گرایی چون گال، کنشها و تجارب فردی جملگی اموری سطحی، بی معنا و بی اهمیت اند. اما همین کنشها و تجاربند که مجموعاً به فردیت آدمی شکل می بخشند، یعنی به همان نیرویی که به آدمی اجازه می دهد از همه نقشهای اجتماعی خویش فاصله گیرد و دست به کارهایی زند کاملاً متفاوت با هر آنچه از او انتظار می رود. نام دیگر این فاصله یا تفاوت، آزادی است. به واسطه همین آزادی است که برخی از تجارب ما واجد سویه یا بعدی متعالی می شود. اما برخلاف تصور گال، این تجارب همراه ضرورتاً ماهیتی سیاسی و اجتماعی ندارند. آدمی ممکن است به عوض جنگیدن و جان باختن در راه تحقق آرمان عدالت، تصمیم بگیرد که جان خویش را در راه اثبات عشق و وفاداری خود به زن یا مردی دیگر به خطر اندازد. به گفته تئودور آدورن انسانها ممکن است به احمقانه ترین دلایل تن به مرگ سپارند - به مانند نوجوانان آلمانی که در آخرین روزهای سقوط برلن جان خویش را فدای دفاع از هیتلر کردند - اما نمی توان نسبت به این عمل آنان بی اعتنا ماند یا آن را به سخره گرفت. روشن است که جانبازی از جمله تجاربی است که همواره واجد بعدی متعالی است که از حد دلایل و شرایط انضمامی فراتر می رود، یعنی واجد عنصری است که نمی توان آن را به هیچ محتوای خاصی تقلیل داد. و به همین دلیل نیز این گونه تجارب مستقل از هرگونه قضاوت اخلاقی همواره بر ما تأثیر می گذارند، زیرا یادآور فردیت و آزادی ما هستند. اما حقیقت مهمی که هم گال و هم مخالفان «معنوی اش» از آن غافل اند، این است که آزادی، فردیت

و تعالی هر سه محصول تحول تاریخی شکل خاصی از مناسبات اجتماعی اند، نه خصوصیات «فطری» که در همه ادوار و همه جوامع یافت می شوند. آن نیرویی که به ما اجازه می دهد محدودیتهای تاریخی و اجتماعی را پشت سر گذاریم و از شرایط موجود فراتر رویم، خود تاریخ است.

آنچه گفته شد مؤید اهمیت فوق العاده جنگ آخرزمان برای ماست. این کتابی است که قرأت و تفسیر آن ما را وامی دارد مضمون خود کتاب را تکرار کنیم. این تکرار نشانه چیست؟ این پرسش در آغاز نوشته حاضر مطرح شد و حال می توانیم به صراحت بگوییم: به رغم فاصله مکانی و زمانی، ما هم اینک درگیر همان تجربه ای هستیم که یوسا در این رمان توصیفش می کند. پس نگاهی دقیقتر به مضمون کتاب، می تواند به لحاظ خود آگاهی و شناخت ما از نفس و موقعیت خودمان مفید و مؤثر باشد. مضمون اصلی، چنانچه گفتیم، تجربه مدرنیته و سو تفاهم و ابهام ناشی از آن است. اگرچه رمان یوسا هیچ سختی با تراژدی حتی در معنای عام و غیر دقیق آن، ندارد، و به لحاظ سبک و زبان نگارش و فرم کلی روایت بیشتر دارای جنبه های حماسی است، اما به نظر می رسد برای روشن شدن نکات موردنظر ما، بهترین راه استفاده از برخی ابعاد نظریه هگل در باب تراژدی است. به اعتقاد هگل تراژدی محصول برخورد دو یا چند دیدگاه انتزاعی، یک سویه، و جزئی است. هر یک از دو دیدگاه فقط بخشی از واقعیت یا حقیقت یعنی بخشی از کل را مشاهده می کند، لیکن خود را به عنوان کل معرفی می کند.

هر دو دیدگاه به طور نسبی برحق اند. تراژدی به هنگام تحول و گذار جامعه از یک دوره تاریخی به دوره دیگر رخ می دهد. از این رو یکی از دو دیدگاه متکی به گذشته و مفاهیم و نهادهای گذشته است که اینک تمامی واقعیت را شامل نمی شوند و در نتیجه استحکام قبلی خود را از دست داده اند؛ و دیدگاه دوم متکی بر حال و آینده و مفاهیم و نهادهایی است که هنوز به طور کامل ریشه ندوانده و مستقر نشده اند.

برخورد ضروری و حتمی دو دیدگاه به رنج و نابودی و مرگ قهرمانانی منجر می شود که تجسم عینی آنها محسوب می شوند (در جهان تراژدی هیچ فاصله ای میان نیت و عمل وجود ندارد؛ سرنوشت قهرمان و اعتقادات و اعمال او جملگی یک کلیت واحد را تشکیل می دهند). دست آخر، جامعه که به میانجی مرگ قهرمانان بهای تجربه تراژیک خود را پرداخته است، با غلبه بر تناقضات درونی خود به تعادل و ترکیب متوازن جدیدی دست یافته، وارد مرحله جدیدی از تحول و رشد می شود.

در نظریه هگل سه نکته مهم وجود دارد که به ما کمک می کند توصیف یوسا از تراژدی رشد و توسعه را

بهتر درک کنیم. نخست آن که همه نیروها و دیدگاههای درگیر در ماجرا، به کل یا جامعه‌ای واحد تعلق دارند، سرنوشت آنها جزئی از یک فرایند واحد است و به همین دلیل نیز ستیز و درگیری میان آنها امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. ما نیز در توصیف خود از قیام کانودوس کوشیدیم تا وجوه مشترک دو طرف نزاع را آشکار سازیم. دیدیم که تجددطلبان و ترقی خواهان شهری همانقدر با ایمان و معنویت سروکار دارند که ژاگونسوها دهاتی با هندسه عقلانی؛ و دیدیم که هر دو گروه به کلیتی واحد، یعنی همان تجربه مدرنیته تعلق دارند، و همین امر نیز اجتناب از مقابله و ستیز را ناممکن می‌کند.

نکته دوم به سرشت دردناک تراژدی و ضرورت پرداخت بهای تجربه تراژیک با رنج و عذاب انسانی مربوط می‌شود. ما نیز دیدیم که تجربه مدرنیته خصلتی تراژیک دارد. حتی اگر قیام یا جنگی هم رخ نمی‌داد، فرایند توسعه و مدرنیزاسیون ضرورتاً به نابودی بخشهایی از گذشته و سنت منجر می‌شد.

بارون کانابراوا و حزب او در هر حال باید کنار می‌رفتند. ولی البته بهای واقعی را همواره اهالی کانودوس می‌پردازند. آنان در مقام مطرودان و قربانیان مدرنیته، این بها را حتی پیش از آن که به کانودوس بیایند، پرداخته‌اند، و از این پس نیز تحت هر شرایطی و در هر سناریوی قابل تصویری به پرداخت آن ادامه خواهند داد. دیدیم که از قضا، پیروزی قیام سناریوای است که ممکن است بالاترین بها و کمترین فایده را برای آنان در برداشته باشد. البته وقوع جنگ اجتناب‌ناپذیر بود، زیرا حتی اگر دولت مرکزی به ماهیت حقیقی کانودوس و بی‌پایه بودن شایعات مربوط به دخالت انگلستان و غیره پی می‌برد، باز هم به کانودوس

حمله می‌کرد، زیرا فرایند توسعه و مدرنیزاسیون دارای بعدی نمادین نیز هست و بقای هر منطقه‌ای که عمداً و آگاهانه توسعه نیافته باقی مانده است در حکم دهن کجی به این فرایند است (هر چند وجود دهها منطقه «سهواً» توسعه نیافته مشکلی ایجاد نمی‌کند!) و البته مدیران توسعه و سازندگی این گونه دهن کجی‌ها را تحمل نمی‌کنند. بنابراین روشن است که بهای رشد و توسعه، یعنی بهای تجربه تراژیک مدرنیته، خواه ناخواه پرداخت خواهد شد.

این امر اهمیت نکته سوم را آشکار می‌کند. و در اینجا است که رمان یوسا از تراژدی و توصیف هگلی آن فاصله می‌گیرد. طبق نظریه هگل، برخورد تراژیک باید به تحقق تعادلی جدید در سطح یا مرتبه‌ای بالاتر منجر شود. اما در توصیف یوسا نه فقط از تعادل هگل، بلکه از یگانه دستاورد تردیدناپذیر تراژدی نیز خبری در کار نیست، یعنی از همان چیزی که ارسطو آن را «کاتارسیس» یا تزکیه، شوپنهاور «شفقت»، و نیچه «یکی شدن با خود» نامید: همان تجلی وقار و حیثیت انسان تراژیک که همچون شاهلیر از طریق درد و رنج به درکی حقیقی از انسانیت دست می‌یابد. در روایت یوسا ماجرا با مصیبتی رقت بار پایان می‌یابد نه با فاجعه‌ای تراژیک. به قول بارون کانابراوا که بیش از همه به بیهودگی مطلق دیدگاههای مطلق گرا واقف است، نتیجه سی سال تلاش برای آبادانی چیزی نیست جز دشتی پوشیده از سی هزار لاشخور که مشغول خوردن اجسادند. حتی در سطح آگاهی هم، جز در ذهن معدودی افراد هیچ ترکیبی تحقق نمی‌یابد، پیشداوریها، کج فهمیها و تعصب‌های برجای می‌مانند.

هر چند گوشه‌هایی از حقیقت نهایتاً در روایت متناقض یک خبرنگار واقعی تجلی می‌یابد، و همین روایت است که یوسا را به سوی فهم عمیقتر ماجرای

کانودوس و نگارش رمانی در باب معماها، دردها، حقایق و خیالات نهفته در آن سوق می‌دهد.

اما این پایان تلخ، ضرورت پذیرش خصلت متناقض، چند پاره و مبهم تجربه مدرنیته را تشدید می‌کند. ماهمگی، فقیر یا غنی، تجدد طلب یا سنت‌گرا، پیروز یا شکست خورده، ناچاریم بهای این تجربه را، چه از طریق ستیز با یکدیگر و چه از طریق ستیز با خود، بپردازیم.

اما پرسش اصلی آن است که در قبال آن چه چیزی یا چه «روایتی» از مدرنیته را به دست می‌آوریم. زمان به آخر نمی‌رسد، یا دستکم هنوز به آخر نرسیده است، و در نتیجه جنگ آخر زمان نیز کماکان ادامه خواهد یافت. در پایان این نوشته باید به یک نکته مهم دیگر، هر چند به اختصار، اشاره کنیم. دیدگاه مرشد و پیروانش به واقع پیچیده‌تر از یک «شهود عرفانی» است. اما این پیچیدگی در تصویر موجزی که از نهضت ژاگونسوها ارائه شد، بخوبی منعکس نشده است (این نکته، تا حد کمتری، در مورد نگرش هواداران جمهوری یا حتی گالیلتوگال نیز صادق است).

با توجه به این واقعیت که نگرش تاریخی خود تا حد زیادی محصول باورهای آخر الزماتی است و با توجه به یافته‌های الهیات مدرن در باب سرشت آخر الزماتی مسیحیت ابتدایی، باید قبول کرد که دیدگاه مرشد نیز واجد عناصر تاریخی است. احتمالاً خصلت سیاسی، مبارزه جو و این جهانی جنبش ژاگونسوها، بویژه در تقابل با محافظه کاری کلیسا و سنتهای دینی، از همین امر ناشی می‌شود. بررسی اعتقادات آخر الزماتی خارج از حوصله این نوشته است (برای تحلیل مفصل این مسئله رجوع کنید به آگالووی، الهیات تاریخی: ولفهارت پانن برگ، انتشارات صراط)، لیکن تردیدی نیست که انتظار کشیدن برای ظهور منجی و امید به حصول رستگاری در آینده میراثی است که ژاگونسوها از گذشته خویش کسب کردند و از آن برای تغییر وضعیت حال سود جستند. سرشت تاریخی مدرنیته، که مبتنی بر دیالکتیک پیوستگی و گسست است، گذشته و حال و آینده را، بدون محو تمایز و استقلال آنها، وحدت می‌بخشد. امید به آینده به منزله عرصه تحقق وعده‌های قدیمی و رخدادهای نو و بی‌سابقه، وجه مشخصه مدرنیته و شرط حیات و پویایی سنتهای گذشته است، سنتهایی که بدون آنها مدرنیته به سرعت در گرداب نیهیلیسمی که خود ساخته است غرق می‌شود. پیوند مفاهیم امید و انتظار با سنت آخر الزماتی نشان می‌دهد که گذشته و آینده زاینده و زاینده یکدیگرند. پس نیازی نیست تا برگزیده و آینده چیره شویم یا یکی از آنها را فدای دیگری سازیم، بلکه باید وحدت پرتنش آنها را آگاهانه تجربه کنیم، یعنی باید زندگی فردی و جمعی خود را به مثابه داستان (story) و تاریخ (History) زیسته و آن را، به شکلی حتی المقدور صادقانه، برای خود و دیگران روایت کنیم.

اصل انگلیسی این مقاله تاکنون درجایی منتشر نشده و اختصاصاً در اختیار کتاب ماه قرار گرفته است

یکی از راه‌های تعبیر و تفسیر اندیشه‌های برگسون، فروید و پروست این است که افکار آنان را در بافت تاریخی‌شان بررسی کنیم یعنی در اروپای اوایل قرن بیستم که دوره انتقال و سیلان عظیمی بود. طی پنجاه سال، از ۱۸۷۵ تا ۱۹۲۵، هرگونه مفهوم ثبات و استواری تقریباً از میان رفت. انتقال صدای انسان از طریق شبکه بی‌سیم، نخست در حدود سال ۱۹۰۰ به وقوع پیوست و آدمی را به سوی ارتباطات بی‌واسطه رهنمون شد و در بسیاری موارد، جای اشکال نوشتاری بی‌تحرک را که از زمانهای دور وجود داشتند گرفت. صنعتی شدن بسیاری خانواده‌ها را به هم ریخت، پیوندهای کهن با سنت‌های آشنا را یکباره گسست و مردم را مجبور کرد که به زندگی‌های تازه‌ای روی آورند. شاید یکی از ویرانگرترین وقایع، جنگ جهانی اول بود که زندگی‌های بیشمار را بر باد داد و جهان را واداشت تا بازاندیشد یا، بهتر بگوییم، به یاد آورد که هم روابط انسانی و هم خود وجود بسیار شکننده و آسیب‌پذیر است. اگرچه تعمیم قضا یا معمولاً کاری دشوار است، لیکن این پیشرفت‌ها بی‌تردید در پدید آمدن نوعی احساس ناامنی نسبت به حال، آینده و خویشتن مؤثر بود.

بنابراین عجیب نیست که آثار برگسون، فروید و پروست در تاریخ روشنفکری نوین حالتی معماوار به خود گرفته‌اند. روشنفکران در آن دوره با پرسش‌هایی

انتزاعی نظیر ماهیت حقیقت مطلق و صفات دانش مجرد روبرو شدند. سابقاً فرض بر این بود که هویت امری قابل شناسایی و قابل تعریف است. اما اکنون پاسخ‌های جزئی و مشخص دیگر به کار نمی‌آمدند. تغییرات گستردهٔ بشمار در زمانی آن چنان کوتاه روی داده بود که دیگر جایی برای این‌گونه پاسخ‌ها باقی نمی‌گذاشت. در نتیجه، مقولات زمان و هویت به نحو پیچیده‌ای به هم پیوستند: بررسی خویشتن بی‌توجه به تأثیرات زمان دیگر میسر نبود. در این مقاله نشان می‌دهیم که استعاره‌هایی نظیر پرده، لوح و صفحه که به ترتیب در آثار برگسون، فروید و پروست به کار رفته، ویژگی‌هایی دارند دال بر این که هویت امری زودگذر و موقتی است. حتی در استعاره‌های فروید هم که آرای معروف خود را به وسیلهٔ آنها بیان می‌کند، اشاراتی در این باره دیده می‌شود. این استعاره‌ها نشان می‌دهند که از نظر برگسون، فروید و پروست هویت دیگر کلیتی ثابت و لایتغیر نیست بلکه لوحی پاک شونده است که در مسیر زمان جاری است و پیوسته تغییر می‌کند.

پرده برگسون

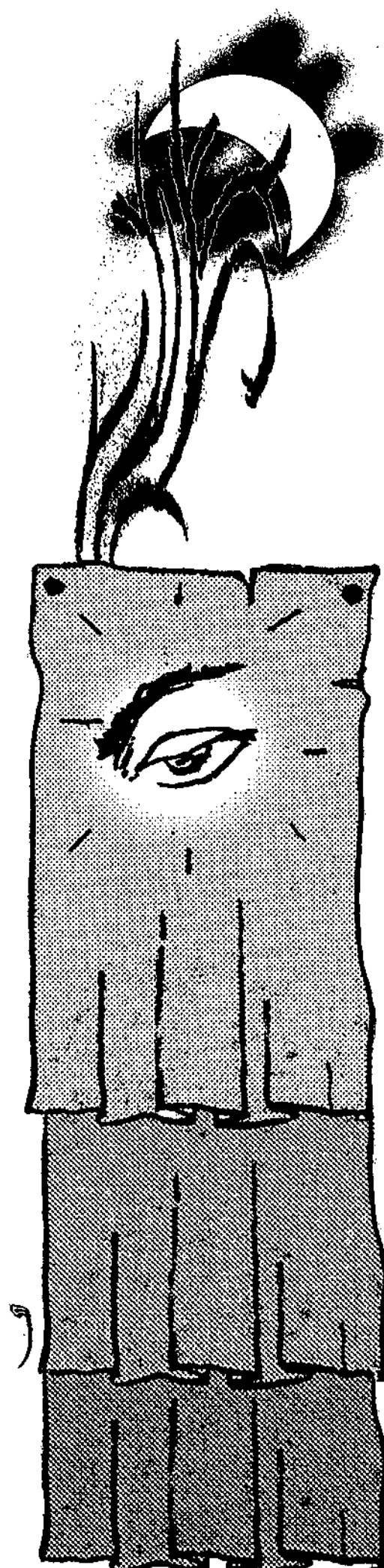
«کنش واقعی [از پرده] می‌گذرد، کنش مجازی بر جای می‌ماند»^۱
برگسون مستقیماً از هویت سخن نمی‌گوید، بلکه به جوانب آن می‌پردازد. از اینرو برای تفسیر آرای او در مورد هویت باید اندیشه‌های گوناگون وی را با عقایدی که به انحای مختلف در این باره اظهار داشته ترکیب کنیم. آنچه در رسیدن به نتیجه اهمیت دارد گستره‌ای است که برگسون معتقد بود در حیطهٔ آن می‌توانیم «خود» را بشناسیم؛ «عقیدهٔ او بر این فرض مبتنی است که ما می‌توانیم از هویت خود فاصله بگیریم و آن‌گاه خویشتن را از بیرون بررسی کنیم. چنان که در ذیل خواهد آمد، پرده برگسون ویژگی‌هایی دارد که این نظر را هم تأیید و هم رد می‌کند.

به نظر برگسون، برای دستیابی به فهم ادراک وجدان، حافظه و با اندک توسعی، هویت، باید پرده‌ای را در نظر آوریم که کنشها (یا محرک‌ها) از آن عبور می‌کنند و کنش‌های مجازی، یعنی رد پای کنشهای واقعی را در پس پرده بر جای می‌نهند. این امر، در نزد برگسون، مبنای ادراک است. این جا، وجدان با بصیرت یا انتخابهایی همراه می‌شود که با توجه به آنچه ادراک ثبت کرده پدید می‌آید. و حکم او، «وجدان، پیش از هرچیز، یعنی حافظه»، بُعد سومی هم به این طرح می‌افزاید که ادراک را مستقیماً به حافظه ربط می‌دهد.^۲ اگرچه برگسون انگارهٔ پرده را بیش از این گسترش نمی‌دهد (بیشتر علاقه دارد که آن را با تصویر عکاسی به عنوان الگویی برای ادراک مقایسه کند)، به آسانی می‌توان پی برد که در نظر او پرده نمادی از خود هویت است و در این میان حافظه جوهرهٔ اصلی هویت را تشکیل می‌دهد.

در زمان و ارادهٔ آزاد برگسون نظری بدیع دربارهٔ زمان اظهار می‌دارد که بررسی کامل آن خارج از حیطهٔ این مقاله است. اما، یکی از مفاهیم اصلی او، یعنی همزمانی، بُعد حساس دیگری را بر تفسیر اندیشه‌های او در باب هویت می‌افزاید. براساس نظر او، همزمانی به معنای تقاطع زمان و مکان است. علاوه بر این، با توجه به این که ما هم در زمان و هم در مکان زندگی می‌کنیم، پس در حالتی از همزمانی به سر می‌بریم: بینایی با صدا، چشایی با لامسه، بیم با امید، گذشته با حال و اندازه با مدت توأم است. در این تساوی (یا تقاطع) کلمهٔ مکان، وقتی با انگارهٔ پرده همراه می‌شود، به نگرش برگسون دربارهٔ ادراک حالتی کاملاً بصری می‌دهد: محرک‌ها روی پرده نوشته می‌شوند تا ما آنها را ببینیم. این محرک‌ها در طول زمان بر روی پرده انباشته می‌شوند؛ از این مسئله می‌توانیم نتیجه بگیریم که همهٔ تصاویر به طور همزمان روی پرده حضور دارند. بنابراین پرده نمایندهٔ هویت ما به صورت توده‌ای از خاطراتمان

پرده، لوح، صفحه

علی قیصری و جفری شولتز
ترجمه: محمد دهقانی

است که پیوسته بر آن افزوده می‌شود. اما برآستی اگر پیوسته بر بار پرده افزوده می‌شود، آیا هرگز می‌توانیم خود را از آن دور کنیم و به بررسی آن بپردازیم (یعنی هویت را موضوع مطالعه قرار دهیم)؟ آیا این فقط در صورتی امکان دارد که بتوانیم توقف کنیم و جریان زمان را در دست بگیریم؟ این دقیقاً همان چیزی است که برگسون در مقایسه پرده با تصویر عکاسی به دنبال آن بود: برخلاف تصویر عکاسی، پرده را نمی‌توان از خود جدا کرد و مورد بررسی قرار داد. از این رو، پرده، به نوعی، احتمال به دست آوردن تصویری روشن از خویشتن را نفی می‌کند و از این طریق این دوگانگی ذهنیت و عینیت را از میان برمی‌دارد.

اما قضیه به این جا ختم نمی‌شود. کلمه «پرده» بر مفهوم خاصی دلالت دارد که شامل سلسله‌ای از تداعی‌های عینیت گونه و گریزناپذیر (یعنی پرده سینما) است. بنابراین پرده، به نوعی، خارج از جسم ما وجود دارد و به نوعی، دوگانگی ذهنیت و عینیت را تقویت می‌کند. لیکن، نتیجه‌ای که برگسون می‌گیرد این است که نوشته روی پرده مجازی و ناپایدار است. اما اگر این نوشته‌ها هویت را تشکیل می‌دهند، آنگاه آن هویت نیز مجازی و ناپایدار و در کل، ناشناختنی نیست؟ شاید، سرانجام، اندیشه برگسون ناگزیر به زبان فلسفه غرب تن در می‌دهد که مکرراً به جدایی میان ذهنیت درونی و واقعیت بیرونی به عنوان موضوع مطالعه اشاره دارد. از سوی دیگر، نظر او را، هرچند تناقض‌آمیز می‌نماید، می‌توان کوششی آغازین دانست برای به هم پیوستن دوکرانه‌ای که معمولاً - برحسب عادت دو قطب متضاد بشمار می‌رفتند.

لوح فروید

«فکر می‌کردم که این نظام [ادراک]... در قعر مفهوم زمان ریشه داشته باشد.»^۲

روشن است که بررسی‌های فروید درباره هویت جامع و گسترده بوده است. اما کمتر کسی می‌داند که او

نظام ادراکی خود را مبنای برداشت و تحلیل خویش از زمان به شمار می‌آورد. در ذیل خواهیم دید که الگوی نظام فرویدی ادراک، یعنی یک لوح ساده، درگیر همان «بازی» پرده برگسون است: دوگانگی ذهنیت و عینیت را هم رد می‌کند و هم در عین حال آن را تأیید و تصویب می‌کند.

فروید در یکی از مقالات کوتاهش، «یادداشتی بر "لوح مرموز"»، که در ۱۹۲۵ نوشته شده، استعاره‌ای را به کار می‌گیرد که بخوبی نمایانگر اندیشه‌های او درباره نظام ادراک است. به علاوه او نشان می‌دهد که این استعاره، یا «نظام»، ما را به سوی مفهوم زمان رهنمون می‌شود. لوح مرموز در استعاره فروید، یک لوح مومی ساده است که ورقه‌ای شفاف روی آن قرار دارد. هرگاه علامتی روی ورقه گذارده شود، جای آن بر روی موم می‌ماند و از پشت ورقه دیده می‌شود. اگر ورقه را از موم جدا کنیم علامت روی آن پاک می‌شود، اما علامت روی موم بر جای می‌ماند. پس این لوح مرموز اساساً لوحه‌ای است که پی‌درپی بر روی آن می‌نویسند و علامت‌هایی که مدت‌ها قبل روی آن گذارده شده در کنار علامت‌های تازه هنوز دیده می‌شود.

چنان که گفته شد، لوح مرموز الگویی کامل برای نظام ادراکی فروید فراهم می‌کرد. هرکنش علامتی روی موم لوحه بر جای می‌گذارد، چنان که هر تجربه علامتی روی لوح ضمیر هشیار ما بر جای می‌نهد که پیوسته همان جا می‌ماند و بر علامتهای بعدی، هم تأثیر می‌گذارد و هم از آنها تأثیر می‌پذیرد. برخی علامت‌ها عمیق ترند و بعضی سطحی‌تر. ارتباط این مفهوم با آرای فروید درباره ضمیر ناهشیار روشن است و در این جا نیازی به شرح آن نیست. اما استعاره لوح مرموز در نظر فروید، اساس طرز کار زمان را هم نشان می‌دهد.

«اگر فرض کنیم که یک دست بر روی لوح مرموز می‌نویسد و دست دیگر هرچند گاه یک بار ورقه شفاف را از روی لوحه مومی برمی‌دارد، تصویری ملموس

زمان و هویت در نظر برگسون، فروید و پروسست

خواهیم داشت که از طریق آن من [به عنوان عامل شناسایی] می‌کوشم تا عملکرد دستگاه ادراکی ذهن را نشان دهم.^۴ زمان باید بگذرد تا این فرایند رخ دهد. از این دیدگاه، زمان و هویت جدایی‌ناپذیرند.

اما در این نظریه هم تمایز میان ذهنیت و عینیت دیده می‌شود؛ در واقع این نظریه قضیه را پیچیده‌تر می‌کند. برخلاف پرده برگسون، لوح مرموز فروید و نوشته‌های روی آن مجازی نیستند. هر دو ماهیتی جسمانی و ملموس دارند و از خود ما جدا هستند: مشاهده‌پذیر و شناخت‌پذیرند و می‌توان آنها را نشان داد. به هر حال در این جا ظاهراً حتی احتمال این هم وجود ندارد که لوحه مومی بتواند فاصله میان شناسنده و شناخته را از میان بردارد.

اما نوشته روی لوحه در موم حک شده و ممکن است بر اثر گرما پاک شود و این ویژگی لوحه را به طبیعت متغیر زندگی بیشتر شبیه می‌سازد تا به روند تغییر ناپذیر پیشرفت به سوی یک هویت منسجم. لیکن، نوشته روی موم، یا روی ضمیر هشیار، را به نظر فروید روانکاواست که «می‌خواند». از این رو ثنویت دیگری در باب ذهنیت و عینیت پدید می‌آید که همان دکتر و بیمار باشد. اما «خواندن» به طیف بی‌پایانی از تداعیها منجر می‌شود که خود غیر مادی، بر ساخته ذهن و مجازی‌اند. باز هم، نفی کامل دوگانگی غیرممکن است. لوح ظاهراً این اشکال را دارد که فضای بسیار زیادی را اشغال می‌کند. به یک معنا، عینی‌تر از آن است که از دوگانه پنداری عینیت و ذهنیت برکنار بماند. زبانی هم که فروید برای توصیف کشف خود، یعنی «تصویر... نمود ملموس»^۵ به کار می‌برد، زیادی ناهموار به نظر می‌رسد؛ چنین زبانی از مقصود اصلی خود، یعنی توصیف هویت که امری گریزان و سیال است،

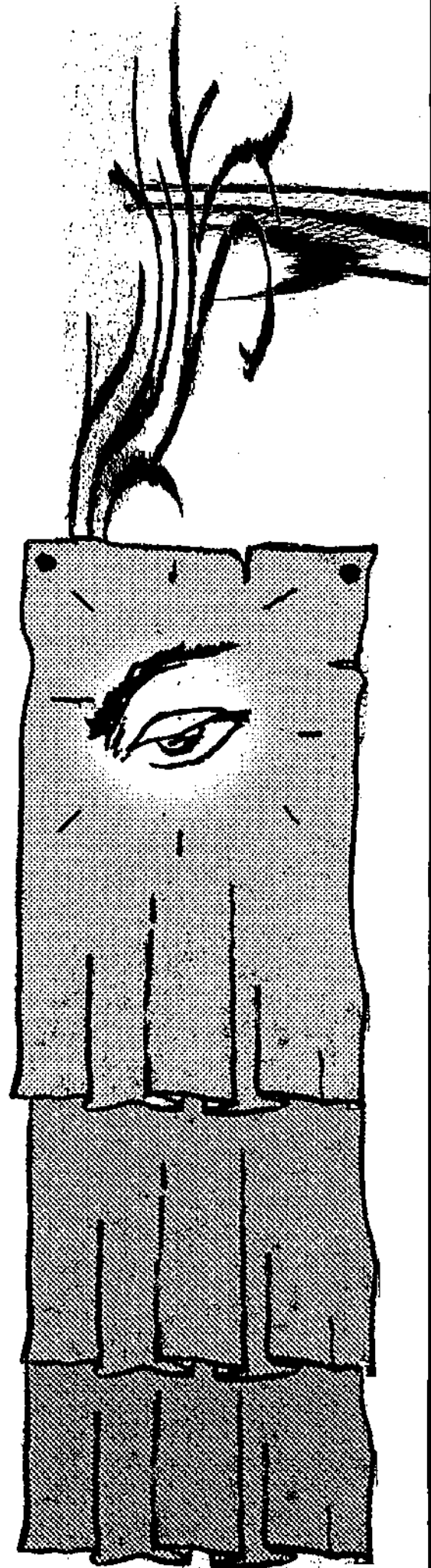
باز می‌ماند. به علاوه، چنان که ذکر شد، نظر فروید کلاً بر دوگانگی برنج دکتر - بیمار مبتنی است. اما جنبه جانب توجه لوح این است که نوشته‌ها نهایتاً بر روی ماده‌ای نرم ثبت می‌شوند که مستعد پاک شدن است. در حقیقت، نه تنها خطوط و علائم ممکن است پاک شوند بلکه کل لوحه هم ممکن است از بین برود. سرانجام، این اظهارات متناوب نشان می‌دهد که لوح مومی در نظر فروید، مانند پرده برگسون، استعاره‌ای است که متضمن نوعی دوگانگی است و در نتیجه، نمی‌تواند از اصل خود در مورد پیوندهای ذهنیت و عینیت چندان فراتر رود.

صفحه پروست

«حافظه‌اش بیدرنگ رونوشتی در اختیار او نهاد.»^۶ پروست هنرمند بود و در نوشته‌هایش غالباً بیش از آن که پاسخی دیده شود با سوال مواجه می‌شویم. یکی از سوالات اصلی در طرف خانه سوان، نخستین بخش از رمان دنباله‌دار در جستجوی زمان از دست رفته، بیشتر عبارتی بلاغی است که می‌توان آن را به صورت ذیل خلاصه کرد: آیا هرگز می‌توانیم یک مفهوم، یا یک شخص، یا هویت خود را کاملاً بشناسیم؟ هیچ پاسخ روشنی به این سوال داده نمی‌شود. اما جریان داستان و اندیشه‌هایی که به تدریج در آن بیان می‌شود نشان می‌دهد که پاسخ سوال مذکور منفی است. این متن طولانی را پروست با خاطرات کودکی خود آغاز می‌کند، از دیدگاه بزرگسالی به گذشته می‌نگرد، می‌کوشد تا آنچه را در آن هنگام برایش مهم بوده باز یابد، آنچه برای او بیشترین لذت را به همراه داشته و از این رو، در تشکیل هویت او سهمیم بوده است. دو تا از مهمترین نکاتی که در سخنان او دیده می‌شود اینهاست: (۱) هرگز نمی‌توانیم تأثرات خود را از پدیده‌ای که در گذشته

تجربه کرده‌ایم کاملاً به یاد آوریم؛ (۲) کوشش برای بررسی هویت مانند کند و کاوی باستان‌شناسانه در تاریخ زندگی فرد است؛ آنچه در این کند و کاو کشف می‌شود، قابل استناد است، اما هیچ احتمالی را نمی‌توان در مورد آن نادیده گرفت و با استناد به آن هم نمی‌توان به هیچ گونه نتیجه نهایی رسید.

در متن پیش گفته، پروست برای خواننده (که می‌تواند خود نویسنده هم باشد) استعاره‌ای می‌آورد که در طرف خانه سوان اهمیت بسزایی دارد: استعاره رونوشت یا صفحه مکتوب. متنی که بخشی از یک یادآوری است که پروست نوشته اما، به گفته پروست، آقای سوان آن را تجربه کرده، در بلندترین بخش داستان به نام «عاشقی سوان» جای گرفته است. خلاصه ماجرا این است که سوان در خانه وارد رین‌ها، دوستان معشوقه‌اش اُدت، در میان جمعی حضور دارد. در آن جا یک نوازنده پیانو اثری را می‌نوازد که سوان یک سال قبل شنیده و قطعه‌ای از آن او را سخت به وجد آورده بود. پس از اجرا، سوان به گرمی از زحمات نوازنده پیانو تشکر می‌کند. این اجرا فی‌نفسه مهم نیست، اما حواشی آن (مانند یادآوری احساسی خاص که با شنیدن این موسیقی برای نخستین بار به سوان دست داده بود) برای پی‌بردن به آرای پروست در مورد زمان و هویت بسیار اهمیت دارد. اساساً قطعه موسیقی واکنشی در سوان بر می‌انگیزد که او را در مسیر زمان به عقب می‌برد؛ او را وامیدارد تا بکوشد که آنچه را دوست می‌داشته و تأثیری را که این قطعه بر او نهاده به یاد آورد. البته اکنون قطعه به همان شکل بر او تأثیر نمی‌گذارد. «[سوان] امیدوار بود... که [قطعه موسیقی را] باز یابد... و آن قطعه باز پدید آید... که، در واقع، لذتی کمتر در او برانگیخت.»

از این رو، برای وی امکان ندارد که به عقب برگردد و خود و آن موقعیت را بازآفریند تا بداند که کی بوده است. و چون نمی‌داند در گذشته کی بوده این را هم نمی‌تواند بداند که اکنون کیست.

پروست در «مکان - نامها»، آخرین بخش طرف‌خانه سوان، نظری را ابراز می‌کند که به بحث ما مربوط می‌شود. پروست وقتی نام گیلبرت را می‌شنود که در شانزدهلیزه به گوش رسیده دوباره به راوی اول شخص جوان بدل می‌شود.

او می‌نویسد که این نام «شناخت، تأثرات... و همه آن چیزهایی را به دنبال خود می‌آورد که... او (صدازنده) به یاد می‌آورد، یا دست کم از رفاقت روزمره‌شان در خاطر داشت.»^۷ پس، هر نام فقط یک برجسب تهی نیست. بلکه بر تاریخ زندگی شخصی دلالت می‌کند. در این مورد، ماهیتی خارج از گیلبرت نام «گیلبرت» را صدا می‌زد. اما وقتی گیلبرت نام «گیلبرت» را صدا می‌زند، باید همه «شناخت و تأثرات» خود را به یاد آورد. وقتی این اندیشه را با این نظر که ما کاملاً نمی‌توانیم بدانیم که کی هستیم ترکیب کنیم، روشن می‌شود که پروست هویت را نهایتاً غیرقابل شناخت می‌داند.

درمقایسه با برگسون و فروید، استعاره پروست - صفحه - از طرح او، یعنی رمان دنباله‌دار، عملاً تفکیک‌ناپذیر می‌شود. زندگی هنر می‌شود و هنر زندگی است. در این جا مرز میان ذهنیت و عینیت از بین می‌رود. پروست از خود فراتر نمی‌رود تا زندگی‌اش را بررسی کند، سخت نزدیک به زندگی‌اش باقی می‌ماند و با جذر و مد آن کاملاً در می‌آمیزد. در نظر او مسأله به این شکل مطرح می‌شود که چگونه می‌تواند به هرچیز نگاهی دقیق داشته باشد در حالی که همه چیز در حرکت است و هرچیز به هرجنبه از گذشته او پیوند

خورده است؟ در چنین منظومه‌ای از خاطرات و تأثرات پیوستگی جایگزین گسستگی می‌شود. اما خود عمل نوشتن و خلق یک کتاب، اگرچه کاری طولانی و فراگیر باشد، نوعی عینیت بخشیدن است. ذهنیت - [یا همان] خواننده - اکنون می‌تواند به شناخت عینیت که در این مورد خودپروست است، بپردازد. اهمیت کار پروست درکل به ارتباط آن با زندگی برمی‌گردد، نه به این که ما چیزی از زندگی او بدانیم. بنابراین ناچاریم فاصله سفید میان سطرهای اثر او را بخوانیم و بکوشیم تا «تصویری» روشن از آنچه او می‌گوید به دست آوریم. پیامی که در نهایت با آن مواجهیم این است که هرگز نمی‌توانیم به تصویری روشن و همه جانبه از چیزی (خواه اثر پروست باشد و خواه خویشتن خودمان) دست یابیم.

یادداشتها:

1. Henri Bergson, *Matter and Memory*, London: George Allen and Unwin, Ltd., 1950, p.32.
2. T.A.Goudge, "Henri Bergson", in *The Encyclopedia of Philosophy*, ed. Paul Edwards, Vol.6, Chicago: The University of Chicago Press, 1978, pp. 287-295, See p.288.
3. Sigmund Freud, *Collected Papers: Volume V Miscellaneous Papers, 1881-1938*, New York: Basic Books, Inc., 1959, p.180.
4. *Ibid.*
5. *Ibid.*
6. Marcel Proust, *Swann's Way*, New York: Vintage Books, 1989, p.228.
- برای ترجمه فارسی این اثر نک: مهدی سبحانی، در جستجوی زمان از دست رفته، نشر مرکز، ۱۳۷۸-۱۳۶۳.
7. *Ibid.*, p. 428.

به گزارش کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، شماره‌های ۶ تا ۱۸، در سال ۱۳۷۷ تعداد ۴۱۰ جلد رمان و داستان ایرانی منتشر شده است. از این تعداد ۲۸۰ جلد برای نخستین بار چاپ شده‌اند و بقیه (۱۳۰ جلد) کتاب‌های تجدید چاپی بوده‌اند.

بیشترین کتاب‌ها را نویسندگان داستان‌های عاطفی و احساسی نوشته‌اند که اغلب آنان زن هستند. این کتاب‌ها که تعداد آنها بالغ بر ۱۵۰ جلد می‌شود (بیش از یک سوم کل انتشارات داستانی - این آثار در سال‌های آغاز دهه هفتاد نزدیک به یک پنجم کل انتشارات داستانی را تشکیل می‌دادند)، پاورقی‌های سرگرم‌کننده‌ای‌اند که بر الگوی کتاب‌های پرفروشی چون بامداد خمار و یاغ مارشال بریده شده‌اند. هر یک از این کتاب‌ها ظاهراً داستانی تازه دارد (تنوع ظاهری برای راضی کردن همه سلیقه‌ها) اما درواقع مانند کتاب‌های قبلی است. یعنی پاورقی‌نویس، برای حفظ پرفروش بودن کتاب خود، از الگوهای متعارف کار تخطی نمی‌ورزد و ذوق و سلیقه معمول خوانندگان این نوع آثار را محترم می‌شمارد. این نوشته‌ها به صورتی هم شکل و به تقلید از یکدیگر تولید می‌شوند تا حسرت‌ها و آرزوهای کام‌نیافته روی‌آوردگان به آن‌ها را تسکین دهند.

پاورقی‌نویس بیش از آن که به نوآوری تمایل نشان دهد، مایل به تکرار است، زیرا با هدف

پاسخگویی به نیاز مصرف‌کننده‌ای خاص می‌نویسد. از این رو نویسندگانی هم که درباره پاورقی‌نویسی تحقیق کرده‌اند، بیش از پرداختن به ظرایف ادبی و ویژگی‌های آفریننده متن به گیرنده یا مصرف‌کننده آن توجه کرده‌اند. از جمله آنتونیو گرامشی، ضمن مطالعه درباره داستان‌های دنباله‌دار و پسند ادبی عامه می‌کوشد دریابد که «مردم عادی و معمولی دوست دارند چه بخوانند و مهم‌تر از آن چرا دوست دارند آن را بخوانند. یکی از مهم‌ترین پرسش‌های طرح انتقادی گرامشی این است که انواع خاص ادبیات و هنر چه نوع نیازها و آرزوهایی را برآورده می‌کنند.» به واقع گرامشی می‌خواهد با شناخت ساختار رمان‌های دنباله‌دار به «شناخت ساختار خیال‌ها و آرزوهای عامه» پی‌برد و دریابد پاورقی «به چه چیزی پاسخ می‌دهد یا چه چیزی را ارضا می‌کند.» او نتیجه می‌گیرد که رمان‌های عامه‌پسند به کار «تولید و مهار نیازها و آرزوهای مصرف‌کنندگانی می‌آیند که از تعریف نیازهای خود ناتوانند.» این رمان‌ها در «بازتولید پذیرش خود انگیزه وضع موجود نقش» مهمی دارند.^۱

فراوانی تعداد زنان نویسنده و پرفروش بودن آثار آنان، نشان‌دهنده آن است که بیش از نام و اهمیت ادبی نویسنده، مضمونی که به آن می‌پردازند مهم است. و موفقیت داستان عامه‌پسند در تولید آثار مصرفی هم‌شکل است و نه در توانایی‌های هنری نویسنده. درواقع هر یک از این نویسندگان «با تقلید از آنچه خوانده است شروع می‌کند که این خود معمولاً عبارت از نوشته‌های کسانی است که در حول و حوش او به نوشتن مشغولند. بدین ترتیب عرف ادبی فراهم می‌آید که همانا شیوه‌ای از نوشتن است که با آثار دیگر آن زمان سنجیت دارد و مورد قبول جامعه است... ادبیات همه‌پسند، یعنی نوع داستان‌هایی که برای تمدد اعصاب و وقت‌گذرانی خوانده می‌شوند، همواره آکنده از عرف‌های ادبی است. اگر داستانی پلیسی را برای خواندن انتخاب کنید ممکن

است تا صفحه آخر ندانید که مجرم کیست، ولی حتی قبل از شروع به خواندن کتاب هم دقیقاً می‌دانید چه نوع وقایعی قرار است اتفاق بیفتد. اگر داستان‌های رایج در مجلات مخصوص زنان را می‌خوانید، داستان سیندرلا است که یکی بعد از دیگری خواهید خواند...»^۲

نوشتن بر اساس عرف‌های متداول، پاورقی‌ها را به سوی همگونی و تشابه می‌راند و دیری نمی‌گذرد که اغلب آن‌ها طرح و الگویی مستعمل و کلیشه‌ای می‌یابند. از این روست که آدورنو این نوع آثار را محدودکننده عنصر رهایی‌بخش هنر یعنی خیال‌پردازی می‌داند و می‌گوید: «مخاطب فقط مصرف‌کننده فکر می‌شود و امکان تفکر مستقل را از کف می‌دهد. اثر هنری به رمزگان قراردادی و شناخته شده خود فروکاسته می‌شود و موقعیت‌های تکراری، کلیشه‌ها و روایت‌های یک شکل و استاندارد سربر می‌آورند. تازگی و هر چیز خلاف عادت رد می‌شود، مخاطب در این دنیای رام، آرام، یک‌نواخت و شناخته شده، احساس آرامش و راحتی می‌کند، و به آسانی تسلیم «ایدئولوژی» سازندگان اثر می‌شود.»^۳

برخی داستان‌های منتشر شده در سال ۷۷ حول یک محور عاطفی می‌گردند، زن و مردی یکدیگر را دوست داشته‌اند اما ناگزیر از ازدواج یا دیگری شده‌اند. اما تقدیر چنان می‌خواهد که پس از طی ماجراهایی، که تعلیق داستان را می‌سازند، دوباره به هم پیوندند. مثل: فرجام عشق / سوسن امیری، قطار سرنوشت / زهرا نجفی پور، آینه عبرت / حمید بهاری، چه آسان باختم / نسرین قدیری، خاکستر عشق / جمیله کاظم‌زاده، در عشق شیوا / مریم جعفری و آینه تقدیر / ثریا طباطبایی این ساختار قراردادی بناشده بر تقابلی سه‌تایی به کار توصیف رقابت پنهان دو عاشق برای رسیدن به وصال یک معشوقه می‌آید. حمیرا مدیرگلستان در فرجام انتظار آزارهای رقیب عشقی را برجسته می‌کند. رقیب - به عنوان تیپ منفی داستان - گاه معتاد است، مثل

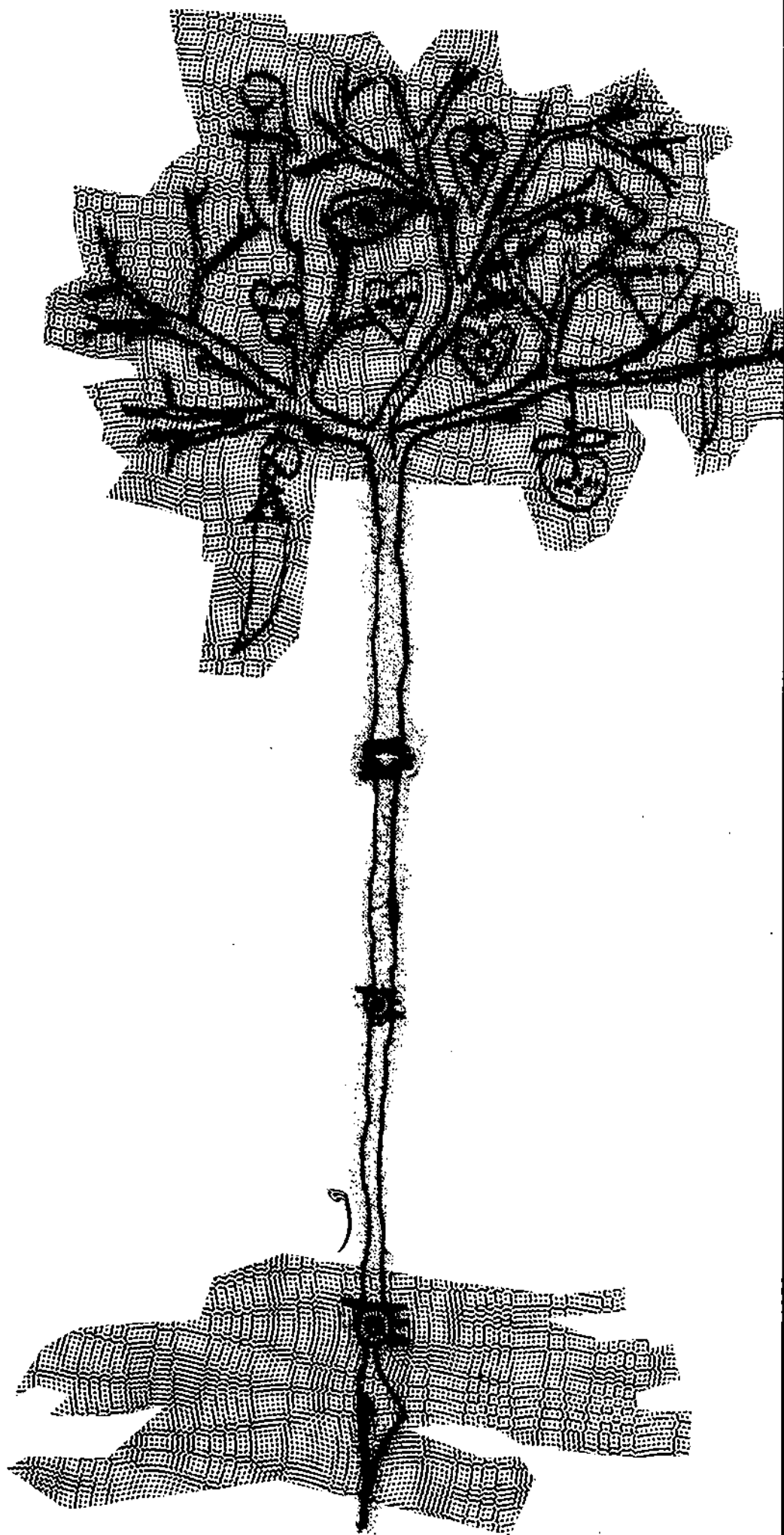
حسن میرعبدینی

داستان‌نویسی ایران در سال ۱۳۷۷

خوشبختی دور نیست / نسرین ثامنی و گاه پسری
 ثروتمند که محل عشق دختری فقیر و پسری مؤمن
 است: تنها حامی / میترا بیگدلی. گاه نیز کینه جویی‌ها و
 سنت‌های کهنه، عشق‌ها را بر باد می‌دهند: دیدار در
 پاییز / اشرف اسدی؛ و زمانی نقش فتنه اطرافیان
 عمدگی می‌یابد: بوی خوش زندگی / نسرین ثامنی. البته
 مشکل اختلاف طبقاتی و تقابل فرهنگ‌ها نیز فراموش
 نمی‌شود: دو پرندۀ در باد / فریدون ادیب یغمایی، بازی در
 آتش / اشرف اسدی، پیک آشنا / منیر سیدی و بانوی
 جنگل / فهیمه رحیمی.

اغلب قریب به اتفاق داستان‌ها ضمن تبعیت از
 روایی ثابت به مسائل اجتماعی مبتلا به جوانان
 می‌پردازند. مثلاً تأثیر ازدواج مجدد یکی از والدین و
 ایذاء و آزار ناپدری یا نامادری بر روابط عاطفی جوانان
 در سامان دل‌های پاک / پرویز منوچهریان، روژیا /
 روح‌انگیز جاسمی، بی‌توهرگز / نسرین ثامنی یا آرامش /
 مریم اسدی مطرح می‌شود. البته علی‌محمد افغانی نیز
 رمان ۸۰۰ صفحه‌ای بوته‌زار را درباره زندگی نوجوانی
 می‌نویسد که گرفتار آزار ناپدری می‌شود. اما او با
 گستراندن روایت بر بستر ماجراهای تاریخی زمان
 رضاشاه، می‌کوشد پس زمینه‌ای اجتماعی برای داستان
 خود بسازد. پاورقی‌نویسان هم به مسائل اجتماعی
 می‌پردازند، اما همه چیز را در سطحی عامیانه برگزار
 می‌کنند و همه مشکلات را با اخلاقیات قراردادی حل
 می‌کنند.

بازتاب مهاجرت گسترده ایرانیان به کشورهای
 دیگر نیز از مضامین قابل بررسی در داستان‌نویسی
 امروز است. خسته‌دلان در ژاپن / عباس مهدی توصیف
 وضع کارگران ایرانی در ژاپن است. سوختن مرغ عشق در
 قفس / بیژن زیبایی حکایت گیرافتادن یک ایرانی
 مهاجر در آتش سوزی سیدنی است، و سیامک و کیلی در

واژه گمشده دل‌بستگی یک مهاجر ایرانی ساکن اسلوا به دختری به نام لیزا وصف می‌کند.

در پاورقی‌های احساسی چندساله اخیر نیز سفر به خارجه و اقامت در کشوری اروپایی به عنوان یک «آرزش» یا جاذبه‌ای که به فضای داستان تازگی می‌بخشد، مطرح شده است. تاوان عشق فهیمه رحیمی داستان زندگی زنی است که پدری ایرانی و مادری مکزیکی دارد. ملوک بهروز در مرا نگس صداکن و مریم مهدیقلی در میراث فرهاد به مهاجرت می‌پردازند. ماجراهای اتوبوس آبی مهدی اعتمادی و برهنه در برف / ونوس قصاب شیرازی نیز در خارج از کشور حول مثلثی عشقی می‌گردد. البته پدیدآورنده، پند و اندرز دادن و متنبه ساختن خواننده را از یاد نمی‌برد. نیرنگ / زهرا تابشیان حدیث سرخوردگی زنی است که به اروپا مهاجرت کرده اما همه چیز را خلاف آنچه می‌پنداشته یافته است. قلب طلایی / زهرا اسدی داستان عشقی است که در یک سفر هوایی شکل می‌گیرد. قهرمان داستان گستره محبت / نسرين قدیری دختری تحصیلکرده فرانسه است که در یک مهمانی دل‌بسته جوانی می‌شود. صدیقه افشار در آن نیمه ایرانی‌ام به مثلث عشقی در رابطه عاطفی دانشجویی ایرانی در انگلیس می‌پردازد. در تنهایی از راشین مختاری، که نظم و نسقی دارد و بهتر از پاورقی‌ها نوشته شده، زنی تحصیلکرده آمریکا با شوهر خارجی‌اش به ایران می‌آید و درگیر ماجرای عاطفی می‌شود. در باغ مارشال / حسن کریم‌پور (داستانی که نخستین بار در ۱۳۷۶ چاپ شد و در ۱۳۷۷ چاپ هفتم آن منتشر شد) خسرو عاشق سیمما می‌شود اما مادرش ناهید را برای ازدواج با او در نظر گرفته است. خسرو پس از ماجراهایی با سیمما ازدواج می‌کند و همراه خانواده او به لندن می‌رود تا تحصیل کند. در آنجا سیمما با فیلمسازی انگلیسی آشنا می‌شود و به بازیگری می‌پردازد. خسرو مخالفت می‌کند اما به خاطر فرزندش با طلاق موافق نیست. و بالاخره فیلمساز انگلیسی را سر صحنه فیلمبرداری، در باغ شخصی به نام مارشال، می‌کشد و به زندان می‌افتد. پس از بیست سال آزاد می‌شود و به سراغ خانواده‌اش می‌رود، سیمما که دوباره ازدواج کرده به سختی بیمار

است. او می‌میرد و خسرو با پسرش به ایران برمی‌گردد. به سراغ ناهید می‌آید، اما او که مجنون شده، پیشنهاد ازدواج خسرو را نمی‌پذیرد.^۴ الگوی این داستان در بسیاری از رمان‌های سال ۷۷ تکرار می‌شود

نوشتن داستان‌های پلیسی - جنایی بر اساس ماجراهای واقعی نیز رواج دارد: ۴۸ عنوان داستان از احمد محقق، حمیدرضا گودرزی و دیگران منتشر می‌شود. داستان‌های تاریخی (با ۲۳ عنوان) در مرتبه بعد قرار می‌گیرند. اغلب آنها تجدید چاپ آثار کسانی چون حمزه سردادور، شاپور آرین‌نژاد، زمانی آشتیانی و رحیم‌زاده صفوی و... است. از آثار تازه در این زمینه، بر جاده‌های آبی سرخ / نادر ابراهیمی درباره دوران کریم‌خان زند است.

با گشایشی که در کار چاپ کتاب فراهم آمده، چند مجموعه و گزیده از کارهای بهرنگی درمی‌آید. آثاری هم از علوی و ساعدی تجدید چاپ می‌شود. بهارلو برگزیده آثار بزرگ علوی را منتشر می‌کند. رمانی هم با

نام روایت از علوی منتشر می شود که خاطرات سالهای تحزب و گریزهای پس از کودتای ۲۸ مرداد، بی هیچ شور و حال داستانی است. از ساعدی اثر تازه ای نیز منتشر می شود: آشفته حالان بیدار بخت، مجموعه ای از داستان هایی که پس از انقلاب در مطبوعات منتشر کرد و چند اثر طراز اول در میان آنهاست: «واگن سیاه»، «صدآخونه» و «پادگان خاکستری».

مجموعه ای از داستان های به آذین با عنوان: سایه های باغ منتشر می شود. اسماعیل فصیح ضمن تجدید چاپ چند اثر خود، در ترازوی کمدی پارس و بازگشت به درخونگاه مضمون همیشگی خود، بازگشت جلال آریان به خاطرات و درگیر شدن در ماجرای یکی از آشنایان قدیمی، را دنبال می کند. جواد مجابی در عبور از باغ قرمز ماجرای مستندی از تخته قاپو شدن ایل بختیاری در زمان رضاشاه را دستمایه داستان می کند و در رمان جیم به زندگانی عبید زاکانی در ارتباط با وقایع امروز می پردازد. بیژن بیجاری دو رمان چاپ می کند: تماشای یک رویای تپه و باغ سرخ، محمد قاسم زاده نیز سال پرکاری را پشت سر می گذارد: بانوی بی هنگام، رقص مرغ سقا و شهسوار بر باره باد که داستانی است با نثر پخته، از احوالات سلطانی تاج و تخت از دست داده که در کاروانسرای پرت افتاده دم را غنیمت شمرده است. رضا جولایی در جاودانگان داستان قدیمی دراکولا را زمینه ساز داستانی تاریخی می کند تا تیرگی های روان انسانها و بهیمیت نهفته زیر پوسته های خوش آب و رنگ را باز نماید. اما به گمانم جولایی در داستان های کوتاه نسترن های صورتی موفق تر است. مجموعه دیگری که باید اینجا از آن نام ببرم نامه های صورتی از محمد زرین است که در نوشتن داستان های چخوف گونه پر حس و حال سابقه خوبی دارد. نویسنده پرکار دیگر امیرحسن چهل تن است که مجموعه چیزی به فردا نموده است و رمان مهر گیاه را منتشر کرد. این رمان نیز مثل رمان پیشین نویسنده به مسائل زنان در فضایی تاریخی می پردازد.

از میان آثاری که زنان نوشته اند، یک روز مانده به عید پاک / زویا پیرزاد، یک زن، یک عشق / فرخنده آقایی، خلاف دموکراسی / فرخنده حاجی زاده، نسخه اول / شیوا

ارسطویی، همین جابری زمین / فرشته توانگر و نه آبی نه زرد / قدسی قاضی نور، مهتاب / زهرا زواریان، و رمان های من و ویس / فریده رازی و میترا / فرشته ساری را می توان نام برد. حسن هدایت در روزی روزگاری در طهران به جادوی رویا و سینما در سالهای ورود سینما به ایران می پردازد. نادر ابراهیمی جز رمانهای تاریخی، مجموعه ای از داستان های کوتاهش را با نام حکایت آن اژدها نشر می دهد. رمانهایی خاطره ای از ناصر وحدتی و ابراهیم یونسی، چند اثر از حسن شکاری و از جمله رمان تاریخی ققنوس های عصر خاکستر، چند مجموعه داستان کوتاه، از جمله هفت مرد هفت داستان و اولی ها به انتخاب فیروز زنوزی جلالی و مجموعه ای از داستان های جمال میرصادقی، از جمله آثار منتشر شده در این سال اند.

تیله آبی / محمدرضا صفدری، دیوان سومنات / افسو تراب خسروی، زن در پیاده رو راه می رود / قاسم کشکولی، کنار دریا، مرخصی و آزادی / جعفر مدرس صادقی و سفر به سمتی دیگر / رضا زنگی آبادی، از مجموعه داستان های خواندنی سال ۷۷ است. احمد غلامی در چند داستان از مجموعه همه زندگی، نگاه تازه ای به جنگ دارد. داود غفارزادگان مجموعه راز قتل آقامیر را به چاپ می رساند. علی صداقتی خیاط (با دو رمان)، حسن محمودی، یعقوب یادعلی، بهمن پگاه راد، عنایت پاک نیا، محمد شهسوار، مصطفی مستور، سیروس موسوی، بهجت ملک کیانی، سیامک گلشیدی و... نخستین آثار خود را منتشر می کنند. آثاری نیز از میترا داور، عنایت احسانی، موسی علیجانی، محمود بدرطالعی و... منتشر می شود.

یادداشت ها:

- ۱- نقل قول ها از گرامشی از: آنتونیو گرامشی: فراسوی مارکسیسم و پسامدرنیسم، رناته هالوب، ترجمه محسن حکیمی، نشر چشمه، ۱۳۷۴.
- ۲- فرای، نورترپ، تحلیل فرهیخته، ترجمه سعید ارباب شیرانی، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۳، ص ۲۱.
- ۳- احمدی، بابک: حقیقت و زیبایی، نشر مرکز، ۱۳۷۴، ص ۲۲۵.
- ۴- نگاه شود به: گشتی در باغ مارشال، شهناز صاعلی، کتاب ماه، شماره ۱۵، دی ۱۳۷۷، ص ۳۵ تا ۳۶.

راینر ماریا ریلکه

کوبی پرز، نویسنده کتاب «جمال زاده، سرچشمه داستان کوتاه معاصر فارسی» گفته است: هفت سطر از یوف کور صادق هدایت که چندان ربط منطقی هم به کل داستان ندارد، عیناً برگرفته شده از آثار ریلکه است. اگر این گفته درست باشد، از آشنایی ایرانیان با شاعر توانمند آلمانی زبان «راینر ماریا ریلکه» سالها می گذرد. اما با وجود این آشنایی دیرپای، درباره این شاعر و نویسنده مدرن، در ایران کار قابل توجهی صورت نگرفته است، البته برخی از داستان ها و اشعار او توسط نویسندگان و مترجمان توانمندی همچون: پرویز ناتل خانلری، رضا سیدحسینی و سروش حبیبی به فارسی برگردانده شده است. با این وجود جای یک کتاب متع و یک کار تحقیقی ارزنده درباره این شاعر و نویسنده مشهور خالی است.

اخیراً کتاب زمان، در پی سنتی که در چند سال اخیر پایه گذارده است، و درباره برخی از موضوعات و بعضی از چهره ها ویژه نامه منتشر کرده است، ویژه نامه ای نیز درباره «راینر ماریا ریلکه» به طبع رسانده است. این کار به همت علی عبداللهی و زیر نظر عبدالحسین آل رسول صورت گرفته است.

در این مجموعه، علاوه بر اینکه برخی از آثار ریلکه به فارسی برگردانده شده است، بعضی آراء و نظریات درباره آثار او نیز به چاپ رسیده است. همچنین کتابشناسی کاملی نیز از آثار او فراهم شده است. ضمناً فهرست آثاری که تاکنون از این شاعر و درباره او به فارسی نگاشته شده است، نیز در آخر مجموعه آورده شده است.

نگارش کتابهای عمومی و غیر تخصصی در هر رشته علمی که مخاطبانش گروه کثیری از علاقه‌مندان به آن رشته باشند و با مطالعه آنها بتوانند شناختی نسبتاً جامع و در عین حال کلی از رشته مورد نظر به دست آورند از لازم‌ترین و ضروری‌ترین فعالیت‌های فرهنگی است و در زبان فارسی متأسفانه کتابهایی از این دست که در عین حال از قوت و صحت علمی هم برخوردار باشد بسیار اندک است. این امر در رشته‌هایی همچون فلسفه که مطالب و مسائل آن از نوعی دشواری برخوردار است لازم‌تر و مع‌الوصف تألیف چنین کتابهایی در آن دشوارتر است. نگاهی به کتابهای درسی رایج فلسفه در ایران به وضوح حکایت از این معنا دارد. هنوز در فلسفه اسلامی کتابی عامه‌فهم و به زبان روشن و در عین حال برخوردار از انسجام منطقی وجود ندارد. حتی شرح منظومه مختصر استاد شهید مرتضی مطهری که در نوع خود بی‌نظیر است، یک کتاب درسی منسجم به معنای رایج کلمه نیست و مبنای مباحث آن ترتیب فصول و ابواب شرح منظومه است که حدود ۱۵۰ سال از تألیف آن می‌گذرد. کتابهای مربوط به فلسفه غرب (منظور کتابهای ترجمه شده فلسفه غرب است) هم وضع چندان بهتری ندارند و هنوز تنها کتاب قابل اعتماد و دقیق در آن همان کتاب کلیات فلسفه تألیف ریچارد پاپکین با ترجمه و حواشی مرحوم دکتر سید جلال‌الدین مجتبی است. نوشتن کتابهایی از این دست شاید از تألیف آثار دشوار فلسفی هم دشوارتر باشد و شرایط تألیف آن در یک فرد کمتر محقق شود. زیرا در این گونه کتابها، هم باید به مهمترین و بنیادی‌ترین مسائل فلسفه اشاره شود و هم آن مسائل به نحو دقیق بررسی گردد و هم اشراف و اطلاع کافی نسبت به نظرات مطرح شده در باب آنها وجود داشته باشد و هم مؤلف از قدرت تحلیل کافی برخوردار باشد که بتواند مسائل را استوار و

متین و در عین حال زودپای تقریر و تحریر کند. علاوه بر این بسیاری از کتابهایی که امروزه در غرب به نام فلسفه یا ما بعدالطبیعه نوشته می‌شود در واقع نفی فلسفه و ما بعدالطبیعه است تا به دست دادن تصویری روشن و جذاب از مباحث آن.

از سوی دیگر با تأکیدی که امروزه فلسفه تحلیلی غرب بر مباحث زبان‌شناختی، دارد فلسفه شدیداً با مباحث زبانی در آمیخته و گاهی تا حد بررسی‌های صوری ساختار زبان تنزل کرده است و این هم به صورت دیگری نفی ما بعدالطبیعه به معنای معقول و موجه آن است. چنان که مؤلف همین کتاب یعنی پروفیسور یونگ که خود از کانت‌شناسان معروف است (به طوری که به گفته صاحب‌نظران شرح مختصر او بر نقد عقل محض کانت هنوز - زیرا قریب ۴۰ سال از تألیف آن می‌گذرد - بهترین شرح این کتاب است) و صاحب‌نظری معتبر در مباحث فلسفی است اقبال بیش از حد فیلسوفان به مباحث زبانی را خروج از طور تفکر فلسفی می‌داند و حتی کتابی با نام Non Linguistic Philosophy (فلسفه غیرزبانی) دارد و از همین رو در این کتاب (پرسش‌های بنیادین فلسفه) می‌کوشد با طرح اساسی‌ترین و مهمترین پرسش‌ها، یعنی پرسش‌هایی که به گفته مترجم بیشترین سهم و تأثیر را در تکیه اساس فلسفه و یا سایر مباحث آن به عهده داشته‌اند، تصویری شفاف و همیسته از فلسفه را در برابر چشمان خواننده قرار دهد و در عین حال از اصطلاحات و استدلال‌های پیچیده و غریب و غیرمأنوس حتی المقدور بپرهیزد. او در این کتاب بویژه توجه دارد تا از سلطه نظرگاههای پوزیتیویستی نسبت به فلسفه و مسائل ما بعدالطبیعه برکنار باشد و در همه مباحث جانب استدلال عقلی و برهانی را نگه دارد و حتی آنجا که در مورد مسئله‌ای نتوانسته دلیلی در رد یا اثبات اقامه کند، جانب انصاف را فرونگذارد و به سرعت اقدام به رد و انکار نکند، بلکه انکار منکران را غیرمؤسس براساس عقل و استدلال بداند و در واقع این نصیحت ابن سینا را به کار بندد که کل ما قرع سمعک ما لم یزدک عنه قائم البرهان فدره فی بقعة الامکان. هر چه شنیدی تا برهانی علیه آن نداری به رد و انکارش قیام نکن و وقوع

آن را محتمل بشمار.

پرفیسور یونگ تحصیلات فلسفی خود را در دانشگاههای آکسفورد و میشیگان به انجام رسانده و در همان دانشگاهها و دانشگاههای کمبریج و پرینستون نیز تدریس کرده است. برخی دیگر از آثار او عبارتند از ۱- علیت از دیدگاه کانت ۲- عقل و شهود ۳- اخلاق.

کتاب با سؤال از چیستی فلسفه و دلیل ارزشمندی آن برای مطالعه و تحصیل آغاز می‌شود. مؤلف ضمن اشاره به رأی کسانی که مدعی‌اند فلسفه مربوط به حوزه‌ای از پرسش‌هاست که هنوز پاسخی علمی نیافته‌اند و به محض یافتن چنین پاسخی داخل در حوزه علوم خواهند شد و نادرست خواندن آن، به گروهی از مسائل اشاره می‌کند که در هیچیک از علوم بررسی نمی‌شوند و حق بررسی و پاسخگویی به آنها از آن فلسفه است.

فلسفه از آن روارزش آموختن دارد که تصویری کلی از واقعیت و انسان را ارائه می‌کند و جایگاه آدمی را در این تصویر روشن می‌سازد؛ چنانکه بنیادهای معرفت آدمی را مورد پژوهش قرار می‌دهد و چگونگی دستیابی او به شناخت صحیح را باز می‌نماید. فیلسوف باید ارائه تصویری جامع و نظاممند از تجربه انسانی و جهان را وجهه همت خویش قرار دهد، تصویری که در آن توصیف این امور تا آنجا که در حوزه توصیف ممکن است آمده باشد.^(۱) فایده فلسفه تنها به جنبه‌های صرفاً نظری محدود نیست بلکه آثار و نتایج عملی هم دربر دارد، هر چند که این آثار و نتایج را به طور غیرمستقیم به بار می‌آورد و با تأثیرگذاری بر کل نگرش ما بر زندگی، فواید خود را نشان می‌دهد.

مباحث این فصل به ترتیب عبارتند از ریشه واژه فلسفه، تقسیمات اصلی فلسفه، مباحث مرتبط با مسائل فلسفی، فلسفه و علوم خاص، اختلاف روش فلسفه و روش علوم، فلسفه و روانشناسی، شکاکیت، فلسفه و حکمت عملی.

فصل دوم مربوط به شناخت پیشینی و شناخت تجربی است و در آن گفته می‌شود که امکان ما بعدالطبیعه مبتنی بر وجود نوعی معرفت پیشینی

احمد موسوی

پرسش‌های بنیادین فلسفه

است، زیرا با استفاده از تجربه و براساس مبانی صرفاً تجربی نمی‌توان تعمیم‌های جامع مورد نیاز در مابعدالطبیعه را بنیاد نهاد. ارتباط زبان و اندیشه و نفی نظریه پوزیتیویست‌ها در یکی دانستن معناداری و قابلیت تحقیق‌پذیری (به معنای شرط اصلی آن) و بحث از حدود مذهب اصالت عقل از جمله مسائل طرح شده در این فصل است. طرح و تبیین مسئله استقرار و چگونگی استفاده ما از آن برای پیش‌بینی آینده از دیگر مسائلی است که در این فصل به خوبی و وضوح مورد بحث واقع شده است. همچنین مسئله شهود و معنا و واقعیت نیز به تفصیل مطرح شده و گفته شده است که «آنجا که ما به صدق چیزی مستقیماً و نه از طریق مشاهده تجربی اذعان می‌کنیم آن را شهود می‌نامیم»^(۲) و «اگر استنتاج معتبری وجود داشته باشد، وجود نوعی شهود نیز ضروری است» و چون ممکن است افراد دارای شهودهای متعارض باشند و از این رو استاد به شهود از اساس مورد تردید و شک قرار بگیرد مؤلف ضمن توجه خاص به این مطلب ملاک‌های پنج‌گانه‌ای را برای تشخیص شهودهای قابل اعتماد از شهود مشکوک و غیرقابل اعتماد به دست می‌دهد و به خوبی حدود این مسئله را روشن می‌سازد. بخش‌های مختلف این فصل عبارتند از: معنای فرق و تمایز پیشینی و تجربی، خصیصه پیشینی ریاضیات، معرفت پیشینی در منطق، موارد دیگر معرفت پیشینی، نظریه زیان‌شناختی معرفت پیشینی و رد این ادعا که قضایا یا استنتاجات پیشینی می‌توانند به ما دانش تازه ببخشند، زبان و اندیشه، تعریف معناداری بر حسب تحقیق‌پذیری و انکار مابعدالطبیعه، تصورات فطری، حدود مذهب اصالت عقل، استقرار، شهود، تفاوت دانش و عقیده.

فصل سوم مربوط به مسئله صدق و نظریات مختلف درباره آن است که مؤلف از این میان سه نظریه مهم را انتخاب و شرح کرده است. یکی نظریه مطابقت که کهن‌ترین و مهمترین نظریات مربوط به صدق است. دوم نظریه هماهنگی که به معنای وجود هماهنگی بین

خود تصدیقات و احکام ذهنی است و وقتی می‌گوییم قضیه‌ای صادق است یعنی این که در یک نظام هماهنگ با سایر تصدیقات تناسب و همخوانی دارد. سوم نظریه پراگماتیستی صدق است که بنابر آن صدق به عقایدی مربوط است که تأثیر عملی مفید داشته باشند و چون ما نمی‌توانیم به صدق مطلق دست بیابیم باید به آنچه که تأثیر عملی دارد اکتفا کنیم.

مؤلف ضمن وارد کردن اشکالاتی بر نظریات دوم و سوم نهایتاً نظر مطابقت را با جرح و تعدیل‌هایی به عنوان موجه‌ترین رأی اختیار می‌کند و آن را در تبیین صدق و کذب قضایا منطقی‌تر از دو نظریه دیگر می‌شمارد. در عین حال که معتقد است برای جبران کمبودهای آن باید از آن دو نظریه دیگر نیز کمک گرفت. نویسنده در اینجا تحلیل مفصلی از مسئله یاد شده و چگونگی استفاده از نظریه‌های هماهنگی و پراگماتیستی در کنار مطابقت برای تبیین صدق گزاره‌های مختلف ارائه می‌دهد و این فصل را خواندنی‌تر می‌سازد. قسمت‌های مختلف این فصل عبارتند از: تعاریف صدق، نظریه مطابقت، نظریه هماهنگی، نظریه پراگماتیستی صدق، بازگشت به نظریه مطابقت، تعریف ناپذیر دانستن صدق، معیارهای صدق.

فصل چهارم به ماده می‌پردازد. در این فصل بحث از چگونگی آگاهی‌یافتن ما از جهان مادی و نظریات مختلف مربوط به آنهاست. و در این میان عمدتاً به نظریات رالیست‌ها، ایده‌آلیست‌ها و فنومنالیست‌ها توجه می‌شود.

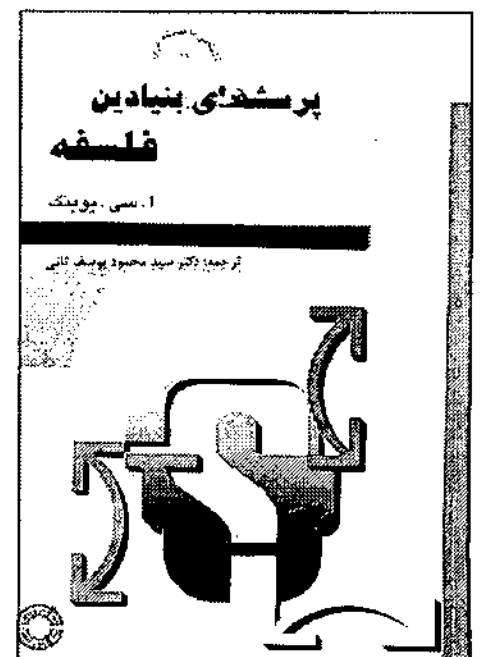
مؤلف در این فصل با پذیرش نظریه رالیست‌ها و پاسخگویی به شبهات مختلفی که در باب آن وجود دارد، این رأی را معتدل‌تر و مقبول‌تر از سایر آراء می‌داند و به دفاع از آن می‌پردازد. مسائل مطرح شده در این فصل عبارتند از: نظریه‌های مربوط به ادراک حسی، فنومنالیسم یا ایده‌آلیسم در قبال رالیسم، استفاده از مفهوم علیت برای استدلال بر وجود اشیاء مادی، استدلال‌های مبتنی بر عقل متعارف برای اثبات اشیاء خارجی، تحلیل قضایای مربوط به اشیاء خارجی، شناخت بی‌واسطه اشیاء خارجی، جوهر مادی.

فصل پنجم مربوط به مسئله ذهن یا نفس است. در این فصل با نظریه رفتارگرایی در خصوص تحلیل فعالیت‌های ذهنی و عقلی شدیداً مخالفت شده، تحویل همه فعالیت‌های ذهنی به حد فعل و انفعالات فیزیکی یا شیمیایی، کاملاً نادرست دانسته می‌شود. به گفته مؤلف «کوشش‌هایی صورت گرفته است تا عقیده را با رفتار تحلیل و به این ترتیب نیاز به هر گونه عمل خاص ذهنی یا جهت‌گیری اعتقادی را نفی کنند. از این دیدگاه اعتقاد به اینکه الف ب است یعنی عمل کردن به صورتی که گویا الف ب است. به عقیده من اشکالات اساسی فراوانی بر این دیدگاه وارد است»^(۳) مؤلف در این فصل بین نفی و قبول عقیده به نفس مجرد در تردید می‌ماند و ضمن اینکه نمی‌تواند فعالیت‌های مختلف ذهنی و نفسانی را تماماً منسوب و منتسب به جسم بداند از پذیرش وجود نفس مجرد نیز سر باز می‌زند و نهایتاً در تبیین مسئله علم و ادراک از نظر هستی‌شناسی راه به جایی نمی‌برد. مباحث مطرح شده در این فصل عبارتند از: یقینی‌بودن ذاتی تجربه؛ پاسخ به رفتارگرایی، عناصر مختلف ذهن، خصلت‌های گرایشی، امیال ناآگاه، معرفت به خود و مفهوم خود به عنوان یک جوهر، علم ما به اذهان دیگر.

فصل ششم به رابطه ماده و ذهن می‌پردازد و در آن به این دو پرسش اساسی پاسخ داده می‌شود:

- (۱) آیا ذهن و بدن بر یکدیگر اثر متقابل دارند؟
- (۲) آیا بدن و ذهن یک جوهر هستند یا جوهرهای متفاوت؟

در این فصل نویسنده در کمال انصاف اعتراف می‌کند که با برهان فلسفی نمی‌توان منکر بقای نفس شد و ما دلایلی پیشینی برای نفی تحقیرآمیز این عقیده نداریم. وی می‌گوید که در حال حاضر مباحث مربوط به فناپذیری بشر با شواهدی مواجهند که اگر چه بقای نفس را به طور قطعی ثابت نمی‌کنند ولی تبیین آنها بر مبنای این عقیده ساده‌تر و طبیعی‌تر است.^(۴) این فصل با بحثی تفصیلی در باب رابطه نفس و ماده در کل عالم و این امر که نفس ممکن نیست محصول و معلول جهانی باشد که صرفاً مادی است،^(۵) پایان می‌یابد. مباحث فصل ششم عبارتند از: تأثیر متقابل

بدن و ذهن، آیا ذهن و جسم یک جوهرند؟، بقای نفس، نفس همچون صورت بدن، رابطه ماده و نفس در کل جهان خارج، معانی ماتریالیسم.

فصل هفتم درباره مکان و زمان است. مسائل مربوط به تنهایی یا عدم تنهایی ابعاد مکانی و سلسله حوادث زمانی و اشکالاتی که بر متناهی دانستن زمان یا مکان وارد هستند از جمله مسائل مطروحه این فصل می باشند. نویسنده در مورد زمان به طور کلی به واقعیت داشتن آن در مقابل رأی کسانی که آن را غیرواقعی می پندارند، قائل است و زمان را امری موهوم یا از لوازم ادراکات ذهنی نمی داند. بحث درباره عرفان و زمان و پیش بینی حوادث آینده به معنای غیب گویی و تبیین آن به صورتی عقل پسند از جمله مسائل این فصل است. مباحث این فصل بدین ترتیب است: نظریه مطلق گرا و نظریه نسبی گرا، تأثیر فیزیک جدید بر فلسفه، مسائل مربوط به عدم تنهایی، اشکالات غیرواقعی دانستن زمان، استدلالهای دیگر در انکار واقعی بودن زمان، عرفان و زمان، غیب گویی.

فصل هشتم درباره بحث مهم و بنیادین علیت است. در این فصل مؤلف ضمن طرح نظریات مربوط به علیت و تحلیل هایی که درباره آن صورت گرفته، نخست به رأی تحلیل علیت به معنای تعاقب و توالی نظم منظم می پردازد و آن را غیر قابل دفاع می داند. تحلیل دومی که مؤلف از آن سخن می گوید مربوط به همان برداشت فلسفی معروف بر مبنای رابطه ایجاب و ضرورت بین علت و معلول است و اشکالاتی که به این معنا بر آن وارد شده است و پاسخگویی به آنها. مؤلف در این فصل درست همانند حکیمان مسلمان علیت به معنای حقیقی کلمه را مربوط به ارتباط موجودات مادی با یکدیگر نمی داند و اولین و اصیل ترین نمونه آن را مربوط به صحنه نفس و حالات نفسانی و روانی می داند. وی در دفاع از عقیده به رابطه ضروری بین علت و معلول چنین می گوید: اگر نظریه ایجاب درست باشد همه چیز در عالم درون یک نظام معقول جای می گیرد زیرا هر چیزی با چیز دیگر مستقیم یا غیرمستقیم پیوستگی دارد، چنانکه همه چیز نیز در جهان به معنایی بسیار مهم خود یک وحدت خواهد بود

زیرا طبیعت خاص هر شیء امور دیگری را هم که با آنها ارتباط علی دارد دربر خواهد گرفت.^(۶)

سومین نظریه درباره علیت که از آن سخن به میان آمده، نظریه ای است با نام فعالیت که از سوی بارکلی مطرح شده و به معنای آن است که برای آنکه علتی موجب چیزی باشد باید فعال باشد و به عقیده بارکلی فعالیت نیز با اراده تلازم دارد. این فصل با طرح برخی شکوک و شبهات درباره علیت و پاسخ به آنها و بحثی درباره مکانیسم پایان می یابد. این فصل با توجه به دفاع معقول و قوی مؤلف از اصل علیت و بنیاد نهادن تمامی علوم بر پذیرش آن، از فصول درخشان کتاب است. بخشهای این فصل عبارتند از: اهمیت مفهوم علت، نظریه تعاقب و توالی، نظریه ایجاب، نظریه فعالیت، صحت اصل علیت، مشکلات ناشی از کاربرد اصل علیت، اصول موضوعه و مفروضات دیگر، مکانیسم.

نهمین فصل کتاب به مسئله دشوار و مهم اختیار می پردازد. یکی از معضلات مربوط به مسئله اختیار و آزادی به معنای فلسفی آن مربوط به چگونگی امکان جمع آن با اصل علیت و ارتباط ضروری بین علت و معلول است. امروزه عمدتاً تصور بر این است که آزادی اراده و اختیار با پذیرش اصل ضرورت علی قابل جمع نیست. این عقیده به ویژه پس از طرح نظریه عدم قطعیت در فیزیک رسوخ و رواج بیشتری یافته است.

مؤلف ضمن بررسی مسئله عدم قطعیت و نقش آن در تبیینهای علمی به نقاط ضعف آن اشاره می کند و نیافتن علت برای حرکات الکترونها را به معنای آنکه آنها مطلقاً علتی ندارند نمی داند و یا آنکه ضعف ما در تشخیص وضعیت دقیق الکترونها را به معنای خروج آن از شمول قانون علیت نمی شمارد. اینکه بگوییم چیزی را دقیقاً نمی توان معین و مشخص کرد غیر از این است که بگوییم آن چیز کاملاً بی تعین است یعنی از شمول قانون تعین علی بیرون است.^(۷) مؤلف در این فصل به دفاع از اصل موجبیت علی در قبال عدم موجبیت می پردازد و آن را برای تبیین آزادی اراده و اختیار کاملاً کافی و تمام می داند و ضمن طرح مهمترین مناقشات مطرح در این باب، به آنها پاسخ می دهد. همچنین

مسائل مربوط به اخلاق و ارزش ها را که با اصل علیت ارتباط دارند مورد بحث قرار می دهد و دفاع از ارزشها و پذیرش مسئولیت اخلاقی را همچنان با پذیرش ضرورت علی سازگار می یابد. بخشهای مختلف این فصل چنین است: آیا اصل علیت عمومیت دارد، برخی آراء جزمی در باب موجبیت علی، براهین اخلاقی، مقاومت در قبال قوی ترین امیال، موجبیت علی و مسئولیت، راه حل های میانه.

فصل دهم نیز مربوط به دو مسئله مهم وحدت و کثرت و مسئله کلیات است. وحدت انگاری ملازم با عقیده به موجبیت علی و کثرت انگاری ملازم با عقیده به اصل عدم قطعیت است و قول به وجود عینی داشتن کلیات، به عنوان مبدأ اشتراک جزئی های کثیر، از نتایج عقیده به وحدت انگاری است.

مؤلف در این فصل ضمن برآمیختن بحث های معرفت شناختی و هستی شناختی در باب کلیات به چگونگی ادراک آدمی از مفاهیم کلی نیز اشاره می کند و در بین آراء مطرح شده در این باب رأی بارکلی را بهترین رأی می شمارد. وی در ادامه ضمن رجوع مجدد به بحث آنتولوژیک در باب کلیات به آراء افلاطون و ارسطو اشاره می کند و فصل را به پایان می برد. شاید بتوان گفت این فصل کتاب از سایر فصول آن هم ناپخته تر و هم کوتاه تر است. مسائل وحدت و کثرت و کلیات از مهمترین و سرنوشت سازترین مسائل فلسفه اند و مقتضی بود که مؤلف با تحلیل و تفصیل بیشتر به بررسی آنها بپردازد. بخش های آن به این ترتیب است: انواع وحدت انگاری، عوامل مخالف کثرت انگاری، کثرت انگاری و عمل، استدلال بر عینی بودن کلیات، استفاده از کلیات برای اثبات وحدت انگاری، تبیین روانشناختی ادراک کلیات، وجود کلیات در خارج از جهان مادی.

فصل پایانی کتاب نیز به مسائل الهیات بالمعنی الاخص یا خداشناسی مربوط می شود. مؤلف در این فصل ضمن بررسی مهمترین برهان های اثبات وجود خداوند، نخست برهان وجودی آنسلم را طرح می کند و آن را ناتمام می داند. سپس برهان علت اولی و پس از آن برهان نظم مطرح می شوند ولی وی هیچیک

از این براهین را به تنهایی برای اثبات وجود خدا به عنوان موجودی که هم خالق جهان است و هم به عنوان مظهر همه کمالها و جمالها معبود انسان، کافی نمی‌داند و معتقد است که برهان کیهان شناختی و برهان نظم غالباً با برهان‌های دیگری که مبتنی بر علیتند تکمیل و متمم شده‌اند. به گفته وی «علاوه بر برهان نظم برهان کلی دیگری نیز هست که مرا بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد. وقتی که جهان مادی را در کل مورد توجه قرار می‌دهم، انتظام، زیبایی، انسجام و قانونمندی آن قویاً این نکته را تأکید می‌کند که جهان مخلوق ذهن است یا آنکه باید گفت نارساترین تعبیر در توصیف و تبیین آن همین کلمه «ذهن» است. جهان خصوصیات و ویژگی‌هایی دارد که آن را نتیجه و محصول یک ذهن پیچیده و خارق‌العاده می‌دانیم و مخصوصاً جمال جهان چنان است که بسیاری افراد آن را نه تنها جلوه حکمت بلکه جلوه کمال مطلق الهی نیز می‌دانند»^(۸) مؤلف به مناسبت اینکه کانت‌شناس است براهین اخلاقی در باب اثبات وجود خداوند را نیز به تفصیل مطرح کرده، مورد بررسی قرار داده است.

آخرین برهانی که در این رابطه از آن بحث می‌شود برهان مبتنی بر تجربه دینی یا به اصطلاح حکمت اسلامی برهان فطرت یا راه دل است. مؤلف ضمن تذکر این نکته که این نوع درک و دریافت بیش از آنکه برهان و استدلال باشد، مواجهه مستقیم و بی‌واسطه با مبدأ و مدبر جهان است و می‌گوید که چنین تجربه‌ای برای فرد تجربه کننده کاملاً مقنع و مؤثر است، زیرا چنین دریافتی با نوعی شهود همراه است. مؤلف به همین مناسبت مسئله شهود را به تفصیل مورد بررسی قرار می‌دهد و آن را در مواردی اصیل و قابل اعتماد می‌یابد. آخرین بحث این فصل مسئله شرور و مشکل آن در ارتباط با خداشناسی است و در آغاز آن این بحث مطرح می‌شود که اشکال شرور در شنیع‌ترین شکل آن هم نافی وجود خداوند نیست.^(۹)

سپس به توجیهات مختلفی که متدینان از مسئله شرور به عمل آورده‌اند اشاره شده و نهایتاً امکان حل

آنها در معیت اعتقاد به خداوند مطرح شده است. آخرین فصل کتاب با این جملات پایان می‌یابد: از فلسفه اگر نه برای اثبات حقایق بنیادین دین، ولی برای تأمل دقیق‌تر در باب آن‌ها و دفاع از آنها در مقابل حملات ملحدان و استفاده از آنها برای ارائه یک تصویر منسجم از عالم و بدین ترتیب فراهم کردن یک توجیه نسبتاً معقول از آن می‌توان استفاده کرد... در عین حال باید دین و فلسفه را چیزی بیش از ابزارهای دستیابی به مقاصد اجتماعی دانست. اگر به واقعیت آنها چنانکه هستند توجه نکنیم نخواهیم توانست حقایق موجود در آنها را شناسایی کنیم و آن‌ها هم هرگز نخواهند توانست فوایدی را که بالقوه دارند به فعلیت برسانند. بهترین راه حلها را کسانی که همیشه به فایده می‌اندیشند و مستقیماً به نتیجه‌ها و آثار نظر دارند، به دست نیاورده‌اند.^(۱۰) بخش‌های مختلف این فصل عبارتند از: برهان وجودی، برهان علت اولی، برهان نظم، براهین دیگر در اثبات وجود خدا، براهین اخلاقی، اخلاق و مذهب، برهان مبتنی بر تجربه دینی، مسئله شرور.

در مجموع می‌توان گفت «پرسش‌های بنیادین فلسفه» کتابی است که برای آشنایی مبتدیان با مهمترین مسائل فلسفه در سطحی عمومی و در عین حال با بیانی استدلالی و استوار نوشته شده است و مؤلف در آن توفیق یافته تا مسائلی نسبتاً دشوار را در قالبی ساده و روان و برخوردار از جذابیت عرضه کند. این کتاب از جهت اشتغال بر مسائل مهم فلسفی که تا نیمه اول قرن بیستم مطرح بوده منبع موثق و قابل اعتمادی است و اگر در کنار کتاب دیگری که مربوط به مسائل مهم فلسفی طرح شده در نیمه دوم قرن بیستم و فلسفه‌های زبانی نوشته شده قرار بگیرد (مانند کتاب فلسفه در قرن بیستم تألیف ایولاکوست، ترجمه دکتر رضا داوری) تصویری جامع و روشن از مهمترین مباحث فلسفی را پیش چشم قرار می‌دهد.

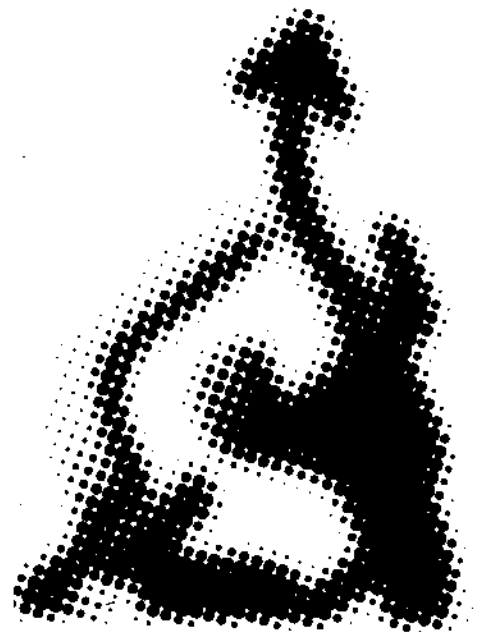
نثر ترجمه کتاب تا حدودی با مخاطبان آن که دانشجویان و علاقه‌مندان عمومی فلسفه هستند سازگار است و عبارات و جملات آن از روانی و روشنی نسبی برخوردار است ولی در عین حال از کاستی‌ها و ابهامهایی نیز خالی نیست. حاشیه عریض و رنگین

صفحات داخل کتاب که از چهار سو نگاه خواننده را محصور و چشمان او را بی‌جهت خسته می‌کند، از نقائص مهم کتاب از حیث چاپ است و حکایت از کج‌سلیقگی و بی‌توجهی ناشر دارد. کتابهایی از این دست باید کاملاً ساده و برکنار از آرایه‌های عوام‌پسند و بازاری چاپ شوند (چنانکه چاپ انگلیسی همین کتاب اینگونه است) که البته مخارج کمتری هم برای ناشر دارد، ولی عجیب این است که ناشر با صرف سرمایه زائد امکان اقبال و استفاده خواننده از کتاب را کاهش داده است، گویا در چهل پنجاه ساله اخیر هیچ تحولی در صنعت چاپ و نشر در کشور ما رخ نداده است و ناشر همچنان در حال و هوای نیم‌قرن پیش طبع و نشر کتاب را به انجام می‌رساند.

اشکال دیگر نیز مربوط به نام مؤلف است که در روی جلد ا. سی. یوینگ و در صفحه عنوان و صفحه حقوق ای. ای. یوینگ آمده است و این در حالی است که در برگه فهرست‌نویسی پیش از انتشار نام مؤلف به ضبط انگلیسی آن چنین است: A.C.Ewing. البته مطابق ضبط انگلیسی نام مؤلف همان است که در روی جلد کتاب آمده و معلوم نیست چرا این نام در صفحه‌های عنوان و حقوق تغییر کرده است.

ظاهراً این اشتباه هم باید از سوی ناشر صورت گرفته باشد زیرا مترجم قاعداً نام مؤلف را می‌دانسته و ضبط انگلیسی آن را نیز به دست داده است. به هر روی کتاب در عین مفیدبودن برای استفاده علاقه‌مندان به فلسفه از جهت چاپ هیأتی نادلنشین دارد و خوب است که ناشر محترم از این پس در چاپ کتابهای فلسفی سلیقه و دقت بیشتری به خرج دهد.

- ۱- پرسش‌های بنیادین فلسفه، ص ۳۴.
- ۲- همانجا، ص ۷۹.
- ۳- همان، ص ۱۷۴.
- ۴- همان، ص ۲۲۱.
- ۵- همان، ص ۲۲۴.
- ۶- همان، ص ۲۷۹.
- ۷- همان، ص ۳۰۴.
- ۸- همان، ص ۳۸۲.
- ۹- همان، ص ۴۰۸.
- ۱۰- ۴۱۵-۴۱۶.

مقدمه‌ای کوتاه که نویسنده در آغاز منتخبات هر شاعر گزارش احوال بسیار مختصری از آن شاعر - اکثراً بدون داوری و اظهار نظر - به دست می‌دهد. البته چنان نیست که این مجموعه از داوری و اظهار نظر خالی باشد. خود انتخاب این شعر - و نه آن شعر دیگر - اعمال نظر است. به علاوه آقای قهرمان در همان مقدمه کوتاه شعر شاعرانی چون ظهیری، روح‌الامین، ناصرعلی، جویا، میرزا محمدباقر حسینی... را دلکش ندانسته و از مانند فیضی و عرفی شاعری اصلاً نام نبرده است و این در حالی است که جزء سی و سه شاعر که از کل دیوانشان انتخاب به عمل آمده است به شاعران درجه چهارمی چون احسن و رفیع و نظام دستغیب و عبدالله عشق... برمی‌خوریم. البته ممکن است گفته شود هر کس در سلیقه خود آزاد است، شکی نیست که چنین است اما از محققان انتظار می‌رود که حداقل معیار و ملاک مورد پیروی خود را به دست دهند. چون کتابی که منتشر می‌شود دیگر جنگ اختصاصی خود مؤلف نیست بلکه متعلق به جامعه مطبوعات است، خصوصاً اگر از مؤلفی شناخته شده باشد که تشخیصش در اشعار سبک هندی سندیت دارد.

اینک چند بیت برگزیده کتاب از شاعران مشهدی که مؤلف توجه خاصی به آنها داشته است:

تا ابد آدم نخوردی نیم‌گندم از بهشت

در ازل خوردی اگر یک جو غم‌اولاد را

(طغرای مشهدی)

گرفته ظاهر و بدباطند اهل جهان

به زخم به شده ماند زمانه من و تو

(رفیع مشهدی)

جنگ‌نویسی و یادداشت اشعار زیبا از دیرباز معمول بوده است و حتی بین کسانی که اهل تألیف و تصنیف نیستند، بسیار کسانی هستند که دفتری یا دفترهایی از منتخبات اشعار به سلیقه خویش فراهم کرده‌اند، اما آنچه یک جنگ انتخاب شده به دست آدمی اهل فن را از دفتری معمولی جدا می‌کند سبک و روش، و هدفمندی تعریف شده یا مشخص و معین، و داشتن معیار قابل دفاع است. سالهاست اهل مطالعه ایران محمد قهرمان را به عنوان صاحب نظر در سبک هندی می‌شناسند و چند دیوان مهم سبک هندی (دیوان صیدی تهرانی، کلیم همدانی، ناظم هروی، دانش مشهدی و قدسی مشهدی...) به کوشش ایشان به طبع رسیده که از همه مفصل تر دیوان صائب در مجموعه انتشارات علمی و فرهنگی است. تتبعات محمد قهرمان در این زمینه قابل توجه است و البته داوریهای ایشان به مقدار زیاد رنگ ذوقی دارد خصوصاً که ایشان شخصاً هم غزل به سبک هندی می‌سراید.

صیادان معنی منتخبات مفصلی است که از دیوان سی و سه شاعر معروف سبک هندی مستقیماً از اصل دیوانها و از بیست شاعر دیگر به طور غیرمستقیم (از تذکرها و برگزیده‌هایی دیگر، استخراج شده است با

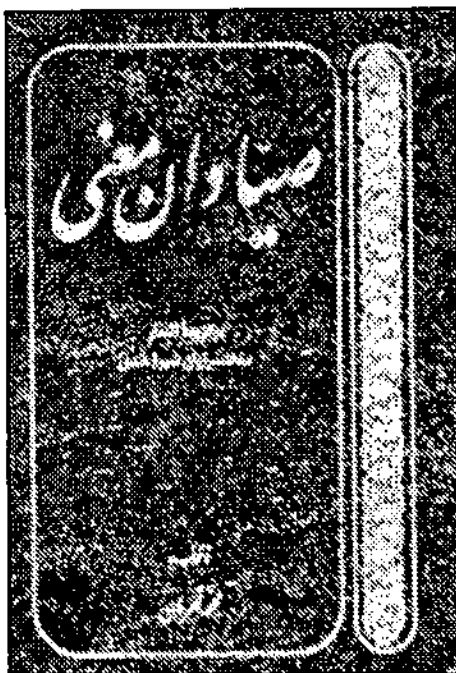
آن سیه مستم که گر آتش فتد در خانه‌ام
جام می‌گیرم به کف گویم که مهتاب خوشی‌ست
(دانش مشهدی)

رستخیز فتنه را با خاکساران کار نیست
سیل هر جادید همواری به همواری گذشت
(سایر مشهدی)

از که باور می‌توانم کرد حرف اتحاد؟
ناله در گلشن دو بلبل را به یک آهنگ نیست
(راقم مشهدی)

اشک و آهم گر غبار آلود آید دور نیست
یاد طفلی در دل من خاکبازی می‌کند
(قاسم مشهدی)

به عنوان یک اظهار نظر عرض کنم کتاب صیادان معنی بین ذوقی بودن و تحقیقی بودن در نوسان است. این که بر این کمبود - یعنی مشخص نبودن معیار تأکید دارم - از آنجاست که از مؤلف محترم کتاب انتظار در حد اعلا داشته‌ام و به نظر من در همین حد هم که کتاب هست یکی از کتابهای ارزشمند در شناخت سبک هندی است که در کنار کتاب کاروان هند آقای گلچین معانی، می‌تواند مورد استفاده کسانی که دسترس به نسخ خطی و یا دیوانهای چاپی نایاب ندارند، باشد. اعتقاد بنده بر این است که مستقل از حب و بغض‌های حقیر فردی و مجرد از سلايق و ذوق‌های شخصی هر کتاب مهمی باید معرفی شود و نقاط ضعف و قوت آن تصریح گردد تا هم برای نویسنده کتاب و هم خوانندگان روشنتر باشد. کسانی هستند که کتابی با اهمیت را می‌بینند و به هر دلیل نادیده می‌گیرند. آقای قهرمان لطف نموده از کتاب برگزیده اشعار سبک هندی

برگزیده اشعار سخنسرایان شیوه هندی

انتخاب محمد قهرمان

انتشارات امیر کبیر ۱۳۷۸

مجموعه رسائل فارسی

نجیب مایل هروی

انتشارات آستان قدس رضوی

چاپ اول ۱۳۷۸

در یک نگاه

بررسی مبهمات تاریخی همواره روشنگر مسائل بسیاری از گذشته‌هاست و تصحیح نسخ یکی از چراغهای رفع ابهام است. کتاب «مجموعه رسائل فارسی» در ۷ رساله تدوین شده است.

رساله اول «متن کامل هفت بند در ستایش مولای متقیان» سروده حسن کاشی از شاعران دوره صفوی است که آقای نجیب مایل هروی آن را تصحیح و تحشیه کرده‌اند. دومین رساله، «اسرار الوحی» رساله‌ای اخلاقی - عرفانی است که آن را مه‌ری معصومی تصحیح و تصریح کرده است که «برای اولین بار این تصحیح انجام شده است».

«فرمان شاه طهماسب صفوی در امور کشورداری» رساله دیگر این کتاب است که توسط محسن ناجی نصرآبادی احیاء شده است: «... والہ داغستانی در ریاض‌الشعرا به فرمانی از شاه طهماسب صفوی اشاره می‌کند که حاوی اطلاعاتی در مسائل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... دوره صفویه است. این فرمان در سال ۹۴۳ از سوی شاه مزبور به سرداران، بیگلر بیگان، مستوفیان، وزراء، خوانین، سایر منصبداران و آحاد مردم صادر گردیده است».

رساله دیگر «حدود الاشیاء» است به تصحیح الهه روحی‌دل که این رساله را مؤلفی گمنام در قرن نهم نوشته است. «جماعتی از این بیچاره سؤال کردند که می‌باید رساله‌ای در علم حکمت، ریاضی و الهی و طبیعی و منطق جمع کنید اجابت کردم...».

رساله پنجم «تقریظ علامه قطب‌الدین شیرازی بر آثار خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی» است که غلامرضا پرندۀ آن را تصحیح کرده است. این رساله «به لحاظ نقد و نظر در زمینه کتاب و کتاب‌شناسی در تاریخ فرهنگ ایران حائز اهمیت است» ششمین رساله رساله صیدیه = خواص الحیوان / حزین لاهیجی تصحیح ابراهیم عرب‌پور است مصحح علاوه بر معرفی نسخه، زندگی‌نامه مؤلف را نیز آورده است.

صاحب این رساله «سطری چند در ذکر بعضی انواع حیوان و احکام و خواص آن می‌نگارد و مشتمل بر مقدمه و سه باب و خاتمه. اما مقدمه مبنی بر دو فصل» رساله آخر با عنوان «آداب قشون» رساله‌ای در سیاست نظام ارتشی است که علی محمد تبریزی در سنه ۱۲۸۳ نگاشته و به ناصرالدین شاه قاجار پیشکش کرده است... این رساله برای بررسی تحول و تطور تاریخ ارتش ایران بسیار مفید می‌نماید. این رساله را منصور جفتایی تصحیح کرده است.

سارا وزیرزاده

نیز که دیوان‌های سبک هندی چاپ هند و نیز غالب تذکره‌های قدیم (چاپی) را دیده‌ام بسیار مغتنم بود. قابل ذکر است که بعضی از دیوانهای مورد مراجعه آقای قهرمان را حتی مرحوم دکتر ذبیح‌الله صفا - که در تألیف تاریخ ادبیات (بخش پنجم) بنایش بر استقصاء بوده، ندیده است. البته شاعران با اهمیتی هم داریم (مثلاً شوکت بخاری، سیدای نسفی، غالب دهلوی...) که آقای قهرمان مطلقاً نام نبرده‌اند.

کتابی به این تفصیل را صرفاً برای «اشعار زیبا» - از آن قبیل که مثلاً مهدی سهیلی گردآوری می‌کرد - نمی‌خوانند لذا گزینش تکبیت محمل صحیحی ندارد. به گمان من متوسط شعر هر شاعر باید ارائه گردد نه اینکه به متوسط شعر فارسی تا متوسط شعر در هر عصر برگردیم. در این صورت برجستگی‌ها و فرو رفتگی‌ها و ناهمواری‌ها که خصوصیت هر شاعر بزرگی است از دست می‌رود. به علاوه اظهار نظر اجتهادی مؤلف نیز لازم است. خود این جانب این دو جهت را در کتاب برگزیده شاعران سبک هندی رعایت کرده‌ام و بدان تصریح نموده‌ام، گر چه به قول ناظم هروی:

هیچ کارم به نهایت نرسید از خامی
عقل در تجربه عشق و هوس سوخت مرا
بدیهی است که بعضی تعبیرات و ترکیبات سبک هندی نیز دستکم برای خواننده متوسط الحال نیاز به توضیح و یادآوری دارد و کتاب صیادان معنی از این جهت نیز جای خالی دارد که بجاست در چاپ آینده تکمیل گردد. توفیق مؤلف و ناشر را خواهانیم و اهل تحقیق را به ملاحظه این کتاب که حاصل کوششی چند ساله است توصیه می‌نماییم.

تألیف اینجانب (از انتشارات مرکز نشر دانشگاهی ۱۳۷۳) ذکر خیری کرده‌اند که متقابلاً تشکر می‌کنم.
دیوان‌های سبک هندی کمیاب است و بعضاً چاپ نشده یا در گوشه و کنار چاپ شده و در دسترس نیست، گذشته از این هر خواننده‌ای آن هم متوسط الحال، وقت و سواد و استقامت مراجعه به دیوانهای حجیمی چون دیوان صائب و بیدل را ندارد. و گاه از فهم ابیات پیچیده آن عاجز می‌مانند و کتاب را با خستگی و بی‌حوصلگی کنار می‌گذارند. لذا منتخباتی از قبیل صیادان معنی می‌تواند کمک بزرگی به خواننده متوسط الحال باشد و برای خوانندگان جوان روشن سازد که شعر نو یا نگاه نو و اندیشه نو در ادبیات ایران مظهرش همین سبک هندی بوده است و کسانی که جامی را خاتم‌الشعرا نامیده‌اند عقلشان نمی‌رسیده است و بازگشتیان که متأسفانه سلیقه‌شان هنوز در دانشکده‌های ادبیات ما حکم فرماست و کتابهای تألیف شده‌شان به استاد و دانشجو تحمیل می‌شود، در حق شاعرانی چون صائب که حقیقتاً در قرن خودش نمونه سلامت کلام است ظلم فاحش کرده‌اند. اگر این سلیقه حاکم بازگشتیان در سالیان اخیر قدری مخدوش شده و خط برداشته، بر اثر کوشش کسانی بوده است که در احیای دیوانهای مهم سبک هندی کوشیده‌اند و محمد قهرمان خود یکی از پرکارترین این‌هاست.

از جمله محاسن کتاب صیادان معنی منتخبات مفصل چند دیوان خطی است (طغرا، نوعی، نظام دستغیب، فصیحی، میرزا ملک مشرقی، مسیح کاشی، قائم مشهدی، رفیع مشهدی، احسن، عبدالله عشق، وحید قزوینی) و از این جهت برای خود اینجانب

علیرضا کاوتی قراقرزو

صیادان معنی

بوستان (و گلستان) سعدی از کتابهایی است که از دیرباز، نوجوان و پیر آن را خوانده‌اند و متقن و حرفه‌ای بدان علاقه ورزیده‌اند. در عصر ما نامهای مشهوری چون محمدعلی فروغی و ناصح و محمد خزائلی و غلامحسین یوسفی و علی‌اف با بوستان قرین است و همراه بوستان یادآوری می‌شود. در سالهای اخیر دکتر جعفر موید شیرازی و اخیراً دکتر انزابی‌نژاد و دکتر سعید قره‌بگلو بر بوستان حاشیه نوشته‌اند. این چاپ که مورد بحث ماست از لحاظ تصحیح خصوصیتی ندارد یعنی تلفیقی است از نسخ مختلف. البته اساس کار تصحیح یوسفی بوده است، الا اینکه گاه «نسخه‌های معتبر چاپی را چنانکه موجه‌تر و دلپذیرتر از نسخه دکتر یوسفی بوده» برگزیده‌اند (ص ۹). ممکن است کسانی باشند که تصحیح ذوقی را نپسندند، ولی به هر حال دو مؤلف اخیر چنین کاری کرده‌اند. مخاطب دو مؤلف در این شرح کسانی هستند که آشنای رشته ادبیات و زبان فارسی و در حقیقت دانشجویان این رشته هستند (ص ۸) البته هر خواننده علاقه‌مندی می‌تواند از این کتاب بهره برد.

اکنون که سخن از انتخاب ذوقی در میان آمد، این را هم عرض کنم که بعضی چاپ‌های بازاری (مثلاً کلیات سعدی به خط میرخانی) که بیش از چهل سال پیش از این چاپ شده، بر روی هم خوشخوان‌تر از بعضی چاپ‌های مصحح است. برای نمونه بیتی که دکتر یوسفی و دو مؤلف با تکلف بسیار معنی کرده‌اند در نسخه میرخانی به این صورت آمده است:

که سرگشته‌ای دود آتش پرست

هنوزش سراز خمر بتخانه مست...
(دقایقه کنید با کتاب مورد بحث ما صفحه ۱۷۹ و ۷-۳۹۶ که به جای کلمه «آتش پرست» کلمه «یزدان پرست» آمده است) و جالب اینکه در همین

نسخه به اصطلاح بازاری کلمه «آتش پرست» با «مغ» که در آغاز حکایت آمده مناسب‌تر است: «مغی در به روی از جهان بسته بود».

با این حال بنده شخصاً ضبط نسخ کهن‌تر را ترجیح می‌دهم چرا که می‌خواهیم ببینیم سعدی چه گفته است نه اینکه کاتبان چه سلیقه‌هایی به خرج داده‌اند و این نظیر آن شعر حافظ است که می‌فرماید:

بیا که فسحت این کارخانه کم نشود

به زهد همچو تویی و به فسق همچو منی
کاتبان خوش سلیقه و باذوق کلمه ناتراش و نامتناسب با غزل «فسحت» را به «رونق» تغییر داده‌اند، اما حافظ «فسحت» گفته است.

البته تکیه دو مؤلف بر چاپ یوسفی بوده و چاپ‌های فروغی و امیر خیزی و شرح سودی و خزائلی و چاپ علی‌اف را هم در نظر داشته‌اند و از نظرات دکتر رشید عیوضی نیز سود جسته‌اند (ص ۹) و متن خوانایی فراهم شده است.

گاهی کلمات بسیار معمولی معنی شده، و این ایرادی است که بر دکتر یوسفی گرفته‌اند. (۸) در هر حال خواننده متوسط الحال از توضیحات کتاب گرچه بعضاً برایش معلوم باشد ضروری نمی‌بیند، و عموماً فایده می‌برند.

دو سه نکته به منظر آمد که به عرض می‌رسانم:

□ در صفحه ۳۱۶ نوشته‌اند کلمه «جوانمرد» به معنی صفت مقلوب (= مرد جوان) در شعر زیر بکار رفته است:

جوانمرد شب رو فرو داشت دوش

به کنفش برآمد خداوند هوش (بیت ۲۳۸۲)
و اظهار استبعاد کرده‌اند که دزد چگونه «جوانمرد» باشد؟ باید توجه داشت که جوانمرد (و برنا پیشه) در ادب قدیم معادل «فتی» عربی یکی از معانیش عضوی از گروه عیاران است و نه اینکه لزوماً فضیلت اخلاقی در نظر باشد. چنانکه این کلمه جوانمرد در متون داستانی کهن (خصوصاً سمک عیار) با همین معنی برناپیشگی و عیاری به کار رفته است.

□ در مورد عبارت «تعالی الله» باید یادآوری

می‌کردند که جمله‌ای است قرآنی (اعراف)

□ در صفحه ۳۵۵ «بیسیم الله» نادرست و «بسم الله» صحیح است.

□ ضبط شعر سعدی که شاهد آورده‌اند، به این صورت صحیح است:

چشم از آن روز که بر گردم و رویت دیدم

به همین دیده، سر دیدن اقوام نیست
و آن صورت که نوشته شده معنای محصلی ندارد:

«به همین دیده سر، دیدن اقوام نیست»

□ ص ۳۰۰ پیوستگی محتمل «مغ» فارسی با «غیم» عربی مدرک نقلی می‌خواهد و گر نه از قبیل حدسیات دکتر «مهمدم مغدم» خواهد بود.

□ صفحه ۲۲۷ «طبق» را در بیت زیر به نقل از دهخدا به معنی آسمان گرفته‌اند، حال آنکه طبیعی است آن را چمنزار سبز بدانیم چنانکه در شعر هم کلمه «روضه» آمده است:.

چنان نادر افتاده در روضه‌ای

که بر لاجوردین طبق بیضه‌ای
زیرا قلعه قزل ارسلان روی زمین قرار داشته نه بر روی آسمان.

گدایی که بر شیر نر زین نهد

«ابو زید را اسب و فرزین نهد»
نهادن را به معنی طرح دادن یا طرح کردن گرفته‌اند یعنی کنار گذاشتن دو مهره کارآمد از باب تحقیر حریف. اگر هم معنی طرح دادن همین باشد که نوشته‌اند، در شعر بوستان مورد و محلی ندارد. سعدی در وصف آن گدا می‌خواهد بگوید:

چنان کلاش و شخاد و تردست بود که ابوزید را مات می‌کرد. چون اگر شاه حریف را با اسب و وزیر کیش بدهیم راه قرار ندارد و مات می‌شود. ابوزید همچنانکه اشاره کرده‌اند قهرمان مقامات حریری است و مخترع و مبتکر فنون اخاذی و تیغ زدن بوده است.

در پایان توفیق بیش از پیش مؤلفان دانشمند را خواستاریم و اهل مطالعه را به ملاحظه حاصل کوشش ایشان در تهیه متن و شرح خوشخوان و سودمندی از بوستان سعدی توصیه می‌کنیم.

علیرضا کاوتی قراگزلو

بوستان سعدی

با شرح و گزارش از: دکتر رضا انزابی نژاد - دکتر سعیده قره بگلو

انتشارات جامی

چاپ اول، ۱۳۷۸

شرحی خوشخوان از بوستان

چه بسا افرادی را که سالهاست می‌شناسیم و از ریز و درشت زندگی آنها باخبریم، اما همین که تصمیم می‌گیریم زندگی آنها را داستان بکنیم تازه متوجه می‌شویم که چیزی از آنها نمی‌دانیم! چرا که داستان با گزارش و خبر تفاوت دارد و مصالح آن هم «اطلاعات» نیست. البته این درست است که غالب داستان نویسان مصالح کار خود را از واقعیت یا شخصیت‌های دوروبری خود گرفته‌اند، اما این نباید ما را به آنجا ببرد که هر نوع آگاهی و اطلاعاتی را برای داستان مناسب بدانیم. زیرا اگر چه بیشتر داستان نویسان از واقعیت و شخصیت‌های دوروبری خود استفاده می‌کنند. اما نگاه‌شان به آنها «نگاه دیگری» است.

داستان همانطور که نوع خاصی از هنر است نگاه خاص خود را هم دارد، نگاه یک گزارشگر یا مخبر نیست. نگاهی با تصاویر و ایماهاست. تصاویری که چه بسا داستان نویسی ساعتها باید بنشینند و انتظار بکشند تا یکی - دوتایی از آنها را شکار کند و نمونه‌ای از آن را از رمان «حمایل، نام زن» نوشته شادی صدر نقل می‌کنیم:

«روی لباس مشک‌اش با انگشت، آب پاشید و اتو را کشید. بوی گلاب بلند شد. در تار و پود آن پیراهن بوی گلاب نفوذ کرده بود» (ص ۱۴۲)

در همین چند سطر، بیش از چند صفحه حس و مطلب نهفته است. اما این تصاویر هنری در رمان «حمایل، نام زن» نادر است و کتاب در کلیت خود با توضیح و تصاویر کلیشه‌ای به جلو رفته است. حتی در همین نمونه‌ای هم که نقل شد، نویسنده پس از آن ایماژ قوی توضیحاً می‌گوید: «در تار و پود آن پیراهن بوی گلاب نفوذ کرده بود»

این توضیح را هم ما اضافه کنیم که قاعدتاً باید در تاروپود آن پیراهن گلاب نفوذ کرده باشد، نه بوی گلاب.

اما بحث ما اساسی‌تر از آن است که عجلتاً به این مسائل بپردازیم. به نمونه دیگری از گزارش و توضیحات نویسنده دقت کنید: «پسر عزیز آقا، زن طلاق داده بود ولی بچه نداشت حمایل را چندین بار دیده بود که بی‌اعتنا از جلو مغازه‌شان رد می‌شود. عزیز آقا طلا فروشی داشت و پسرش زنی را ندیده بود که چندین بار از آن جا رد شود و حتی نیم نگاهی به ویتترین آن‌ها نیندازد.

همین را دلیل بر نجابت حمایل گرفته بود و درباره‌اش پرس و جو کرده بود تا رسیده بود به خواستگاری. وقتی حمایل جواب رد به آن‌ها داد، خیلی‌ها سرزنشش کردند اما پسر عزیز آقا دست بردار نبود.

حمایل نمی‌توانست تا سر خیابان برود چون حتماً پسر عزیز آقا دنبالش تا دم در خانه می‌آمد و کارهایی می‌کرد که اگر قبل از خواستگاری می‌کرد، همه برایش حرف در می‌آوردند...» (ص ۷۷)

نویسنده به قدری با قالب‌های «توضیحی» خو گرفته که هر چه می‌کوشد بنا به رعایت‌های داستانی افکار فمینیستی خود را پنهان کند باز آنها را از زبان این و آن و حتی «حبیب» شعار می‌دهد: «خیلی وقت است اعتقاد پیدا کرده‌ام دنیا روی انگشت کوچیکه زن‌ها می‌چرخد» (ص ۱۴۰)

شادی صدر با این شیوه اندیشه و پرداخت می‌کوشد طرح زندگی «حمایل» را تبدیل به یک رمان بکند و در این راه تمام هم و غمش صرف اثبات حقانیت افکارش و پیشبرد «گزارشی» طرح رمانش شده است. در این طرح، «حمایل» به عنوان یک زن جای ویژه‌ای دارد. عباس و حبیب هم هستند. این دو برادرند حبیب کوچکتر و عاشق حمایل دختر عموی خود است.

اما عباس با حمایل ازدواج می‌کند. ناراحتی این وضع چنان گریبان حبیب و عباس را می‌گیرد که داوطلبانه در یک عملیات کاملاً انتحاری در جنگ شرکت می‌کنند. عباس شهید می‌شود، در حالیکه نطفه بچه‌ای را در شکم حمایل گذاشته است. حبیب بر می‌گردد.

او دچار انواع ناراحتی‌های روانی است و طبق تشخیص پزشکی زمان درازی زنده نخواهد ماند. مدام برای حمایل خواستگار می‌آید. او که حالا حوریا را به دنیا آورده است. زیر فشار

خانواده‌اش است که ازدواج کند. این فشارها باعث می‌شود حمایل با حوریا از خانه پدری‌اش فرار کند تا اینکه پنج سال بعد در حین کار در یک بیمارستان با «حبیب» روبرو می‌شود.

حبیب هنوز عاشق حمایل است و چند روزی بیشتر به پایان زندگی‌اش نمانده است. حمایل با جرأت تمام موانع را کنار می‌زند و چند ساعتی پیش از مرگ حبیب با وی در بیمارستان ازدواج می‌کند و بعد حبیب می‌میرد. این طرح داستانی با پرداختی گزارشی و غیرداستانی طبیعی است که به فرجام داستانی مطلوبی نرسد، چنانکه کتاب بعد از ۱۹۰ صفحه، در نهایت با این ده - دوازده سطر توضیحی خاتمه پیدا می‌کند: «دیگر هیچ خورشیدی برای حمایل طلوع نکرد. حمایل، دخترش حوریا را به خانه‌ای برد که خودش در آن به دنیا آمده بود تا بتواند به دیوارهای چهار طرفش آن قدر چشم بدوزد که خورشیدهای دیگر را که برای دیگران طلوع می‌کرد نبیند. حوریا، روزهایی را که او نداشت، داشت. پدر و مادر حبیب و پدر و مادر خودش می‌مردند یا به قول حبیب زنده می‌شدند و حوریا روز به روز از چهار دیوار خانه بزرگ‌تر می‌شد تا اینکه روزی آمد که دیگر نه حمایل بود و نه هیچکدام از آن‌هایی که حبیب را روی تخت بیمارستان دیده بودند. فقط حوریا بود که سایه‌اش تمام زمین را پوشانده بود. او، مادر موروثی تمام زمین بود و تمام زمین یعنی تمام تجربه‌های زمینیان» (ص آخر)

اگر شادی صدر طی رمان حرف و احساس خود را به نمایش گذاشته بود، آیا باز دلیلی داشت که آن را آنقدر صریح و پوست کنده در آخرین سطرها بیان بکند؟! نکته دیگر اینکه نویسنده در صفحه پیش از آغاز رمان می‌نویسد:

«در گورستان می‌رفتیم و سنگ قبرها را می‌خواندیم

به گوری تنها رسیدیم و خواندیم:

— حمایل؟!

— نام مادرم بود...»

آیا شادی صدر دختر حمایل خود را مادر موروثی تمام زمین و تمام تجربه‌های زمینیان می‌داند، چنانکه حوریا دختر حمایل «مادر موروثی تمام زمین و تمام تجربه‌های زمینیان بود» (ص آخر). در این صورت حداقل باید گفت در زمینه داستان نویسی اینطور نیست.

از تجربه های تکراری زمینیان

اردلان عطارپور

حمایل نام زن

شادی صدر

نشر روزگار، ۱۳۷۸

تقریباً تمام کسانی که با دیوان اشعار مسعود سعد سلمان سر و کار داشته‌اند و یا گزیده‌ای از دیوان این شاعر آزاده را فراهم آورده‌اند به غنی بودن زبان فصیح وی از لغات سنجیده و ترکیبات سخته، اشاره کرده‌اند چنان که صاحب این قلم، چند سال پیش در اندیشه «تهیه فرهنگ نوادر لغات مسعود سعد» افتاد و یادداشت‌هایی در طی زمان فراهم آورد ولی چون به واسطه دوستی مشترک، از قریب الانتشار بودن «فرهنگ لغات و کنایات...» آقای مهیار اطلاع یافت، جهت پرهیز از تکرار کاری چشم به راه ماندم تا سرانجام در اردیبهشت ماه ۱۳۷۸ توفیق زیارت و مطالعه این کتاب میسر شد.

ضمن سپاس و تشکر از آن دوست فاضل، و ارج نهادن صمیمانه به زحمات طاقت‌سوز ایشان، اجازه می‌خواهم نظر خویش را در بعضی موارد، به استحضار ایشان و دیگر عزیزان صاحب نظر برسانم. البته با تذکار دو سه نکته

۱- نکات زیر، فقط به صد صفحه اول کتاب «فرهنگ لغات و کنایات...» مربوط می‌شود یعنی دقیقاً تا آخر حرف «ت» ص ۱۰۲.

۲- از آن جایی که جناب مهیار مدعی شده‌اند که: «... درواقع این فرهنگ حاصل استقصای کاملی در دیوان مسعود سعد است که مشتمل بر واژگان و ترکیبات و کنایات مشکل و نیمه مشکل تمامی این شاعر است ص ۱۰» بسیاری از لغات و ترکیبات و کنایاتی که از نظرشان فوت شده آن‌ها را در ذیل نکات خواهم آورد.

۳- در بسیاری از شواهد شعری که آورده‌اند واژه مورد نظر به گونه «جناس» در هر دو مصراع آمده است، لازم می‌نمود در این گونه موارد، لغت منظور را به صورت مشخص می‌نوشتند یا در توضیح می‌افزودند که مثلاً: در مصراع اول یا دوم.

۴- با تأسف باید گفت که فراوانی لغزش‌های نگارشی و اغلاط مطبعی، به اعتبار کتاب آسیب رسانیده است به سبب پرهیز از اطاله کلام، در این مقاله به آن‌ها پرداخته نشده است، لیکن چنانچه مولف محترم در - چاپ‌های آینده (ان شاء الله) - بخواهند تقدیم حضورشان خواهیم کرد.

۱- ص ۱۳ نوشته‌اند: «آب: رونق، با این شاهد

ز بس که دیده من روی خلق بشتست به آب
نماند آبش و نزدیک خلق شد خلقان»
افزوده می‌شود:

«آب در مصراع دوم، منظور مولف محترم است که معنی «رونق» چندان دقیق نیست. چون مرجع ضمیر «ش» در «آبش»، دیده است، معنی «تری و تازگی و لطافت» شایسته تر است به ویژه که در توازی تضاد «خلقان» می‌نشیند.

۲- ص ۱۳ نوشته‌اند: «آب: اعتبار، آبرو، با این بیت شاهد

شاید که آب او بر تو به شود که هست
زی مجلس شهنشه گیتی مآب او»
افزوده می‌شود:

با توجه به بیت قبل از بیت شاهد، مرجع او (عاشق یا خود شاعر) و مرجع تو (نگارین = معشوق) است حال اگر «آب» را در معنی خوی و طبع (= لغت نامه جدید فارسی) بدانیم، معنی فصیح تر و دلپسند تری را خواهیم یافت.

۳- ص ۱۴ نوشته‌اند: «آبدان: آبیگر، غدیر، با این بیت شاهد

آبدان شد همه ز باران ریگ
بارور شد همه به دانه گیاه»
افزوده می‌شود:

با توجه به ابیات قبل و بعد بیت شاهد، به ویژه این دو بیت

«دشت مازندران که دیو سپید
در وی از بیم جان نکرد نگاه...
شد بهشت برین به دولت او
حوض کوثر شد اندر او هر چاه...»
بهتر می‌نماید، «آبدان» را به معنی آبادان، آباد بگیریم.

۴- ص ۱۵ با توجه به بیت
«میان آبکش فواره او
به جوشیدن چو چشمه پر بخارست»

واژه «آبکش» را نوشته‌اند اما معنی‌ای بر آن نیاورده‌اند
افزوده می‌شود:

به احتمال قریب به یقین، مراد شاعر از واژه «آبکش» در این بیت، «بینی اسپ» است.

مسعود سعد در جایی دیگر که به وصف فیل پرداخته می‌گوید

در دهانش دو تا ستون بخرط

در دماغش دو چشمه قیر بجوش

ص ۸۷۲

مصراع دوم این بیت، با بیت شاهد کلام، مقایسه شود

۵- ص ۱۵ نوشته‌اند: آبیگون: به رنگ آب، آبی، با این بیت شاهد

«ز ماهی که در این آبیگون بی‌آبست
بترس و او را خونی یکی نهنگ شمار»

افزوده می‌شود: جای شگفتی است که مؤلف محترم عنایت نفرموده‌اند که از سر آغاز قصیده تا این بیت، تماماً در وصف سپهر ناسازگار و صور فلکی آن است بدین جهت باید برای آبیگون، مانند بسیاری از کلمات این فرهنگ، معنی کنایی می‌آوردند و می‌نوشتند: کنایه از آسمان یا مجازاً روزگار و «بی‌آب» هم در معنی بی‌آبروست.

۶- ص ۱۵ با توجه به بیت
«چو بر فروختی از تیغ آتش اندر هند
به شهر پارس فرو مرد آتش برزین

در زیر واژه «آتش برزین» نوشته‌اند: «... آتشکده آذر برزین در ریوند (خراسان) بوده نه در پارس...»
افزوده می‌شود:

اگر «شهر پارس» را به معنی کشور ایران بگیریم - چنانکه در متون نظم و نثر قدیم آمده - نیاز به این توضیح نیست به ویژه که در برابر «هند= کشور هند» آمده است.

۷- ص ۱۷ با توجه به بیت
«کاژ کرده بدو به نقش و به شکل
روش کلک و گردش پرگار»

نوشته‌اند:

اژ: برجستگی‌های منظم یا دندان‌های مرتب در سطح چیزی آژیده شده.»

اولاً با مراجعه به دیوان شاعر، این بیت نیازی به حرف ربط «که» در کلمه (ک + اژ) ندارد ثانیاً به گمان این قلم، صحیح این کلمه، نه «کاژ» است نه «اژ» بلکه باید واژه «گاز» باشد، یعنی «آلتی که بدان طلا و نقره را برند، ستایی گوید:

تو که در بند حرص و آز شدی
همچون زر در دهان گاز شدی (فرهنگ معین)
و معنی بیت مسعود سعد چنین می‌شود: گاز بر سکه‌ها، حروف و کلمات (= روش کلک) و دایره (= گردش پرگار) نقاشی و تصویر کرده است.

۸- ص ۱۸ با توجه به بیت

فرهنگ لغات و کنایات دیوان مسعود سعد سلمان

مسعود تاک

نیم نگاهی به

آستی بر زدن، کنایه از مصمم شدن بر انجام دادن کاری...

افزوده می‌شود: این بیت، بیت دوم غزالی است با این مطلع:

چو مه روی نیکو برآراستی

سیه زلف مشکین پیراستی

«خرامان چو کبک دری از وثاق

برون آمدی بر زده آستی»

نوشته‌اند:

با توجه به تمامی غزل و تکیه بر «چو کبک دری خرامان آمدن» گمان نمی‌کنم آستی بر زدن، معنی کنایی داشته باشد، بلکه در معنی حقیقی خود است که وصف دلربایی معشوق است.

۹- ص ۲۱، با توجه به بیت

«آیتی آمده درین به شما

گرچه امروز وقت آیت نیست» نوشته‌اند:

«آیت: آیه نشانه افزوده می‌شود در مصراع دوم،

آیت در معنی «معجزه» است.

۱۰- ص ۲۳ لازم است در توضیح واژه «احتراق» عبارت «سوختن ستاره» هم اضافه شود.

۱۱- ص ۳۲ با توجه به بیت

«افسری بود بر سر اکلیل

کمری داشت بر میان جوزا» نوشته‌اند:

«افسر نام دیگر صورت فلکی اکلیل است... و یا

اکلیل ایهام تناسبی برقرار شده است»

افزوده می‌شود: چون بحث بر سر افسر است، لازم می‌نمود قبل از پرداختن به تعریف نجومی آن، بنویسند: «افسر: تاج، آن‌گاه به نام دیگر صورت فلکی به‌پردازند و در ضمن بر مطالبشان افزوده می‌شود که ظاهراً منظور از افسر اکلیل، روشنترین، ستاره اکلیل شمالی است که آن را «نیرالفکه» گفته‌اند.

۱۲- ص ۳۴ با توجه به بیت

«زپیش خویش بینداز عمده‌الکتاب

به دست خویش فرو شو مسائل ایضاح»

نوشته‌اند: «الایضاح: کتابی است در نحو و صرف از

ابوعلی حسن بن احمد فارسی...» به عرض می‌رسد. اولاً

باید واژه «ایضاح» را مبنا قرار می‌دادند چون «ال» حرف

تعریف است و در نوشته‌های تحقیقی، کمتر مورد استناد

قرار می‌گیرد، به ویژه که در شعر هم «ایضاح» آمده پس

جای این کلمه، در این صفحه فرهنگ لغات نباید باشد،

ثانیاً آنچه آقای دکتر نوریان، در معرفی این کتاب

نوشته‌اند - (به نقل از کشف الظنون) - صحیح‌تر

می‌نماید: ایشان می‌نویسند: «چندین کتاب با نام

ایضاح در مراجع ذکر شده اما به قرینه کلمه «مسائل» در

این بیت ظاهراً منظور کتاب «الایضاح فی الفروع» از

حسن بن قاسم طبری، متوفی ۳۰۵ هـ. ق. است. (۱)

۱۳- ص ۳۵ با توجه به بیت

«توز شاهان عصر بی مثلی

خصم ناچار باشد از امثال»

نوشته‌اند: «امثال: ج مثل، ماندان، ماندها»

افزوده می‌شود: همکار محترم، در خواندن کلمه

«امثال و در نتیجه در بیان معنی آن مرتکب اشتباه

شده‌اند، چه امثال (به کسر همزه) به معنی قصاص

کردن و به مجازات رسیدن است (= منتهی‌الارب) و به

همین صورت باید خواند

۱۴- ص ۳۷ با توجه به این دو بیت:

«زیس بدایع چون بوستان پر از انوار

ز بس جواهر چون آسمان پر از انوا»

شکوفه‌ها همه انوای باغ گردون است

که چون پدید شدند افتتاح کرد سما.

نوشته‌اند: «انوا: جمع نو، منزل‌های ماه»

افزوده می‌شود: اگر چه این معنی هم در لغت‌نامه‌ها

برای «انواء» آمده، لیکن با دقت در ابیات شاهد مثال، اگر

«انوا» را مجازاً «ستارگان» بدانیم صحیح‌تر به نظر

می‌رسد، این لغت در فرهنگ فارسی معین در معنی

سقوط ستاره یکی از منازل بیست و هشت‌گانه و طلوع

رقیب آن از مشرق... و ایضاً در «المنجد» و

«منتهی‌الارب» نیز آمده.

۱۵- ص ۴۴ با توجه به بیت

«بادرنگ ابر نقشبندی کرد

خاک بر هفت رنگ دیبا شد»

سپس نوشته‌اند: «بادرنگ»، آن‌گاه بدون معنی و

توضیح رها کرده‌اند، یعنی، معنی مناسبی برای آن

نیافته‌اند افزوده می‌شود: باد و خاک، نهادهای دو مصراع

این بیت هستند.

۱۶- ص ۴۴ با توجه به بیت

«غم آن نرگس مخمور مخور گو نخورم

هوس آن گل بر بار مکن گو نکنم»

و بیتی دیگر از همین قصیده، نوشته‌اند: «بار:

درخت، شاخه» افزوده می‌شود: صحیح‌تر آن بود که

می‌نوشتند «بربار» یا با توجه به آن بیت دیگر «به بار»

ثانیاً «گل بربار» به معنی «گل شکفته» است رودکی

گوید:

هر بار به سال اندر یک بار بود گل

روی تو مرا هست همیشه گل بربار

(= فرهنگ تاریخی زبان فارسی)

۱۷- ص ۴۵ با توجه به بیت

«گردد به خدمت تو سر مرد بارور

صحن سرای فرخ تو روز بار تو»

نوشته‌اند: «بارور: مثمر، میوه‌دار»

راقم این سطور، از معنی عبارت «سر مرد میوه‌دار

می‌گردد» چیزی نمی‌فهمد، اما می‌داند که یکی از

معانی «خدمت» هدیه و تحفه (= لغت‌نامه) است و

حتی مسعود سعد در بیتی دیگر به همین معنی اشاره

می‌کند (= ج اول ص ۲۰۳) پس باید «بارور» در معنی

باردار، تحمل‌کننده بار هدیه باشد.

۱۸- ص ۴۸ با توجه به بیت

«خار اندام گشت پیراهنم

موی بانیده گشت دستارم»

در حاشیه صفحه افاده فرموده‌اند: «که در چاپ

یاسمی مالیده آمده، که بی تناسب به نظر نمی‌رسد.»

به عرض می‌رسد: اتفاقاً بی تناسب می‌رسد.

تناسب بین خاراندام با موی بانیده (= رشد و نمو کرده)

روشن‌تر از آن است که به آن به‌پردازم اما عنایت فرمایند

سخن شاعر بر سر ریشه ریشه شدن دستار و پیرهن

خود در آن کوهسار تند (= زندان او) هست.

۱۹- ص ۵۷ نوشته‌اند: «بَرخَش: پشت اسب را

گویند» یا بیتی شاهد افزوده می‌شود: اگر می‌نوشتند:

«پشت چهارپایان» صحیح‌تر و دقیق‌تر بود چه

مسعود سعد در بیت زیر این واژه را برای رنگ

(= بزکوهی) به کار برده است.

همی تاکیم کرد باید نگاه

به پشت و برخش غلیواژ و رنگ

۲۰- ص ۶۵ درباره بیت

«چو ثبت کردم نام تو در جریده مدح

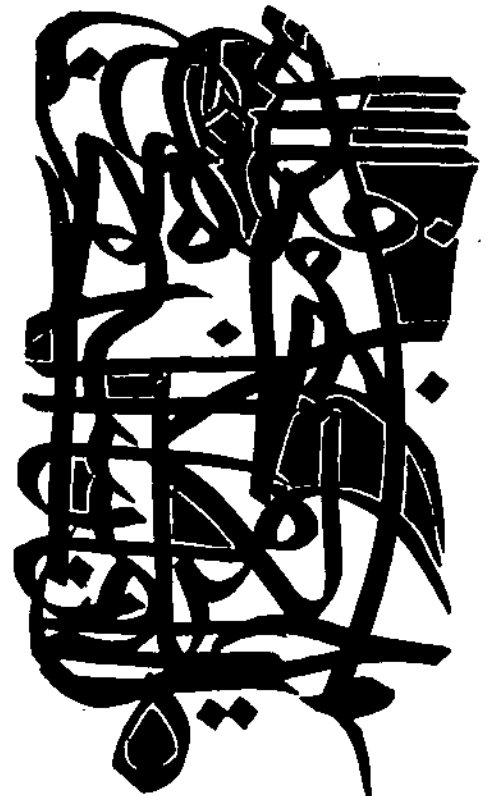
کشید کلکم بر نام هر که جز تو بطل» نوشته‌اند:

بطل (= ضم ب) بطلان، ناچیز شدن، باطل شدن.

به کوشش محمد مهیار

انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

چاپ اول، ۱۳۷۸

افزوده می‌شود؛ واژه «بطل» (قافیه شعر) با کلماتی چون محل، امل و مرسل و عسل، هم قافیه است پس صحیح آن بطل است نه بطل ثانیاً به معنی دلاور و شجاع و پهلوان است.

۲۱- ص ۷۷ نوشته‌اند: «پارسا: کنایه از نالان و گریان» با این شاهد سخن نیک دانی که از قرابت من

چند گریان و پارسا باشد
افزوده می‌شود:

مسعود سعد، پارسا را در معنی «خمیده پشت» (ص ۲۳ دیوان) به کار گرفته و نیز در معنی «زرد روی» در صفحه ۳۰ دیوان او آمده: «رویم ز غم به زردی چون روی پارسا» پس اگر به معنی «ناتوان و نزار» گرفته شود، صحیح‌تر می‌نماید.

۲۲- ص ۷۹ درباره بیت
«کرد بدرد باغ، زاغ حذور

کاندرو پای بند خویش بدید» نوشته‌اند «پای بند به معنی دام». آن‌گاه در حاشیه کتاب آورده‌اند: «در متن‌های چاپی [کلمه قافیه] به جای «بدید»، «ندید» آمده که با توجه به معنی بیت خطاست.» افزوده می‌شود:

با تغییر کلمه قافیه صرف نظر از آن که از لطف شعر کاسته می‌شود، لازم به این توضیح است که این بیت، از «بند» ترکیب‌بندی است به مطلع
«پردۀ گل همه صبا بدرید

کرد چهره بشرم بشرم بدید»
و در وصف بهار. و می‌دانیم که در ادب فارسی بلبل در فصل بهار در باغ است و زاغ به هنگام خزان و زمستان. با توجه به این نکته چه کسی دام بر زاغ می‌نهد؟! و ثانیاً «پای‌بند» در این بیت به معنی «دام» نیست بلکه آنچه «مایه علاقه‌مندی» می‌شود و نهایتاً معنی شعر بدین صورت است که: زاغ [در فصل بهار] از باغ رفت چون آنچه بدو دل ببندد در آن جا ندید و مسلم است که قافیه شعر باید «ندید» باشد نه «بدید».

۲۳- ص ۸۰ با توجه به بیت
«گرچه او میرمحمل شاهی

پر پهن و بزرگ فرماید» نوشته‌اند: پُرپهن: پُر و پیمان، آباد افزوده می‌شود: پر پهن، به معنی بسیار پهن است و پریهنا در معنی عریض (فرهنگ فارسی دکتر معین) و در این بیت نیز هم.
۲۴- ص ۸۰ مصدر «پرداختن» را در معنی «خالی کردن» با دو شاهد مثال آورده‌اند.

در مثال نخستین: «گنج بپرداز، از آنکه گنج تو کانست» تا اندازه‌ای قابل قبول است، (به شرط آن که «خالی کردن» را کنایه از «بخشش نمودن» بگیریم)، اما بیت یا شاهد مثال دوم، کاملاً در معنی دیگری است و توجه و دقت در دو سه بیت بعد این شاهد، مفهوم را روشن می‌کند، هرچند که در فرهنگ معین نیز «پرداختن خانه» به معنی «تمام کردن بنا» آمده است و در این بیت توسعاً لطف و مرحمت و نواخت به حد کمال، در حق کسی داشتن است.

۲۵- ص ۸۳ بیت
«بزرگی که از نامه [در کتاب خامه آمده] او مرا

بر او عاشق زار کردی پنام» را
برای لغت «پنام» شاهد آورده‌اند ولی این لغت را بدون معنی رها کرده‌اند.
افزوده می‌شود:

صحیح‌تر آن بود که می‌نوشتند: پنام کردن، نه پنام، و پنام کردن = «پنامیدن» به معنی منع کردن، باز داشتن (فرهنگ فارسی معین).

۲۶- ص ۸۳ برای واژه «پلنده» شاهد شعری نیاورده‌اند و نیز در همین صفحه توضیح درباره «پنج سیحون» را به «پنج دریا» حواله کرده‌اند که «پنج دریا» هم از قلم و نظرشان قوت شده است.

۲۷- ص ۸۹ واژه «تاری» را سه بار به معانی جداگانه همراه با شاهدهای مختلف مثال آورده‌اند، در صورتی که اگر ژرف‌تر می‌نگریستند در هر سه مورد، تاری به معنی «تیره و تاریک»، است در مرتبه نخست شاهد شعری که مربوط به چشم است به معنی «ضعیف و ناتوان» گرفته‌اند، در صورتی که مسعود سعد جز بیت شاهد در جایی دیگر گفته: «ای دیده سعادت، تاری شو و مبین» (ج ۲ ص ۶۸۹).

در مرتبه دوم، «تاری» را به معنی «کژی و نادرستی» آورده‌اند با این بیت شاهد:

فغان ز آفت این روشنان تاری فعل
همه مخالف یکدیگر از مزاج و صور»
در این بیت هم اگر «تاری فعل» را به «سیاه عمل، سیاه کردار» معنی کنند مناسب‌تر است که با واژه «روشنان» آرایه تناقض‌نمایی آفریده.

۲۸- ص ۹۱ با توجه به بیت
«ورهمی کرد بایدت تذکیر

زلف رقا ص و چشم مست
[در فرهنگ لغات سست آمده] مدار» نوشته‌اند: تذکیر: پند دادن افزوده می‌شود: چون مخاطب شعر «دلیر واعظ» است، مناسب‌ترین معنی تذکیر «وعظ گفتن» است.

۲۹- ص ۹۱ با توجه به بیت
«در حقه حقه ز رنهد اطراف بوستان

تا تخته تخته سیم کند بر جهان نثار»
نوشته‌اند: تخته تخته سیم: قطعه سیم، تکه تکه افزوده می‌شود: نهاد این بیت «زمانه» است که در دو بیت قبل آن آمده، با توجه به این نکته به نظر می‌رسد بجای تخته تخته سیم باید تخته تخته می‌نوشتند چون «سیم» نقش جداگانه‌ای دارد.
۳۰- ص ۹۲-۹۳ با توجه به بیت
«شه ترنجی زند به رویش بر

کند از خون روی، مویش تر» نوشته‌اند: «ترنج: ضربه، سیلی، این واژه به همین صورت اگرچه در فرهنگ‌ها نیامده اما می‌تواند از مشتقات ترنجیدن به معنی کوفته باشد.»

اضافه می‌کنم: برحسب یک آیین باستانی، بزرگان کشور، ترنج بویایی یا بهی در دست می‌گرفتند و هر دم در هر جا آن را می‌بوییدند. فردوسی بزرگ به رعایت این رسم، توسط اسکندر (= ییامد سکندر ترنجی به کف) و رستم و قباد اشاره دارد و معروفتر از آن خاقانی در قصیده ایوان مدائن به خسرو پرویز و این آیین او اشاره

دارد. بنابراین ترنج به معنی ضربه نیست و نیز مشتق از ترنجیدن نمی‌باشد.

۳۱- ص ۹۴ «تفته دماغ» را «شکست خورده» معنی کرده‌اند به استناد بیت زیر

«بر من رفته دل تفته دماغ از بهر او
صد سپه در گفتگو آمد جهان در مشغله»
افزوده می‌شود:

تفته دماغ: درست مترادف «دماغ سوخته» امروزی است، مؤلف فرهنگ آنندراج «دماغ سوختن» را «رنج و محنت بسیار کشیدن» معنی کرده است.

۳۲- ص ۹۶ نوشته‌اند: «تنبیل: ایبا حرکت فتحه حرف ت] به معنی مکر و حيله» افزوده می‌شود: در نوشتن این لغت با این معنی، آنچه مهم و ضروری است ذکر نشانه ضمه بر حرف «ب» است نه حرکت حرف «ت».

۳۳- ص ۹۷ با توجه به بیت
«نه چون تنک دلان به فزایش نمود فخر

نه چون سبک سران به ستایش گرفت باد»
نوشته‌اند: «تنک دل: کم جنبه». نگارنده معنی فصیح و روشنی از کلمه «کم جنبه» در نمی‌یابد. شاید اگر به جای آن «سبک مایه»، «کم تحمل» «اندک حوصله» می‌آوردند بهتر بود. فراموش نشود، فرهنگ لغت می‌نویسیم نه نثر روزنامه.

۳۴- ص ۱۰۱، نوشته‌اند: «تیریز: شاخ جامه را گویند که جاپوق است» (به نقل از برهان قاطع) اضافه می‌شود: معنی «تیریز» در بین مردم واضحتر از این معنی است به قول معروف: (سوزنی باید کز پا به در آرد خاری).

۳۵- نوشته‌اند: «تیز در ریش» کنایه از حماقت و ابله‌ی. ناصر خسرو گویند: این چنین کس به حشر زنده شود تیز به ریش مردم نادان» و این بیت مسعود سعد را برای آن معنی شاهد آورده‌اند:

تیز در ریش و کفل در گه شد
خنده‌ها رفت بر پروتانی»

اضافه می‌شود:
اولاً در بیت منسوب به ناصر خسرو «تیز بر ریش» صحیح است نه به ریش، ثانیاً در همین بیت منسوب به ناصر خسرو واژه «نادان» آمده پس نیاز به کنایه‌ای بودن این ترکیب نیست. ثالثاً در بیت مسعود سعد، کنایه از حماقت و ابله‌ی نیست بلکه شاعر می‌گوید: مورد تمسخر و تحقیر قرار گرفتم.

از بین یادداشت‌های فراوان که بر حاشیه «فرهنگ لغات و کنایات دیوان مسعود سعد» نوشته بودم، تنها به این چند مورد برگزیده اکتفا شد، سخنان دیگری هم چنان درباره این چند صفحه و صفحات دیگر باقی است امیدوارم جناب آقای مهیار در فرصتی دیگر، از سر دقت به کار خود کمال بخشند.

در ذیل لغات و ترکیباتی که از نظرشان دور مانده است - (مربوط به یک صد صفحه اول فرهنگ) - آورده می‌شود این لغات و ترکیبات بر اساس صفحات و شماره ابیات دیوان مسعود سعد به تصحیح آقای دکتر نوریان مبتنی است.

لغت یا ترکیب	معنی خاص	شماره صفحه/ شماره بیت	لغت یا ترکیب	معنی خاص	شماره صفحه/ شماره بیت
آب	آدم	۱۰/۵۸۸	ابتداء	اصطلاح نجومی	۵/۷۹
آب از چشم گشادن		۲/۷۱۰	ابطال	با «کسر همزه»	۱۱/۴۵۴
آب از چشم کسی گشادن		۲/۷۱۰	ابطال	با «کسر همزه»	۱۱/۴۵۴
آرام دادن		۱۲/۳	اختیار	اصطلاح نجومی	۵/۷۹
آزنگ		۱۰/۴۲۰	اختیار کردن		۱۰/۶۱۵
آسیای نحس	آسمان، روزگار	۱۳/۶۸۸	از حساب بیرون بودن		۱۹/۷۴۶
آهار		۱۳/۵۷۱	از این (= زین)	برای بیان نوع و جنس	۵/۳۸۰
آهن باس		۴/۴۰۸	اصغر		۴/۳۹۳
آینه منور	آینه پیل	۱۶/۳۷۹	اعراض		۱/۴۴۶
آینه منور	آینه پیل	۱۶/۳۷۹	افسوس	ریشخند	۹/۸۰۰
الماس	شمشیر	۴/۶۱	بسرشد	(فعل مضارع مصدر سرشتن)	۵/۳۰
امتنان		۵/۵۲۶	بس کس	کمتر کسی	۱۰/۷۶
امثال		۲۶/۴۳۸	به شرم	شرمناک	۱۹/۷۴۲
او احسن		۱۱/۶۱۷	بشال		۱۵/۴۰۸
او علی		۱۱/۶۱۷	بشال		۱۵/۴۰۸
باد طبع		۴/۴۰۸	بلاشکر		۱۲/۲۵۰
باد گرفتن	مغرور شدن	۱۵/۸۴۴	بلایه		۲/۱۷۰
بار	(مخفف باری)	۷/۲۰۵	بم	(سیم ساز)	۵/۹۶۸
باز شد	دور ماند، بُرید	۱۱/۱۰۳۳	بپانه گفتن		۶/۸۰۲
به بازی شمردن		۱/۱۰۲۸	به چه معنی		۲۲/۳۸۹
باندام		۱۲/۶۰۲	به یاسادداشتن		۶/۶
بتاب	در رنج و غصه	۶/۶۵۵	بی معنی	در معنی توهین	۹/۶۹۷
بجز که		۹/۱۸۴	پای بیرون بردن از		۱۰/۶۶۴
بچه آفتاب	شراب	۲/۹۶۷	پای‌که	(کفش کن)	۱۱/۸۰۹
به خس انگاشتن	شراب	۱۵/۷۰۹	پای‌که	(کفش کن)	۱۱/۸۰۹
به دل آوردن		۶/۶۱۰	پر خاشخ		۱/۳۶۰
براندیشیدن از		۱۷/۶۳۵	پردگی		۹/۹۷۲
بر طرازد		۲۳/۲۶۱	پرنیان	پرده نقاشی شده	۳/۶۰۲
به رنج	رنجور	۴/۹۶۰	پیر	موبد	۱/۵۲۲
به زمان	همان وقت	۷/۵۳۶	پشتوان		۲۰/۵۲۶

لغت یا ترکیب	معنی خاص	شماره صفحه/ شماره بیت
با کسی تافتن		۶/۶۵۵
تربیت	بواظبت و پرستاری	۲۲/۴۷۲
ترباک		۹/۸۸۱
تفت		۵/۸۸۱
تلبیس		۱/۲۱۳
تیر	(پاییز)	۱۱/۳۹۹
تیز دندان		۱۵/۴۹۲
تیز سم		۶/۶۸۴

پی‌نوشت:

۱. مراجعه شود: «از کوهسار بی فریاد»، برگزیده قصاید مسعود سعد سلمان، به کوشش دکتر مهدی نوریان، ص ۲۳۱، چاپ اول، ۱۳۷۵، انتشارات جامی.

«من از وقتی تو نوشته‌هایم را می‌خوانی، می‌نویسم»

آشنایی خوانندگان فارسی زبان با کریستیان بوبن - شاید - برمی‌گردد به سه کتاب «ستایش هیچ»، «رفیق اعلی» و «چهره‌ی دیگر» که هر سه با نام «رفیق اعلی» توسط انتشارات طرح نو به چاپ رسیده و چندی پیش نیز در نوبت دوم چاپ عرضه گشته است. ترجمه‌ی بسیار درخشان «پیروز سیار» چنان حق آن کتاب‌ها را ادا نمود که گویی نویسنده، آثاری چنین لطیف و پرمغز را در اصل به فارسی نوشته است. سخن گفتن از «رفیق اعلی» کتابی که از جنس نسیم است و در جای جای آن آوای گنجشک و خدا جاری است، در این مجال ممکن نیست؛ همینقدر باید گفت که برای بسیاری این کتاب در زمره‌ی ده کتاب دوست‌داشتنی و ترک‌ناگفتنی زندگی است. کتابی که ادبیات ناب خود را داراست و خواننده را به هوس دانستن زبان فرانسه و خواندن بقیه‌ی آثار بوبن می‌افکند. و اکنون پس از چند سال کتابی دیگر از این چهره‌ی سرشناس ادبیات فرانسه به فارسی برگردانده شده است.

«غیر منتظره» مشتمل بر ده پاره‌ی کوتاه است با نام‌های:

نامه‌ای به نور که چهارشنبه ۱۶ دسامبر ۱۹۹۲ حدود ساعت دو بعدازظهر در خیابان‌های کروزو در فرانسه پرسه می‌زد / بدی / چای بدون چای / جشنی بر

بلندی‌ها / امیدوارم قلبم بی آنکه ترک بخورد تاب بیاورد / دیگر شما را نمی‌ترساند / بازنشستگی در سسی سالگی / مینا / وسط غذا از جایم بلند شدم / غیرمنتظره.

مترجم جوان کتاب با ترجمه‌ی این اثر خود را در معرض مقایسه با «پیروز سیار» و ترجمه‌ی خوب «رفیق اعلی» قرار داده است و نفس این جسارت قابل ستایش است به خصوص آنکه بیفزائیم قلم «بوبن» سهل و ممتنع است و برگرداندن آن به زبانی دیگر انس و الفتی با واژه‌ها و لحن‌های زبان می‌طلبد.

این کتاب حاوی اندیشه‌هایی است پیرامون زندگی، زمان، عشق، مرگ، ترس، دوستی، تنهایی، کودکی، حرف عاشقانه، و حتی تلویزیون. بوبن کمابیش در همه‌ی آثارش بدین موضوعات پرداخته است. داستانهای این مجموعه با ابهامی خوشایند آغاز می‌گردد و ادامه می‌یابد و تنها چند جمله‌ی ساده در بندهای پایانی، موضوع دور از گمان و غیرمنتظره‌ی نامه را آشکار می‌سازد و خواننده را به دوباره خواندن داستان و مرور جملاتی می‌کشاند که با خیرانی از آنها گذشته بود.

□ «نامه‌ای به نور که چهارشنبه ۱۶ دسامبر ۱۹۹۲ حدود ساعت دو بعدازظهر، در خیابانهای کروزو در فرانسه، پرسه می‌زد» اولین داستان این مجموعه است و با این جمله شروع می‌شود: «خانم، اوایل بعدازظهر بود که شما را دیدم و بی‌شک امیدوارم مرا به خاطر حماقت این اعتراف ببخشید - به خاطر اینکه کار دیگر نداشتم» نامه با لحنی صمیمی ادامه می‌یابد. هر بند بر گره‌ها و گمان‌های شما می‌افزاید تا سرانجام در نقطه‌ای دلپذیر

اطمینان می‌یابید که مخاطب نامه «آفتاب روز ۱۶ دسامبر ۱۹۹۲» است. بوبن با همین موضوع به ظاهر ساده و پیش پا افتاده هم می‌تواند تفکر ژرف و تأثیرگذار شاعرانه‌ی خود را به شما نشان دهد. او در این نامه‌ی کوتاه آفتاب هر روز را زنی زیبا می‌یابد که «از اعماق زمان آمده است تا در این روز اولین و آخرین قدمهایش را بر زمین بگذارد و پس از ساعتها پرسه در آسمان و یا بی‌قیدی و شادمانی هرچه تمامتر زندگی کردن، برای همیشه ما را ترک گوید» و روز دیگر یکی از خواهرانش که آفتابی دیگر است و به ما رازی و عشقی دیگر می‌بخشد ظهور خواهد کرد. و رازی که آفتاب ۱۶ دسامبر به بوبن می‌نماید آن است که «زنده بودن یعنی دیده شدن» پس همه‌ی جستجوی زندگی برای «درآمدن در نگاهی پر محبت است» این قانون نه تنها بر ما و آفتاب سایه افکنده است بلکه حتی «خدا نیز از آن مستثنی نیست... تورات، چیزی جز نتیجه‌ی تلاش‌های خدا نیست. تلاش‌هایی خارج از محدوده‌ی عقل، تلاش برای آنکه دیده شود» حتی در چشم آدمی بی‌اهمیت، شبانی تنها و شراب زده، «او همه چیز را برای جلب توجه ما به سوی خودش مناسب می‌داند» اما بهترین جلوه‌گاهش «آشفته‌گی‌های بی‌قدر و شوکت» است «خدا در خواب یک نوزاد یا در آشفته‌گی رفتار آفتاب بی‌کران است، بی‌کران» بوبن بدینسان با مشاهده‌ی آفتاب ۱۶ دسامبر ۹۲ به التفاتی درخشان می‌رسد، التفاتی که می‌تواند آن روز را روز تولد دوباره‌ی او قرار دهد. او درمی‌یابد که آفتاب هر روز بانویی است که نوری بر رازی می‌افکند و اگر از او غافل نباشیم ولی از ما می‌برد و بی‌هیاهو پنهان می‌شود و دیگر هرگز به

غیر منتظره

کریستیان بوبن

نگار صدقی

چاپ اول، نشر ماه ریز ۱۳۷۸

زندگی ما باز نخواهد گشت و ما بی دیدار دوباره‌ی او خواهیم مرد. فردای ما را یکی از خواهران آفتاب امروز گرمی می‌بخشد و طرفه اینکه هر روز باید به یکی از این بانوان دل بست و این عین وفاداری است. «چطور ساده‌تر برایتان بگویم. من با همان عشقی که شما را دوست داشتم، خواهرانتان را نیز دوست خواهم داشت. زیرا که قلب من تغییر می‌کند. قلب من به خاطر وفاداری به تنها گذر زندگی در زندگی‌ام، تغییر می‌کند.» □ در «بدی» از تلویزیون «این عجزه‌ی رنگارنگ و سهل‌انگار» گفته است و اینکه چگونه «به شما یک دقیقه و بیست و هفت ثانیه مهلت می‌دهد تا درباره‌ی خدا و درباره‌ی مادر تان صحبت کنید.» او ابتذال تلویزیون را در «تند تند مصرف کردن زمان» می‌بیند و البته این ویرانی را میوه‌ی ویرانی دنیای امروز می‌داند.

□ «چای بدون چای» حکایت گردهمایی‌ها و سخنرانی‌های بی روح روانشناسی است که با لذت از درد می‌گویند لذتی مسری که به شنوندگان نیز منتقل می‌شود. لذتی آغشته به تهوع. «بیمار کسی است که حرف می‌زند و نمی‌داند که چه می‌گوید. پزشکان کسانی هستند که فکر می‌کنند می‌دانند چه گفته شده است و از این باور لذت می‌برند، پس بیمار کسی است که به پزشکان کمک می‌کند تا از درستی باورشان لذت ببرند.» کلام عاشقانه رقصنده، گذرا و سبک است و کلام علمی به سنگینی وزن چوب میز و صندلی ایراد آن است. پس «میان کلام عشق و عقل از آسمان لایتناهی تا میز خاکستری فاصله است» و وقتی روانشناسان با کلام سنگین و از نفس افتاده‌ی علمی خود پشت میز

می‌نشینند میل بازگشت به کلام سبک شما را بی‌تاب می‌کند.

□ در «جشنی بر بلندی‌ها» کودکی و مرگ با یکدیگر مواجه گشته‌اند. این بخش شاید درخشانترین و پرمغزترین بخش کتاب باشد. مادر بزرگ می‌میرد. آدم‌بزرگ‌ها خیلی چیزها می‌دانند ولی در برابر اتفاقی که افتاده چیزی بیش از کودکان نمی‌دانند. پس به تماشای مواجهه‌ی کودکان با مرگ می‌نشینند. «بچه‌ها با بازوانی انباشته از گل‌های صحرایی وارد اتاق مادر بزرگ می‌شوند. یکی از تخت مرده بالا می‌خزد. بقیه گل‌های گندم را به او می‌دهند تا گرداگرد جنازه بچینند... نیم ساعتی مثل همیشه از بازیهای دیروز و فردا حرف می‌زنند و بعد آوازخوان از اتاق بیرون می‌آیند... دوروز به همین منوال بین دشت و باد و تخت، بین گل‌های گندم و آفتاب و چهره‌ی فرورفته در بالش سفید، می‌گذرد... و تنها شعوری که غم برای بزرگ‌ترها باقی گذاشته این است که به هیچ وجه دخالتی نکنند و بنشینند به تماشای شیوه‌ی بدیع کودکان «در نزدیک ماندن به خدا، هرچند که این خدا، خدای ژولیده‌موی از بازیهای تابستان، در تاریک‌ترین سایه‌ها مخفی باشد» و این جشن کودکان «که اشک را لوٹ نمی‌کند و جلوی درد را نمی‌گیرد» دو روز به طول می‌انجامد و کودکان خبر می‌آورند که چروک از چهره‌ی مادر بزرگ رفته است و لبخند بر لب‌های او نشسته است. «لبخندی به زحمت محسوس، به بلندای کودک و نه هرگز به بلندای آدم بزرگ... سپس کودکان درست به همان نحو که بلدند گنجشک مرده در راه را به آسمان مشایعت کنند، مادر بزرگ را به خاک می‌سپارند.»

اخوان الصفا

اخوان الصفا

(روادالتنوير في الفكر العربي)

محمود اسماعیل عبدالرزاق

مصر دار قبا، ۱۹۹۸

این کتاب از یک «مقدمه» و «تمهید» و هشت «مبحث» تشکیل شده و در پایان «نصوص» اخوان الصفا بدخواه مولف انتخاب و درج شده است. مولف در مقدمه، اخوان الصفا را از نخستین گروه‌های روشنگر در علوم و فرهنگ اسلامی معرفی کرده و حرکت آنها در واقع به گونه‌ای در راه رشد و اصلاح جامعه تلقی می‌کند. از این رو در پایان نتیجه می‌گیرد که گروه فلسفی - کلامی اخوان الصفا در حقیقت از نخستین مصلحان تاریخ اسلام پس از دوره صدر اسلام محسوب می‌شوند. در مبحث اول درباره چگونگی ظهور و انسجام انجمن سزای اخوان الصفا بحث کرده و در مباحث بعد تا پایان کتاب به ترتیب درباره هویت مذهبی و نیز آراء و اندیشه‌های اخوان الصفا مباحثی مطرح شده است.

کتاب اخوان الصفا، تفسیر سیاسی - تاریخی اندیشه‌های اخوان الصفا است و از این رو به حسب نگرش جدید به آنها، متن کتاب از اهمیت خاصی برخوردار می‌گردد. هر چند که منابع مولف محدود است و وی بجای آن که در متن کتاب و در گزارش آراء اخوان الصفا به متن رسایل آنها ارجاع دهد، بیشتر به منابع تاریخ فلسفه اسلامی ارجاع داده اما با این همه نگاه جدید مولف به دستاوردهای اصلاح طلبانه اخوان الصفا کتاب وی را جزو منابع مهم درباره این گروه قرار داده است.

از جنس نسیم

سید احمد هاشمی

ژوزه ساراماگو نویسنده پرتغالی به سال ۱۹۹۸ در سن ۷۶ سالگی موفق به دریافت جایزه ادبی نوبل شد. برخی از منتقدان آثار این رمان نویس را در زمره آثار واقع گرایی - جادویی به حساب آورده اند، حال چه این تقسیم بندی را بپذیریم، چه نپذیریم به هر دو آنچه که غیر قابل انکار است، بروز عقاید سیاسی - اجتماعی نویسنده در آثارش است.

ساراماگو متولد سال ۱۹۲۲ است. اولین رمانش کشور گناه را در سال ۱۹۴۷ نوشت، اما ۳۵ سال بعد یعنی سال ۱۹۸۲ با رمان «بالتازار و بلیموند» به شهرت رسید. فدریکو فینی فیلم ساز نامی ایتالیا این رمان را یکی از بهترین کتابهایی که خوانده است، نامیده. ساراماگو در طی دوران حکومت خودکامه سالازار، همواره از منتقدان حکومت به شمار می رفت. از دیگر رمان های مشهور ساراماگو می توان از سال مرگ ریکاردو ریس و انجیل به روایت عیسی مسیح (ع) نام برد. آخرین اثر چاپ شده او تمام نام ها نام دارد که به سال ۱۹۹۷ منتشر شده است.

رمان کوری زمانی تمثیلی است. زمان و مکان رخدادهای آن نامعلوم است و می توان آن را همه زمانی - همه مکانی دانست. خلاصه رمان این است که مردم یک سرزمین همگی به تدریج کور می شوند، تنها استثنا در آنجا همسر یک دکتر است.

منطق داستانی این کوری، در سطح رویی این رمان، محور قرار گرفتن مردی است که هنگام توقف اتومبیلش پشت چراغ راهنمایی یکباره کور می شود. البته چرایی این گزینش در داستان آشکار نشده است و خواننده نمی داند که چرا او به عنوان اولین نفر انتخاب شده است، هرچه هست پس از آن تمام کسانی که به نحوی با او برخورد داشته اند، کور می شوند و این زنجیره به زودی از فرد دوم به سوم و از سوم به چهارم و غیره گسترش می یابد. به همین سبب هم هست که دولت تصور می کند این بیماری مسری است و بهتر است کورها را در تیمارستانی متروک در قرنطینه نگاه دارند. قرنطینه زمانی شکسته می شود که کورها به راهنمایی همسر دکتر از محل قرنطینه به دنبال یک درگیری داخلی خارج می شوند و در می یابند که دیگر همه مردم آن سرزمین کور شده اند. عامل درگیری داخلی، گروهی کور شرور مجهز به سلاح سرد و گرم هستند که با ضبط غذاهای بقیه خواهان به انقیاد درآوردن آنها می شوند. هر چند تعداد بقیه کورها چند

برابر آن گروه است، اما بی هیچ مقاومتی تسلیم زور می شوند. در نهایت همسر دکتر این ستم را بر نمی تابد و با کشتن رهبر آنها وضعیت را دگرگون می کند.

با خروج کورها از قرنطینه، مسائل بُعد دیگری می یابند و مشکلات عملی سرزمینی که تمامی مردمش کور هستند، در داستان عینیت می یابد و نویسنده به شیوه ای ناتورالیستی زشتی ها و پلیدی ها را توصیف می کند.

در نهایت، باز طبق همان زنجیره اولیه افراد بینا می شوند، یعنی اولین فردی که بینا می شود، همان کسی است که اول کور شده است.

این بینایی دوم از نظر کیفی بالاتر از بینایی اول است، چرا که در حالت دوم انسان فقدان را لمس کرده است و رنجی که انسان از فقدان یک عضو یا یک شیء می برد، به او می فهماند که ارزش آن چیست، پس بینایی بعدی برایش موهبتی بزرگ به حساب می آید و با تمام وجود خود این بینایی درونی - بیرونی و جسمی - روحی را حس می کند و از آن لذت می برد... باید توجه داشت که روند آهنگین و علت و معلولی کور شدن افراد به سبب تماس دور یا نزدیک آنها با یکدیگر (البته منهای فقدان دلیل اولیه برای نفر اول) مانع از آن می شود که ما تصور کنیم منطقی چون فقدان عقلانیت، سازمان دهی و قانون بندی علت اصلی کوری و زیرلایه آن است، بخصوص آن که برخی کاستی ها و یا حداقل ابهامات در طرح (Plot) داستان، این ظن را تقویت می کند.

قبل از آن که ابهامات اسکلت بندی این رمان را مرور کنیم، لازم است اشاره کنیم که تمثیلی بودن یک رمان و معنایی بودن پیوند درونی اجزاء آن، دلیل به این نیست که ابهامات ساختاری آن را نادیده بگیریم؛ هر رمان تمثیلی خوب که بتوان آن را اثری برجسته به شمار آورد، ابتدا باید سطح اولیه اش، یعنی شکل بیرونی و منطق روایی آن بی نقص باشد تا بتوان به راحتی از یک سطح رمان به سطح دیگر آن توجه کرد. ابهام در سطح رویی یا ظاهری رمان باعث می شود که وقایع یا کل رمان در نظر خواننده غیر ممکن و پاورنکردنی بنماید.

حال به ابهامات پپردازیم: ابتدا این که ملاک گزینش راننده ای که اولین بار کور می شود چیست؟ اگر بپذیریم که کوری فقدان عقلانیت و عدم سازماندهی است، پس می بایست ثابت کنیم که او بی عقل ترین و هرج و مرج طلب ترین فرد آن سرزمین بوده است.

از طرفی هم اگر ملاک بینایی دوباره، بروز عقلانیت و توان سازماندهی در افراد است، پس همین شخص می بایست طی فرایندی که در داستان نیامده است، به عقلانیت و سازماندهی رسیده باشد، که نرسیده است و

یا رسیدنش قابل اثبات نیست.

پس فرض اولیه ای که کوری و بینایی را با عقلانیت و سازماندهی مرتبط می کند، چندان مقبول نیست. حال اگر کوری را کوری باطنی بدانیم و یا طبق گفته خود نویسنده: «این کوری واقعی نیست، تمثیلی است، کور شدن عقل و فهم انسان است. ما انسان ها عقل داریم و عاقلانه رفتار نمی کنیم.»^۱

آنگاه اولین سؤالی که مطرح می شود این است که آیا همسر دکتر تنها فرد عاقل و فهمیده آن سرزمین است؟ اگر پاسخ مثبت است، دلیل این امر و یا نمود بیرونی آن در داستان چیست؟ شواهد نشان می دهد که نویسنده منطق خاصی را برای گزینش همسر دکتر، به عنوان تنها فرد بینا ندارد و یا اگر هم دارد، در داستان به آن اشاره نکرده است. به اعتقاد ما انتخاب او برای این نقش، به دلیل الزامات شکلی داستان است، نه الزامات معنایی آن. چرا که به گفته یکی از شخصیت های داستان: «شما که کور نیستید، به همین خاطر بدیهی بود که شما دستور بدهید و ترتیب امور را به عهده بگیرید...»^۲

و شخصیت بعدی که او نیز خطاب به همسر دکتر می گوید: «شما به نوعی یک سردسته طبیعی یک پادشاه بینا در سرزمین کورها هستید.»^۳

یعنی هر شخص دیگری هم می توانست به جای همسر دکتر این نقش را به عهده بگیرد، مثلاً اگر خود دکتر یا پیرمرد یک چشم یا پسر بچه لوچ و یا خدمتکار هتل، نقش تنها فرد بینا در این رمان را به عهده می گرفتند، چه تفاوتی در روند رمان ایجاد می شد؟ در این داستان، مهم فقط حضور یک فرد بینا برای راه بردن جماعت کور در عمل و باز کردن برخی از گره های داستان است، اگر چنین فردی در رمان نمی بود، هیچ اتفاق خاصی در آن رخ نمی داد و اصولاً داستانی شکل نمی گرفت، چرا که در نهایت ما با جهانی لمس شدنی و شنیداری روبه رو بودیم، نه جهانی با همه ابعاد.

اگر کوری به عملکرد و گرایشات افراد وابسته بود، چرا دکتر چشم پزشک و نویسندهای که در رمان به او اشاره شده است، کور شدند؟ رفتار و سخنان این دوتن، حکایت از تفاوت کیفی شان با بقیه دارد، اما با این وجود هر دو در کنار افرادی شرور و بزهکار یا افرادی معمولی کور می شوند. پس می توان نتیجه گرفت که این کوری نه به عقلانیت ربط دارد و نه به مسائل سیاسی - اجتماعی.

اینک دو فرض باقی می ماند. ابتدا این که کوری را کوری فلسفی انسان در عصری معین به حساب آوریم. از آنجا که در دوران معاصر انسان ها تحت تسلط پول و ابزار و اشیا هستند و انبوه انسان هایی از خود بیگانه تنها

انسان در موقعیت

محمد رضا گودرزی

به صورت مصرف‌کنندگان کالا و خادمان سرمایه به سر می‌برند، می‌توان نتیجه گرفت که نسلی از انسان‌های کور باطن در جهان ایجاد شده است. در این حالت میان افراد تفاوت محسوسی وجود ندارد و دکتر و مستخدم، یا دزد و پلیس همگی افراد بی‌نام و بی‌هویت هستند که تنها وجه مشخصه‌شان جایگاه اجتماعی‌شان یعنی شغل‌شان در جامعه است. از همین رو در این رمان هیچ شخصیتی نام ندارد و هریک با شغل یا وجه مشخصه بیرونی دیگری تعین می‌یابند.

به عبارت دیگر انسان‌های جهان داستانی این رمان افرادی سرگردان و کور باطن‌اند که در انتظار راهنمایی شدن به وسیله نجات بخشی بینا هستند، که به آنها برای بینا شدن کمک کند. به گفته یکی از شخصیت‌ها: «فکر نمی‌کنم ما کور شدیم، فکر می‌کنم ما کور هستیم»^۴

که با این عبارت می‌خواهد نشان دهد کوری آنها از نظر فلسفی امری حادث در زمان محدود زیست کوتاه‌شان نیست، بلکه امری قدیم‌تر و وابسته به فضایی گسترده‌تر است، فضایی که به اعتقاد اندیشمندان غرب، مهر خصایص دوران معاصر اروپا و آمریکا را بر جبین خود دارد.

هرچند فرضیه اخیر تا حد زیادی پاسخ‌گوی مسائل مطروحه در متن رمان کوری است، اما باز مشکل ملاک‌گزینی همسر دکتر به عنوان راهنما و یاری‌گر شخصیت‌های این داستان به قوت خود باقی می‌ماند.

فرضیه بعد این است که بپذیریم نویسنده هیچ یک از این نکات را در نظر نداشته است (اعتراف صریح او چیزی را حل نمی‌کند چرا که نیت مؤلف در نقد ادبی معاصر جای چندانی ندارد و الزامات متن تعیین‌کننده حرکت رمان است، نه نیت مؤلف) بلکه صرفاً می‌خواسته سرخوشانه رمانی جذاب و لذت بخش را با ساختار کنونی خود خلق کند. در این حالت وقایعی که در جهان داستانی رمان رخ می‌دهد، تنها مختص همین جهان است و به آن در همین چهارچوب می‌بایست توجه کرد و نباید سعی داشت به دنبال ما به ازاا بیرونی

وقایع در خارج از متن بود. بدین ترتیب دیگر مهم نیست که علت انتخاب همسر دکتر به عنوان فردی یاری‌گر در رمان چیست؟ چرا که این امر با همه ابهامات خود در چهارچوب جهان همین داستان، ممکن و قابل تحقق است و پیرو منطق بیرونی ما نیست. در حالت جدید، جهان خیالی رمان کوری تنها می‌تواند ما را در جهت دریافت هرچه بهتر و دقیق‌تر معنای زندگی و نشان دادن بدیل‌های بی‌نهایت گسترده این زندگی یاری دهد.

مثلاً منطق خشونت طلبانه گروهی کور شرور که در داخل محل قرنطینه سعی می‌کنند از فرصت پیش آمده استفاده کنند و کورهای دیگر را تحت انقیاد خود درآورند، به دلیلی که در رمان به ما نشان می‌دهد، محکوم می‌شود، نه به دلیلی که در ذهن ما از پیش موجود است. در اینجا نه تنها متوسلین به خشونت و خدعه کور هستند، بلکه پذیرندگان ظلم هم کور هستند و همسر دکتر به عنوان یگانه فرد بینا وظیفه دارد که این ستم را بر نتابد و به اقدام بر علیه بانیان آن متوسل شود. اقدام او در نهایت باعث تلاشی ساختار پوшالی اما به ظاهر مستحکم اشرار می‌شود.

در اینجا سؤال دیگری شکل می‌گیرد: آیا عملکرد همسر دکتر به خاطر میل شخصی و اراده فردی و بینایی باطنی‌اش صورت می‌گیرد، یا این که وضعیت ظاهری او یعنی در اختیار داشتن ابزارهای عمل، برای او موقعیتی را ایجاد می‌کند که در آن اقدام به عمل صحیح امکان‌پذیر است؟ آیا اگر شخصیت دیگری هم در موقعیت خاص او قرار داشت، امکان نداشت همان حرکتی را انجام دهد که او انجام داد؟

در اینجا سست که بحث انسان در موقعیت که یکی از کلیدی‌ترین مباحث ادبی - فلسفی معاصر است شکل می‌گیرد. در برخی از آثار ژان پل سارتر و آلبر کامو این موقعیت خاص به خوبی وصف شده است. ژان بارت منتقد بزرگ فرانسوی با تیزبینی، شرایط درونی و بیرونی ای که شخصیت اصلی رمان بیگانه اثر کامو را وادار به قتل می‌کند، در یکی از نقدهای خود بررسی کرده است و حتی در آن میان، تابش بی‌امان خورشید را در ارتکاب به قتل بی‌تأثیر ندانسته است.

از نمونه‌های معروف داستان موقعیت، یکی این است که نویسنده شخصیت‌هایی را در شرایطی بسیار دشوار (عمدتاً مرگ و زندگی) قرار می‌دهد و سپس واکنش آنها را در این موقعیت بررسی می‌کند. مثلاً در داستانی قرار می‌شود از میان شش تن، یک تن را اعدام کنند. انتخاب این فرد به همان گروه واگذاشته می‌شود تا «موقعیت» جدید باعث شود هر شخصیت، نکات ناگفته درونی و پنهانی‌ترین اندیشه‌ها و عواطف خود را بروز

دهد. در رمان کوری نیز هنگامی که عده‌ای کور در قرنطینه قرار می‌گیرند و هر دم امکان مرگشان بر اثر گرسنگی و بیماری و یا تیرباران به وسیله سربازان می‌رود، منش درونی شخصیت‌ها هیئت بیرونی می‌یابد.

در موقعیت تازه، دیگر بحث اخلاقیات رایج که در حالت طبیعی میان افراد جامعه مطرح است، موضوعیت خود را از دست می‌دهد و تنها حکم معتبر اخلاقی، «زنده‌ماندن به هر قیمت» می‌شود.

حال به سؤال مان درباره انگیزه عملکرد همسر دکتر باز می‌گردیم: آیا او نیز تابع موقعیت و شرایط است و اهرم‌های درونی - بیرونی‌اش سمت و سوی عمل او را به او نشان می‌دهد؟ یا خود فراتر از این مسائل، موقعیت‌ساز است؟

شاید نتوان پاسخی قطعی و یک بار برای همیشه به این سؤال داد، اما همین امکان مطرح شدن سؤال، یکی از بزرگترین دستاوردهای این رمان است، چرا که برخی از منتقدان و اندیشمندان بزرگ معاصر مهم‌ترین وظیفه یک اثر ادبی را ایجاد سؤال در ذهن خواننده و واداشتن ذهن او به تکاپو می‌دانند. سؤالاتی اساسی و هستی‌شناختی که انسان معاصر را به اندیشیدن درباره وضعیت خود در جهان و شناخت گرایش‌های پنهان درونی‌شان یاری می‌رساند.

اگر در این رمان نقطه‌گذاری رعایت نشده است و گوینده بسیاری از جملات نامعلوم است، به همان دلیلی است که نویسنده نامی برای شخصیت‌ها انتخاب نکرده است. در جهان داستانی این رمان انسانها به صورت توده‌ای بی‌هویت از این سو به آن سو رانده می‌شوند و کور باطنی‌شان اجازه اتخاذ حرکت‌های صحیح را به آنها نمی‌دهد. پس در این حالت دیگر مهم نیست که کدام جمله را کدام یک از شخصیت‌ها به زبان می‌آورد. منظور ما از این بحث آن است که در رمان کوری الزامات درونی رمان، به درستی شکل بیرونی آن را ایجاد کرده است.

در همین راستا می‌توان به نظرگاه این رمان اشاره کرد. نظرگاه آن راوی دانای کل است امری که باز لزوم آن را ساختار درونی اثر ایجاد کرده است تا خواننده بتواند از نکات قرارانی که در جای‌جای رمان رخ می‌نماید، به کمک این راوی همه چیزدان مطلع شود، چرا که وجود یک فرد بینا به تنهایی برای شرح همه مسائل کافی نیست. ■

پانویس‌ها:

۱- صفحه دو مقدمه کتاب کوری از ژوزه ساراماگو ترجمه مینو مشیری / نشر علم / تهران ۱۳۷۸.

۲ و ۳- به ترتیب صفحات ۲۸۴-۲۸۶ و ۲۶۶ منبع بالا

کوری

ژوزه ساراماگو

ترجمه مینو مشیری

علم، چاپ سوم، ۱۳۷۸

بسیاری از منتقدین بر این باورند که داستان خوب باید دارای سه ویژگی رنگ و بوی بومی، تکنیک علمی و حرف و سخن جهانی باشد.

شک نیست تلفیق موفق این عوامل سبب می‌شود، تا اثری مرزهای مکانی و زمانی را درهم بشکند و زیستی فرامکانی و فرازمانی بیابد. البته این تلفیق و ترکیب همواره و همیشه اتفاق نمی‌افتد، ای بسا در دوره‌های مختلف تاریخی چنین زایشی صورت نگیرد. و اما در هر دوره تاریخی ممکن است آثاری پدید آیند که در آنها یکی از این عوامل از برجستگی خاصی برخوردار باشد. چنانکه در زمان مدرن در بیشتر کشورها - از جمله ایران - غلبه و سیطره تکنیک، ویژگی بنیانی این آثار به شمار می‌رود.

در مجموعه داستانی «اندوهگرد»، نوشته محمدعلی علومی، عامل «رنگ و بوی بومی» تلاش می‌کند تا فرمی داستانی بیابد.

البته نویسنده در فرم بخشی به این عامل نه تنها از تکنیک داستانهای امروزی (غربی) بهره می‌برد بلکه به نوعی از شیوه‌های داستان‌سرایی شرقی و حکایت‌های عامیانه نیز استفاده می‌کند. چنانکه در هنگام خواندن داستان اندوهگرد - که خود بلندترین داستان مجموعه است - لحن حکایت‌گونه داستان، شیوه قصه‌گویی مردمان سالهای غیبت رسانه‌ها را برای خواننده تداعی می‌کند، سالهایی که برخی خوانندگان، پهره‌ای از عمر خود را در آنها سپری کرده‌اند، و کم و بیش حسی نوستالژیک‌گونه به آنها دارند. البته باید به خاطر داشت که در همین داستان حضور پررنگ بینش اجتماعی نویسنده و درهم ریختگی روایت ما را به سرعت به جهان داستانی پرتاب می‌کند که خاص دنیای امروز است. غرض اینکه در مجموعه داستانی اندوهگرد، اگرچه رنگ و بوی بومی برجستگی خاص اثر به شمار می‌رود، اما هیچیک از داستانهای این مجموعه در قید این خاصیت باقی نمی‌مانند و هر یک به نوعی سخنی انسانی را با توجه به تکنیک‌های امروزی به خواننده منتقل می‌کنند. شایان توجه است که نویسنده مجموعه «اندوهگرد» از عوامل و عناصر بومی تنها برای رنگ آمیز کردن فضای داستانها استفاده نمی‌کند، بلکه

به نوعی جوهره باورها و اعتقادات مردم بومی منطقه را نیز در داستانهای خود بیان می‌کند. چنانکه در داستان «اندوهگرد» ما نه تنها حضور پر قدرت عوامل و عناصر طبیعی همچون چاههای خشکیده، همهمه باد، درختان گز، سیلاب شن، درخشش ستارگان، باغهای حاشیه کویر، خانه‌های توسری خورده مردمان فقیر و... را به عینه می‌بینیم بلکه شاهد بروز انگاره‌های اخلاقی، روحی و عقیدتی مردمانی هستیم که پرورش یافته فضایی خاص و شرایطی ویژه هستند.

مجموعه داستانی «اندوهگرد»، دربردارنده چهار داستان، یک دیباچه، یک مقدمه و یک مقاله است.

در دیباچه نویسنده با بیان اقوالی از شیخ شهاب‌الدین سهروردی، سنایی غزنوی و صاحب شاهنامه ابومنصوری، بر مفاهیمی همچون «مغز» و «رمز» تأکید می‌کند و این همه بر پیشانی کتاب، به خواننده هشدار می‌دهد که قرائتی خاص مدنظر است در مقدمه نویسنده با قلمی طنزگونه به توضیح بینش و نگاه خود، می‌پردازد و سعی می‌کند به نوعی از باورهای خود دفاع کند و با حفظ همین موضع است که خواننده را به مؤخره آخر کتاب که مقاله‌ای است در باب داستانهای غیب باور، ارجاع می‌دهد.

براستی چرا نویسنده خود را ملزم به بیان چرایی و چگونگی شکل‌گیری و حضور این مجموعه می‌داند آیا او به خواننده اعتماد ندارد؟ و یا بالعکس او خود را باور ندارد؟

بی‌تردید هر اثر داستانی، از آنجا که خود جهانی مستقل است و حیاتی مستقل از نویسنده دارد، باید بتواند خود با پتانسیل درونی خود، از خویشتن دفاع کند. اثری که محتاج توضیح و دفاع نویسنده‌اش باشد، در استقلال وجودی آن باید شک کرد.

به هر تقدیر اگر مقدمه و مؤخره مجموعه داستانی اندوهگرد نیز وجود نمی‌داشت، باز هم این مجموعه خواندنی و قابل تأمل بود.

اولین داستان مجموعه مورد بحث، داستان «اندوهگرد» است که عنوان مجموعه نیز می‌باشد.

داستان در یک لایه شرح رنج مردمانی است که نمی‌خواهند آرزوهایشان بمیرد. و از آنجا که عوامل طبیعی و اجتماعی هیچ کمکی به تحقق آرزوهایشان نمی‌کنند، به عوامل ماوراءالطبیعی متوسل می‌شوند.

و در لایه‌ای دیگر شرح حضور انگاره‌های عدالت‌خواهانه مردم به صورت و شکلی افسانه‌ای می‌باشد.

داستان ساختاری حلقوی دارد، درواقع پایان داستان، همان آغازگاه داستان است. داستان با شرح مراسم اعدام چند تن از مشروطه‌خواهان، در یکی از ولایت‌های جنوبی ایران آغاز می‌شود و در ادامه با حضور حیوانی شگفت‌انگیز در روستایی به نام «اندوهگرد» گسترش می‌یابد. این حیوان که اهالی در مانده روستا آن را از «آنها» - موجودات ماوراءالطبیعی - می‌دانند، با حضور خود به زندگی فسرده مردم، جانی تازه می‌دهد خان روستا می‌خواهد از طریق او به گنجهای زیرزمین دست یابد و مقامی والا بیابد، مابشر می‌خواهد خان شود. اما حیوان نه تنها با ارباب قدرت و ثروت همراه نمی‌شود، که به خدمت مردمان ضعیف و ستم‌کشیدگان درمی‌آید. او بار غلف بی بی زهرا را که پسرش از مشروطه‌خواهان بوده و در این راه جان باخته است به منزل می‌رساند و در شبی رؤیایی برخی بچه‌های روستا را به باغی سراسر نور می‌برد و خاطره‌ای ازلی را برای آنها زنده می‌کند.

اما این حیوان کیست و چیست؟ او کسی است که در شبانگاهی که مشروطه‌خواهان را در میدان شهر اعدام کرده‌اند، با لیسیدن خون رفعت النظام - رهبر مشروطه‌خواهان - به سراغ والی می‌رود و در فضایی و هم‌گونه با او یکی می‌شود و سر به بیابان می‌گذارد. درواقع حیوان سوبه توبه کرده وجود والی‌ای است که خوف مراسم اعدام او را در آستانه «مرگ» قرار می‌دهد. و اکنون به سوی رعیت و مردم برمی‌گردد.

البته کل حوادثی که در اندوهگرد اتفاق می‌افتد، رؤیای موسی‌خان والی است که بعد از مراسم اعدام مشروطه‌خواهان، در کابوسی جانکاه گرفتار آمده است. در داستان «اندوهگرد» تلفیق یک رویداد تاریخی با باورهای متافیزیکی مردم، داستانی چندسویه بوجود آورده است. در یک سوبه داستان اندوهگرد، ما شاهد داستانی شدن ایده‌ها و انگاره‌های یک نویسنده هستیم و در سوبه دیگر آن باورهای مردم عامی تا مرحله پذیرفتن شکل داستانی جدیدی، برکشیده شده‌اند. توگویی نویسنده با کلمات آنچه را که شنیدنی است - ویژگی حکایت‌های عامیانه - به تصویر می‌کشد و سعی می‌کند آنها را در دیده خواننده بنشاند. - ویژگی داستان کوتاه جدید - البته گاه نیز در تلاش خود موفق نمی‌شود و خواننده همچنان داستان را می‌شود. برای مثال در صفحه ۱۸ وقتی پیشکار والی می‌شود و به تفنگچی‌های خود دستور می‌دهد که پروند خانها را بیاورند، نویسنده بدون اینکه به خلاء زمانی بین دستور

اندوهگرد

بلیس سلیمانی

والی جدید و حضور خانها سر و سامانی بدهد، به شیوه حکایت‌های عامیانه بلافاصله خانها را در پنج‌دیری می‌نشانند و صحنه را از نو شروع می‌کند. به عبارتی ما از یک صحنه وارد صحنه دیگر نمی‌شویم، بلکه مابین دو صحنه صدای نویسنده یا نقال به ما می‌گوید که خانها آمدند و نشستند و مجدداً صحنه، به شیوه داستانهای امروزی بازسازی می‌شود و داستان پی گرفته می‌شود و یا در صفحه ۴۴ وقتی خان به غضنفر دستور می‌دهد که برود و نهالی برای حیوان عجیب بیاورد، غضنفر را ما نمی‌بینیم که برود و رختخواب بیاورد بلکه نویسنده بلافاصله بعد از دستور خان به ما گزارش می‌دهد که غضنفر رفته و با رختخواب برگشته است. این حضور نقال‌گونه و یا گزارش‌گونه نویسنده در بسیاری از صحنه‌ها دیدنی است برای مثال در ص ۴۷ وقتی آرزوهای مردم اندوهگرد را برمی‌شمرد: «از چند آرزوی زشت» نیز سخن می‌گوید. نویسنده در این بخش به جای نام بردن از آرزوهای زشت به شیوه قصه‌گویان، به خواننده می‌گوید که آنها چند آرزوی زشت نیز داشتند.

دومین داستان مجموعه اندوهگرد «علی خان» نام دارد. این داستان شرح زندگی و مرگ مردی است که عشق او به زنی زیبا او را از یاغی‌گری به زندان می‌کشاند و تا پایان عمر در هاله‌ای از پنهان‌کاری زندگی می‌کند و در پایان نیز با وجود مرگ شگفت‌انگیز و ناروشنش، مردم او را تمام شده تلقی می‌کنند - درواقع حرکت حماسی او در شرایط کنونی برای مردم معنایی ندارد، توگویی او متعلق به عصر و زمانه دیگری است - این داستان نیز ساختاری حلقوی دارد و از پرداخت منسجمی برخوردار است.

سومین داستان مجموعه اندوهگرد «قاصدک خون» نام دارد این داستان مرثیه‌ای است بر ارزشهای حماسی، که در زندگی مدرن نه تنها جایگاهی ندارند، بلکه در همخوانی با زندگی جدید به نحو شگفت‌انگیزی مسخره به نظر می‌رسند. داستان با حضور یک جوان روان‌پریش در مطب یک دکتر روان‌کاو

آغاز می‌شود، جوان در اولین برخورد با دکتر، قاصدکی خونین به دکتر می‌دهد که او را حیرت‌زده می‌کند، داستان بر حول وجود قاصدک و عباس خان سرداری می‌چرخد، عباس خان برای جوان روان‌پریش، مجموعه‌ای است از امور متناقض او مرد حماسه، عرفان، نقد ادبی و ابتذال روزمرگی است، و همین ویژگیها برای جوانی که در پی زنده نگاه داشتن ارزشهای حماسی و عرفانی است مایه دردسر می‌شود. عباس خان سرداری، یاغی‌ای است که مردم به او صفات افسانه‌ای و اسطوره‌ای می‌دهند. البته این عباس خان به گذشته تعلق دارد، عباس خان کنونی به نحو خاصی تمسخرآمیز می‌زید و مایه‌هایی از جنون و دیوانگی را می‌توان در اعمال و رفتار او دید.

و همین دوگانگی شخصیت عباس خان سرداری است که جوان راوی را پریشان کرده و او را دچار کابوس و وهم می‌کند. وقتی راوی برای اولین بار با عباس خان سرداری در خانه‌اش دیدار می‌کند می‌گوید: «افسوس! همه چیز و بخصوص خود عباس خان سرداری به طرز تأسف‌آور و ناراحت‌کننده‌ای عادی بودند. اولین چیزی که توی ذوقم زد، در اهنی خانه و آیفون کنار در بود» ص ۹۱

البته به نظر می‌رسد کل داستان ساخته ذهن پریشان، بحران زده و کنج‌کاو جوان تحصیلکرده است. جوانی امروزی که با شعر و ادبیات و مسائل جامعه‌شناختی آشنا است. او در فضایی امروزی اما انباشته از خاطرات عباس خان سرداری زیسته است به همین دلیل عباس خانی که خلق می‌کند به نحو تمسخرآمیزی، امروزی و دیروزی است. جوان راوی به دو طریق با عباس خان که سمبل ارزشهای حماسی است برخورد می‌کند، یکبار او را وارد دنیای جدید می‌کند و یک بار خود به دنیای عباس خان سفر می‌کند عباس خان دنیای جدید، شعر نو می‌گوید، رمان و داستان می‌خواند، جدیدترین جریانهای ادبی را پی‌گیری می‌کند. با محققان و پژوهشگرانی همچون میرچا الیاده در تماس است، تصنیفهای مبتذل می‌خواند و از امکانات تکنولوژیک دنیای جدید بهره می‌برد. عباس خان سرداری وقتی در موقعیت «اکنون» قرار می‌گیرد، موجودی غیرقابل درک، مجنون صفت، لاف‌زن و کمیک به نظر می‌رسد. درچنین وضعیتی راوی جوان نمی‌تواند با او به تفاهم برسد، او تصور دیگر از عباس خان دارد، برای او عباس خان مرد حماسه، تفنگ، اسب، ستم‌ستیزی و رعیت‌پروری است.

اما این تفاهم با همراه شدن جوان امروزی با عباس

خان در سفر به «گذشته» نیز حاصل نمی‌شود. چواینکه جوان آنچه را می‌بیند «باور» نمی‌کند، به همین دلیل سرخورده و پریشان با مویی که در هراس روبرو شدن با «گذشته» سفید شده است به مطب روانپزشک می‌آید تا گره از کار خود بگشاید. و شگفت اینکه «دکتر روانپزشک، باره‌آورد سفر او به گذشته یعنی قاصدک خونین، برخورد تجربی و علمی می‌کند، او می‌گوید «قاصدک را به آزمایشگاه می‌فرستد، تا چرایی و چگونگی آن را کشف کند».

آیا نمی‌توان گفت داستان قاصدک خون به نوعی حکایت برخورد «سنت» و «تجدد» است؟ و آیا نمی‌توان حالت و وضعیت جوان راوی را موقعیت انسان امروزی دانست که در برزخ باور و ناباوری زندگی می‌کند؟ داستان قاصدک خون، قابل تأمل‌ترین و خواندنی‌ترین داستان مجموعه اندوهگرد است.

آخرین داستان مجموعه مورد بحث «بازگشت» نام دارد. داستان با اعلام یک خبر که خود چکیده داستان نیز هست آغاز می‌شود: «چهل روز بعد از آن که جماعت جسد علی را، با گلولی پاره پاره، یافت، علی، بازگشت»، داستان «بازگشت» شرح و توضیح خبری است که اعلام شده است. خواننده در طول داستان، چگونگی مرگ و بازگشت علی را در فضایی سرد و سهمگین حس می‌کند. علی که کشته دست دوست و رقیب خود «نظر» است در روزی خاکستری، سرد و مرگ‌آمیز، به سراغ نظر که در مجلس عروسیش از درون در حال فرو افتادن است می‌آید و او را دعوت به رفتن به کنار رود می‌کند جایی که جنازه علی را در آنجا یافته‌اند. داستان از فضاسازی قابل تحسینی برخوردار است نویسنده در پرداخت این عنصر داستانی از عوامل طبیعی همچون توفان، گرد و غبار، تاریکی و تندباد بهره برده است.

داستان بازگشت، داستانی باز و گشوده است، درواقع با بازگشت علی داستان تازه آغاز می‌شود و همین خصلت گشودگی است که سبب می‌شود تا هر خواننده‌ای به طریقی بازگشت علی را تفسیر و تأویل کند. او برای چه بازآمده است؟ برای انتقام؟ برای همدردی با نظر؟ برای تحقق عدالتی که هیچکس دغدغه آن را ندارد؟ آیا او رؤیای مردمی است که برای مبارزه با تزویر و ستمکاری مردمان اهل قدرت و ثروت در رستاخیزی وهم‌گونه، به میان مردم می‌آید تا حق زمین‌نماند و خونی پایمال نشود؟ او پراستی کیست و برای چه از جهان ساکت مردگان به میان زندگان آمده است؟

محمد علی علومی

انتشارات سپیده‌نشر

۱۳۷۸، چاپ اول

● اخبار اهل قلم

(ابریشم) داستانی عرفانی ودست یافتنی است

واحد خبر کتاب رایانه:

«ابریشم» نوشته نویسنده ایتالیایی، «آله ساندرو بالیکو»، با ترجمه «دل آرا قهرمان» به زودی راهی بازار نشر خواهد شد.

«محمدعلی بهجت» مدیر مسئول انتشارات «بهجت»، در گفتگو با واحد خبر کتاب رایانه با بیان این مطلب، افزود: «ابریشم، داستان یک عشق عرفانی است البته «عرفانی دست یافتنی»، که به قول نویسنده، هم چون «موسیقی سپید» جاری می شود و من گمان می کنم این کتاب با استقبال بسیار خوب خوانندگان روبه رو شود.»

وی افزود: «در حال حاضر چاپ سوم «جانا تان، مرغ دریایی» نوشته «ریچارد باخ» و ترجمه «لادن جهانسوز» و هم چنین کتاب «هیچ راهی دور نیست» از همین نویسنده با ترجمه «دل آرا قهرمان»، آخرین مراحل چاپ خود را می گذرانند و با این چاپ شمارگان آنها به ۱۱ هزار نسخه خواهد رسید.»

کتاب «جانا تان، مرغ دریایی» که سال ها پیش از این، توسط انتشارات «امیرکبیر» و انتشارات «معرفت» منتشر شده بود و نیز سال ها کمیاب بود، سال گذشته با ترجمه ای جدید توسط انتشارات بهجت، به نسل جوان معرفی شد.

محمدعلی بهجت درباره دیگر کتاب های جدید خود که به زودی منتشر خواهند شد، گفت: «کتاب «صخره» نوشته «تی. اس. الیوت»، همراه متن انگلیسی و ترجمه «فریده حسن زاده» که شعری نمایشی است و هم چنین کتاب «اوستا» به کوشش و پژوهش «هاشم رضی» از کتاب هایی هستند که به زودی به بازار نشر خواهند آمد. در چاپ قبلی کتاب اوستا توسط انتشارات «فروهر» انجام شده بود اما در این چاپ جا تصحیحات اساسی روی داده و حدود ۲۰۰ صفحه متن قبلی اضافه شده است.»

وی پیشنهاد آشتی «اسکار لافونتن» دبیرکل پیشین حزب سوسیال دمکرات آلمان، را که چهارشنبه گذشته هنگام معرفی کتابش در نمایشگاه مطرح شده بود، رد کرد.

گراس بعد از انتشار گزیده هایی از کتاب لافونتن به نام «قلب، چپ می تپد»، که طی آن شدیداً به سیاست های دولت ائتلافی آلمان به ویژه «گرهارد شرودر» صدراعظم این کشور حمله شده، اعلام کرده بود که دوستی دیرینه خود را با لافونتن قطع کرده است. نویسنده آلمانی که آخرین کتابش در جایگاه ویژه ای در نمایشگاه فرانکفورت عرضه شده است، گفت: «من بر سر حرفی که به لافونتن زده ام، می مانم.» وی هم چنین در مورد «مارسل رایش رانیکی» منتقد ادبی آلمانی، گفت: «من کسی را که روی جلد «اشیگل» آمادگی خود را برای پاره کردن یک کتاب اعلام می کند و به علاوه نویسندگان جوان را در آغاز پیشرفت احتمالی شان از پای در می آورد، نمی توانم قبول داشته باشم.»

داستانهای کوتاه ساتیاجیت رای

کتاب «بیست داستان» نوشته «ساتیا جیت رای»، فیلم ساز و نویسنده معاصر هندی، با ترجمه «اصغر اندرودی» و به همت نشر «نقطه» منتشر شد.

ساتیا جیت رای، که جایزه اسکار در سال ۱۳۷۱ را به خاطر عمری توفیق در ساختن فیلم های سینمایی دریافت کرد، نویسنده ای بنام و صاحب سبک نیز به شمار می آید. وی سال ها، شعر، داستان و مقالات بسیاری برای مجله «ساندش» نوشت و داستان های بلندی به چاپ رساند که در ردیف کتاب های پرفروش قرار گرفتند. وی در سال ۱۳۵۶ نیز از دانشگاه «آکسفورد» انگلستان، درجه دکترای افتخاری ادبیات را دریافت کرده بود.

از سری داستان های او فقط دو اثر او به چاپ رسیده است. مجموعه بیست داستان یکی از کتاب های اوست که به رغم حضور طنزی بسیار قوی و تلخ، فضایی جادویی و ماورای طبیعی را در سراسر آن می توان حس کرد.

نام برخی از داستان های این کتاب «لوح افتخار»، «مهمان»، «بذگمانی های سادهان بابو»، «کارگاه نقاشی گاگان چودهوری»، «آفتاب پرست»، «ستایشگر»، «خاموشی» و «مشهور» است.

حضور گونتر گراس در نمایشگاه کتاب فرانکفورت

واحد خبر کتاب رایانه:

«گونتر گراس» برنده جایزه ادبی نوبل امسال، در نمایشگاه بین المللی کتاب در «فرانکفورت» مورد تجلیل قرار گرفت.

به گزارش خبرگزاری آلمان از فرانکفورت، گراس هنگامی که به عنوان برنده جدید جایزه نوبل وارد نمایشگاه شد و راه غرفه بنگاه انتشاراتی کتاب های جیبی آلمان را در پیش گرفت، با استقبال پر شور

روز این سمینار، شاه عبدالحنان رئیس سابق ستاد ملی بودجه و مالیات بنگلادش، سیداحمد موسوی سرپرست موقت رایزنی فرهنگی ایران در داکا، خانم ام‌سلمی استاد دیپارتمان فارسی اردو دانشگاه داکا، احمد

تمیم‌داری استاد اعزامی جمهوری اسلامی ایران به دانشگاه داکا و پروفیسور سراج الحق رئیس آکادمی مطالعات اقبال درخصوص شخصیت، زندگانی و آثار علامه اقبال لاهوری سخنرانی کردند.

اثر جدیدی از بهمن فرزانه

بهمن فرزانه مترجم رمان معروف «صد سال تنهایی» مارکز، تازه‌ترین ترجمه‌اش بزودی وارد بازار نشر می‌شود. این رمان «از طرف او» نام دارد که آلبادسپدس نویسنده ایتالیایی آن را نوشته و به اغلب زبانهای جهان ترجمه شده است. این رمان هر سال در ایتالیا تجدید چاپ می‌شود و باز هم به محض انتشار خریداران برای تهیه این رمان مقابل فروشگاههای کتاب صف می‌کشند. رمان «از طرف او» به همت

کرده و با همکاری سفارت چین آن را با متن اصلی چینی مطابقت داده است. شعرها به شیوه آزاد ترجمه شده است. ترجمه انگلیسی این اشعار در حدود دهه ۶۰ میلادی منتشر شده است. حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی که ناشر این کتاب است تا چند ماه دیگر آن را روانه بازار می‌کند. به این ترتیب خوانندگان ایرانی با چهره ادبی یکی از رهبران بزرگ سیاسی در قرن بیستم آشنا می‌شوند.

نقد و بررسی آثار بهرام صادقی

صفدر تقی‌زاده، یازدهم آبانماه در دانشگاه تهران به نقد و بررسی آثار بهرام صادقی پرداخت. در این جلسه که به همت کانون ادبی دانشگاه تهران برگزار شد و از سلسله نشستهای نقد و بررسی آثار نویسندگان معاصر ایران بود تقی‌زاده به ویژگی‌های شخصیتی صادقی اشاره کرد و تاثیر او را بر ادبیات معاصر ایران برشمرد. او پس از ذکر خاطراتی شخصی با «صادقی» و پرداختن به سیر تاریخی فعالیت‌های ادبی او، به پرسش‌های حاضران پاسخ گفت.

□

اقبال لاهوری در داکا

به مناسبت دوازدهمین سالگرد وفات مولانا محمدعبدالرحیم نویسنده و متفکر اسلامی و به مناسبت یکصد و دوازدهمین سالگرد تولد علامه اقبال لاهوری، از طرف آکادمی مطالعات علامه اقبال و انجمن فرهنگی ادبی آننوا سمینار دوازده‌ای در تالار رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در داکا برگزار شد. در نخستین روز این سمینار چند کتاب مهم مولانا مورد بحث و بررسی قرار گرفت و اعلام شد که وی بیش از ۶۰ کتاب اصیل به زبان بنگالی نوشته و بیش از صدکتاب از زبان‌های دیگر ترجمه کرده است. در دومین

وی افزود: «کتاب «سهروردی، شهید فرهنگ ملی ایران» نوشته «عبدالرفیع حقیقت» که به احوال و آثار سهروردی عارف بزرگ ایرانی می‌پردازد، کتاب «چکیده حکمت جهان» نوشته «غلامرضا استانبولیچی» و نیز چاپ دوم «به سوی علم آگاهی» نوشته «کریستین بورن» یا ترجمه «الیه رضوی»، هم چنین چاپ دوم کتاب «کلید شادابی پوست» (با ورزش یوگا و داروهای گیاهی) نوشته «شهربانو قدوسی» از جمله کتاب‌های جدید انتشارات بهجت هستند که به زودی منتشر می‌شوند.»

پیشگامان شعر معاصر ترک

اثر جدیدی از جلال خسروشاهی نویسنده و منتقد که در حوزه ادبیات ترکیه برای فارسی‌زبانان شناخت. این کتاب به معرفی پنج شاعر معاصر ترکیه به نامهای «توفیق فکرت»، «یحیی کمال»، «اورهان ولی»، «احمد هاشم» و «ناظم حکمت» اختصاص یافته است و علاوه بر آن، خسروشاهی از هر کدام این شاعران پنج شعر ترجمه کرده است که در همین کتاب می‌آید. خسروشاهی در مقدمه مفصل این کتاب به آغاز کوشش‌های شاعران ترک برای بیرون آمدن از سرودن شعر به سبک ادبیات ایرانی و شروع شعر نو در ترکیه می‌پردازد و ارتباط «نیمه» پدر شعر معاصر ایران را با شاعران پیشگام ترکیه بررسی می‌کند.

□

ترجمه اشعار ماثوبه فارسی

مجموعه‌ای از اشعار ماثوتسه تونگ به زودی منتشر می‌شود. این مجموعه شامل شعرهایی است که ماثوتسه تونگ، رهبر انقلاب چین در دوران راهپیمایی بزرگ دهقانان چین سروده است و در طول راهپیمایی برای شنوندگان قرائت می‌کرده است. در این مجموعه شعرهای مختلفی در مایه‌های انقلابی، عاشقانه و نق به طبیعت به چشم می‌خورد. این کتاب را بصیر ده سال پیش، از متن انگلیسی ترجمه

● اخبار اهل قلم

انتشارات آگاه منتشر می‌شود.

□

اولین مجمع عمومی عادی انجمن قلم ایران

اعضای هیأت مدیره و بازرسان «انجمن قلم»، روز پنج‌شنبه ۶ آبان‌ماه در اولین نشست مجمع عادی این انجمن انتخاب شدند.

در این نشست که با حضور اعضای رسمی هیأت مدیره موقت تشکیل شد، ابتدار رئیس هیئت مدیره موقت انجمن، گزارشی از انگیزه‌ها، اهداف و مراحل شکل‌گیری این انجمن برای اعضا قرائت کرد. سپس گزارش عملکرد «انجمن قلم» از بدو تأسیس، توسط یکی از اعضای هیأت مدیره موقت مطرح شد.

انتخاب اولین هیأت مدیره رسمی و بازرسان «انجمن قلم»، اقدام بعدی مجمع عمومی پس از تصویب اساسنامه بود. پس از نام‌نویسی و اعلام نامزدی گروهی از نویسندگان و شاعران، رأی‌گیری مخفی به عمل آمد و با شمارش آراء منتخبان اصلی و علی‌البدل هیأت مدیره به این شرح معرفی شد: ۱- محمدرضا سرشار (۶۱ رأی) ۲- علی معلم دامغانی (۵۸ رأی) ۳- راضیه تجار (۴۷ رأی) ۴- محسن پرویز (۴۷ رأی) ۵- نصرالله مردانی (۴۶ رأی) ۶- محمدنوری‌زاد (۴۶ رأی) ۷- جواد محقق (۴۵ رأی) ۸- شهریار بحرانی (۳۹ رأی) ۹- منیژه آرمین (۳۶ رأی) ۱۰- عباس براتی‌پور (۳۱ رأی) سه نفر آخر اعضای علی‌البدل هیأت مدیره خواهند بود.

همچنین منتخبان هیأت بازرسان با معرفی ۳ نفر بازرسان اصلی و ۲ نفر علی‌البدل به این شرح پایان یافت: ۱- علی اکبر ولایتی (۶۰ رأی) ۲- محسن چینی‌فروشان (۴۹ رأی) ۳- شمس‌الدین رحمانی (۴۶ رأی) ۴- ابراهیم حسن بیگی (۴۵ رأی) ۵- مریم صباغ‌زاده (۳۷ رأی)

در اولین نشست مجمع عمومی عادی «انجمن قلم ایران»، علیرغم غیبت بیش از یک چهارم اعضا که

ساکن شهرستان‌ها بودند، حضور قریب به اتفاق اعضا، تهرانی، قابل توجه بود.

همچنین حضور شخصیت‌های علمی و فرهنگی کشور نظیر دکتر علی اکبر ولایتی (مشاور امور بین‌الملل مقام رهبر)، دکتر غلامعلی حداد عادل (رئیس فرهنگستان علوم)، دکتر طاهره صفارزاده (شاعر و محقق و قرآن‌پژوه)، دکتر احمدی (رئیس سازمان انتشارات سمت)، از دیگر وجوه چشمگیر این مراسم بود.

قاعده بازی

رمان «قاعده بازی» اثر جدید فیروز زنوزی جلالی آماده انتشار است. این رمان به ماجرای فردی می‌پردازد که به او مأموریت داده شده تا کسی را پیدا کرده و بکشد. «قاعده بازی» حجمی حدود ۴۵۰ صفحه دارد و از چهار

فصل تشکیل شده که هر کدام به ترتیب، این عناوین را دارد: روباه، شغال، گرگ و پلنگ.

ترانه‌های محلی فارسی

سالهاست که اهل فرهنگ از آثار صادق همایونی که در

زمینه فرهنگ عامیانه منتشر کرده است بهره می‌برند. آثاری چون ترانه‌هایی از جنوب، یک‌هزار و چهارصد ترانه محلی، فرهنگ مردم سروستان، افسانه‌های ایرانی و چندین اثر دیگر.

بنیاد فارس‌شناسی بزودی «ترانه‌های محلی فارس» اثر جدید صادق همایونی را منتشر خواهد کرد. این اثر همه ترانه‌های کتب پیشین همایونی را به انضمام

انبوهی از ترانه‌های دیگر و با دیدی گسترده‌تر و نگاهی همه‌جانبه‌تر و تنوعی بیشتر و نظمی آشکارتر در بردارد. از صادق همایونی آثار دیگری چون برفراز قله دنا (رمان)، سیر و سیاحتی در حواشی غرب (سفرنامه) و یادداشت‌هایی بر سبیل حکایت آماده چاپ است.

گوشه‌ای از ادبیات معاصر یونان

در سه شنبه ۲۷ مهرماه، «دیمتری چیکوریس» سفیر یونان در ایران، در موزه هنرهای معاصر در حضور شاعران، نویسندگان و عده زیادی علاقه‌مندان ادبیات به بررسی شهر یونان و حوزه نقد آن پرداخت. این

سخنرانی به مناسبت بیستمین سال اهدای جایزه نوبل ادبی به «الیتیس» ایراد شد. وی ابتدا از حضورش در جمع ایرانیان، ابراز خوشحالی کرد و سپس به تحلیل ساختار شعر «الیتیس» پرداخت. او با تأکید بر مجموعه شعر «ارزش دارد» از این شاعر، گفت: امیدوارم که این کتاب به زودی در ایران چاپ شود. نزدیکترین کشور همسایه به ایران، عراق است که این کتاب را چاپ کرده است. کتاب «ارزش دارد» به ۸۰ زبان زنده دنیا ترجمه شده است. «چیکوریس» در بخشی از سخنانش گفت: وقتی صحبت از یونان می‌شود، ایرانیها به یاد یونان باستان می‌افتند ولی یونان معاصر هم به لحاظ ادبیات، چیزی از گذشته ما کم ندارد.

سیماب و گل سوری

کار جدید جولایی «سیماب و گل سوری» نام دارد که همچون کارهای این نویسنده، حال و هوایی تاریخی دارد و به سرگذشت نقاشی می‌پردازد که در نوجوانی به

کارگل برای مغولان پرداخته و بعد با سفیران و نیز که به عنوان معمار برای ساختن قلعه امیر مغولان و مشاوره جنگی او به ایران آمده‌اند، آشنا می‌شود، از اینان نقاشی و فنون قلعه سازی و قلعه کوبی می‌آموزد.

همایش نویسندگان و هنرمندان انقلاب و دفاع مقدس

دومین همایش نویسندگان و هنرمندان انقلاب و دفاع مقدس با موضوع «بسیج، فرهنگ و جوان» ۳۰ آبان ماه در تالار وحدت برپا شد. هدف از برپایی این همایش، گرامی داشت هفته بسیج، تبیین دیدگاه‌های اسلامی در زمینه فرهنگ و نقش آن در هدایت جوانان و تشویق نویسندگان و هنرمندان انقلاب و دفاع مقدس برای تلاش در حوزه هنری، دینی و صیانت از فرهنگ تفکر بسیجی بوده است. تجلیل از شهدای اهل قلم و هنر همچون شهید آوینی، شهید زارعی و شهید صامی به همراه

تجلیل از نویسندگان و هنرمندان فعال در عرصه انقلاب و دفاع مقدس و معرفی نفرات برگزیده مجمع نویسندگان و هنرمندان انقلاب و دفاع مقدس از برنامه‌های این همایش بود. در این همایش که بیش از ۴۰۰ تن از اعضای مجمع نویسندگان و هنرمندان انقلاب اسلامی حضور داشتند از خدمات علمی و فرهنگی دکتر غلامعلی حداد عادل تجلیل شد.

همایش داستان نویسان جوان

همایش بزرگ داستان نویسان جوان به همت دفتر آفرینشهای ادبی حوزه هنری در بیست و نهم آبانماه برگزار شد. در این همایش، هنرجویان پیک قصه‌نویسی و اعضای انجمن داستان نویسان جوان و همچنین هنرجویان هنرستان ادبیات داستانی شرکت داشتند.

کتابهای ادبیات و فلسفه مهرماه ۱۳۷۸ در یک نگاه

ردیف	موضوعات	نام کتاب	نام نویسنده	نام مترجم	نام انتشارات	تعداد صفحه	شمارگان	بها به ریال	عنوان	نوبت چاپ
۱	تعداد کتابهای منتشر شده ادبیات و فلسفه در ماه مهر								۳۲۳	
۲	تعداد کتابهای چاپ اول								۲۲۴	
۳	ارزان ترین کتاب	آموزش خانواده	بهروز حسن یگلو		رویان	۳۸	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰	اول	
۴	گران ترین کتاب	فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی	سلیمان حیم		فرهنگ معاصر	۲۱۰۳	—	۶۴۰۰۰ دوچندی	دوم	
۵	بیشترین نوبت چاپ	عربی به زبان ساده	ایاد فیلی		مبتکران	۵۵۲	۴۰۰۰	۲۰۰۰۰	سیام	
۶	بیشترین شمارگان	برگزیده متون ادب فارسی			مرکز نشر دانشگاهی	۲۷۲	۸۰۰۰۰	۸۵۰۰	بیشترین	
۷	کمترین شمارگان	۱- تصویرهای بامادی ۲- هوای منتشر			کانون مساعده اشکوری	۵۶ ۶۰	۳۰۰ ۳۰۰	۵۶۰۰ ۶۰۰۰	اول اول	
۸	پرکارترین ناشر				رهتما			۱۱		
۹	پرکارترین مترجم				سحمرضا الیاسین			۵		
۱۰	پرکارترین پدیدآورنده		پرویز تاجیک					۷		
۱۱	بیشترین صفحه	فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی	سلیمان حیم		فرهنگ معاصر	۲۱۰۳		۶۴۰۰۰ دوره دوچندی	دوم	
۱۲	کمترین صفحه *	نمایشنامه شهراب کشون	اسدالله الهوری زاده		هادی	۲۴	۲۰۰۰	۳۰۰۰	اول	

* در مهر ماه ۱۰ عنوان کتاب با ۲۴ صفحه منتشر شده است.

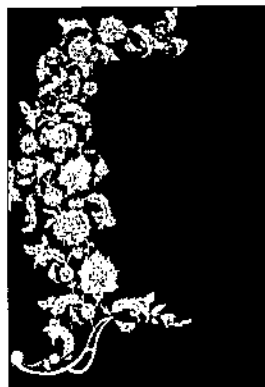
۱- ساختار و تاویل متن.

بابک احمدی - تهران: نشر مرکز - ۸۱۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۸۵۰۰ ریال - چاپ چهارم - شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۴۵۴-۳

چاپ اول

۲- نقد ادبی.

سیروس شمیس - تهران: فردوس - ۲۹۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۳۲۰-۲۹-۹

کتاب حاضر پژوهشی است در زمینه «نقد ادبی» که در شش بخش گردآمده است: «مقدمات»، «گزارشی از گذشته‌ها»، «نظریه‌های ادبی»، «نقد بر مبنای نظام‌های علوم انسانی»، «نظریات مطرح امروز» و «فرهنگ و فهرست». در این نوشتار بعد از اشاره به عقیده قدما، یونان، نقد مسلمین و ایران و هند، مقوله «نقد ادبی» در قرن بیستم تبیین می‌شود. نگارنده هدف عمده از تألیف کتاب را تبیین اصول و کلیات مکاتب مهم نقد ادبی برشمارده برخی از علوم که در مکاتب مختلف نقد ادبی به آنها اشاره شده، معرفی می‌نماید. «انواع نقد»، «نظریه محاکات»، «برخی از جریان‌های نقد در ایران»، «نقد روان‌شناسانه»، «نقد اسطوره‌گرا»، «فرمالیسم روسی» و «نقد نو» برخی سرفصل‌های کتاب هستند. در پایان «فرهنگ مختصر نقد ادبی» و «گزیده کتاب نما» به انضمام فهرست اسامی خاص درج گردیده است. گفتنی است نگارنده در نوشتار حاضر به آرای «فروید»، «تس.اس.الیوت»، «دانته»، «ریچاردز»، «امپسون»، «کافکا» و «ادلر» استناد نموده است.

فن نگارش و بیان و مجموعه‌های ادبی

۳- آئین سخنرانی.

دیل کارنگی: مترجم: جهانگیر افخمی - تهران: آرمغان - ۳۷۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The quick and easy way to effective speaking
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۱۴-۴

۴- آموزش نگارش: از نخستین گام، تا روش تحقیق، عزیزالله کاسب - تهران: گلی - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۷۱-X

چاپ اول

۵- استقلال فرهنگ سیاه ادبیات آفریقا.

گروه از نویسندگان آفریقای: مترجم: علی ماتک - تهران: معلم - ۱۱۶ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۲۸۰-۲-۶

در کتاب حاضر مختصری از زندگی‌نامه بیست شاعر و نویسنده آفریقایی همراه با برگردانی از آثار آنان گردآمده که از آن جمله است: «داستان مژ نیکی / میراگودیوپ»، «شعر رویایی مادر سیاه / کالونگانو»، «شعر شاهزاده خانم / لئوپولدسدر سنگور»، «شعر عشق / میلانسونه دیوکوک»، «آواز کاکاسیاهی در میان راه / خوزه کراویرین‌ها»، اگر می‌توانستی مرا در حال مرگ ببینی / میلیون‌ها بار به دنیا می‌آمدم / اگر می‌توانستی مرا در حال شلاق خوردن ببینی / میلیون‌ها بار می‌خندیدی / اگر می‌توانستی مرا در حال خواندن آواز ببینی / میلیون‌ها بار می‌مردم / و هلاک می‌شدم / به تو می‌گویم برادر اروپایی / تو به دنیا خواهی آمد / تو شلاق خواهی خورد / و تو خواهی مرد / هلاک خواهی شد / میلیون‌ها بار مثل من!!

عبد پایه البلاغه.

ابراهیم دیباجی - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی

دانشگاهها (سمت) - ۲۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۳۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Bidayat-ul balaghah
شابک: ۹۶۴-۴۵۹۰-۲۳۴-۴

۷- بر ساحل سخن: آیین درست‌نویسی و شیوانگاری همراه با تجربه‌های قلمی و دانستیهای ادبی. ابوالقاسم حسینی - قم: دارالثقلین - ۳۴۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۶۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: On the shore of speech
شابک: ۹۶۴-۶۸۲۳-۲۴-۶

چاپ اول

۸- چند داستان کوتاه به همراه تحلیلی از عناصر داستانی آن‌ها: هزار توی داستان. آرتورسی. کلارک ... [و دیگران] - گردآورنده: نسرین مهاجرانی - تهران: نشر چشمه - ۲۰۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۲۰-۰

«هزار توی داستان» کتابی است درباره داستان کوتاه و ویژگی‌های آن، و چگونگی درک و لذت از داستان کوتاه. در این ترجمه چند داستان کوتاه به همراه تحلیلی از عناصر داستانی آنها فراهم آمده است. داستان‌های مجموعه حاضر با معرفی نویسنده آغاز می‌شود، سپس یکی از عناصر داستانی که در داستان نقش برجسته‌تری دارد، بررسی و درباره آن توضیحاتی داده می‌شود. در انتهای هر داستان نیز چند پرسش مطرح می‌گردد. «طرح داستان»، «شخصیت پردازی»، «زاویه دید»، «صحنه پردازی» و «درون مایه» از جمله موضوعاتی است که در کتاب به آنها اشاره شده است. عنوان برخی داستان‌ها نیز بدین قرار است: «مزامح / ساکی»، «صبح عید / پرل اس. پاک»، «قانون شکنی در مریخ / آرتور سی. کلارک»، «آخرهای

تاپستان / گرانت موس» و «مستکرم خانم / لنگستون هیوز».

۹- شرح المختصر لسعدالدین التفازانی علی تلخیص المتنح للخطیب القزوينی فی المعانی و البیان و البديع شارح: عبدالمتعال صعیدی - قم: دارالحکمه - ۵۵۲ ص. - وزیری (گالینگور) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ دهم / ۱۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

۱۰- فرهنگ لغات مکاتبات بازرگانی: فارسی به انگلیسی، انگلیسی به فارسی. غازی صانعی - تهران: صانعی - ۱۶۶ ص. - رقی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Business correspondence dictionary english - farsi, ...
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۴۹-۳-۱

این فرهنگ متشکل از دو بخش «فارسی به انگلیسی» و «انگلیسی به فارسی» است که در آن سعی شده واژه‌های مورد نیاز در مکاتبات تجاری به گونه‌ای ساده گنجانده شود.

چاپ اول

۱۱- نگاه عارف: برگزیده ۶۰ مقاله

ادبی و ۲۵۰ پند و اندرز.

کاووس علیشاهی - تهران: شهرپور،
سوده - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز) -
۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰
نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۹۳-۷-۷
در این کتاب ۶۰ مقاله ادبی و ۲۵۰
نکته پندآموز از منابع مختلف اقتباس
و به طبع رسیده است که از آن جمله
است: «آن چه هستم، از هر آن چه
خواستم است»؛ «ابتدای تولد، از
انتهای تفکر است»؛ «آزادی بدون
آگاهی ظهور نمی یابد»؛ «زمان،
استادی است که به ما بسیاری از
درسها را می آموزاند».

معانی و بیان

چاپ اول

۱۲- آرایه های ادبی - تهران: دانش بیگی،
زینب فیروزی - ۲۵۶ ص. - وزیر (شمیز) -
۱۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۹۱-۳-۳

چاپ اول

۱۳- شعر چیست؟ «آشنایی با
ساختار شعر به زبان ساده» -
محسن الهامی، ویراستار: محمود
کهنسال، بهنام یازوکی - تهران:
ورای دانش - ۱۲۸ ص. - رقی -
(شمیز) - ۵۳۰۰ ریال - چاپ اول /
۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۵-۸-۲

در این مجموعه مباحثی درباره شناخت
مفهوم «شعر» ساختار آن به زبان
ساده فراهم آمده که از آن جمله است:
«عنصر عاطفه»، «عنصر تخیل»،
«موازنه و ترصیع»، «انواع شعر
براساس محتوا»، «قافیه» و
«موسیقی». مؤلف در بخش هایی از
کتاب با بیان تفاوت اساسی شعر نو با
شعر سنتی فارسی، ویژگی های برخی
قالب های شعر فارسی را برمی شمارد.
توجه به آرایه ها و صنایع لفظی و
معنوی از دیگر مقوله های کتاب است.
نویسنده در تعریف «شعر» می گوید:

«شعر در لغت به معنی آگاهی و در
اصطلاح سخنی است که در آن عاطفه
و تخیل با زبانی آهنگین بیان
شود... ارزش شعر در جوهر و ذات شعر
است و جوهر شعر احساس و عاطفه
می باشد... شعر پندارهای بی ارزش
رومزه را از بین برده به کیفیت های
عالی مبدل می سازد... در صفحات
پایانی کتاب اشعاری نغز از چند شاعر
معاصر گنجانده شده که عبارت اند از:
«شیشه و سنگ» فریدون توللی،
«بوی پدر» محمدحسین شهریار،
«نغمه حسرت» رهی معیری، «کوچه»
فریدون مشیری، «قصه» سیاوش
مطهری» و چند شعر دیگر.

بررسی و تمرین

۱۴- ادبیات کنکور نظام جدید
۱۰۰۰ نکته و آزمون.

علی سلطانی گردفرامزی - تهران:
مبتکران - ۲۵۶ ص. - وزیر (شمیز)،
۱۰۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۹۳-۹۰-۳

چاپ اول

۱۵- ادبیات و دستور زبان فارسی:
شامل: دستور زبان - تاریخ
ادبیات، صنایع و ... کلاس سوم
راهنمایی تحصیلی.
حشمت الله خیر - تهران: پانیذ -
۱۵۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۸۰۰۰
ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۵۴۹-۷-۹

چاپ اول

۱۶- ادبیات و دستور زبان فارسی:
شامل: موارد ادبی، تاریخ ادبیات،
علایم سجاوندی... کلاس اول
راهنمایی تحصیلی.
حشمت الله خیر - تهران: پانیذ -
۱۲۰ ص. - وزیر (شمیز) - ۷۰۰۰
ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۵۴۹-۶-۶

چاپ اول

۱۷- ادبیات و دستور زبان فارسی:
شامل: موارد ادبی، تاریخ
ادبیات... کلاس دوم راهنمایی
تحصیلی.
حشمت الله خیر - تهران: پانیذ -
۱۱۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۶۰۰۰
ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۵۴۹-۵-۲

۱۸- گنجینه پرسش های طلایی
ادبیات فارسی پیش دانشگامی
۲ و ۱.

پرویز صالحی - تهران: آیندگان -
۲۲۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۸۰۰۰
ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۱۴-۲۶-۸

چاپ اول

۱۹- مجموعه طبقه بندی شده
ادبیات فارسی شامل پرسش های
چهارگزینه ای: ۱- زبان و ادبیات
فارسی پیش دانشگامی ...
گردآورنده: سعدالله زارع کاریزی -
تهران: کانون فرهنگی آموزش - ۲۰۰
ص. - رحلی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۴۵-۲

چاپ اول

۲۰- ۱۰۰۰ نکته در؟؟؟ طبقه بندی
شده ادبیات فارسی (نظام جدید).
حمید طاهری - تهران: بال کبوتران.
۲۸۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۲۰۰۰
ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۱-۳۳-۸

مجموعه ها و جنگها

۲۱- برگزیده متون ادب فارسی با
تجدید نظر کلی.
به اهتمام: جلیل تجلیل ... او
دیگران] - تهران: مرکز نشر
دانشگامی - ۲۲۲ ص. - وزیر
(شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ بیست
و ششم / ۸۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۱-۸۰۵-۷

چاپ اول

۲۲- زبان و ادبیات فارسی عمومی:
برگزیده متون ادبی طی پانزده
فصل شیوهی نگارش فارسی
مباحث دستور و...
حسن ذوالفقاری، غلامرضا عمرانی،
فریده کریمی راد - تهران: نشر
چشمه - ۵۴۴ ص. - وزیر (شمیز) -
۲۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۴-۱۴-۱

تاریخ، توصیف، نقد و بررسی

۲۳- تاریخ ادبیات ایران اوایل
قرن هفتم تا اوایل قرن
دهم هجری.
ذبیح الله صفا: گردآورنده: محمد
ترابی - تهران: فردوس - ۲۸۰ ص. -
جلد دوم - وزیر (شمیز) - ۱۴۰۰۰
ریال - چاپ دوم / ۴۴۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۰۹-۱۷-۳

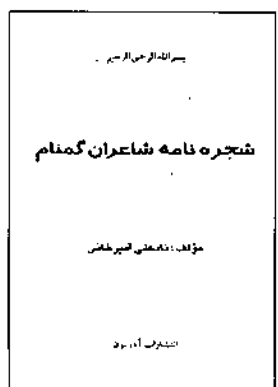
۲۴- تاریخ ادبیات ایران: خلاصه
جلد اول و دوم تاریخ ادبیات در
ایران.
ذبیح الله صفا - تهران: ققنوس -
۴۱۶ ص. - جلد اول - وزیر (شمیز).
۱۴۰۰۰ ریال - چاپ هفدهم /
۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۱۳-۳

۲۵- تاریخ ادبیات در ایران و
در قلمرو زبان پارسی از آغاز سده
دهم تا میانه سده دوازدهم هجری
(جلد پنجم - ...).
ذبیح الله صفا - تهران: فردوس -
۶۶۰ ص. - وزیر (گالینگور) - چاپ
دهم / ۱۷۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
A history of Iranian literature
۹۶۴-۶۷۰۱-۳-۵
شابک:

مجموعه ها و جنگهای شعر

چاپ اول

۲۶- شجره نامه شاعران گمنام.
گردآورنده: نادعلی امیرخانی -
تهران: آذریون - ۷۱۲ ص. - رحلی
(گالینگور) - ۴۰۰۰۰ ریال - چاپ
اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۳۶-۶-۲

در این مجموعه، شاعران گمنام قرن
سوم، چهارم و پنجم شعر فارسی، به
گونه ای مختصر - همراه با نمونه ای از
سروده های آنان - معرفی شده اند. در
پایان هر صفحه منابع مورد استفاده و
معانی واژگان، و در انتهای کتاب
فهرست های مختلف به چاپ رسیده
است.

۲۷- شجره نامه شاعران گمنام.
گردآورنده: نادعلی امیرخانی، مصحح:
مسلم فروزش - تهران: گلدیس -
۷۱۲ ص. - رحلی (گالینگور) -
۳۷۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۳۷-۳۷-۹

۲۸- شرح حال شاعران بزرگ ادب

فارسی: همراه با ویژگی ها و نمونه
اشعار (۲۸ تن از شاعران).
احمد حسینی کازرونی: ویراستار:
شهناز حسینی کازرونی - تهران:
ارمغان - ۱۸۴ ص. - وزیر (شمیز) -
۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۸-X

چاپ اول

مجموعه ای که فراهم آمده،
برگزیده ای است از شرح حال ۲۸ تن
از شاعران بزرگ ایران با ویژگی ها و
نمونه اشعارشان در دوره هزار ساله
تاریخ شعر فارسی که بیشتر از آثار
استاد «ذبیح الله صفا» استفاده شده
است. پیش از ذکر زندگی نامه
شاعران، گفتاری در آغاز ادب فارسی،
آمده و پس از آن شعر فارسی در
سده های گوناگون از قرن چهارم تا
اواسط قرن چهاردهم با پاره ای از
اختصاصات شعری بررسی شده است.
«رودکی»، «فردوسی»، «منوچهری»،
«خیام»، «انوری»، «مولوی»،
«سعدی»، «جامی»، «کلیم کاشانی» و
«فروغی بسطامی» از جمله شاعران
مورد بحث در کتاب هستند. گردآورنده
ضمن بیان شرح حال شاعران،
منتخبی از اشعار آنان را فراهم آورده
است. در حاشیه صفحات معنای
برخی واژه های دشوار درج شده است.

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

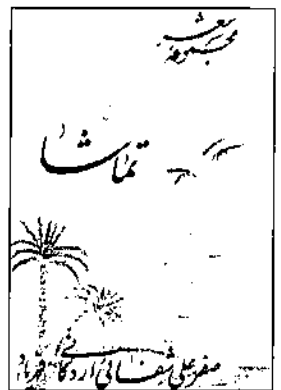
۲۹- دعای کمیل با ترجمه و
منظوم.
نساع: نصیرالدین امیرصادقی -
تهران: دارالکتب اسلامیة - ۹۶ ص. -
وزیر (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ
سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۴-۹۱-۷

۳۰- سخن دل: مجموعه اشعار
کوتاه.
شاعر: محمدکاظم نیکنام - تهران:
رسالت قلم - ۱۰۸ ص. - پالتویی
(شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم /
۴۴۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۵۲-۵۴-۹

۳۱- قصه مشگلگشا: شامل دوازده امام خواجه نصیر و دعای توسل و گردآورنده: محمود متدین - تهران: رجبی - ۱۱۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۵-۳

چاپ اول

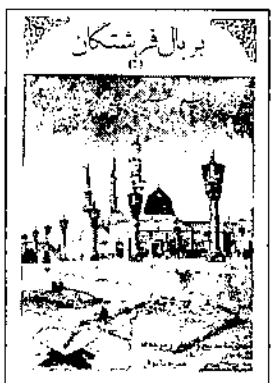
۳۲- مجموعه شعر تماشا. شاعر: صفرعلی شافانی، فریاد اردکانی - تهران: صفرعلی شافانی، فریاد اردکانی - ۱۴۴ ص. - رقیعی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. دفتر حاضر، مجموعه اشعاری است

عاشقانه و عرفانی با مضامین اجتماعی. این اشعار در قالب غزل، دوبیتی، رباعی، مثنوی و شعر آزاد به نظم درآمده است.

چاپ اول

۳۳- بر بال فرشتگان. ویراستار: خدیجه میرجلیلی - قم: حق بین - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۰۸-۱۶-۸ در این دفتر اشعاری مذهبی در پنج

بخش از چند شاعر معاصر گردآمده

است که عمدتاً به وصف خصایص عرفانی و اخلاقی فاطمه زهرا(ع) اختصاص دارد. «ولادت حضرت زینب(ع)»، «مذایح و مراثی حضرت زهرا(ع)»، «نوحه شهادت حضرت زهرا(ع)»، «میلاد حضرت زهرا(ع)» و «برگزیده‌ای از بحر حاشیه برگ شقایق(۲)».

چاپ اول

۳۴- چشمه سار ولایت: در مذایح و مراثی ائمه معصومین و شهدای کربلا. گردآورنده: محسن حافظی - تهران: کتابفروشی اسلامیة - ۲۷۲ ص. - رقیعی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۱-۶۹-۴ دفتر حاضر اشعاری است متضمن

مدح، منقبت و مراثی ائمه اطهار(ع)، همچنین قیام عاشورا.

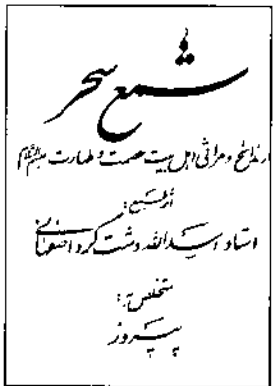
۳۵- حماسه عاشورا شامل: قصائد - مناجات - غزلیات و مراثی چهارده معصوم علیهم السلام.

حسن ژولیده‌نیشابوری - تهران: کتابفروشی اسلامیة - ۲۱۰ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۱-۵۹-۷

چاپ اول

۳۶- شمع سحر: در مدائح و مراثی اهل بیت عصمت و طهارت (ع). شاعر: اسدالله دشتگرد اصفهانی - قم: حضور - ۳۲۶ ص. - وزیرری (گالینگور) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۷۲-۲۰-۷ «شمع سحر» اثر منظومی است از «اسدالله دشت گرد اصفهانی» در مذایح و مراثی اهل بیت عصمت و طهارت(ع). دفتر حاضر دارای دو مقدمه به قلم «محمدباقر ساعدی» و «سید عباس حسینی» است که درباره شاعر و شیوه سرایش او فراهم آمده

است. این مجموعه در پنج بخش

«قصاید»، «غزلیات»، «مثنویات»، «مراثی» و «رباعیات» به نظم کشیده شده و در ضمن اشعار، توصیف‌هایی از بهار، بی‌وفایی دنیا و مولودی به چاپ رسیده است.

۳۷- گل‌های غرق خون: ناله‌های جانسوز.

شاعر: جلیل آزادی احمدآبادی - تهران: رجبی - ۲۲۴ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۰-۶-۸

۳۸- ناله‌های غرق در خاک و خون: نوحه سیندزنی و زنجیرزنی به سبک جدید

شاعر: جلیل آزادی احمدآبادی - تهران: رجبی - ۲۲۴ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۰-۷-۶

چاپ اول

۳۹- ناله‌های زهرایی: مجموعه شعر و نوحه در سوگ حضرت زهرا(س). گردآورنده: محمود شریفی - قم: حق بین - ۱۲۸ ص. - رقیعی (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۰۸-۱۵-۸

در این کتاب منظومه‌هایی از چند شاعر معاصر فراهم آمده است که مخاطبان را با گستره مکارم اخلاقی و آفاق معنوی بانوی بزرگ اسلام - فاطمه زهرا(س) - آشنا سازد. برخی اشعار عبارت‌اند از: «گل سرخ محمدی / محمود شریفی»، «دختر آفتاب / رحمت‌الله رعیتی»، «سید زن‌های عالم / سپیده کاشانی»، «کوثر مصطفی / حسن هارونی»، «محک عشق / رضا حمامی»، «راز اعطینا / حمیدرضا ضیف»، «حرمت مهتاب / سیدمحمد هاشمی» و چند شعر دیگر. در شعری با عنوان «مادر» از «سید محمدجواد هاشمی» آمده است:

خورشید چشم‌های پیمبر خوش

آمدی / تفسیر ناب سوره کوثر خوش آمدی / ای جلوه تبسم نورانی خدا / مفهوم آب و آینه، مادر خوش آمدی.

شعر فارسی قرن ۴-۶ (سامانیان، مغول)

۴۰- شرح سی قصیده. ناصر خسرو: به اهتمام: مهدی محقق - تهران: توس - ۲۸۰ ص. - وزیرری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۵-۳۶۵-۷

شعر فارسی قرن ۴ق

چاپ اول

۴۱- برگزیده داستانهای شاهنامه (از آغاز تا پیروزی کی‌کاوس بر شاه مازندران). احسان یارشاطر - تهران: ارمنان - ۱۷۶ ص. - وزیرری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶-۰۹-۸

در این کتاب گزیده‌ای از داستان‌های

شاهنامه از آغاز نبرد «کی‌کاوس» تا پیروزی او بر شاه مازندران در قالب نثر بازآفرینی شده است. در پیش‌گفتار،

علت سرایش شاهنامه از زبان فردوسی و آشنایی او با «دقیقی» بیان می‌شود. برخی موضوعات کتاب بدین قرار است: «کاوه آهنگر»، «داستان ایرج»، «داستان سیمرغ»، «کی‌قباد و افراسیاب»، «آغاز نبرد میان ایران و توران»، و «لشکر کشیدن افراسیاب به ایران».

چاپ اول

۴۲- دیوان شعر رودکی با شرح و توضیح: حاوی همه اشعار مستند بر پایه تازه‌ترین یافته‌ها با بیت‌نما و نمایه‌عام. جعفرین محمد رودکی: مصحح: جعفر شعار - تهران: مهد مینا - ۱۹۸ ص. - وزیرری (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Divan e she'r e rudaki (a collection of rudaki's poems) شابک: ۹۶۴-۶۹۱۵-۶-X

دیوان حاضر که به‌زعم گردآورنده، بر

پایه تازه‌ترین یافته‌ها تدوین شده مجموعه‌ای است از اشعار رودکی: اعم از اشعار اصیل و اشعار منسوب به او. این اشعار که با بیت‌نما، نمایه و شرح مختصر آن همراه است، ذیل پانزده فصل سامان یافته است: ده فصل به «قصیده»، غزل و قطعه» و چهار فصل به «مثنوی، دوبیتی و رباعی، تک بیت‌ها و اشعار منسوب و ملحق» اختصاص دارد. در فصل پایانی نیز، اشعاری از «کلیله منظوم» به طبع رسیده است. کتاب با فهرست‌های متعدد به پایان می‌رسد از جمله: فهرست «نمایه عام» که واژه‌ها و تعبیرات و اصطلاحات و نام‌های آمده در ابیات اصیل را در برمی‌گیرد. «بیت‌نما» که فهرست همه ابیات اصیل است که به ترتیب الفبا و برحسب حروف اول آنها تنظیم شده است.

۴۳- رودکی: با معنی واژه‌ها و شرح بیت‌های دشوار و برخی نکته‌های دستوری و ادبی. به اهتمام: خلیل خطیب‌رهبر - تهران: صفی‌علیشاه - ۸۴ ص. -

وزیری (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال - چاپ
هفدهم / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۷-۲

شعر فارسی قرن ۵ ق.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۷-۲

«دوبیتی و رباعی»، «قصیده‌های

دیوان حکیم ناصر خسرو

متن انتقادی همراه با شرح

دکتر جعفر شعار - دکتر کامل احمدنژاد

منسوب و الحاقی، «وزن نما»،
«نامنامه» و «کتابنامه». در پیش‌گفتار
کتاب مطالبی درباره شیوه نگارش این
دیوان از جمله «نگارش ترکیب
و نندی»، «نگارش کلمه مرکب» و
«مرزبندی در املاء» به چشم می‌خورد.

۴۶- دیوان کامل باباطاهر عریان.
شاعر: باباطاهر - تهران: رجبی -
۱۱۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۵۰۰
ریال - چاپ نهم / ۱۰۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۳-۷

۴۷- دیوان ناصر خسرو حکیم
ناصر بن خسرو بن حارث القباد
یانی البکلی المروزی.

ناصر خسرو - تهران: سیمای دانش -
۵۴۸ ص. - وزیری (گالینگور) -
۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰
نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۶۹۳-۲۶-۸

۴۸- فرخی سیستانی: با معنی
واژه‌ها و شرح بیت‌های دشوار و
برخی نکته‌های دستوری و ادبی.
به اهتمام: خلیل خطیب‌رهر -
تهران: صفی علی‌شاه - ۱۰۸ ص. -
وزیری (شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ
بیستم / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۸-۸

۴۹- گزیده اشعار مسعود سعد
شرح لغات و ترکیبات.
مسعود سعد سلمان: به اهتمام: حسین
لسان - تهران: شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی - ۴۴۲ ص. - رقی
(شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ
هفتم / ۲۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۹۶-۵

شعر فارسی قرن ۶ ق.

شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۹۶-۵

۵۰- پژوهشی در قصه شیخ
صنعان و دختر ترسا: از مجموعه
پژوهش در قصه‌های جاودان.

جلال ستاری - تهران: نشر مرکز -
۲۱۶ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰
ریال - چاپ اول
عنوان به لاتین:

A study of the story of sheikh-e
san'ān and the ...
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۴۴۰-۳
کتاب حاضر پژوهشی است در

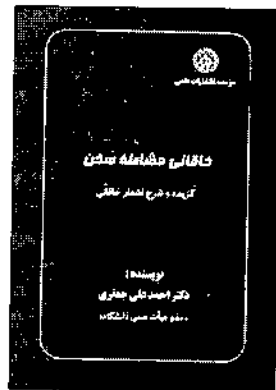

قصه «شیخ صنعان» و «دختر ترسا»
که با عنوانی از این دست تألیف شده
است: «روایت عطار»، «زبان پر زبانه
عشق»، «روایت وحدت»، «نگاهی به
اسطوره فاوست در قیاس با قصه پیر
صنعان»، «دو روایت نمایشی» و
«دستبرد عشق به دختر ترسا». داستان
معروف شیخ صنعان، حکایت
پیری زاهد است که کارش به کفر
می‌انجامد و دین و دنیای خود را در راه
عشق ترسا دختری می‌بازد. این
داستان نخستین بار در «تحفه
السلوک» غزالی نقل گردیده است.
پژوهنده قصه را دارای قالب و معنای
رمزی و تمثیلی می‌داند، بدین معنی
که هر چند پایه‌ای نیز در واقعیت
داشته، به مرور به مقوله اسطوره‌ای و
نمادین وارد شده است. همو معتقد
است عطار در این قصه به توصیف راه
پر خوف و خطر وادی عشق پرداخته و
باور دارد که حق، پیر پارسا و دختر
ترسا را پس از آن که از تف خورشید
عشق سوختند از مقام بشريت
درگذرانید. در پاره‌ای از مطالب کتاب
آمده است: «...دختر مظهر نمادین
آرزویی است برتر از تن و موجب
استعلاء تن. آرزویی که از احتمالات و
ممکنات و حادثات جسم که تنها به
خود می‌نگرد، می‌رعد و تا مرز مطلق
ارتقاء می‌یابد. در این مرحله است که
مبادله میان دو تن به صورت ایشار
مقابل ممکن می‌شود و صورت
می‌گیرد و زمان، گویی از حرکت باز
می‌ماند و آن مقام، همان حال وجد و
سکر عرفانی است...». در پیش‌گفتار

۵۱- خاقانی مشاطه سخن: گزیده
و شرح اشعار خاقانی.

احمدعلی جعفری - تهران:
احمدعلی جعفری - ۲۲۰ ص. - رقی
(شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۵۷۴-۳

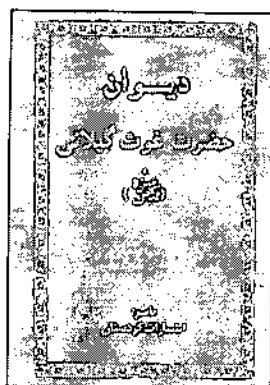
شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۵۷۴-۳

آن چه در این کتاب به طبع رسیده،
گزیده‌ای است از اشعار خاقانی همراه
با شرح آن. در این گزیده، نخست
شرح حال خاقانی و سوانح زندگی و
ویژگی‌های شعر او بیان شده، سپس
پانزده قصیده از نامبرده همراه با
معنی لغات و ترکیبات و شرح ابیات
آمده است. کتاب با چند غزل به
انضمام فهرست اعلام و لغات و منابع
به پایان می‌رسد.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۵۷۴-۳

۵۲- دیوان حضرت غوث گیلانی
(قدس سره).
شاعر: عبدالقادر گیلانی - سمنان:
انتشارات کردستان - ۱۱۲ ص. -
جیبی (شمیز) - چاپ اول / ۳۰۰۰
نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۵۴۶-۱۷-X
در این دفتر، سروده‌هایی از «عبدالقادر

گیلانی - عمدتاً غزل - با مضامین
مذهبی و عرفانی به طبع رسیده است.
عناوین برخی اشعار عبارت‌اند از:
«پیر کنگان»، «روز هجران»، «وعده
دیدار»، «جام ظهور»، «از کجاست تا
یک جاست؟»، «خدا درویش است»،

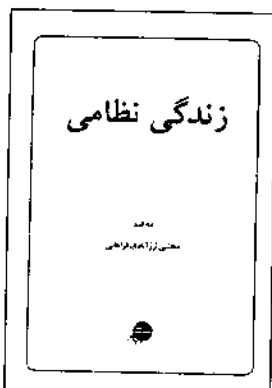
«نظری کن به عنایت» و «بد مهری
دوران»: «کاسه سر شد سفال و دیده
گریبان همان / تن به کویت خاک گشته
ناله و افغان همان / دل نمائد ز آشتی
در جان شیرینم هنوز / جامه جان
چاک گشته اشک در دامن همان / آب
شد در چشمه و هم سنگ شد در کوه
آب / خوی عاشق همچنان دل سختی
خوبان همان / به نخواهد گشت عالم
زانکه گر گریم بسی / بخت من باشد
همان بد مهری دوران همان / ... کتاب
با مقدمه‌ای در شرح حال سراینده
همراه است.

شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۵۷۴-۳

۵۳- زندگی نظامی.

مجتبی برزآبادی فراهانی - تهران:
فردوس - ۴۵۲ ص. - وزیری
(گالینگور) - ۲۸۰۰۰ ریال - چاپ
اول / ۶۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۲۷-۲

«نظامی»، از شاعران برجسته ایران،

شرح زندگانی خود را به نوعی در آثار
خود گنجانده و در این کتاب با استناد
به آن و مستندات دیگر، گزارشی از
احوال و آثار او به دست داده می‌شود.
این کتاب با سه روش تدوین شده
است: تحقیق در اسناد، تحقیق در
کتب نظامی و مراجعه به روایات و
داستان‌ها، و افسانه‌هایی که در افواه
مردم «تفرش» و «فراهان» موجود
است. مطالب حاضر در دوازده فصل
تنظیم شده که عناوین برخی بدین
شرح است: «پیرایه‌های ناروا»،
«چهره نظامی»، «استاد استادان در خلق
مضامین» و «نظامی و علوم متداول
زمان». اشاره به برخی آثار «نظامی» از
جمله «مخزن الاسرار» و بررسی آنها،
نیز شرح وقایع عصر زندگی او از دیگر
مباحث کتاب است. در بخش «بیرون
نظامی» شرح حال مختصری از
منابعان وی از جمله: «وحید قزوینی»،
«وحشی باققی»، «سیرداد»،
«ظهوری ترشیزی» و «ایرج میرزا» به
چشم می‌خورد.

۵۴. لیلی و مجنون: پژوهشی در ریشه‌های تاریخی و اجتماعی داستان. ای.ای. کراچکوفسکی؛ مترجم: کامل احمدزاد. - تهران: زوار، - ۳۸۴ ص. - رقی (شمیز)، - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۰۱-۲۴-۸

شعر فارسی قرن ۷ ق

۸۵۱،۳۱

۵۵. بوستان.

مصطفی بن عبدالله سعدی؛ ویراستار: نصرت تهرانی‌نیشابوری؛ خطاط: اسماعیل نژادفردرستانی. - تهران: علمی، - ۳۱۴ ص. - وزیری (گالینگور)، - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۴-۲۶-۱

۵۶. شرح جامع مثنوی معنوی. کریم زمانی. - تهران: اطلاعات، - ۱۰۲۴ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور)، - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۲۱۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: A comprehensive commentary of mathnawi e manavi

شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۲۹۲-۵

۵۷. شرح جامع مثنوی معنوی. کریم زمانی. - تهران: اطلاعات، - ۹۲۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور)، - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۱۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: A comprehensive commentary of mathnawi e manavi

شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۲۹۶-۸

۵۸. شرح جامع مثنوی معنوی. کریم زمانی. - تهران: اطلاعات، - ۱۲۴۰ ص. - جلد سوم. - وزیری (گالینگور)، - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۱۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: A comprehensive commentary of mathnawi e manavi

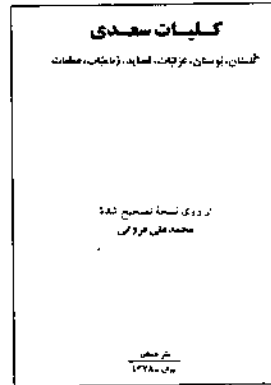
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۳۱۷-۴

چاپ اول

۵۹. کلیات سعدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید، رباعیات، قطعات.

مصطفی بن عبدالله سعدی؛ زیر نظر: محمدعلی فروغی. - تهران: هستان، - ۱۰۲ ص. - رقی (گالینگور)، - ۳۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۶۵-۸-۲

چاپ دیگری از «کلیات سعدی» براساس نسخه تصحیح شده

«محمدعلی فروغی» به بازار کتاب عرضه گردیده و در مقدمه آن نیز «مختصری در احوال شیخ سعدی و چگونگی سخن او» و «چگونگی تصحیح نسخ» از نامبرده به چاپ رسیده است. مجموعه آثار سعدی در «کلیات» عبارت‌اند از: گلستان، بوستان، غزلیات، مواظظ، قصاید و غزلیات عربی، غزلیات، مثلثات، قطعات، رباعیات، مثنویات (شامل چند مثنوی کوتاه)، و مفردات. در پایان کتاب تحت عنوان «ملحقات» اشعار منتسب به سعدی و «واژه‌نامه» فراهم آمده است.

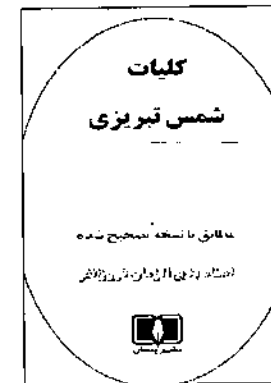
چاپ اول

۶۰. کلیات سعدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصائد، رباعیات، قطعات و رسائل از روی نسخه تصحیح شده مرحوم محمد...

به اهتمام: غلامحسین دهبزرگی. - تهران: آبیار، - ۱۳۹۲ ص. - وزیری (گالینگور)، - ۳۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۳۶-۶-۴

چاپ اول

۶۱. کلیات شمس تبریزی: مطابق با نسخه تصحیح شده استاد

بدیع الزمان فروزانفر. جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی . .

تهران: پیمان، - ۷۵۶ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور)، - (دوره) ۴۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۸۱-۳۶-۱

چاپ حاضر از «کلیات شمس تبریزی»، مطابق با نسخه تصحیح شده استاد «بدیع الزمان فروزانفر» فراهم آمده است. در مقدمه دیوان، شرحی از احوال و آثار مولانا به گونه‌ای مختصر درج گردیده است. دیوان متشکل از دو جلد است که در آن «قصاید و غزلیات»، «ترجیعات» و «رباعیات» به طبع رسیده است. فهرستی از مطلع اشعار در پایان دیوان به چشم می‌خورد.

چاپ اول

۶۲. کلیات شمس تبریزی: مطابق با نسخه تصحیح شده استاد بدیع الزمان فروزانفر.

جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی. - تهران: پیمان، - ۷۷۲ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور)، - (دوره) ۴۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۸۱-۳۵-۲

۶۳. کلیات شمس تبریزی: مطابق با نسخه تصحیح شده استاد بدیع الزمان فروزانفر.

جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی؛ به اهتمام: پرویز بابایی؛ مصحح: محمدحسن فروزانفر. - تهران: سیمای دانش، - ۷۶۲ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور)، - (دوره) ۴۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۹۳-۲۱-۷

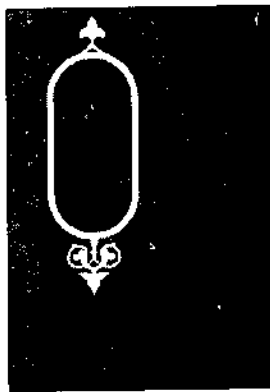
۶۴. کلیات شمس تبریزی: مطابق با نسخه تصحیح شده استاد بدیع الزمان فروزانفر. جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی؛ به اهتمام: پرویز بابایی؛ مصحح: محمدحسن فروزانفر. - تهران: سیمای دانش، - ۷۲۶ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور)، - (دوره) ۴۸۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۹۳-۲۲-۵

چاپ اول

۶۵. گزیده غزلیات سعدی. گردآورنده: حسن انوری. - تهران: پیام امروز، - ۳۰۸ ص. - وزیری (شمیز)، - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Gozide-ye ghazaliyat-e sa'di

شابک: ۹۶۴-۵۷۰۶-۱۳-۱

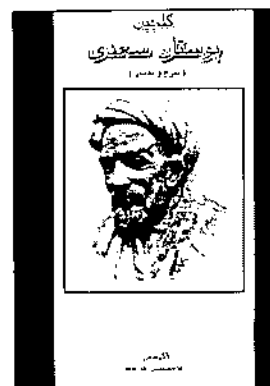
در کتاب حاضر گزیده‌ای از غزلیات سعدی با انتخاب و شرح دکتر حسن انوری، با ویرایش دوم به چاپ رسیده است. گردآورنده در این گزیده ۱۶۴ غزل سعدی را براساس نسخه تصحیح «محمدعلی فروغی» و «حبیب یغمایی» شرح کرده است.

معانی واژه‌ها و فهرست اعلام در پایان کتاب درج شده است. پیش‌گفتار کتاب متضمن مطالبی است درباره غزل سرایی سعدی، تصویر در شعر سعدی و عشق او.

چاپ اول

۶۶. گنجین بوستان سعدی یا شرح و تفسیر. شایخ: غلامحسین آذر مهر. - تهران: فرشید، - ۶۰ ص. - رقی (شمیز)، - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۱۵۴-۶-۳

نگارنده در این کتاب برخی حکایت‌های بوستان سعدی را انتخاب و شرح نموده است.

۶۷. مثنوی معنوی.

مقدمه: جمال آل احمد؛ مترجم: ادوارد هنری ویستفیلد؛ خطاط: امیر فلسفی. - تهران: فرهنگسرا (یساولی)، - ۲۱۰ ص. - خشتی (گالینگور)، - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Masnavi i manavi

شابک: ۹۶۴-۳۰۶-۳۰-۶

شعر فارسی قرن ۸ ق

۸۵۱،۳۲

۶۸. دیوان حافظ از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی.

شمس‌الدین محمد حافظ؛ مقدمه: پژمان بختیاری؛ ویراستار: رضا کاکایی‌دهکردی؛ خطاط: امیراحمد فلسفی. - تهران: پارسا، - ۴۴۴ ص. - جیبی (سلفون)، - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۳-۱۴-۷

۶۹. دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس نسخه قزوینی و غنی. شمس‌الدین محمد حافظ؛ مقدمه: حسین بهزادی‌اندوهجردی؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران: سمن، - ۳۸۰ ص. - جیبی (سلفون)، - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۹۸-۱۱-۷

۷۰. دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس نسخه قزوینی و غنی. شمس‌الدین محمد حافظ؛ مقدمه: حسین بهزادی‌اندوهجردی؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران: سمن، - ۳۸۰ ص. - جیبی (سلفون)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۹۸-۱۱-۷

چاپ اول

۷۱. دیوان حافظ شیرازی. شمس‌الدین محمد حافظ؛ مقدمه: مرتضی مطهری؛ مصحح: قاسم غنی، محمد قزوینی؛ خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران: فروغ، - ۳۷۲ ص. - جیبی (سلفون)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۶۵۸-۶-۵

۷۲. دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی.

مقدمه: مرتضی مطهری؛ مصحح: قاسم غنی، محمدکاظم قزوینی؛ خطاط: فاتح عزت‌پور. - تهران: ساحل، - ۴۳۶ ص. - جیبی (گالینگور)، - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴---

چاپ اول

۷۳. دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی بر اساس نسخه قدسی.

مقدمه: عزیزالله کاسب؛ مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی؛ نقاش: محمد طریقتی؛ خطاط: فاتح عزت‌پور. - تهران: گلی، - ۶۷۰ ص. - وزیری (گالینگور)، - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۷۳-۶

۷۴. زندگینامه خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی.

به اهتمام: حمید هاشمی - تهران:
فرهنگ و قلم - ۱۱۲ ص. - جیبی
(شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول.
شابک: ۹۶۴-۹۲۰۵۸-۴-۵

چاپ اول

در این کتابچه، مولف با استفاده از منابع مختلف، اطلاعاتی درباره اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر خواجه حافظ شیرازی به دست می‌دهد. «نگاهی به تاریخ»، «آغاز کار مغولان»، «اصل و نسب خواجه»، «زندگانی خواجه حافظ»، «اعتقادات مذهبی» و «شعرايي که بر خواجه تاثیر گذارده‌اند» از جمله عناوین کتاب هستند.

۷۵- گلستانک سربلندی: دیوان حافظ (بر اساس نسخه علامه قزوینی و دکتر غنی) در بردارنده زندگی و ...
احمد حسینی کازرونی، جعفر حمیدی؛ ویراستار: مهدیه محمدی - تهران: ارمغان - ۲۱۶ ص. - وزیر (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۶-۳

۷۶- گلشن راز (باغ دل).
محمود بن عبدالکریم شبستری؛ مصحح: حسین الهی قمشه‌ای - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۱۷۰-۸

۷۷- مثنوی معنوی: براساس نسخه قونیه مکتوب به سال ۶۷۷ ق و مقابله با تصحیح و طبع نیکلسون.
جلال‌الدین محمد بن محمد مولوی؛ مصحح: قوام‌الدین خرمشاهی - تهران: دوستان - ۶۴۰ ص. - جلد اول - رقی (شمیز) - (دوره) ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۴۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۹۷۴-۷-۳

۷۸- مثنوی معنوی: براساس نسخه قونیه مکتوب به سال ۶۷۷ ق و مقابله با تصحیح و طبع

نیکلسون، مولانا جلال‌الدین محمد بلخی؛ مصحح: قوام‌الدین خرمشاهی - تهران: دوستان - ۶۱۰ ص. - جلد دوم - رقی (شمیز) - (دوره) ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۴۰۰۰ نسخه.

۷۹- هفت خط ز جام حافظ.
اردلان عطارپور - تهران: جستجو - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Haft khat ze jame hafez
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۵۳-۲-۴

«هفت خط ز جام حافظ» پژوهشی است درباره افکار و اندیشه‌های حافظ که در هفت فصل یا هفت «خط» به طبع رسیده است. در خط اول جمع‌پذیری و انجام جنبه‌های مختلف افکار حافظ بررسی و در خط دوم جوانب دیدگاه‌های مختلف حافظ ارزیابی شده است. خط سوم درباره مشکل شناخت حافظ است و این که چرا تاکنون آن طور که باید افکار و عقاید وی شناخته نشده است. نگارنده در خط چهارم، پنجم و ششم در ادامه بحث‌های قبلی سه بیت بحث‌انگیز رندانه و عرفانی و پر ابهام حافظ را شرح می‌دهد که عبارت‌اند از: «پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت / آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد»؛ «جان علوی هوس چاه زرخندان تو داشت / دست در حلقه آن زلف خم اندر خم زد»؛ «خم‌ها همه در جوش و خروشند ز مستی / وان می که در آنجاست حقیقت نه مجازست». در خط هفتم از تاثیر افکار و اندیشه‌های حافظ بر سبک و سیاق کلامش سخن به میان می‌آید. نویسنده در کتاب با استاد به افکار بزرگانی چون: عطار، مولانا، سعدی، ابن سینا و عبید و چند حکایت نغز در چگونگی انتخاب عنوان کتاب تصریح می‌کند: «در ایام قدیم روی جام‌های شرب هفت خط از پایین تا بالا وجود داشت که هر کسی به قدر حال و توانایی خود جام را تا خط معینی پر کند و اینکه امروز به رندان و زیرکان «هفت خط» می‌گویند به ظاهر از همین جاست که این افراد جام را تا خط هفتم لب‌الب می‌کردند و می‌نوشتند. در دیوان حافظ نیز

به «خط جام» اشاره رفته است».

شعر فارسی قرن ۱۰ و ۱۱

۸۰- مجموعه رنگین گل: گزیده اشعار صائب تبریزی.
گردآورنده: محمد قهرمان - تهران: سخن - ۴۰۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۸۳-۶۰-۶

شعر فارسی قرن ۱۲ و ۱۳

چاپ اول

۸۱- دیوان عبد علیشاه کاشانی.
شاعر: محمد حسن بن احمد عبدالعلی نطنزی کاشانی؛ مقدمه: افشین عاطفی؛ مصحح: حسن عاطفی - کاشان: مرسل - ۳۲۲ ص. - وزیر (گالینگور) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: A divan of persian poems
شابک: ۹۶۴-۶۴۴۶-۲۳-X

دیوان عبد علیشاه کاشانی

مولانا حاج محمد حسن (ق. ۱۳۴۲-۱۳۴۳)
به تصحیح: حسن عاطفی
با مقدمه: افشین عاطفی

دیوان حاضر، مجموعه‌ای است از سروده‌های «عبد علیشاه کاشانی» که به تصحیح «حسن عاطفی» و با مقدمه‌ای از «افشین عاطفی» به طبع رسیده است. در مقدمه، مطالبی درباره آثار و فعالیت‌های ادبی شاعر، دیدگاه محققان و شاعران نسبت به سبک وی به چشم می‌خورد. این دیوان ۳۹۹۸ بیتی، شامل ۳۷ قصیده، ۲۲۴ غزل، یک مسمط، یک ترجیع ۸ بندی و یازده رباعی است که موضوع عمده آنها مسائل عرفانی و مذهبی است. شرح حال شاعر در انتهای کتاب به چاپ رسیده است.

شعر فارسی قرن ۱۴

۸۲- دیوان پروین اعتصامی.
مقدمه: محمد تقی بهار؛ خطاط:

عبدالمالکی توپسرکانی - تهران: ساحل - ۴۵۲ ص. - وزیر (گالینگور) - ۸۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۵-۶۰-۶

شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

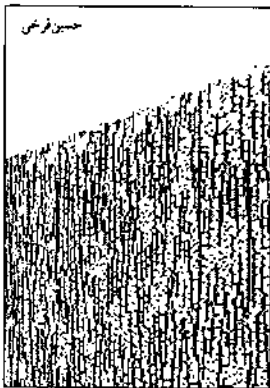
۸۳- آمبا (اندام آسمانی عشق): اشعار منتخب.
شاعر: کسری حاج سیدجوادی - تهران: میرکسری - ۶۴ ص. - پالتریزی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Amba (the celestial figure of love)
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۳۹-۶-۸

در این دفتر، سروده‌هایی در قالب نهمایی - یا مضامینی از طبیعت - به طبع رسیده است. «در جشن کهکشان» یکی از شعرهای دفتر حاضر است که این گونه آغاز می‌شود: گسترده / از پس رگبارهای پاییزی / در بلندترین مد خود / دریا / قلبش را / با آسمان / در میان نهاد / ...

چاپ اول

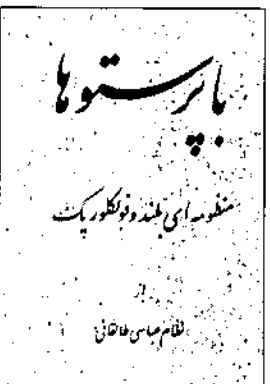
۸۴- ای کاش برای تان تکه‌نی ابر بودم: مجموعه شعر ۱۳۷۶-۱۳۶۸.
شاعر: حسین فرخی - تهران: ملک - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
در دفتر حاضر اشعاری در قالب آزاد با این عناوین گردآمده است: «شب»، «مثل همیشه»، «سلطان و طاعون»، «وقتی حکایت دشنه»، «الواح سوخته»، «در این زمین» و «سقف‌ها که فرو ریخت»؛ سقف‌ها که فرو ریخت / آسمان / با آن تکه ماه شکسته‌اش / حریفی برای گفتن نداشت / بی‌اعتنا به ما / بهار افسرده / از گوشه درختان سوخته / گذشت / و

باد / یا عدالتی کامل / بر پیکر آدمیان / از مرده یا زنده / پیچید.

چاپ اول

۸۵- با پرستوها: منظومه‌ای بلند و فولکلوریک.
شاعر: نظام‌الدین عباسی طالقانی - تهران: مشیانه - ۳۴ ص. - رقی (مقوایی) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۵۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۲۷۳-۱-۳

در این دفتر منظومه‌ای بلند در قالب مثنوی با موضوع دفاع از میهن، و ایثار جان در راه آن، به صورت داستان گونه به تصویر درآمده است. گفتنی است سراینده با بیان فولکلوریک و با استفاده از واژگانی سمبلیک و نمادین این داستان را به نظم درآورده است.

۸۶- باغ تنهایی (یادنامه سهراب سمیهری).
به اهتمام: حمید سیاهپوش - تهران: هستان - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۵-۶-۷

۸۷- باغ عشق.
طاهره اعتمادرضایی - تهران: شایورد - ۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۰۹۰-X

۸۸- برای نامی دیگر: مجموعه شعر.
شاعر: کوثر قلیشی - گنبدکاووس:
موسسه فرهنگی و انتشاراتی
مخومه‌قلی فراغی - ۷۰ ص. - رقعی
(شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۲-۱۵-۳

چاپ اول

برای نامی دیگر

در این دفتر سروده‌هایی عاطفی با استفاده از صنایع بدیعی چون تشخیص، حس آمیزی و استعاره به طبع رسیده است: برای نمونه: فقط برگ‌های پاییزی می‌دانند/ برای دفتری تمام/ آغاز را می‌پذیرم/ آرامش را در سبزی می‌ریزم/ و تقدیم به فردا می‌کنم/ اگر فردایی باشد.

چاپ اول

۸۹- به باغ همسفران: شرح هشت کتاب و نقد اندیشه‌ی سهراب سپهری.
حجت عماد - تهران: کتاب خوب - ۴۸۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۴۳-۷-۷

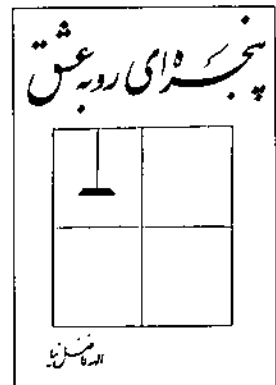

نگارنده کتاب در دو بخش، شرح هشت کتاب و نقد اندیشه «سهراب سپهری» به چاپ رسانده است. در بخش نخست «بررسی موضوعی شعر سپهری» و در بخش دوم «راه دشوار ترانه سرایی» آمده است. نویسنده ابتدا متن شعرها را فراهم آورده و سپس آنها را شرح و تحلیل نموده است. وی در خلال مطالب به سیر

توالی و ترتیب سروده‌های «هشت کتاب» اشاره می‌کند. نگارنده در بیان علت پیچیدگی و زیبایی اشعار سهراب این موارد را برمی‌شمارد: علاقه سپهری به سفر، استفاده از اشارات فولکلوریک یا فرهنگ عامیانه در اشعارش، آشنایی سپهری با هنر نقاشی و حساسیت او نسبت به رنگ‌ها، بازتاب حوادث و مسائل درونی شاعر در سروده‌هایش، و علاقه سپهری به طبیعت.

چاپ اول

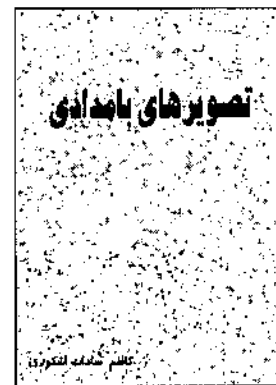
۹۰- پنجره‌ای رو به عشق.
شاعر: الهه فاضل‌نیا - تهران: برنامه. - ۱۱۸ ص. - رقعی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۷۰۰-۵۷-۴

این دفتر، مجموعه‌ای است از شعرهای نو سروده «الهه فاضل‌نیا» با عناوینی از قبیل: «شب رویایی»، «گریز»، «شقایق»، «سفر»، «نوی ساز»، «تابلو»، «بستر خیال» و «افسوس». اینک قطعه‌ای از شعر «پنجره‌ای رو به عشق»: باران می‌بارد/ درها را، پنجره‌ها را، همه آغوش‌ها را/ باید بست/ و شاید نفسی باید کشید/ هوایی نیست/ باران می‌بارد/ و اگر پالی برای پرواز باشد/ شوقی نیست/ و آشیانه‌ای نیست/ و کجاست دستی برای گشودن پنجره‌ای رو به عشق!...

چاپ اول

۹۱- تصویرهای بامدادی.

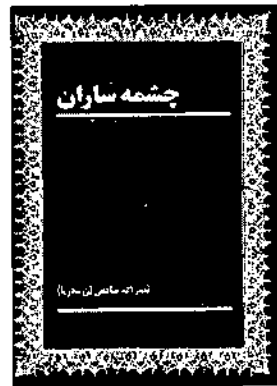

شاعر: کاظم سادات‌اشکوری - تهران: کاظم سادات‌اشکوری. - ۵۶ ص. - رقعی (مقوایی). - ۵۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰ نسخه.
این دفتر متضمن اشعاری است در قالب‌های آزاد شعر فارسی.

چشمه ساران

۹۲- چشمه ساران.
شاعر: نصرالله صادقی - قم: روح. - ۶۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۹۰-۵-۴

چاپ اول

شعرهای این دفتر در سه «باب»: «قرب نامه»، «خیال شاد»، «شکایت و اندوه» و یک «خاتمه» با عنوان «همراه با قافیه» به نظم در آمده است. سراینده در سه «باب» اول با گونه‌های شعر جدید و در «خاتمه» در قالب‌های عروضی طبع آزمایی کرده است. در این دفتر، عناوینی از این دست به چشم می‌خورد: «نوی نیاز»، «نور طور»، «پیام خون»، «یاد یار»، «سرود آرزو»، «درس غم»، «زنگ پیری»، «آرزوی مرگ»، «افسردگی» و «تنهایی»: در سوز سرمای خزان/ در پیش چشم کاروان/ مثل غباری دیدنی/ در حلقه گرداب غم، افتاده این کشتول من/ در مرز گرما و عطش/ در وادی اندوه و غش/ از تشنگی، سوز و جگر/ و ز بخت تیره در سفر، خشکیده این مشکول من!...

چاپ اول

۹۳- در پرده عرفان.
شاعر: عزیزالله شکرریزکاشانی: مقدمه: عباس بهنیا - تهران: عزیزالله شکرریزکاشانی. - ۳۰۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۱۵-۸-۱

در دفتر حاضر اشعاری در قالب غزل، قصیده، رباعی و مثنوی با مضامینی چون: عشق، عرفان و جلوه معبود فراهم آمده است. برخی اشعار این دفتر در مدح و رثای اهل بیت پیامبر (ص) به نظم کشیده شده است. در شعر «سطوت عشق» این ابیات

مشاهده می‌شود: عشق را در لفظ کردن جست و جو/ نیست کار عارفان ملک هو/ عشق اگر خواهی نظر از لا بیوش/ یاده‌ای از ساغر لا بیوش/ خاکیان را عشق تا گردون برد/ تا به قرب خالق بی چون برد...

چاپ اول

۹۴- دریای بی ساحل.
شاعر: احمد آخوندزاده - قم: همسایه. - ۸۰ ص. - رقعی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۹-۵۶-۹

«دریای بی ساحل» مجموعه اشعار و گفتارهای عاشقانه‌ای است که در سه بخش نظام یافته است: «مثنوی»، «غزلیات» و «عاشقانه با دوبیتی». عنوان تعدادی از سروده‌ها بدین قرار است: «مادر»، «صد ترانه»، «درد تنهایی»، «محبت»، «ستایش»، «آسمان زندگی»، «کعبه دل»، «شکایت» و «حیران»: خدایا هر که باشم از تو هستم/ گنه کارم دلم را بر تو بستم/ گنه کارم علاجم خدایا/ الهی من به امیدت نشستم/ شدم حیران در این دنیای فانی/ خدایا من نمی‌دانم که هستم!...

سال‌های تانکون

۹۵- سال‌های تانکون.
عبدالجبار کاکایی - تهران: چشمه سار، ایزد. - ۸۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۰۱۵-۵-۶

۹۶- سفرنامه آسمان: مجموعه اشعار هشتمین کنگره سراسری شعر دفاع مقدس (اصفهان - مهرماه ۱۳۷۷).

تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات. - ۲۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۶۰-۱۲-۶

چاپ اول

«سفرنامه آسمان» مجموعه اشعار هشتمین کنگره سراسری شعر دفاع مقدس است که در اصفهان به سال ۱۳۷۷ برگزار شد. در این مجموعه آمده است: «زیارتگاه/ مریم سقلاطونی»، «آواز غربت/ اسماعیل سکاک»، «ما دار بر دوشیم/ مهرشاد شیخ مهدی»، «خاک فراموش/ امین شیرازی»، «شهید/ علیرضا صابری»، «صخره و کبوتر/ حسن صادقی‌پناه» و چند شعر دیگر. این شعرها در قالب‌های مختلف عروضی و گاه به شیوه آزاد نظام یافته‌اند. در ابیاتی از «سکوت پنجره» سروده «ملیحه بحرگرد نیکو» می‌خوانیم: رفیق خسته من از سفر چه می‌دانی؟/ تو از تلاقی درد و خطر چه می‌دانی؟/ بقدر کوچک و دوری ز عمق رنج کویور/ ز خشک سالی چشمان تر چه می‌دانی؟/ سکوت حجره‌ها مان خنثی است به عشق/ سکوت پنجره‌ها را تو در چه می‌دانی؟...

چاپ اول

۹۷- سهمی از زمستان به من ده (مجموعه شعر).
شاعر: رحمت‌الله صادقی - تهران: گفتان. - ۶۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۱۰۵-۴

دفتر حاضر، مجموعه‌ای است از شعرهای نو «رحمت‌الله صادقی» با عناوینی چون: «نسیم»، «شعر»، «شهر من»، «تار فرتوت»، «سنگریزه»، «ناز مهتاب» و «گل نی». بخشی از شعر «مشاعر» چنین

است: شاعری گفت: کنیزک کدامین
خدای خوشبخت است/ این مهتاب/؟
که ماکوکان معصوم را/ می خواباند به
ناز/ چو بانی به خنده گفت: مهتاب،
مهتاب! ملک گمشده کدامین خدای
نابیداست/ این مهتاب؟ که شاعران
بی کاشانه را/ می خواباند به ناز/؟
عاشقان تهی/ این همه راز/ این همه
نیاز.

چاپ اول

۹۸- صبح یک روز اردیبهشتی:
مجموعه غزل ۱۳۷۸ - ۱۳۷۶.
شاعر: زهرا یعقوبی. - قم: همسایه. -
۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
Collected poems the morning of
a day in ordibehesht

شابک: ۹۶۴-۶۱۹۹-۷۱-۲

در این دفتر غزلیاتی از «زهرا یعقوبی»
با عناوینی چون: «بت‌های نارسیده»،
«دل نگران»، «غزلیوش»، «کلبه
متروک»، «عشق زمینی»، «فصل
پنجم» و «پنجره سکوت» به طبع
رسیده است. سراینده در «زخم زمین»
می‌گوید: چقدر شعر نوشتم و بی‌جهت
خواندم! و عاقبت همگی گنگ و
نقطه چین ماندم! شبیه قوم مغول در
هجوم تنهایی! «سکوت»، «عشق»،
«صدا» را عجیب سوزاندم! چقدر
دهکده بی‌چراغمان گم بود! همیشه
نور مجازی به خویش تاباندم! درست
زخم زمین را شبیه تسبیحی/ به دور

ثانیه‌های خمیده چرخاندم! کبوتران
همه رفتند، بعد از آن دیدند که
آسمان خدا را از ابر پوشاندم».

چاپ اول

۹۹- صدای شیون گلها.
شاعر: حسن اسدی. - [تبریز]: حسن
اسدی. - ۲۵۶ ص. - رقی (شمیز). -
۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰
نسخه.

عنوان به لاتین:
The wail's voice of flowers

آن چه در این کتاب می‌خوانید
مجموعه‌ای از سروده‌های «حسن
اسدی» است که با مضامینی از عشق
و عرفان و اسطوره آمیخته است. اشعار
در قالب غزل و چهار پاره با عناوینی
از این قبیل نظام یافته است: «صف
عشق پرور»، «خنی‌گر تقدیر»، «خوشه
خورشید»، «رقاصه ناهید»، «آتش در
نیزار»، «گلشن شقایق»، «برهوت»،
«فریاد سکوت»، «شعر دریا» و
«خاکستر بال عقابان»: گریز آفتاب،
از من ظلمت نشین تا کی / ستیز،
آسمان با زمینگیر زمین تا کی /
بسوزی، ای فلک، ای خشمناک از دور
پروازان / شهاب اندازی‌ات، با منجنیق
خشم و کین تا کی / به توفان می‌دهی،
خاکستر بال عقابان را / شرار
افشانی‌ات از چشم‌های آتشین تا
کی!..

چاپ اول

۱۰۰- عروس نور.
شاعر: مرتضی عبداللهی. - تهران:

اشاد. - ۱۴۸ ص. - وزیر (شمیز). -
۶۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰
نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۸۰-۱-۱.
در این دفتر، اشعاری در قالب‌های
عروضی و آزاد نیمایی به طبع رسیده
که سراینده سعی دارد با تشخیص
بخشیدن به اشیای بی‌جان آنها را
زنده و پویا سازد. اشعار کتاب عمدتاً به
صورت غزل فراهم آمده که موضوع
آنها عرفان و خداشناسی است.

چاپ اول

۱۰۱- عشق و هجرت.
علیمراد مهدیزاده. - تهران: پیام علم
و هنر. - ۹۸ ص. - رقی (سلفون). -
۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۳۲-۴-۵

«عشق و هجرت» داستانی است
منظوم از سرگذشت مردی به
نام «مهدی خراسانی» که به دنبال
هجرت از دیار خراسان به کویر داغ و
تشنه، زیانده اهالی «تورزن» شد.
داستان متضمن این عناوین است:
«تقاضای مراد از خالق»، «حاج
یعقوب و اولاد او»، «به یاد خاطرات
تورزن»، «خاطرات چند سفر دور از
وطن»، «مسئولیت در جوانی»، «پدر»
و چند عنوان دیگر. در بخشی از
سرگذشت «مهدی» این ابیات به
چشم می‌خورد: ما شنیدیم هم گفتند
ناقلانی این سخن / بوده است سینه به
سینه تا که آمد دست من / از خراسان
یک جوان هجرت نمود / ما ز سعد دین
بپرسیم ماجرای آن چه بود / ماجرا،
گویا که آغازش چنین گردیده است /
یک جوان بیست ساله نام ایشان
مهدی است / قهر کرده از کسان و
خانه‌اش / ترک منزل کرده با
کاشانه‌اش!..

۱۰۲- غروب در چشمهای تو چه
می‌کند؟

شاعر: شیکا اوپلی. - تهران: آدنا. -
۵۶ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
What does the sunset do in your
eyes?

شابک:

چاپ اول

در دفتر حاضر سروده‌هایی
اغلب «سید» گردآمده است. این
اشعار که با شماره‌های یک تا پانزده
فهرست‌بندی شده مضامینی
چون «عشق»، «طبیعت» و «زندگی»
را در بردارد.

چاپ اول

۱۰۳- غم و عشق.
مرادعلی توکلی. - فرخ‌شهر: جهان
بین. - ۱۲۸ ص. - رقی (شمیز). -
۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.

«غم و عشق» عنوان اشعاری است با
مضمون عرفانی و عشق به ائمه
اطهار (ع) که عمدتاً در قالب غزل و
مثنوی به طبع رسیده است. در ابیاتی
از شعر «گوهر گیتی فروز» آمده است:
در شبی تاریک در صحرای دور / در
میان بوته‌های دشت شور / از ستم‌های
گروهی جیره‌خوار / می‌شود پنهان گلی
در پای خار / نغمه خوان مرغی در آن
ژرفای شب / با دلی آزرده از رنج و
تعب!..

چاپ اول

۱۰۴- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: سیمین دخت وحیدی. - تهران:

کتاب نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقی
(شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول /
۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۳۴-X
هجدهمین شماره از مجموعه «گزیده

ادبیات معاصر» به سروده‌های
«سیمین دخت وحیدی» اختصاص
یافته است. این اشعار که عمدتاً در
قالب غزل به نظم درآمده عبارت‌اند از:
«درهای آسمان»، «زخمی ناله»،
«طراوت شبنم»، «در آن سوی خاک»،
«موه‌های غریبان»، «غزال غزل»،
«مگر می‌شود» و «عشیره عشق»: تو
از عشیره عشقی من از تیار تبسم / تو
آفتاب بلندی که در تو من شده‌ام گم /
تو پر شکوه‌تر از قصر آسمانی صبحی /
و چشمه‌سار پر از جوش الفتی و
تفاهم / حضور آینه و آب و آفتاب و
امیدی / چو آسمان پری از اختران پر ز
ترنم / منم چو جنگل سبزی که در
هجوم تیرها / پر ز درد شکستن، پریم
ز رنج تهاجم!..

چاپ اول

۱۰۵- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: حسین لاهوتی. - تهران: کتاب
نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز). -
۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰
نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۴۹-۸
در کتاب هفدهم از مجموعه «گزیده

ادبیات معاصر» سروده‌هایی در قالب غزل و مثنوی از «حسین لاهوتی» به طبع رسیده است. «چراغ عشق»، «افسانه خیال»، «مهر دوست»، «بخت کامیاب»، «چشم مست»، «نقش نگار»، «نگاه جادو»، «توتیای محبت» و «عالم بی ثبات» از جمله عناوین شعرها هستند. در پاره‌ای از شعر «عالم بی ثبات» آمده است: الهی به اندام پر پیچ تاک / که مست افتاده است بر روی خاک / به جام جمی کاوفتاده ز دور / به رندی که نوشیده تا خط جور / به هشیاری مست جام الست / که باشد ز روز ازل می‌پرست / به برگی که از جور باد خزان / شده زرد، همچون رخ عاشقان / مرا کن به یک شعله تابان / ز آلودگی‌های ایام پاک /...

چاپ اول

۱۰۶- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: محمود شاهرخی. - تهران: کتاب نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature selected poems شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۳۰-۷

در بیست و یکمین شماره از مجموعه «گزیده ادبیات معاصر» اشعاری از «محمود شاهرخی» در قالب عروضی و آزاد به طبع رسیده که از آن جمله است: «شهر سیمرغ»، «نسیم آشنایی»، «غیرت مهر»، «صفای آینه»، «مینای محبت»، «حدیث هجر» و «اعتراف»: حیرت نصیب گردش دورانم / سرگشته‌تر ز گنبد گردانم / دهر است شهره در غلط اندازی / من در شگفت زین همه داستانم / دور سپهر را نبود قانون / بشنو درین مجادله برهانم / موج سرباب را بنماید آب / باشد بر این گواه فراوانم /...

۱۰۷- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: محمدرضا سهرابی نژاد. -

تهران: کتاب نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature selected poems شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۶۱-۷

چاپ اول

بیست و دومین شماره از مجموعه «گزیده ادبیات معاصر» به اشعار «محمدرضا سهرابی نژاد» اختصاص دارد که در سه فصل تنظیم شده است: فصلی با اهل بیت (ع)، «فصلی از جهاد و شهادت» و «فصلی از شبانه‌ها و سحرزاده‌ها». این شعرها اغلب با مضامین مذهبی و دینی و در قالب رباعی به نظم در آمده است.

چاپ اول

۱۰۸- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: ضیاءالدین ترابی. - تهران: کتاب نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature selected poems شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۲۶-۶

در بیستمین کتاب از مجموعه «گزیده ادبیات معاصر» اشعاری از «ضیاءالدین ترابی» به صورت غزل و شعر نو فراهم آمده که نمونه‌ای از آن

با عنوان «رنگ خیال» بدین قرار است: در نقش خالی قالی / انگشت‌های کیست که می‌چرخد / انگشت‌های کیست که ناگاه / با تیغ بی‌دریغ که می‌آید / هم رنگ باغ می‌شود و گل / باغی که می‌چکد / بر تار و پود خالی /...

چاپ اول

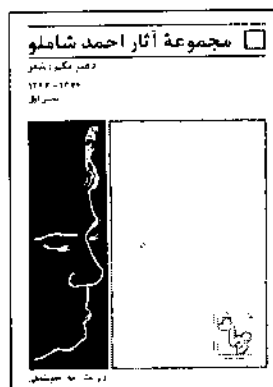
۱۰۹- گفتند بگو. شاعر: علیمراد مهدیزاده. - تهران: پیام علم و هنر. - ۲۷۶ ص. - رقمی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۳۲-۸-۸

«گفتند بگو» دفتری است از سروده‌های «علیمراد مهدیزاده» که با وزن عروضی به نظم درآمده است. برخی از این سروده‌ها که حاوی مضامین مذهبی و اجتماعی است بدین قرار است: «بی‌قراری»، «لذت دنیا»، «نام نیک»، «حقیقت یا مصلحت»، «قال حافظ»، «حسادت کار شیطان»، «جوانی» و «برادر». اینک به ابیاتی چند از «انتظار خالی از بسنده» اشاره می‌شود: چه زیبا از سخن‌های علی (ع) هر جا شنیدن / کجی‌ها و بدی‌ها را به چشم خویش دیدن / کنیم سیری اگر با شهر بال تفکر / ز تاریخ و وقایع خواندن و گاهی شنیدن / ز گفتار گهربار علی در خطبه او / دو چشم و گوش بازی باشد از پهر شنیدن /...

چاپ اول

۱۱۰- مجموعه آثار: دفتر یکم: شعر (۱۳۷۶ - ۱۳۲۳). شاعر: احمد شاملو: زیر نظر: نیاز یعقوب‌شاهی. - تهران: زمانه. - ۵۴۴ ص. - جلد اول. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۵-۳-۶ در کتاب دو جلدی حاضر سلسله اشعار «احمد شاملو» با آخرین ویرایش و بازنگری‌ها در پانزده دفتر فراهم آمده است. در این کتاب فهرست تفصیلی مجموعه اشعار، فهرست‌های

فرعی اشعار، فهرست الفبایی نام شعرها و فهرست الفبایی سطرهای اول شعرها، همراه با شماره صفحه مربوط به آنها در پایان کتاب درج شده است. افزون بر این در پایان هر یک از جلد‌های دو گانه این دفتر، بخشی با عنوان «یادداشت‌ها و توضیحات» آمده که متضمن نام، واژه، عبارت، اشارات تاریخی و یا مطالبی است که نیاز به توضیح دارد. «قطعه‌نامه» (یا تفسیری از فریدون رهنما)، «هوای تازه»، «لحظه‌ها و همیشه»، «آیدا در آینه»، «ابراهیم در آتش» و «ققنوس در باران» عنوان برخی از دفترهای مجموعه حاضر است.

چاپ اول

۱۱۱- مجموعه آثار: دفتر یکم: شعر (۱۳۷۶ - ۱۳۲۳). احمد شاملو: زیر نظر: نیاز یعقوب‌شاهی. - تهران: زمانه. - ۵۶۰ ص. - جلد دوم. - رقمی (شمیز). - (دوره) ۵۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۵-۴-۴

چاپ اول

۱۱۲- مجموعه اشعار فروغ فرخزاد.

مقدمه: اسماعیل نژادفرد لرستانی. - تهران: گل مریم. - ۴۲۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۵۵-۷-۲ کتاب حاضر، اشعاری است برگرفته از پنج دفتر شعر «فروغ فرخزاد» کتاب با مقدمه‌ای اجمالی از شرح حال «فروغ» به روایت خود او و گردآورنده آغاز می‌شود: سپس اشعاری از مجموعه‌های «اسیر»، «دیوار»، «تولد دیگر»، «عصیان» و «ایمان» پی‌وریم به آغاز فصل سرد» فراهم می‌آید.

چاپ اول

۱۱۳- مجموعه شعر خاطره پرستوها. شاعر: مصطفی زمانیان. - اصفهان: یکتا. - ۱۴۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The memory of swallows شابک: ۹۶۴-۹۰۲۵۲-۸-۶

در مجموعه حاضر اشعاری در قالب نیمایی به نظم درآمده که نمونه‌ای از آن با عنوان «کدام باور؟» بدین گونه است: بی‌باور از بودن در زندگی / همیشه در تنهایی و تردید / کدام هستی را باید ستود؟ / کدام / شعر را باید سرود؟ /...

چاپ اول

۱۱۴- نغمه دل: مجموعه شعر (غزل - رباعی). شاعر: منوچهر نجاتی. - تهران: فردوس. - ۱۷۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۰-۲۳-X مجموعه حاضر، سومین دفتر «منوچهر نجاتی» است که در قالب غزل و رباعی به نظم درآمده است. در پیش گفتار کتاب که به قلم «نصرت‌الله تقوی» نگارش یافته، به اختصار از زندگی شاعر و سیر غزل در ادب فارسی سخن به میان آمده است. بخشی از غزل «دم غنیمت دان» چنین است: زندگانی همدم ناسازگاری بیش نیست / همدم سنگین دل و

بی‌اعتباری بیش نیست / یا نهیب شادی از خود رنج دنیا دور کن / زندگی اندوه و درد بی‌شماری بیش نیست / دل بر این محتاله دهر از چه می‌بندد کسی / این عجزه ظالم مردم شکاری بیش نیست...

چاپ اول

۱۱۵- همای جلودار: مجموعه اشعار «امام و حماسه». تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات. - ۳۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۰-۱۳-۴

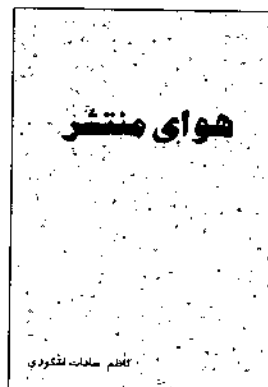

«همای جلودار» دوازدهمین شماره از «مجموعه شعر دفاع مقدس» است که به مناسبت یکصدمین سالگرد میلاد حضرت امام خمینی (ره) گردآمده است. آن چه در این دفتر فراهم گشته آثاری است که در حوزه موضوعی، دلالت‌های مستقیمی به «رهبری» و «جهاد» شده است. این اشارات گاه «کنایه‌وار» در قالب نقل رمزی، استعاره‌ای و سمبلی است و گاه به «صراحت» با ذکر نام و حادثه مورد نظر. برخی از شعرهای کتاب عبارت‌اند از: «سعی عشق / حسین اسرافیلی»، «نی‌نامه / رضا اسماعیلی»، «سمفونی یاد / صابر امامی»، «این سبز سرخ کیست / قیصر امین‌پور»، «سرود فتح / جعفر بابایی»، «مدرسه عشق / عباس

براتی‌پور» و «شهر شهید ما، هویزه / علی موسوی گرماردی».

چاپ اول

۱۱۶- هوای منتشر. شاعر: کاظم سادات‌اشکوری. - تهران: کاظم سادات‌اشکوری. - ۶۰ ص. - رقی (مقوی). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰ نسخه.

«هوای منتشر» مجموعه شعری است که در قالب‌های آزاد با مضامین عشق، طبیعت و زندگی به نظم درآمده است.

نمایشنامه قرن ۷

چاپ اول

۱۱۷- شرح «نی‌نامه» جلال‌الدین محمدبلخی. حسین الماسیان. - تهران: هوتن. - ۷۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۷۸۸-۴-۸

کتابچه حاضر شرحی است بر «نی‌نامه» جلال‌الدین محمد بلخی که با تعبیر و تفسیری از واژه «شید» آغاز می‌گردد. مولف با استناد به تلمیحات قرآنی و شواهد شعری از دفاتر شش گانه مثنوی آیات آغازین مثنوی (نی‌نامه) را شرح و تبیین می‌کند.

نمایشنامه فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

AGT ۶۲

۱۱۸- داستانی پر آب چشم (روایت رزم رستم و سهراب): طرحی برای نمایش. اسماعیل همتی. - تهران: سبزآرنگ. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۳-۴-۱

چاپ اول

۱۱۹- شیر و خط. رسول یانگین خلیفانی. - تهران: ستاد اقامه نماز. - ۶۶ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۶۸-۷۳-۱

«شیر و خط» دومین نمایش‌نامه از آثار برگزیده اولین مسابقه نویسندگان جوان است که به اهمیت موضوع «نماز» در میان جوانان اختصاص دارد. نمایش با بازی پنج «مرد» و پنج «زن» اجرا می‌شود. صحنه با نور خفیفی که روشن است، فضایی تخیلی از وجود انسان تداعی می‌کند. مردان بازیگر با صدای بلند کلمه «شیر» و زنان نیز کلمه «خط» را به ترتیب تکرار می‌کنند. آنان در ابلاغ پیام نمایش خطاب به تماشاگران می‌گویند: «ما اینجا آمده‌ایم که بگوییم چراغ‌ها قرمزند و سگ‌ها پارس می‌کنند. آمده‌ایم که بگوییم نمک می‌کنهد و مار صدای خوش سرش نمی‌شود. شاهد رویاه دمش است... سپس یکی از زنان بازیگر از دیگران می‌خواهد تا درباره موضوع «زندگی» بیندیشند و نظر خود را ابراز دارند. مردان و زنان هر یک از منظری متفاوت واژه «زندگی» را تفسیر می‌کنند و یکی از آنها می‌گوید: «زندگی در معنای واقعی، یعنی سوختن، همچو پروانه در دیده شمع». در صحنه‌های بعدی آنان همگی هدف خود را طلب توبه از درگاه الهی توجیه نموده، بی‌اختیار سجده می‌کنند. ناگهان صحنه در سیاهی

مطلق فرو می‌رود و...

۱۲۰- صدهای کوچه نرگس‌ها (پنج فیلمنامه داستانی). اسماعیل همتی. - تهران: چوگان. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۲-۸-۸

۱۲۱- نبرد بی‌انتها (نمایشنامه). علی‌اکبر باقری‌ارومی. - تهران: گفت‌مان. - ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۱۰۵-۲-۱

چاپ اول

۱۲۲- نمایشنامه سهراب کشون. اسدالله الهوردیزاده. - تبریز: هادی. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۱۰-۵-۱

در این نمایش‌نامه اشخاصی چون: «راوی»، «کاووس»، «افراسیاب»، «رستم» و «سهراب» تراژدی «رستم و سهراب» را به اجرا درمی‌آورند. صحنه حیاط بازداشتگاه اسرای جنگی است و راوی در گوشه راست صحنه رو به تماشاگران نشسته است. بازیگران عده‌ای از اسرای جنگی هستند و سرپرست بازداشتگاه از آنها خواسته تا این نمایش را اجرا کنند، اما «رستم» از بازآفرینی نمایش سر باز می‌زند و خطاب به «راوی» می‌گوید: «نه خواهش می‌کنم، رستم و سهراب نه، من تحمل مشاهده فرزندکشی رو ندارم. در سلول‌های تنگ و تاریک ماندن و در زنجیر بودن و تحمل شکنجه و شلاق بهتر از فرزندکشی است». در این هنگام «سهراب» و «کاووس» وارد شده و او را به اجرای نمایش تشویق می‌کنند. «کاووس» خطاب به «رستم» می‌گوید: «دست از لجاجت بردار، تو خودت گفتی که داستان را ما خودمان انتخاب نمی‌کنیم و برایمان انتخاب می‌کنند، به علاوه رستم و سهراب که داستان بسیار جالبه». سرانجام آنان پس از مشاجره‌ای طولانی تصمیم می‌گیرند...

۱۲۳- وفای به عهد (نمایشنامه). علی‌اکبر باقری‌ارومی. - تهران: گفت‌مان. - ۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۱۰۵-۳-۹

۱۲۴- وقوع عشقی بزرگ در کوچه‌ای کوچک: نمایشنامه. اسماعیل همتی. - تهران: سبز آرنگ. - ۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۷۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۸۳-۵-X

داستان فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

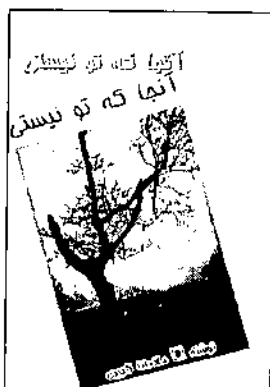
AGT ۶۲

۱۲۵- آستاره (ستاره).

مصطفی محمدی. - تهران: محیا. - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۷-۲۵-X

چاپ اول

۱۲۶- آنجا که تو نیستی. ماندانا کبیری. - تهران: ماندانا کبیری. - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

«آنجا که تو نیستی» داستان زندگی دختری به نام «سپیل» است. او در این داستان ضمن بیان خاطرات گذشته‌اش از بدرفتاری پدر و مادرش با یک دیگر و تأثیر ناخوشایند آن در خانواده سخن می‌گوید. در بخشی از کتاب آمده است: «هنوز صدای گریه خواهرها و فریاد پدر و مادر را به یاد دارم. آن دو، همچون دیوانگان داد و بیداد به راه می‌انداختند و هر چه فحش و ناسزا بود، کنار هم می‌کردند و ما بچه‌ها که کاری از دستان ساخته نبود، گریه می‌کردیم... من هنوز آن سختی‌ها و مشکلات را فراموش نکرده‌ام و محرومیت را نیز، محرومیت از رفاه و محبت و ماندن در تاریکی حسرت و رنج و سختی...».

۱۲۷- اسیر عشق.

محمد لطیفی. - تبریز: زرقلم. - ۱۶۰

ص. - جیبی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۳-۱-۸

چاپ اول

«اسیر عشق» عنوان داستانی است که نگارنده از زاویه «اول شخص»، ماجرای اصلی آن را چنین آغاز می‌کند: «... پس از چشیدن روز از بیمارستان مرخص شدیم و به خانه بازگشتیم. چند روزی در خانه استراحت می‌کردم که ناگهان لحظه‌های مرگ آن جوان، شیون‌ها و زاری آن دختر جوان و ماتم مادر جوان از دست رفته در جلوی چشمانم مثل شبحی پدیدار شدند. بی‌اختیار بلند شدم و با آدرسی که در اختیار داشتم، به سراغ خانه مادرش رفتم و با هزار زحمت و پرس و جو خود را به آن خانه رساندم. جلوی در آن خانه، حالت عجیبی داشتم، نمی‌دانستم چه می‌کنم...»

۱۲۸- بانوی جنگل

فهمیه رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۵۲ ص. - رقی (سلفون). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۲۵-۹

چاپ اول

۱۲۹- برگزیده آثار سید محمدعلی جمالزاده

به اهتمام: علی دهباشی. - تهران: شهاب ناشر، سخن. - ۸۴۴ ص. - رقی (گالینگور). - ۳۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Selected works by mohammad ali jamalzadeh

شابک: ۹۶۴-۵۹۸۳-۹۶-۷

آثر حاضر گزیده‌ای است از مجموعه آثار «محمدعلی جمالزاده» شامل نمونه‌هایی از: داستان‌ها، رمان‌ها، نمایش‌نامه‌ها، ترجمه‌ها، خاطرات سیاسی و ادبی و مقالات و نامه‌های او. این گزیده، براساس نسخه‌هایی از چاپ‌های اولیه آثار «جمالزاده» تدوین شده که پیش از این به تایید وی رسیده است. «فارسی شکر است»

«رجل سیاسی»، «کیاب غاز»، «حق و ناحق» و «مرغ همسایه» از جمله داستان‌ها و «آدم بدنام» و «دشت جنون» از رمان‌های مجموعه حاضر است. ترجمه کتاب‌های «قهوه‌خانه سورات»، «آخرین درس / آلفونس دوده» و «یک نفر آدم چقدر خاک لازم دارد / لئون تولستوی» از دیگر مطالب مندرج در کتاب است. برای نمونه این مقاله‌ها نیز در کتاب به چشم می‌خورد: «پادداشت‌هایی درباره شاهنامه فردوسی»، «حاجی بابای اصفهانی» و «حاج سیاح، جهان دیده‌ای که دروغ نگفته است». کتاب با زندگی‌نامه و ذکر آثار نامبرده به پایان می‌رسد.

چاپ اول

۱۳۰- بلوطها در شب

توفیق مشیرپناهی. - تهران: بیان آزادی. - ۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-

«بلوطها در شب» مجموعه ۸ داستان کوتاه فارسی است که به قلم «توفیق مشیرپناهی» تحریر یافته است. «غروب کلاغ‌ها»، «یک شاخه گل سرخ»، «دایناسورها و سیب‌های قرمز پسر» و «بلوطها در شب» از جمله داستان‌های کتاب حاضرند. در داستان اخیر، مرد راننده‌ای، حکایتی عامیانه از شهر سمنان برای مسافران نقل می‌کند...

۱۳۱- به انتظارات خواهیم ماند.
مریم (امینی) جعفری. - تهران: به آفرین. - ۳۴۲ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۰-۱۲-

چاپ اول

داستان، شرح زندگی خانواده‌ای است که بر اثر حادثه‌ای دست خوش فلاکت و بدبختی می‌شوند. «سیامک» و «کیهان» دو برادرند. آنها ازدواج کرده و در خانه‌ای مشترک با پدر و مادر و تنها خواهرشان «سپهیل» زندگی می‌کنند. پسری به نام «فریدون» با فربد دادن «سپهیل» رابطه نامشروعی با او برقرار می‌سازد. این امر به خودکشی «سپهیل» می‌انجامد. در شب عروسی «فریدون»، «سیامک» و «کیهان» به منزل او می‌روند و «سیامک» خسته از مرگ خواهر، «فریدون» را به قتل می‌رساند. در این ماجرا «سیامک» به سی سال حبس محکوم می‌شود و...

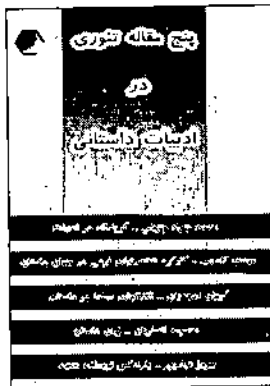
۱۳۲- پرواز برفراز ویوودینا

محمود اکبرزاده؛ ویراستار: ابراهیم اقلیدی. - تهران: قدیانی. - ۳۳۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۱۱۲-۸

چاپ اول

۱۳۳- پنج مقاله تنوری در ادبیات داستان.
محمدجواد جزینی. - او دیگران!؛ ویراستار: مهدی کاموس. - تهران: نجل. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴۸۹-۸-۷
در این نوشتار پنج مقاله درباره ادبیات داستانی گردآمده که عبارت‌اند از: «گروستک در ادبیات / محمدجواد جزینی»، «کارکرد شخصیت‌های فرعی در جهان داستان / مهدی کاموس»، «تکنیک‌های سینما در داستان / کیوان امجدیان»، «زبان داستان / معصومه انصاریان» و «پارادکس نویسنده متعهد / بهروز

عباسپور».

چاپ اول

۱۳۴- تعصب

منیرالسادات قریشی. - تهران: نیکتاب. - ۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۹۸۱-۱-۳

«آخرین لیخنه»، «خواستگاری»، «سپهیل»، «سفرنامه عراق» و «تعصب» عنوان داستان‌های مجموعه حاضرند. «تعصب» بیانگر گوشه‌ای از زندگی مردی است که با سخت‌گیری‌های بی‌مورد نسبت به رفتار همسرش زندگی خود و او را تیره

می‌سازد.

۱۳۵- تقدیر شیرین

زهره اسدی. - تهران: پر. - ۲۰۲ ص. - رقی (سلفون). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۸۱۵-۷-۷

چاپ اول

۱۳۶- جعبه سیاه.
ناهد پژواک. - تهران: شمال. - ۱۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۵۴۱-۴-۶

«جعبه سیاه» داستانی است که در آن زنی خاطرات زندگی خود را واگویی می‌کند. او سال‌ها پیش با پسری به

نام «امیر خسرو» ازدواج می‌کند. «امیر خسرو» فرزند پیشکار پدر اوست که از دوران کودکی تحت سرپرستی این خانواده قرار می‌گیرد. «امیر خسرو» چند ماه پس از ازدواج رفتار ناخوشایندی در پیش می‌گیرد و در پی آن، همسرش را مورد آزار و اذیت قرار می‌دهد تا جایی که زن به بیماری روانی مبتلا می‌شود و سرانجام...

۱۳۷- خوابی در هیاهو

حسن کریم‌پور؛ ویراستار: شهلا ارزنگ. - تهران: اوحدی. - ۳۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۴۵-۲

۱۳۸- خیال تو

فهمیه رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۰۰ ص. - رقی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۳۰-۵

چاپ اول

۱۳۹- خیال‌های خط خطی

خوشنویسی به زبان ساده.
سوسن حقیقت؛ ویراستار: کاظم فرهادی. - تهران: نشر چشمه. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۱۸-۹

نویسنده در قالب داستان، اطلاعاتی درباره هنر «خوشنویسی» به دست می‌دهد. در این داستان زندگی هنری

پسری به نام «سعید» بازگو می‌شود. او به حدی به کار خود توجه دارد که نارضایتی اطرافیان را برمی‌انگیزد. سعید در حال نوشتن زندگی‌دختری به نام «شیرین» است که در زمینه هنر خوشنویسی مطالعه می‌کند. بخش‌های بعدی داستان به گفت و گوهای ذهنی «شیرین» و «سعید» اختصاص دارد. در پایان کتاب «کتاب‌نامه پایه»، «اصطلاحات پایه» و هنرمندان خوشنویس معرفی می‌شوند.

چاپ اول

۱۴۰ - در دشت جنون، اسماعیل جمشیدی - تهران: آشیانه کتاب، ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۵۰-۳۳-X

«در دشت جنون» به شیوه داستان‌های «هزار و یک شب» با مضامینی از تاریخ اجتماعی معاصر به رشته تحریر درآمده است. در این رمان فضای زندگی جوانان تهرانی دهه ۱۳۴۰ به تصویر کشیده می‌شود. داستان پس از یک حادثه آتش‌سوزی شکل می‌گیرد. دو شخصیت اصلی «یحیی» و «ریحانه» که مجروح و در بیمارستان بستری شده‌اند با ترغیب دکتر «لدنی» پزشک معالج در کنار هم قرار می‌گیرند. «ریحانه» که برای دریافت کمک و راهنمایی به سراغ «یحیی» آمده برای او شرح می‌دهد که چگونه در مسیر زندگی با گرفتاری‌های مختلف مواجه بوده است. او نخست به ازدواج سستی تن می‌دهد، اما شوهرش در پی یک بیماری لاعلاج می‌میرد. «ریحانه» پس از مرگ او برای رهایی از تنهایی به تحصیل مشغول می‌شود. او در دانشگاه به دانشجویی جوان دل می‌بازد و به رغم آن که جوان، فردی ایده‌آل به نظر می‌رسد پس از ازدواج با ریحانه تعادل خود را از دست می‌دهد و در ادامه داستان نویسنده با شیوه روان‌کاوی شخصیت‌ها، سعی دارد حادثه آتش‌سوزی را ریشه‌یابی کند.

۱۴۱ - در ماندگان عشق، حسن کریم‌پور - تهران: اوج‌دی - ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۳۰-۴

۱۴۲ - شب سراب، ناهید پژواک - تهران: البرز، ۵۸۲ ص. - رقی (شمیز)، ۱۶۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۱۵۸-۲

چاپ اول

۱۴۳ - عشق‌های مشترک، علی عسکری جزی - قم: همسایه، ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۹۹-۶۶-۶

«عشق‌های مشترک» روایتی است عاشقانه از سه برادر یا سه سردار بزرگ به نام‌های ماهان، میهن و مهران. «میهن» و «مهران» در مأموریتی دل داده دختری به نام «دنیا» می‌شوند. از طرفی «ماهان» برادر بزرگ آنان برای تصاحب تخت و تاج امیری، قصد دارد «الله‌یار» برادر دخترک را به قتل برساند، اما...

چاپ اول

۱۴۴ - قدرت عشق، عباس شیکایی شستری - تهران: عباسی، ۱۴۲ ص. - رقی (شمیز)، ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۸-۷-۷

داستان، روایت عاشقانه‌ای است که مساجری آن از یک باغ در یکی از محله‌های شمالی تهران آغاز می‌شود. در این باغ مرد ثروتمندی زندگی می‌کرد که «سهراب» نام داشت. او

جوانی بود مذهبی و پای‌بند به اصول اخلاقی که با ارنه هنگفت خانوادگی، زندگی سالمی برای خود تهیه کرده بود. دوستان و آشنایان او را مرد خوشبختی می‌پنداشتند. در حالی که...

چاپ اول

۱۴۵ - کلبه عشق، میترا شیرانلی - زنجان: سرانجام، ۱۶۶ ص. - رقی (سلفون)، ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۶۰-۷-۸

در این داستان سرگذشت دختری به نام «بیان» بازگو می‌شود که یکی از هزاران بازمانده زلزله رودبار است. «بیان» در این حادثه دلخراش پدر و مادرش را از دست می‌دهد و یکه و تنها می‌ماند. وی مدتی بعد به منزل پدربزرگش در تهران رفته در آن جا زندگی جدید خود را آغاز می‌کند. ادامه داستان با مساجری عاشقانه او و «پژواک» پسر عمویش شکل می‌گیرد.

چاپ اول

۱۴۶ - گزیده ادبیات معاصر، رضا امیرخانی - تهران: کتاب نیستان، ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز)، ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature selected poems

شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۵۵-۲

یازدهمین شماره از مجموعه «گزیده ادبیات معاصر» به داستان‌های کوتاهی از «رضا امیرخانی» اختصاص دارد که عناوین آنها بدین قرار است: «انگشت»، «سال نو»، «سه نفر»، «ناصر ارمنی»، «خیابان» و «گوش شنو». داستان اخیر، گفت و شنودی است میان راوی با دوستش «رامین». «رامین» هشت سال در جبهه جنگ علیه رژیم بعثی، پیکار کرده و در اثر بمباران شیمیایی قدرت تکلم خود را از دست داده است. از طرفی او در اثر قطع نخاع حرکت نمی‌کند و به همین دلیل هر روز یکی

از دوستان مراقبت از او را برعهده می‌گیرد. راوی در این داستان معتقد است «رامین» دوست خوبی برای شنیدن درد دل اوست؛ از این رو او تصمیم می‌گیرد خاطراتش را برای «رامین» بازگو کند...

چاپ اول

۱۴۷ - گزیده ادبیات معاصر، مجموعه داستان.

فیروز زسوزی جلالی - تهران: کتاب نیستان، ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز)، ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Contemporary iranian literature selected poems

شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۵۹-۵

دهمین شماره از مجموعه داستان «گزیده ادبیات معاصر» متشکل از هفت داستان کوتاه است.

چاپ اول

۱۴۸ - گل کویر، شاپور شاهرخی - تهران: روزگار، ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۴۱-۷

در این داستان، مساجری از دو قوم که ساکن یکی از شهرهای کویری ایران هستند، روایت می‌شود. سه قرن پیش زلزله وحشتناکی آن چنان شهر و حومه‌اش را ویران کرد که تنها کودکی از خاندان «خوت» در آن حادثه زنده ماند. این کودک بعدها جد بزرگ خانواده «خوت» می‌شود که یکی از دو

خاندان بزرگ منطقه است. طایفه دیگری که اصل و نسبشان به کولی‌های مهاجر می‌رسید و خود را از نسل «تیمور لنگ» می‌دانستند بعدها ساکن این شهر شدند. این قوم که تنها خود را شایسته ریاست می‌دانستند، به جدال با خاندان «خوت» برخاستند. این چالش، نسل به نسل و به اشکال گوناگون ادامه می‌یابد، تا این که...

۱۴۹ - یوز پلنگانی که با من دویده‌اند، بیژن نجدی - تهران: نشر مرکز، ۸۸ ص. - رقی (شمیز)، ۴۹۰۰ ریال. - چاپ دوم.

عنوان به لاتین: The leopards who have run with me

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۱۰-۶

۱۵۰ - حکایات شیرین علانصرالدین، گردآورنده: فریدون جهانپانی - تهران: ارمغان، ۲۱۶ ص. - رقی (شمیز)، ۷۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۱۲-۸

طنز و هجو و هزل (از سال ۱۳۲۰-۱۳۲۲)

۱۵۱ - تهرانجلس: مجموعه داستان کوتاه طنز.

ابراهیم نبوی - تهران: روزنه، ۱۲۶ ص. - رقی (شمیز)، ۲۹۵۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۷۶-۵۹-۳

۱۵۲ - خنده بر هر دری درمان دواست، حسین دستوم - تهران: پونه، ۱۲۰ ص. - وزیر (شمیز)، ۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۱-۱۲-X

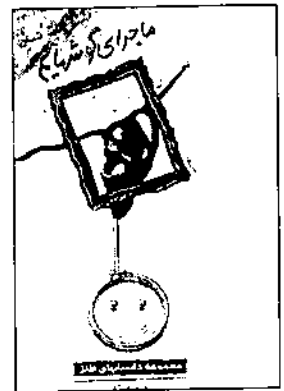
۱۵۳ - ستون پنجم، ابراهیم نبوی - تهران: روزنه، ۳۲۴ ص. - رقی (شمیز)، ۸۹۵۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۷۶-۸۶-۶

۱۵۴ - لطفی‌های آموزنده تاریخ، محمدرضا اکبری - اصفهان: پیام

عزت. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). -
۴۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۴۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۶-۸-۶

چاپ اول

۱۵۵- مجموعه داستانهای طنز.
رفیع افتخار. - تهران: خوشین. -
۱۳۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۲۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۳۰۴-۸-۸

در کتاب حاضر ۹ داستان کوتاه به
شیوه طنز نگارش یافته که در یکی از
آنها با عنوان «ماجرای گوش‌هایم»
مردی وضعیت عجیب گوش‌هایش را
توصیف می‌کند. او شخص کم‌رویی
است که در هنگام ترس و شرم
گوش‌هایش قرمز می‌شود. روزی یکی
از همکارانش به نام «ستار» که
وضعیت روانی ناخوشایندی دارد،
گوش‌های او را به حدی می‌کشد تا
این که تیز می‌شوند. از این به بعد مرد
با داشتن چنین گوش‌هایی در هنگام
حضور در اجتماع با مشکلات متعددی
مواجه می‌شود که یکی از آنها شرکت
در مراسم خواستگاری و ازدواجش با
دختری به نام «رعنا» است.

۱۵۶- پنج گنج فردوسی: خلاصه
پنج داستان شورانگیز: داستان
زال و رودابه.
به اهتمام: احمد کوشا؛ مترجم: فاطمه
سلطانی‌یکتا؛ نقاش: صادق صندوقی؛
خطاط: مجید فدایی‌منش. - تهران:
آتلیه هنر. - ۱۵۰ ص. - جلد اول. -
وزیری (گالینگور). - چاپ دوم /
۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
The story of zal and rudaba
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۹-۲-۸

۱۵۷- پنج گنج فردوسی: خلاصه
پنج داستان شورانگیز: داستان
سیاوش و سودابه.
به اهتمام: احمد کوشا؛ مترجم: فاطمه
سلطانی‌یکتا؛ نقاش: صادق صندوقی؛
خطاط: مجید فدایی‌منش. - تهران:
آتلیه هنر. - ۱۸۰ ص. - جلد دوم. -
وزیری (گالینگور). - چاپ دوم /

۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

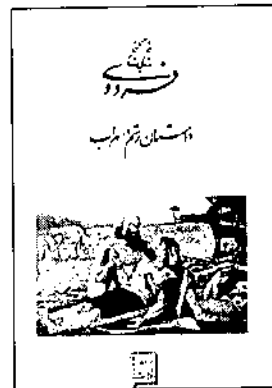
The story of siyawash and
sudaba
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۹-۱-۱

چاپ اول

۱۵۸- پنج گنج فردوسی: خلاصه
پنج داستان شورانگیز: داستان
رستم و سهراب.
به اهتمام: احمد کوشا؛ مترجم: فاطمه
سلطانی‌یکتا؛ نقاش: صادق صندوقی؛
خطاط: مجید فدایی‌منش. - تهران:
آتلیه هنر. - ۱۵۲ ص. - جلد سوم. -
وزیری (گالینگور). - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The story of rustam and suhrab
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۹-۳-۸

سومین کتاب از مجموعه «پنج گنج
فردوسی» توسط انتشارات «آتلیه
هنر» به زیر طبع آراسته شد. در این
کتاب خلاصه‌ای از داستان منظوم
«رستم و سهراب» به انضمام
توضیحات نگارنده درباره زندگی
فردوسی و شاهنامه ضمیمه شده
است. در متن حاضر که با خط «مجید
فدایی‌منش» و حواشی رنگی مزین
شده، ترجمه انگلیسی برخی ابیات
شاهنامه از «آرتور جرج وارنر» و
برادرش «ادموند» به چشم می‌خورد.
این ابیات که با گزینش «فاطمه
سلطانی‌کیا» فراهم آمده با آن چه
مولف در این کتاب درباره داستان شرح
داده هماهنگی دارد.

چاپ اول

۱۵۹- پنج گنج فردوسی: خلاصه
پنج داستان شورانگیز: داستان
بیژن و منیژه.
به اهتمام: احمد کوشا؛ مترجم: فاطمه
سلطانی‌یکتا؛ نقاش: صادق صندوقی؛
خطاط: مجید فدایی‌منش. - تهران:
آتلیه هنر. - ۱۴۸ ص. - جلد چهارم. -
وزیری (گالینگور). - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The story of rustam and suhrab
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۹-۳-۶

جلد چهارم از مجموعه «پنج گنج
فردوسی» به داستان «بیژن و منیژه»
اختصاص دارد. این داستان به صورت
خلاصه، توضیحاتی از نگارنده و
بخشی از اشعار شاهنامه نیز عیناً با
خط «مجید فدایی‌منش» و حواشی
رنگی به چاپ رسیده است. برگردان
انگلیسی برخی ابیات این بخش از
شاهنامه از «آرتور جرج وارنر» و
«ادموند وارنر» با گزینش و
ویرایش «فاطمه سلطانی‌یکتا» در
صفحات پایانی کتاب آمده است.
شرح زندگانی «ابوالقاسم فردوسی» و
توضیحات مختصر درباره «شاهنامه»
از مطالب مندرج در مقدمه است.

چاپ اول

۱۶۰- پنج گنج فردوسی: خلاصه
پنج داستان شورانگیز: داستان
رستم و اسفندیار.
به اهتمام: احمد کوشا؛ مترجم: فاطمه
سلطانی‌یکتا؛ نقاش: صادق صندوقی؛
خطاط: مجید فدایی‌منش. - تهران:
آتلیه هنر. - ۱۸۰ ص. - جلد پنجم. -
وزیری (گالینگور). - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The story of rustam and
asfandiyar
شابک: ۹۶۴-۶۳۰۹-۵-۴

«داستان رستم و اسفندیار» پنجمین
کتاب از مجموعه «پنج گنج فردوسی»

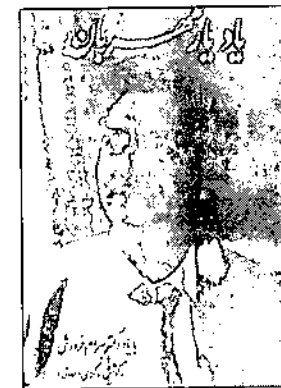
است که با خطاطی «مجید فدایی‌
منش» مزین شده است. خلاصه‌ای از
داستان «رستم و اسفندیار» همراه با
حواشی رنگی، نیز مختصری از شرح
حال زندگانی «حکیم ابوالقاسم
فردوسی» و توضیحاتی درباره شاهنامه
در کتاب به طبع رسیده است. در این
نوشته متن انگلیسی اشعاری از
شاهنامه به دست «فاطمه سلطانی
یکتا» از ترجمه برادران «وارنر» -
«جرج» و «ادموند» - انتخاب شده و با
ترجمه آن چه مولف در این کتاب
نوشته و درباره داستان شرح داده
ضمیمه گردیده است.

نوشته‌های گوناگون فارسی
(از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۱۶۱- یاد یار مهربان.
به اهتمام: هما گرامی. - تهران:
فره‌ور. - ۳۶۲ ص. - وزیری (شمیز). -
۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۳۲۰-۶-۶

«یاد یار مهربان» یادنامه‌ای است

برای دکتر بهرام فره‌وشی - محقق و
استاد دانشگاه - که به کوشش هما
گرامی (فره‌وشی) به چاپ رسیده است.
بهرام فره‌وشی در سال ۱۳۰۴ شمسی
دیده به جهان گشود و نزدیک به نیم
قرن کار فرهنگی، چندین اثر و صدها
مقاله از خود برجای گذاشت که از آن
جمله است: «فرهنگ پهلوی (۲
جلد)»، «هنر ایران در دوران پارتنی و
ساسانی (ترجمه از زبان فرانسه)»،
«نامه‌های شگفت‌انگیز (ترجمه
نامه‌های تاریخی کشیشان زرتوئیت
فرانسوی در مورد ایران)»، «واژه‌نامه
خوری (تحقیق در زمینه بررسی لهجه
مردم «خور» و «بسیانک)»،
«ایران‌ویج (مجموعه مقالات درباره
فرهنگ و مسائل ایران‌شناسی)»،
«همچنین تحقیقاتی درباره لهجه‌ها و
گویش‌های ایرانی. کتاب در دو فصل
به چاپ رسیده است. فصل اول
به «یادداشت‌های پراکنده استاد دکتر

بهرام فره‌وشی» اختصاص دارد و در
فصل دوم مقالاتی از نویسندگان و
استادان، خاطراتی چند از نزدیکان و
اشعاری در رثای استاد فره‌وشی به
طبع رسیده است برای نمونه: «سیری
کوتاه در فلسفه تاریخ / عنایت‌الله
رضا»، «استاد فره‌وشی و نگرشی بر
زوایای ناشناخته فرهنگ ایران /
سیدمحمدعلی سجادی»، «هویت سه
گانه / داریوش شایگان»، «سیر تاریخ
و فرهنگ و دین در ایران باستان /
موبد رستم شهزادی»، «به یاد دوست /
امین ریاحی»، «من و تو
تنهایی (شعر) / هما گرامی» و
«سیمرغ / فریدون مشیری».

نثر ادبی قرن ۵ ق

۱۶۲- درس زندگی: گزیده
قابوس‌نامه.

کیکاووس بن اسکندر عنصرالمعالی:
گردآورنده: غلامحسین یوسفی. -
تهران: علمی. - ۴۵۰ ص. - رقی
(شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ
ششم / ۴۴۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Selections from qabus-nameh
شابک: ۹۶۴-۵۹۸۳-۸-۸

نثر ادبی قرن ۷ ق

۱۶۳- گلستان.

مصلح بن عبدالله سعدی: مصحح:
محمدعلی فروغی؛ خطاط: اسماعیل
نژادفر درستانی. - تهران: علمی. -
۲۰۲ ص. - جیبی (گالینگور). - ۷۵۰۰
ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۲-۲۷-۸

۱۶۴- گلستان.

مصلح بن عبدالله سعدی: مقدمه:
منوچهر آدمیت؛ نقاش: صادق
صندوقی؛ خطاط: محمد سلحشور،
اسماعیل نیکبخت. - تهران: آتلیه
هنر. - ۱۸۸ ص. - وزیری (گالینگور). -
چاپ دوم / ۵۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۴۲-۳-۳

۱۶۵- گلستان سعدی.

مصلح بن عبدالله سعدی: مصحح:
حسین استادولی. - تهران: قدیانی. -
۴۲۴ ص. - پالتویی (سلفون). -
۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ نوزدهم /
۶۶۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۲-۴

۱۶۶- گلستان سعدی: از روی نسخه
تصحیح شده محمدعلی فروغی.

مصلح بن عبدالله سعدی: مصحح:
کیومرث کیوان. - تهران: جرس. -
۳۰۸ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۵۰۰
ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۸۶-۴-۷

۱۶۷- روی بالهای دریا: مجموعه نثر ادبی (۷۶-۷۴).

محمدرضا مهدیزاده - تهران: اهل قلم - ۱۰۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۴۳۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۶۸-۲۸-۵

شعر

چاپ اول

۱۶۸- چای خونی شیه و هق: شاعر: صالح صاحب - [بی جا]: [بی نا]. - ۲۱۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چای خونی شیه و هق

در کتاب حاضر، اشعاری به زبان کردی فراهم آمده است. گفتنی است این اشعار در سه بخش به نظم رسیده است: دو بخش اول در قالب های عروضی و بخش پایانی به صورت شعر آزاد.

چاپ اول

۱۶۹- چه مری خاکی سوو تاو: شمیز. جلیل آزادخواه - تهران: بیان آزادی. - ۱۳۴ ص. - رقمی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

در این دفتر، اشعاری به زبان کردی از «جلیل آزادخواه» گردآمده که از آن جمله است: «خور»، «زستان»، «مه رگ»، «یاد»، «گیان»، «ناسمان»، «گوناه» و «روبار».

چاپ اول

۱۷۰- هوزی که لالی: صدیق صفی زاده - [بی جا]: صدیق صفی زاده - ۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - چاپ اول / ۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Hozhi galali. شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۲۲۱-۱.

در این کتاب مختصری از شرح حال چند شاعر کرد به همراه نمونه ای از شعر آنان به زبان کردی درج گردیده است.

چاپ اول

۱۷۱- گلزار ادب لرستان: مجموعه آثار شاعران و نگارندگان لرستان. گردآورنده: اسفندیار غضنفری؛ ویراستار: رضا حسنوند - تهران: مفاهیم. - ۵۳۲ ص. - وزیری (گالینگور). - ۲۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۳-۵۶-۷

گلزار ادب لرستان

مجموعه آثار شاعران و نگارندگان لرستان

تألیف و گردآوری

اسفندیار غضنفری

به کوشش

دکتر اسفندیار

انتشارات مفاهیم

مجموعه ای که پیش رو دارید گزیده اشعاری است از شعرای متقدم و متأخر لرستان به دو گوش «لکی» و «لری» و نیز اشعاری چند به زبان پارسی. در مقدمه کتاب شرح حال مفصلی از «اسفندیار غضنفری»، گردآورنده مجموعه، نیز ترجمه فارسی سروده ها

به طبع رسیده است. عناوین برخی اشعار بدین قرار است: «کارگر / جلیل احمدپور»، «قولن تارومن / مینا آدینوند»، «سی منصور و اصل / نقی آزاده»، «لیلی لقای / نجف آزادبخت»، «خبری نیست / میرزا حسین بنان» و «خورشید حقیقت / ملامنوچهر کولیوند».

نمایشنامه

چاپ اول

۱۷۲- کشتار بی گناهان: ویلیام سارویان؛ مترجم: ژاله مسعود. - تهران: نشر نی. - ۱۰۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The slaughter of the innocents. شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۴۵۴-۱

«کشتار بی گناهان» نمایش نامه ای

است از نبرد میان «خیر» و «شر» که با هدف انتقاد از وضع نا به سامان جوامع بشری در فاصله دو جنگ جهانی، نوشته شده است. «سارویان»، مؤلف کتاب با تکیه بر این اندیشه که یکی از علل جنگ و خونریزی در جدا کردن راه سیاست و هنر از یک دیگر است به تصنیف چنین کتابی دست زده است. در صحنه نخست طرحی از رستوران «کروک شنگ» نمایان می گردد. «آرچی» صاحب رستوران یک روز طی اعلامیه ای درمی یابد که محل کسبش به «دادگاه عدالت» تبدیل شده است. دیکتاتورها در این دادگاه بسات خود را می گسترانند و با انجام اصلاحات خاتمان سوز خود را سرگرم می کنند. آنان در مبارزه با فقر و بیکاری با کشتن فقیر و در مقابله با بزهکاری با کشتن بزهکار و به منظور کنترل رشد عاطفی و فکری و معنوی فرد و جامعه، هنرمندان و اندیشمندان را نابود می سازند. «می مولی» یکی از دوستان «آرچی» در مقابل اعمال بی رحمانه قاضیان دروغین به مخالفت برمی خیزد و بی هیچ هراسی از قدرت مخوف اعضای دادگاه، به

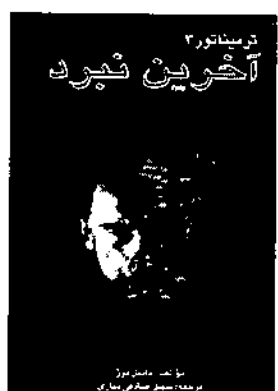
صورت پلیس قضایی سیلی می زند. او به همراه آرچی و «رز» یکی از مشتریان رستوران سعی دارند کودکی را که محکوم به اعدام شده است نجات دهند، اما...

داستان

چاپ اول

۱۷۳- ترمیناتور ۳ (آخرین نبرد): داننیل پترز؛ مترجم: سهیل صادقی بهاری - تهران: ازل. - ۱۴۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Terminator 3: armageddon 7. شابک: ۹۶۴-۹۱۳۱۵-۶-۶

«ترمیناتور ۳ یا آخرین نبرد» سومین

بخش از مجموعه «ترمیناتور» است که در آن جنگ نابرابر انسان ها و روبات ها به تصویر درمی آید. نویسنده در این داستان نمایی از سرنوشت آینده انسان را به دست می دهد که ماشین ها و محصولات دست بشر آن را رقم می زنند. «سارا»، «جان» و «کایل» قهرمانان اصلی داستان اند. ماجرا در شهر «لوس آنجلس» به وقوع می پیوندد. پلاسمایی آبی رنگ با حالتی فنر مانند از کابل برق این شهر جدا شده و به سمت زمین حرکت می کند. در طول مسیر، پلاسمای به دو قسمت تقسیم شده به شکل دو انسان تغییر شکل می دهد. اولین ترمیناتور از نظر ظاهری همانند مدل های قبلی است و دیگری که از مدل «تی - ۲۰۰۰» است به صورت زنی با موهای بلوند و چشم های آبی ظاهر می شود. بدین ترتیب داستانی دیگر از نابودگرهای جدید شکل می گیرد و...

چاپ اول

۱۷۴- وصیت نامه: جان گریشام؛ مترجم: فریده مهدوی دامغانی؛ ویراستار: شهلا ارژنگ - تهران: البرز. - ۶۹۶ ص. - رقمی

(شمیز). - ۲۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The testament. شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۲۵-۲

چاپ اول

۱۷۵- هانیبال: ادامه سکوت بره ها. تامس هریس؛ مترجم: اصغر اندرودی. - تهران: البرز. - ۶۲۴ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Hanibal. شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۲۲۳-۳

داستان «هانیبال» در حقیقت از جایی آغاز می شود که کتاب «سکوت بره ها» به پایان می رسد. «هانیبال لکتر» دکتر روان شناس و متخصص جراحی صورت، معتقد است به زندگی بیماران روانی درمان ناپذیر باید خاتمه بخشید. او به اتهام قتل چند نفر در زندان سی تارک در زیرزمین بیمارستانی درند است. «کلاریس استارلینگ» برای مصاحبه نزد او می رود. در آن جا، دکتر «لکتر» درباره قاتلی که دختر یک سناتور را برده و در صدد به قتل رساندن اوست، اطلاعاتی در اختیار وی می گذارد و در عوض از «استارلینگ» می خواهد که زندگی خودش برای او تعریف کند. سپس «استارلینگ» طی ماجراهایی قاتل را که «جیم گامب» نام دارد دستگیر می کند و در این میان دکتر «لکتر» موفق به فرار می شود. این داستان در واقع ماجرای نقیب «استارلینگ» و یکی دیگر از قهرمانانی است که از دست دکتر «لکتر» جان سالم به در برده و اینک بر آن است به کمک «استارلینگ»، «هانیبال» را دستگیر کند و او را به وضعی دلخراش به قتل برساند.

چاپ اول

۱۷۶- هانیبال: ادامه سکوت بره ها. تامس هریس؛ مترجم: شهناز مهدوی

- تهران: هامان. ۶۰۸ ص. - رقی (شمیز). ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۲۱۸-۱-۶

داستان انگلیسی

۸۱۲

۱۷۷- امواج

ویرجینیا ولف: مترجم: فرشاد نجفی پور. - تهران: محیا. ۲۴۸ ص. - رقی (شمیز). ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۷۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۷۷-۲۵-X

۱۷۸- تجارت ننگ

دانی دوموری: مترجم: پروین قایمی، آرمیدخت کاوه خوری. - تهران: نقش اندیش. ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز). ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Progress of julius
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۶۷-۱-۶

چاپ اول

۱۷۹- جزیره‌هایی در آسمان
آرتور چارلز کلارک: مترجم: محمد قساص. - تهران: کیوان. ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Islands in the sky
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۱-۱-۱

«جزیره‌هایی در آسمان» داستان علمی-تخیلی دیگری است از «آرتور سی. کلارک» که با این عناوین نگارش یافته است: «بخت سفر به فضا»، «خداحافظ جاذبه»، «ستاره صبحگاهی»، «بیمارستان در فضا» و «تسلیمی از ماه». داستان درباره دانش‌آموزی است که در مسابقه علمی مهمی پیروز می‌شود و پس از یک درگیری حقوقی با برگزارکنندگان مسابقه به جایزه دلخواهش دست می‌یابد که سفر به ایستگاه فضایی در مدار زمین است. «روی» قهرمان اصلی داستان ضمن بیان ماجراهایش، انواع ایستگاه‌های

فضایی را معرفی می‌نماید. او پس از پاسخ به پرسش مسابقه درباره اطلاعات پروازی مینی بر بالاترین سقف پروازی یک جت خالص، خود را برای صعود به فضا آماده می‌کند و...

۱۸۰- سقوط یک فرشته

الن پرایس وود: مترجم: شیده جلالی فر. - تهران: فروغی. ۶۹۸ ص. - رقی (گالینگور). ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: East lyane
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۵۰-۹-۹

۱۸۱- شیخ ابرای پاریس

سوزان کی: مترجم: ملیحه محمدی؛ ویراستار: کاظم فرهادی. - تهران: نشر چشمه. ۵۰۰ ص. - رقی (شمیز). ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۵-۷

چاپ اول

۱۸۲- فریبکار
فردریک فورسایت: مترجم: کیومرث دانشور. - تهران: سمیر. ۳۴۰ ص. - رقی (شمیز). ۲۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The deceiver
شابک: ۹۶۴-۶۵۵۲-۳۷-۴

حوادث این رمان، مربوط به زمانی است که بریتانیا در جنگ «فالت لند» پیروز شده و از طرفی «یوری آندروپوف» به سمت ریاست جمهوری شوروی سوسیالیستی برگزیده شده است. «سر آرتور» رئیس سازمان امنیتی بریتانیا، با صدور حکمی «سام مک کریدی» را به کاری جدید می‌گمارد. او با نام مستعار «فریبکار» از مأموران عملیاتی سازمان امنیت و سرویس مخفی بریتانیا و اهل آلمان شرقی بود. وی مأموریت دارد تا...

۱۸۳- مردی که پنجشنبه بود

گیلبرت کیت چسترتن: مترجم: فرشاد نجفی پور. - تهران: چوگان. ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز). ۶۲۰۰ ریال. -

چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The man who was thursday
شابک: ۹۶۴-۵۶۸۲-۲-۹

چاپ اول

۱۸۴- مزرعه حیوانات
جورج اورول: مترجم: مجید نوریان؛ ویراستار: قربان ولیی. - قم: کتاب همراه. ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۳۴-۷۹-۹

داستان یا شورش حیوانات یک مزرعه علیه انسان‌ها آغاز می‌شود. وقایع پس از پیروزی شورش، بخش اصلی این داستان است. در واقع «اورول» در این کتاب با بیانی نمادین، وضعیت نظام سوسیالیستی شوروی پس از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ را ترسیم نموده است. آقای «جورژ» صاحب مزرعه «مانور» است. یک شب او فراموش می‌کند هواکش مرغداری را ببندد و همین امر سبب می‌شود حیوانات به سرپرستی «میجر پیر» - خوکی که برنده جایزه «میدل وایت» شده بود - تجمع کنند. «میجر» ضمن بیان ماهیت زندگی، حیوانات را علیه کسانی که آنان را به بیگاری وامی‌دارند، می‌شوراند و...

داستان آلمانی

۸۲۲

چاپ اول

۱۸۵- برادر ماکس
زیگموند سورت: مترجم: رحیم میرزائیان؛ ویراستار: قربان ولیی. - تهران: کتاب همراه. ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). ۱۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Max, mein bruder
شابک: ۹۶۴-۶۰۳۴-۸۰-۲

«برادر ماکس» داستان چگونگی رویارویی یک دختر بچه یازده ساله با بیماری و مرگ است. «ژوان» قهرمان

اصلی داستان است او با برادر دو قلوش «ماکس» مدام در حال مشاجره و نزاع است. یک شب «ژوان» به پیشنهاد «ماکس» مخفیانه از خانه خارج شده، وارد جنگل می‌شوند. آن دو منتظرند با منظره‌ای عجیب روبه‌رو گردند که ناگهان...

نامه آلمانی

۸۲۶

چاپ اول

۱۸۶- نامه به فلیسه
فرانتس کافکا: مترجم: مرتضی افشاری؛ ویراستار: مصطفی اسلامی. - تهران: نیلوفر. ۴۸۸ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Briefe an felice und andere korrespondenz aus den...
شابک: ۹۶۴-۴۴۸-۱۰۰-۳

در این مجموعه، نامه‌های کافکا به نامزدش «فلیسه باوتر» گردآوری شده است. گفتنی است فلیسه باوتر در سال ۱۹۱۶ میلادی، به تشویق کافکا داوطلب کار در «خانه قوم یهود» در برلین شد. هدف از تشکیل این خانه، آموزش فرهنگی و مذهبی به کودکان و نوجوانان بی‌بضاعت بود که فلیسه در آن جا به کار تدریس اشتغال داشت. کافکا در ۲۰ سپتامبر ۱۹۱۲، نخستین نامه‌اش را به فلیسه نوشت و در حقیقت او را دانسته یا نادانسته، به

صورت پناهگاهی برای گریز از یورش «واقعیت» خود می‌دانست. سه ماه بعد، در شب سال نو، کافکا به فلیسه نامه شگفت‌انگیزی نوشت. در این نامه - با مضمون «ادبیات، ادبیات ناب است» - کافکا از فلیسه می‌خواهد به سوالاتی جواب دهد که وقتی به آن می‌پردازد، اصولاً سوال نیست بلکه توصیفی است از خودش و «رابطه به شدت مسئله آفرینش با او و دنیا». کافکا، در ۱۲ فوریه ۱۹۲۲، در یادداشت‌های روزانه‌اش نوشت که او هرگز در خود عبارتی چون «عاشقت هستم» را نمی‌شناسد، بلکه فقط از آرامش مورد اشتیاقی خبر دارد که: «بی‌تردید با عاشقت هستم من درهم می‌شکنم...».

داستان فرانسوی

۸۲۲

چاپ اول

۱۸۷- آلیوشا
هانری تروایا: مترجم: هوشنگ لاهوتی. - تهران: فرشید. ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز). ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Aliouchat
شابک: ۹۶۴-۹۱۱۵۴-۵-۵

«آلیوشا» دنیایی تصویری و خیالی از خاطرات دوران جوانی نویسنده است. در این کتاب نویسنده داستان تمایلات وطن پرستانه خود را به‌رغم فاصله بسیار با سرزمین اجدادی‌اش «روسیه» و نیز عادات و سنت‌ها و فرهنگ میهن خود را به رشته تحریر درآورده است. قهرمان داستان «آلکسی کرایبویین» (آلیوشا) در فرانسه اقامت دارد. او احساس می‌کند که دیگران به او به چشم یک «خارجی» می‌نگرند. با این همه، «تیری» شاگرد اول کلاس که جوانی است علیرضا باهوش وارد زندگی «آلیوشا» می‌شود. این دو اغلب درباره کتاب‌ها، به ویژه رمان‌های تازه چاپ شده، در حال گفت و گو هستند. هر دو در روایی نویسنده به سر می‌برند. «آلیوشا» به‌رغم شور و شوقی که به

نویسندگی داشت، چندان خوشحال و راضی نبود، زیرا به نوشته‌های نژاد اسلاو - جز به زبان فرانسه - توجهی نمی‌کردند؛ اما «تیری» همواره قدر و منزلت استعداد او را ارج می‌نهد و وی را از دور ریختن نوشته‌هایش به زبان روسی برحذر می‌دارد...

چاپ اول

۱۸۸- حادثه‌ی سن فیاکر «مگره به خانه برمی‌گردد».

ژورژ سیمنتون؛ مترجم: ناصر سیفی - تهران: سروا - ۱۶۰ ص. - رقیعی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: A crime saint - fiacer شابک: ۹۶۴-۶۲۶۲-۱۲-۱

در این داستان، پلیس «مگره» با اطلاع به این که «قتلی به وقوع خواهد پیوست» بلافاصله به «سن فیاکر» می‌رود و درمی‌یابد کشتن «سن فیاکر» در کلیسا مرده است؛ گر چه مرگش طبیعی و عادی به نظر می‌آید اما او حادثه را عادی نمی‌بیند و افرادی در مظان اتهام او قرار می‌گیرند؛ دکتر شهر، کشیش، کارکنان کلیسا، حسابدار کنتس و حتی پسر کنتس. بدین ترتیب...

چاپ اول

۱۸۹- شبح اپرا. گاستون لورو؛ مترجم: آرش حجازی، مهدی حیرری - تهران: کاروان - ۴۰۰ ص. - رقیعی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Le fantome de l'opera شابک: ۹۶۴-۹۱۶۰۷-۹-۵
رمان «شبح اپرا» داستان دل‌باختگی دخترکی ساده به «فرشته موسیقی» است. داستان دلهره و وحشتی است که اپرا را فرا گرفته، داستان شبحی خوفناک که در سردابه‌های اپرا مسکن گزیده و تنها برای شنیدن ناله‌های «فاوست» به روی زمین می‌آید. «شبح اپرا» یکی از

مرموزترین شخصیت‌های مخلوق قرن بیستم برای نخستین بار در این کتاب پا به عرصه وجود می‌گذارد. در سال ۱۹۱۱ «گاستون لورو» در یکی از دیدارهای مکرر از ساختمان اپرای پاریس، شایعاتی درباره شبحی می‌شنود که ساختمان اپرا را تسخیر کرده است. چندین مرگ توجیه نشده به این شبح موهوم نسبت داده می‌شود. از سوی دیگر ذهن مردم به این شایعات دامن می‌زند. حوادث اسرارآمیزی در ساختمان اپرا رخ می‌دهد. این حوادث حس ماجراجویانه روزنامه‌نگاری به نام «لورو» را برمی‌انگیزد. در پی آن «لورو» ساختمان اپرا را به دقت بررسی می‌کند و سرانجام درمی‌یابد...

ادبیات پر تغالی

۸۶۹

چاپ اول

۱۹۰- کوری. ژوزه ساراماگو؛ مترجم: اسدالله امرایی و ویراستار: غلامحسین سالمی. - تهران: مروارید - ۲۱۴ ص. - رقیعی (گالینگور) - ۱۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۷۰-۲
این رمان، در عین آن که کاملاً خیالی به نظر می‌رسد، تصویری هولناک از واقعیت است. نگارنده در این رمان، متأثر از خاطرات دوران کودکی است. او در مراسم آکادمی جایزه نوبل استکهلم (۱۹۹۸ م) تصریح می‌کند: «... سال‌ها بعد وقتی برای اولین بار درباره پدریزم ژرنیو و مادریزم ژوزفا نوشتم، متوجه شدم که این افراد معمولی را به شخصیت‌های ادبی تبدیل کرده‌اند. شاید به دنبال راهی بودم که آنها را فراموش نکنم. چهره‌شان را با مدادی می‌کشیدم و باز می‌کشیدم تا توی ذهن و خاطره‌ام ثابت بماند. ... این مطالب را سی سال قبل نوشتم و هدفی نداشتم جز ثبت بازآفرینی لحظه‌هایی از زندگی کسانی که مرا به وجود آوردند و به من بسیار نزدیک بودند. زمانی که پدر و مادرم و پدریزم و مادریزم را با رنگ

ادیبان به تصویر درآورد، آنها را از اشخاص معمولی با پوست و گوشت و استخوان به موجوداتی دیگر، به شخصیت‌های به وجود آورنده خودم تبدیل کردم... من شاگرد و کارآموز شخصیت‌های رمان‌هایم هستم. شاگرد فکر کرد، ماکور هستیم و نشست نوشت، کوری را، تا به آخر. تا به آنها که می‌خوانند یادآوری کند که وقتی زندگی را تحقیر می‌کنیم فرد را از بین می‌بریم، که کرامت انسانی را قدرت‌های بزرگ هر روز لگدمال می‌کنند و دروغ جهانی جای حقیقت جمعی را می‌گیرد و انسان که عزت خود را پاس نمی‌دارد و احترام و تکریم هم نوع را از یاد می‌برد. آن گاه شاگرد گویی به احضار ارواح و شیاطین حاصل از کوری فرد مشغول می‌شود و به روایت ساده‌ترین داستان می‌پردازد...

۱۹۱- ورونیکا تصمیم می‌گیرد بمیرد. پائولو کونیلو؛ مترجم: آرش حجازی - تهران: کاروان - ۲۴۰ ص. - رقیعی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Veronica decide morir شابک: ۹۶۴-۹۱۶۰۷-۱-۱

ادبیات زبانهای هند و اروپای شرقی و سلتی

چاپ اول

۱۹۲- کودکی، نوجوانی، جوانی. لی‌یفنیکالایویچ تولستوی؛ مترجم: غلامحسین اعرابی - تهران: سمیر - ۴۸۰ ص. - رقیعی (شمیز) - ۲۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Childhood boyhood youth شابک: ۹۶۴-۶۵۵۲-۶۹-۲
«کودکی، نوجوانی، جوانی» داستانی است از زندگی «لئون تولستوی». «کودکی» داستانی تخیلی است؛ اما تخیلی که ریشه در حقیقت و زندگی شخصی «تولستوی» دارد. تولستوی در این اثر با کاوش درون خود، نخست

مقوله لذت و در پی آن، تاسف و اندوه و شرم و حیا را شرح می‌دهد. او در «نوجوانی» شخص شانزده ساله‌ای را توصیف می‌کند که برای غلبه بر حس درد و ریاضت کشی، خود را در اتاقی محبوس کرده و پشت عریان خود را با میخ تیز آشنا می‌کند و ناگهان به این فکر می‌افتد که مرگ موجودی فناپذیر همچون او، ممکن است در هر لحظه‌ای فرا برسد؛ از این رو، ناگهان کتاب و دفتر به گوشه‌ای می‌نهد و به مدت سه روز در بستر دراز می‌کشد و به خواندن کتاب و خوردن نان شیرینی‌هایی مشغول می‌شود که با آخرین پول‌های خود خریده است. در اینجا، تولستوی تصویری از دو مقوله اپیکوریسم (پیرو فلسفه خوشگذرانی) و پاک دینی (پیرو فلسفه سادگی و قناعت) به دست می‌دهد. «تولستوی» در اوآن زندگی دریافت که روح فیلسوفانه او ممکن است او را با ناراحتی‌های زیادی مواجه کند. آن چه باعث شد تولستوی از ابتدای زندگی تا آخر عمر به تجربه و تفحص و کنکاش در مسائل فلسفی و اجتماعی همت گمارد ترس از مرگ و پوچی بود. شخصیت‌های دراماتیک «کودکی، نوجوانی، جوانی» همگی مردمی حقیقی و گاه نیز شخصیت‌های خیالی هستند. عمیق‌ترین شخصیت، از آن خدمتکار پیر است که به قول نویسنده بهترین و بزرگترین راز زندگی را کشف کرد و بدون تاسف و ترس مرد.

ادبیات زبانهای افریقایی - آسیایی (حامی و سامی)

۱۹۳- پیامبر و دیوانه. جبران خلیل جبران؛ مترجم: نجف دریابندری - تهران: کارنامه - ۲۰۴ ص. - رقیعی (گالینگور) - ۱۹۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه.

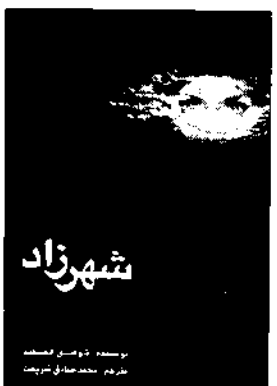
عنوان به لاتین: The prophet of the madman شابک: ۹۶۴-۴۳۱-۲۱-۷

۱۹۴- پیامبر و دیوانه. جبران خلیل جبران؛ مترجم: نجف دریابندری - تهران: کارنامه - ۲۰۴ ص. - رقیعی (گالینگور) - ۱۹۵۰۰

ریال - چاپ سوم / ۵۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: The prophet of the madman
شابک: ۹۶۴-۴۳۱-۲۱-۷

چاپ اول

۱۹۵- شهرزاد. توفیق الحکیم؛ مترجم: محمدصادق شریعت - تهران: شاب - ۹۶ ص. - رقیعی (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Shahrzad شابک: ۹۶۴-۹۰۲۰۰-۲-۱

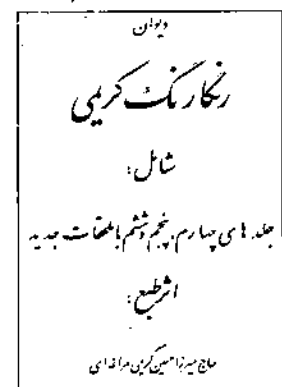
«شهرزاد» ترجمه نمایش‌نامه‌ای است از «توفیق الحکیم» که در سال ۱۹۳۴ به زبان عربی منتشر شده است. در مقدمه کتاب توضیحاتی از «ژرژ لوکنت» یکی از اعضای آکادمی فرانسه درباره این نمایش‌نامه به چشم می‌خورد. بن مایه داستان برگرفته از حکایت «هزار و یک شب» است و «توفیق الحکیم» با دست مایه قرار دادن این افسانه برای طرح اندیشه فلسفی بهره برده است. در نمایش حاضر «شهرزاد» نماد حیات و «شهریار» نماد کسی است که در آغاز راه تکامل خویش، چیزی جز درک لذت جسمانی او را راضی نمی‌کند. اما همین شهریار سرانجام به شناخت و آگاهی می‌رسد و با تاملی اندیشمندانه به قله والای حقیقت دست می‌یابد. نمایش در هفت پرده و با هنرمندی «ساحر»، «دختر»، «غلام»، «جلاد»، «شهریار»، «شهرزاد» و چند تن دیگر به اجرا درمی‌آید. فضای داستان، خانه‌ای در جاده‌ای برهوت را به ندای می‌کند. «ساحر» دختری را به طرف خانه می‌آورد و از او علت خوش حالی مردم شهر را می‌پرسد. دخترک به او می‌گوید که دختران به خاطر ملکه «شهرزاد» جشن باشکوهی ترتیب داده‌اند، زیرا ملکه موفق شده چون «شهریار» را که به علت خیانت همسرش بدان دچار شده بود، درمان کند. در صحنه‌های بعدی ماجرای خیانت همسر «شهریار» و ترغیب «شهرزاد» در پیش‌گیری از قتل عام دختران بی‌گناه به تصویر کشیده می‌شود. گفتنی است در ابتدای کتاب

شرح مختصری از زندگی نویسنده
مندرج است.

ادبیات زبانهای اورال - آلتایی، سیبریایی قدیم و ...

چاپ اول

۱۹۶- دیوان رنگارنگ کریمی
شامل: جلدهای چهارم، پنجم و
ششم با ملحقات جدید.
شاعر: حسین کریمی - تهران: پیری.
- ۵۴۸ ص. - وزیری (گالینگور) -
۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۲۰-۸

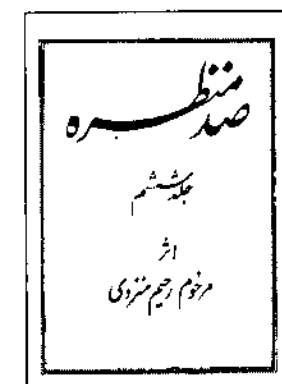
کتاب حاضر، جلدهای چهارم، پنجم و
ششم «رنگارنگ» همراه با ملحقات
جدید است که به زبان ترکی و به
صورت طنز گردآمده است. شاعر در
این مجموعه شعری به غیر از مسائل
سیاسی به مشکلات اقتصادی،
اجتماعی، فرهنگی و سایر مشکلات
مردم در دوره پهلوی اشاره نموده است.

۱۹۷- صد مرثیه.

شاعر: رحیم منزوی - زنجان: سلاله.
- ۳۴۸ ص. - جیبی (گالینگور) -
۱۰۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۸۲-۲-۵

چاپ اول

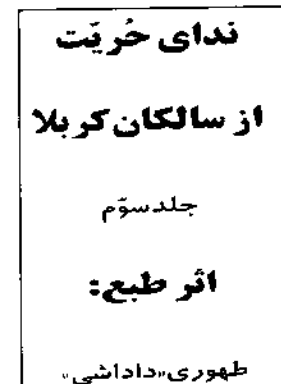
۱۹۸- صد منظر.

به اهتمام: توحید منزوی؛ شاعر: رحیم
منزوی - زنجان: سلاله - ۳۲۴ ص. -
جیبی (گالینگور) - ۱۰۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۸۲-۳-۳
«صد منظر» حاوی اشعاری است
مذهبی به زبان ترکی که طی آن
مصایب خاندان نبوت(ص) به
خصوص حوادث عاشورای حسینی
بازگو می شود. کتاب متضمن این
اشعار است: «زبان حال قاطمه
صفری(ع)»، «زبان حال حضرت
رقیه(ع) با سر مطهر امام(ع)»، «در
بی وفایی دنیا و علت گرفتاری مرغان
خوش الحان و گریز به حضرت
رقیه(ع)»، «احوال راه شام» و چند
موضوع دیگر.

چاپ اول

۱۹۹- ندای حریت از سالکان
کر بلا.
شاعر: تیمور داداشی - تهران: پیری.
- ۴۸۲ ص. - جیبی (گالینگور) -
۱۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۲-۲۹-۱

در این دفتر، اشعاری مذهبی به دو
زبان ترکی و فارسی فراهم آمده است.
موضوع این سرودها عمدتاً وصف
حال پیامبر(ص) و امامان معصوم(ع) و
بیان واقعه عاشورا و نهضت امام
حسین(ع) است.

چاپ اول

۲۰۰- یادنامه مختومقلی فراغی.
به اهتمام: موسی جرجانی.
بها همکاری: مراد دوردی قاضی،
آراز محمد سارلی - گنبد کاووس:
موسسه فرهنگی و انتشاراتی
مختومقلی فراغی - ۵۶ ص. - رقی
(شمیز) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۳۳-۶-۴
در این کتاب مطالبی در زمینه بررسی
اندیشه و افکار «مختومقلی» شاعر،
عارف و ادیب ترکمنی گردآمده است.
در نوشتار حاضر که با همت ستاد

بزرگداشت «مختومقلی فراغی» تدوین
یافته، مضامینی از این دست درج
گردیده است: «متن سخنرانی آقای
مراد قاریف»، «مختومقلی گنبد کاووس
اهل بیت(ع)»، «گفتگو با پروفیسور
سلطان شاه نیازاف» و «یادواره
مختومقلی فراغی در آن سوی مرز
دوستی». در پایان ترجمه چند شعر از
«مختومقلی» به چاپ رسیده است.

نمایه عنوان

آئین سخنرانی ۳
آریه های ادبی ۱۲
آستاره (ستاره) ۱۲۵
آلیوشا ۱۸۷
آسیا (اندام آسمانی عشق): اشعار
منتخب ۸۳
آموزش نگارش: از نخستین گام، تا
روش تحقیق ۴
آنچه که تو نیستی ۱۲۶
ادبیات کنکور نظام جدید ۱۰۰۰ نکته
و آزمون ۱۴
ادبیات و دستور زبان فارسی: شامل:
دستور زبان - تاریخ ادبیات، صنایع
و ... کلاس سوم راهنمایی تحصیلی
۱۵
ادبیات و دستور زبان فارسی: شامل:
مسوادر ادبی، تاریخ ادبیات، علایم
سجاولندی، ... کلاس اول راهنمایی
تحصیلی ۱۶
ادبیات و دستور زبان فارسی: شامل:
موارد ادبی، تاریخ ادبیات، ... کلاس
دوم راهنمایی تحصیلی ۱۷
استقلال فرهنگ سیاه در ادبیات
آفریقا ۵
اسیر عشق ۱۲۷
امواج ۱۷۷
ای کاش برای تان تکه ای ابر بودم:
مجموعه شعر ۱۳۷۶ - ۱۳۶۸ - ۸۴
با پرسنوها: منظومه های بلند و
فولکلوریک ۸۵
باغ تنهایی (یادنامه سهراب سپهری)
۸۶
باغ عشق ۸۷
بانوی جنگل ۱۲۸
بدایه البلاغه ۶
بر بال فرشتگان ۳۳
بر ساحل سخن: آیین درستی و
شیوانکاری همراه با تجربه های

قلمی و دانستیهای ادبی ۷
برادرم ماکس ۱۸۵
برای نامی دیگر: مجموعه شعر ۸۸
برگزیده آثار سید محمدعلی
جمالزاده ۱۲۹
برگزیده داستانهای شاهنامه (از آغاز
تا پیروزی کی کاوس بر شاه مازندران)
۴۱
برگزیده متون ادب فارسی با
تجدید نظر کلی ۲۱
بولطها در شب: مجموعه داستان کوتاه
۱۳۰
بوستان ۵۵
به انتظار خواهم ماند ۱۳۱
به باغ همسفران: شرح هشت کتاب و
نقد اندیشه سهراب سپهری ۸۹
پرواز بر فراز ویوودینا ۱۳۲
پژوهشی در قصه شیخ صنعان و دختر
ترسا: از مجموعه پژوهش در
قصه های جاودان ۵۰
پنج گنج فردوسی: خلاصه پنج
داستان شورانگیز: داستان بیژن و
منیره ۱۵۹
پنج گنج فردوسی: خلاصه پنج
داستان شورانگیز: داستان رستم و
اسفندیار ۱۶۰
پنج گنج فردوسی: خلاصه پنج
داستان شورانگیز: داستان رستم و
سهراب ۱۵۸
پنج گنج فردوسی: خلاصه پنج
داستان شورانگیز: داستان زال و
رودابه ۱۵۶
پنج گنج فردوسی: خلاصه پنج
داستان شورانگیز: داستان سیاوش و
سودابه ۱۵۷
پنج مقاله تئوری در ادبیات
داستان ۱۲۳
پنجره ای رو به عشق ۹۰
پیامبر و دیوانه ۱۹۳-۱۹۴
تاریخ ادبیات ایران اوایل قرن هفتم
تا اوایل قرن دهم هجری ۲۳
تاریخ ادبیات ایران: خلاصه جلد اول و
دوم تاریخ ادبیات در ایران ۲۴
تاریخ ادبیات در ایران و در قلمرو زبان
پارسی از آغاز سده دهم تا میانه سده
دوازدهم هجری (جلد پنجم ...) ۲۵
تجارت ننگ ۱۷۸
ترمیناتور ۳ (آخرین نبرد) ۱۷۳
تصویرهای بامدادی ۹۱
تعصب ۱۳۴
تقدیر شیرین ۱۳۵
تهرانجلس: مجموعه داستان کوتاه
طنز ۱۵۱
جزیره هایی در آسمان ۱۷۹
چعبه سیاه ۱۲۶
چای خونینی شه وق ۱۶۸
چشمه سار ولایت: در مدایح و مراثی
آئمه معصومین و شهدای کربلا ۲۴
چشمه ساران ۹۲
چند داستان کوتاه به همراه تحلیلی از
عناصر داستانی آنها: هزار توی
داستان ۸
چهارمیری خاکی سووتاو: شعر ۱۶۹
حادثه ی سن فیاکر "مگره به خانه
برمی گردد" ۱۸۸
حکایات شیرین ملانصرالدین ۱۵۰

حماسه عاشورا شامل: قصائد -
مناجات - غزلیات و مراثی چهارده
معصوم علیهم السلام ۳۵
خاقانی مشاطه سخن: گزیده و شرح
اشعار خاقانی ۵۱
خنده بر هر درد بی درمان دواست ۱۵۲
خوابی در هیاهو ۱۳۷
خیال تو ۱۳۸
خیال های خط خطی: خوشنویسی به
زبان ساده ۱۳۹
داستانی پر آب چشم (روایت رزم
رستم و سهراب): طرحی برای
نمایش ۱۱۸
در پرده عرفان ۹۳
در دشت جنون ۱۴۰
درس زندگی: گزیده قابوس نامه ۱۶۲
درماندگان عشق ۱۴۱
دریای بی ساحل ۹۴
دعای کیمیل با ترجمه و منظوم ۲۹
دیوان باباطاهر همدانی ۴۴
دیوان پروین اعتصامی ۸۲
دیوان حافظ از نسخه محمد قزوینی و
دکتر قاسم غنی ۶۸
دیوان حافظ خوش کلام: بر اساس
نسخه قزوینی و غنی ۶۹-۷۰
دیوان حافظ شیرازی ۷۱
دیوان حضرت غوث گیلانی (قدس
سره) ۵۲
دیوان حکیم ناصر خسرو: متن
انتقادی همراه با شرح ۴۵
دیوان خواجه شمس الدین محمد
حافظ شیرازی ۷۲
دیوان خواجه شمس الدین محمد
حافظ شیرازی بر اساس نسخه قدسی
۷۳
دیوان رنگارنگ کریمی شامل:
جلدهای چهارم، پنجم و ششم با
ملحقات جدید ۱۹۶
دیوان شعر رودکی با شرح و توضیح:
حاوی همه اشعار مستند بر پایه
تازه ترین یافته ها با بیت نما و نمایه
عام ۴۲
دیوان عبد علی شاه کاشانی ۸۱
دیوان کامل باباطاهر عریان ۴۶
دیوان ناصر خسرو حکیم ناصرین
خسروبن حارث القباد یانی البلیخی
المروزی ۴۷
رودکی: با معنی واژه ها و شرح بیهتای
دشوار و برخی نکته های دستوری و
ادبی ۴۳
روی بالهای دریا: مجموعه نشر ادبی
(۷۶ - ۷۴) ۱۶۷
زبان و ادبیات فارسی عمومی:
برگزیده متون ادبی طی پانزده فصل
شیوه ی نگارش فارسی مباحث دستور
و ... ۲۲
زندگی نظامی ۵۳
زندگینامه خواجه شمس الدین محمد
حافظ شیرازی ۷۴
ساختار و تاویل متن ۱
سال های تاکنون ۹۵
ستون پنجم ۱۵۳
سخن دل: مجموعه اشعار کوتاه ۳۰
سفرنامه آسمان: مجموعه اشعار
هشتمین کنگره سراسری شعر دفاع
مقدس (اصفهان - مهرماه

۱۳۷۷	سقوط یک فرشته	۹۶	گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان	۱۴۶-۱۴۷
۱۸۰	سهمی از زمستان به من ده (مجموعه شعر)	۹۷	گزیده اشعار مسعود سعد با شرح لغات و ترکیبات	۴۹
۱۴۲	شب سراب	۱۴۲	گزیده غزلیات سعدی	۶۵
۱۸۹	شیخ ابرا	۱۸۹	گفتند بگو	۱۰۹
۱۸۱	شیخ ابرای پاریس	۱۸۱	گل کویر	۱۴۸
۲۶-۲۷	شجره نامه شاعران گمنام	۲۶-۲۷	گلبنگ سربلندی: دیوان حافظ (بر اساس نسخه علامه قزوینی و دکتر غنی) در بردارنده زندگی و ...	۷۵
۱۱۷	شرح "تسنامه" جلال الدین محمدبخشی	۱۱۷	گلچین بوستان سعدی با شرح و تفسیر	۶۶
۵۶-۵۷-۵۸	شرح جامع مثنوی معنوی	۵۶-۵۷-۵۸	گلزار ادب لرستان: مجموعه آثار شاعران و نگارندگان لرستان	۱۷۱
۲۸	شرح حال شاعران بزرگ ادب فارسی: همراه با ویژگی ها و نمونه اشعار (۲۸ تن از شاعران)	۲۸	گلستان	۱۶۳-۱۶۴
۴۰	شرح سی قصیده	۴۰	گلستان سعدی	۱۶۵
۹	شرح المختصر لسعدالدین التفتازانی علی تلخیص المنتاح للخطیب القزوینی فی المعانی والبیان والبدیع	۹	گلستان سعدی: از روی نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی	۱۶۶
۱۳	شعر چیست؟ "آشنایی با ساختار شعر به زبان ساده"	۱۳	گلشن راز (باغ دل)	۷۶
۳۶	شمع سحر: در مدائح و مراثی اهل بیت عصمت و طهارت (ع)	۳۶	گلهای غرق خون: ناله های جانسوز	۳۷
۱۹۵	شهرزاد	۱۹۵	گنجینه پرسش های طلایی ادبیات فارسی پیش دانشگاہی ۱ و ۲	۱۸
۱۱۹	شیر و خط	۱۱۹	لاله های غرق در خاک و خون: نوحه سینه زنی و زنجیرزنی به سبک جدید	۳۸
۹۸	صبح یک روز اردیبهشتی: مجموعه غزل ۱۳۷۸ - ۱۳۷۶	۹۸	لطیفه های آموزنده تاریخ	۱۵۴
۱۹۷	صد مرثیه	۱۹۷	لیلی و مجنون: پژوهشی در ریشه های تاریخی و اجتماعی داستان مثنوی معنوی	۵۴
۱۹۸	صد منظر	۱۹۸	مثنوی معنوی: براساس نسخه قونیه مکتوب به سال ۶۷۷ ق و مقابله با تصحیح و طبع نیکلسون ۷۷-۷۸	۶۷
۱۲۰	صداهای کوچه نرگس ها (پنج فیلمنامه داستانی)	۱۲۰	مجموعه آثار: دفتر یکم: شعر (۱۳۷۶ - ۱۳۷۳)	۱۱۰-۱۱۱
۹۹	صدای شیون گلها	۹۹	مجموعه اشعار فروغ فرخزاد	۱۱۲
۱۰۰	عروس نور	۱۰۰	مجموعه داستانهای طنز	۱۵۵
۱۰۱	عشق و هجرت	۱۰۱	مجموعه رنگین گل: گزیده اشعار صائب تبریزی	۸۰
۱۴۳	عشق های مشترک	۱۴۳	مجموعه شعر تماشا	۳۲
۱۰۲	غروب در چشمهای تو چه می کند؟	۱۰۲	مجموعه شعر خاطره پرستوها	۱۱۳
۱۰۳	غم و عشق	۱۰۳	مجموعه طبع بندی شده ادبیات فارسی شامل پرسش های چهارگزینه ای: ۱- زبان و ادبیات فارسی پیش دانشگاہی ...	۱۹
۱۰۴	فرخی سیستانی: با معنی واژه ها و شرح بیت های دشوار و برخی نکته های دستوری و ادبی	۱۰۴	مردی که پنجشنبه بود	۱۸۳
۴۸	فرهنگ لغات مکاتبات بازرگانی: فارسی به انگلیسی، انگلیسی به فارسی	۴۸	مزرعه حیوانات	۱۸۴
۱۸۲	فریبکار	۱۸۲	ناله های زهرایی: مجموعه شعر و نوحه در سوگ حضرت زهرا (س)	۳۹
۱۴۴	قدرت عشق	۱۴۴	نامه به فلیسه	۱۸۶
۳۱	قصه مشکل گشا: شامل دوازده امام خواجه نصیر و دعای توسل و کشتار بی گناهان	۳۱	نبرد بی انتها (نمایشنامه)	۱۲۱
۱۴۵	کلبه عشق	۱۴۵	ندای حریت از سالکان کرپلا	۱۹۹
۶۰	کلیات سعدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصائد، رباعیات، قطعات و رسائل از روی نسخه تصحیح شده مرحوم محمد...	۶۰	نغمه دل: مجموعه شعر (غزل - رباعی)	۱۱۴
۵۹	کلیات سعدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید، رباعیات، قطعات و رسائل از روی نسخه تصحیح شده استاد بدیع الزمان فروزانفر	۵۹	نقد ادبی	۲
۶۱-۶۲	کلیات شمس تبریزی: مطابق نسخه تصحیح شده استاد بدیع الزمان فروزانفر	۶۱-۶۲	نگاه عارف: برگزیده ۶۰ مقاله ادبی و ۲۵۰ پند و اندرز	۱۱
۱۹۲	کودکی، نوجوانی، جوانی	۱۹۲	نمایشنامه سهراب کشون	۱۲۲
۱۹۰	کوری	۱۹۰	ورونیکا تصمیم می گیرد بمیرد	۱۹۱
			وصیت نامه	۱۷۴
			وفای به عهد (نمایشنامه)	۱۲۳
			وقوع عشقی بزرگ در کوچه ای کوچک: نمایشنامه	۱۲۴

نمایه پدیدآور

۹۴	آخوندزاده، احمد	۱۶۴	آدمیت، منوچهر
۶۶	آذر مهر، غلامحسین	۳۷-۳۸	آزادی احمدآبادی، جلیل
۱۶۹	آزادخواه، جلیل	۶۷	آل احمد، جمال
۴۵-۵۴	احمدنژاد، کامل	۱	احمدی، بابک
۳۲	اردکانی، فریاد	۱۳۷-۱۳۴	ارژنگ، شهلا
۱۶۵	استادولی، حسین	۹۹	اسدی، حسن
۱۳۵	اسدی، زهرا	۱۳۵	اسلامیه، مصطفی
۸۷	اعتمادضایی، طاهره	۱۹۲	اعرابی، غلامحسین
۱۵۵	افتخار، رفیع	۱۸۶	افتخاری، مرتضی
۳	افخمی، جهانگیر	۱۳۲	اقیلدی، ابراهیم
۱۳۲	اکبرزاده، محمود	۱۵۴	اکبری، محمدرضا
۱۱۷	الماسیان، حسین	۱۳	الهامی، محسن
۱۲۲	الهوریزاده، اسدالله	۲۶	الهی قمشاهی، حسین
۱۹۰	امریایی، اسدالله	۱۴۶	امیرخانی، رضا
۲۶-۲۷	امیرخانی، نادرعلی	۲۹	امیرصادقی، نصیرالدین
۱۷۵	انوردی، اصغر	۶۵	انوری، حسن
۱۸۴	اورول، جورج	۱۰۲	اویلی، شیکا
۴۶	بابا طاهر	۶۳-۶۴	بابایی، پرویز
۱۲۱-۱۲۳	باقری آرومی، علی اکبر	۱۱۹	بانگین خلیفانی، رسول
۶۸	بختیاری، پژمان	۵۳	برزآبادی فراهانی، مجتبی
۷۸	بلخی، مولانا جلال الدین محمد	۸۲	بهار، محمدتقی
۶۹-۷۰	بهزادی اندوهجودی، حسین	۹۳	بهنیا، عباس
۱۳۰	پارزکی، بهنام	۱۷۳	پرز، دانیل
۱۳۶-۱۴۲	پژواک، ناهید	۲۱	تجلیل، جلیل
۱۰۸	ترابی، ضیاءالدین	۲۳	ترابی، محمد

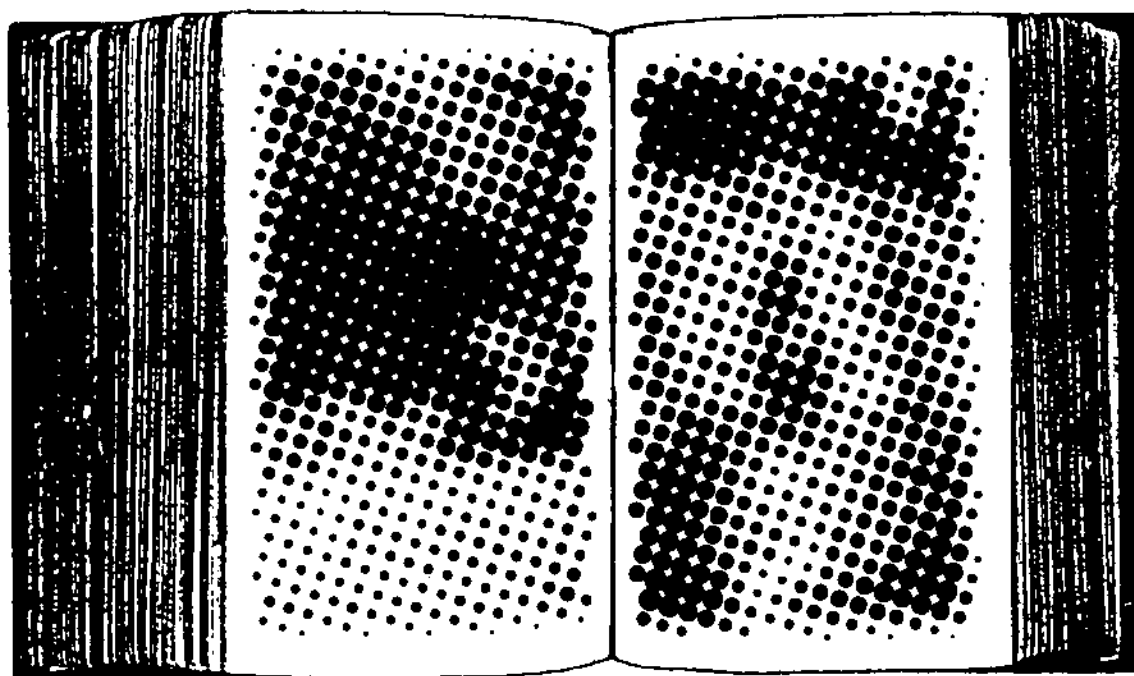
۵۵	تربیت نیشابوری، نصرت	۱۸۷	تروایا، هانری
۴۴	تنکابنی، ضیاءالدین	۱۰۳	توکلی، مرادعلی
۱۹۲	تولستوی، لی یف نیکالایویچ	۱۹۳-۱۹۴	جبران، جبران خلیل
۲۰۰	جرجانی، موسی	۱۲۳	جزینی، محمدجواد
۵۱	جعفری، احمدعلی	۱۳۱	جعفری، مریم (امینی)
۱۸۰	جلالی، فریده	۱۴۰	جمشیدی، اسماعیل
۱۵۰	جهانبانی، فریدون	۱۸۳	چسترتن، گیلبرت کیت
۸۳	حاج سیدجواد، کسری	۶۸-۶۹-۷۰-۷۱	حافظ، شمس الدین محمد
۳۴	حافظی، محسن	۱۸۹-۱۹۱	حجازی، آرش
۱۸۹	حریری، مهدی	۱۷۱	حسنوند، رضا
۷	حسینی، ابوالقاسم	۲۸-۷۵	حسینی کارزونی، احمد
۲۸	حسینی کارزونی، شهناز	۱۲۹	حقیقت، سوسن
۱۹۵	حکیم، توفیق	۷۵	حمیدی، جعفر
۷۷-۷۸	خرمشاهی، قوام الدین	۴۳-۴۸	خطیب رهبر، خلیل
۱۵-۱۶-۱۷	خیر، حشمت الله	۱۹۹	داداشی، تیمور
۱۸۲	دانشور، کیومرث	۱۹۳-۱۹۴	دریابندری، نجف
۱۵۲	دستوم، حسین	۳۶	دشتگرداصفهان، اسدالله
۲۰۰	دوردی قاضی، باهمکاری: مراد	۱۷۸	دوموری، دژنی
۶۰	دهبزرگی، غلامحسین	۱۲۹	دهباشی، علی
۶	دیباچی، ابراهیم	۲۲	ذوالفقاری، حسن
۱۲۸-۱۳۸	رحیمی، فهیمه	۴۲	رودکی، جعفر بن محمد
۱۹	زارع کاریزی، سعدالله	۵۶-۵۷-۵۸	زمانی، کریم
۱۱۳	زمانیان، مصطفی	۱۴۷	زنوزی جلالی، فیروز
۳۵	ژولیده نیشابوری، حسن	۹۱-۱۱۶	سادات اشکوری، کاظم
۱۹۰	ساراماگو، ژوزه	۲۰۰	سارلی، آراز محمد
۱۷۲	سارویان، ویلیام	۱۹۰	سالمی، غلامحسین
۵۰	ستاری، جلال	۵۵-۵۹-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶	سلحشور، محمد
۱۴	سلطانی، محمد	۱۴	سلطانی، یکتا، فاطمه
۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰	سور، زیگرید	۱۸۵	سهرابی نژاد، محمدرضا
۱۰۷	سیاهپوش، حمید	۸۶	سیفی، ناصر
۱۸۸	سیمون، ژرژ	۱۱۰-۱۱۱	شاملو، احمد

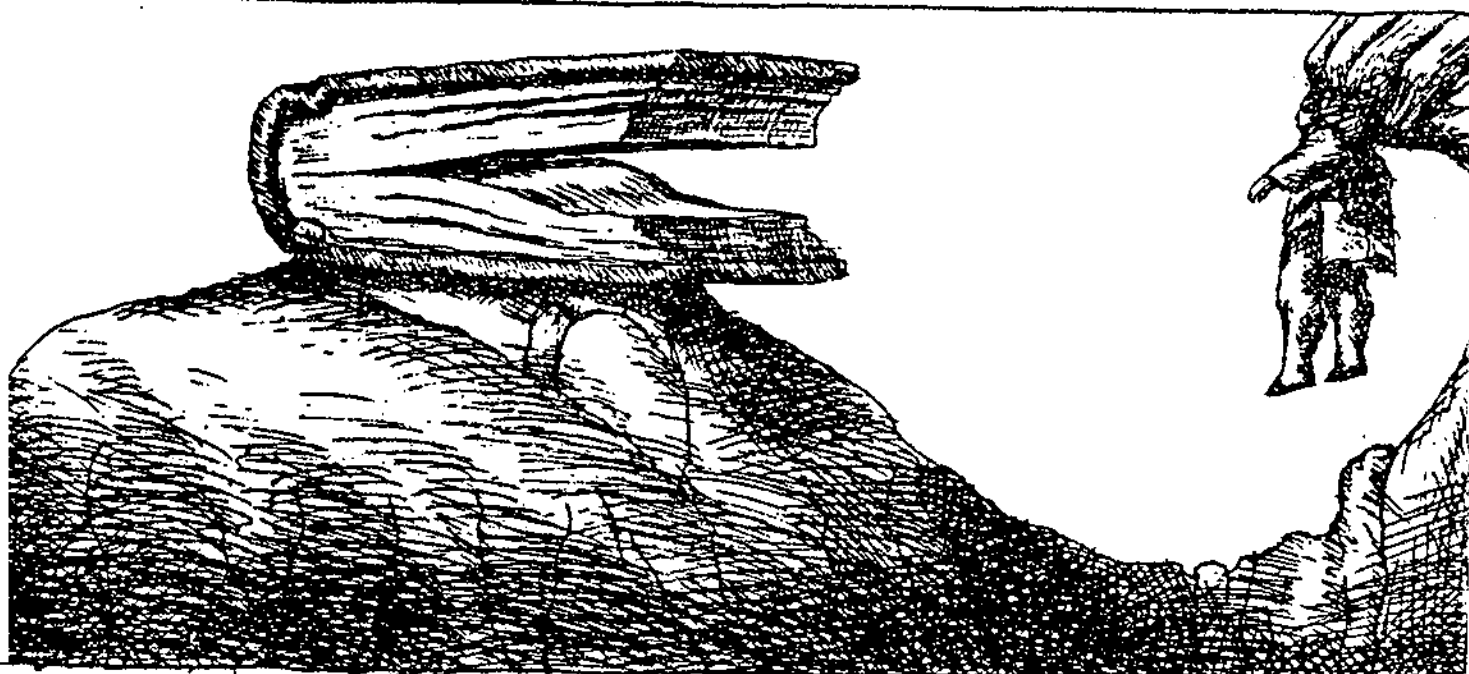
۱۴۸	شاهرخی، شاپور	۱۰۶	شاهرخی، محمود
۷۶	شبهستری، محمود بن عبدالکریم	۱۴۴	شبهگاهی شبهستری، عباس
۱۹۵	شریعت، محمدصادق	۳۹	شریفی، محمود
۴۲-۴۵	شعار، جعفر	۳۲	شفائی، صفرعلی
۹۳	شکرریزکاشانی، عزیزالله	۲	شمیسا، سیروس
۱۴۵	شیرانی، میترا	۱۶۸	صاحب، صالح
۹۷	صادقی، رحمت الله	۹۲	صادقی، نصرالله
۱۷۳	صادقی بهاری، سهیل	۱۸	صالحی، پرویز
۱۰	صانعی، غازی	۹	صاعدی، عبدالمتعال
۲۳-۲۴-۲۵	صفاء، ذبیح الله	۱۷۰	صفی زاده، صدیق
۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۴	طاهری، حمید	۲۰	طریق، محمد
۸۱	عاطفی، افشین	۸۱	عاطفی، حسن
۸۵	عباسی طالقانی، نظام الدین	۸۱	عبدالعلی نطنزی کاشانی، محمد حسن بن احمد
۱۰۰	عبداللهی، مرتضی	۸۲	عبدالمکی تویسرکانی، عزت پور، فاتح
۷۲-۷۳	عسکری جزی، علی	۱۴۳	عطاری، اردلان
۷۹	علیشاهی، کاووس	۱۱	عماد، حجت
۸۹	عمرانی، غلامرضا	۲۲	عنصرالمعالی، کیکاووس بن اسکندر
۱۶۲	غضنفری، اسفندیار	۱۷۱	غنی، قاسم
۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳	فاضل نیا، الهه	۹۰	فدایی منش، مجید
۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰	فرخی، حسین	۸۴	فروزانفر، محمد حسن
۶۳-۶۴	فروز، سلم	۲۷	فروغی، محمدعلی
۵۹-۱۶۳	فرهادی، کاظم	۱۲۹-۱۸۱	فلسفی، امیر
۶۷	فلسفی، امیر	۶۸	فورسایت، فردریک
۱۸۲	فیروز، زینب	۱۲	قزیمی، پروین
۱۷۸	قریشی، منیرالسادات	۱۳۴	قزوینی، محمد
۶۹-۷۰-۷۱-۷۲	قزوینی، محمد	۷۲	قصباع، محمد
۸۸	قلیسی، کوثر	۸۰	قهرمان، محمد
۴-۷۳	کاسب، عزیزالله	۱۸۶	کافکا، فرانک
۹۵	کاکایی، عبدالجبار	۶۸	کاکایی دهکردی، رضا
۱۳۳	کاموس، مهدی		

کاروان: تهران ۱۸۹-۱۹۱	۵۴	زوار: تهران	انتشارات کردستان: سنندج ۵۲	۲۳	میرجلیلی، خدیجه	۱۷۸	کاوه خوری، آذرمیدخت
کاسظم سادات اشکوری: تهران ۹۱-۱۱۶	۷۲-۸۲	ساحل: تهران	اوحدی: تهران ۱۳۷-۱۴۱	۱۸۵	میرزائیان، رحیم	۱۲۶	کبیری، ماندانا
کانون فرهنگی آموزش: تهران ۱۹	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت): تهران ۶	سبز آرنک: تهران ۱۲۴	اهل قلم: تهران ۱۶۷	۴۰-۴۷	ناصر خسرو	۵۴	کراچیکوفسکی، ای.ای.
کتاب خوب: تهران ۱۰۴-۱۰۵	سبز آرنک: تهران ۱۱۸	سبز آرنک: تهران ۱۱۹	ایزد: تهران ۹۵	۱۵۱-۱۵۳	نبوی، ابراهیم	۱۳۷-۱۴۱	کریم پور، حسن
کتاب نیستان: تهران ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۴۶-۱۴۷	ستاد اقامه نماز: تهران ۸۰-۱۲۹	سرانجام: زنجان ۱۴۵	بال کیوتران: تهران ۲۰	۱۱۴	نجاتی، منوچهر	۱۹۶	کریمی، حسین
کتاب همراه: قم ۱۸۴-۱۸۵	سمن: تهران ۶۹-۷۰	سمیر: تهران ۱۸۲-۱۹۲	برنامه: تهران ۹۰	۱۴۹	نجدی، بیژن	۲۲	کریمی راد، فریده
کتابفروشی اسلامی: تهران ۳۴-۳۵	سوده: تهران ۱۱	سیمای دانش: تهران ۳۷-۳۸-۳۹	بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس مدیریت ادبیات و انتشارات: تهران ۹۶-۱۱۵	۱۷۷-۱۸۳	نجفی پور، فرشاد	۱۷۹	کلارک، آرتور چارلز
کیوان: تهران ۱۷۹	شاهاب ثاقب: تهران ۱۲۹	شاهاب ثاقب: تهران ۱۱	به آفرین: تهران ۱۳۱	۵۵-۱۱۲-۱۶۳	نژادفرد لرستانی، اسماعیل	۸	کلارک، آرتور سی.
گفتنمان: تهران ۹۷-۱۳۱-۱۳۳	شاهین: تهران ۱۸۸	شاهین: تهران ۱۸۸	بیان آزادی: تهران ۱۳۰-۱۶۹	۱۸۴	نوریان، مجید	۱۹۱	کوتیلو، پائولو
گل مریم: تهران ۱۱۲	شمال: تهران ۱۳۶	شمال: تهران ۱۳۶	پارسیا: تهران ۶۸	۱۶۴	نیکبخت، اسماعیل	۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰	کوشا، احمد
گلبدیس: تهران ۲۷	شهریور: تهران ۱۱	شهریور: تهران ۱۱	پانیز: تهران ۱۵-۱۶-۱۷	۳۰	نیکنام، محمد کاظم	۱۳	کهنسال، محمود
گلی: تهران ۴-۷۳	صانع: تهران ۱۰	صانع: تهران ۱۰	پز: تهران ۱۳۵	۱۰۴	وحیدی، سیمیندخت	۱۸۱	کی، سوزان
ماندانا کبیری: تهران ۱۲۶	صادق صفی زاده: [بی جا] ۱۷۰	صادق صفی زاده: [بی جا] ۱۷۰	پونه: تهران ۱۵۲	۱۷۷	ولفی، ویرجینیا	۱۶۶	کیوان، کیومرث
مبتکران: تهران ۱۴	صفی علی شافعی: تهران ۳۲	صفی علی شافعی: تهران ۳۲	پیام امروز: تهران ۴۵-۶۵	۱۸۴-۱۸۵	ولیشی، قربان	۱۶۱	گرامی، هما
محبیا: تهران ۱۲۵-۱۷۷	صفی علیشاه: تهران ۱۴۴	صفی علیشاه: تهران ۱۴۴	پیام عبرت: اصفهان ۱۵۴	۱۸۰	وود، الن پرایس	۵	گروهی از نویسندگان آفریقایی
مرسل: کاشان ۸۱	عزیزالله شکوریز کاشانی: تهران ۹۳	عزیزالله شکوریز کاشانی: تهران ۹۳	پیام علم و هنر: تهران ۱۰۱-۱۰۹	۶۷	وینفیلد، ادوارد هنری	۱۷۴	گریشام، جان
مرکز نشر دانشگاهی: تهران ۲۱	علمی: تهران ۵۵-۱۶۲-۱۶۳	علمی: تهران ۵۵-۱۶۲-۱۶۳	پیری: تهران ۱۹۶-۱۹۹	۷۴	هاشمی، حمید	۵۲	گیلانی، عبدالقادر
مروارید: تهران ۱۹۰	فردوس: تهران ۳۳-۳۹	فردوس: تهران ۳۳-۳۹	پیمان: تهران ۶۱-۶۲	۱۷۵-۱۷۶	هریس، تامس	۱۰۵	لاهوئی، حسین
مشبانه: تهران ۸۵	فرشید: تهران ۶۶-۱۸۷	فرشید: تهران ۶۶-۱۸۷	توس: تهران ۴۰	۱۱۸-۱۲۰-۱۲۴	همتی، اسماعیل	۱۸۷	لاهوئی، هوشنگ
معلم: تهران ۵	فروغ: تهران ۷۱	فروغ: تهران ۷۱	جرس: تهران ۱۶۶	۴۱	یارشاطر، احسان	۴۹	لسان، حسین
مفاهیم: تهران ۱۷۱	فرهنگ و قلم: تهران ۷۴	فرهنگ و قلم: تهران ۷۴	جستجو: تهران ۷۹	۱۱۰-۱۱۱	یعقوبشاهی، نیاز	۱۲۷	لطیفی، محمد
ملک: تهران ۸۴	فرهنگسرا (یساولی): تهران ۶۷	فرهنگسرا (یساولی): تهران ۶۷	جهان بین: فرخ شهر ۱۰۳	۹۸	یعقوبی، زهرا	۱۸۹	لورو، گاستون
موسسه فرهنگی و انتشاراتی	قدیانی: تهران ۱۳۲-۱۶۵	قدیانی: تهران ۱۳۲-۱۶۵	چشمه سار: تهران ۹۵	۱۶۲	یوسفی، غلامحسین	۵	ماتک، علی
مختومقلی فراغی: گنبد کاووس ۴۲	قنونس: تهران ۲۴	قنونس: تهران ۲۴	چکاوک: تهران ۱۲۸-۱۲۸			۳۱	متدین، محمود
مهد مینا: تهران ۸۳	کارنامه: تهران ۱۹۳-۱۹۴	کارنامه: تهران ۱۹۳-۱۹۴	چوگان: تهران ۱۲۰-۱۸۳			۶۹-۷۰-۷۱	محبی نژاد، غلامعلی
نخل: تهران ۱۳۳			حسن اسدی: [تبریز] ۹۹			۴۰	محقق، مهدی
نشر چشمه: تهران ۸۲۲-۱۳۹-۱۸۱			حضور: قم ۳۶			۱۲۵	محمدی، مصطفی
۱۵۰-۱۴۹			حق بین: قم ۳۳-۳۹			۱۸۱	محمدی، ملیحه
۱۷۲			خوشبین: تهران ۱۵۵			۷۵	محمدی، مهدیه
۱۷۸			دارالقلین: قم ۷			۱۷۲	مسعود سعد سلمان
۱۳۴			دارالحکمه: قم ۹			۴۹	مشیرپناهی، توفیق
۱۸۶			دارالکتب اسلامی: تهران ۲۹			۱۳۰	مطهری، مرتضی
۱۳			دانش بیکی: تهران ۱۲			۷۱-۷۲	منزوی، مرتضی
۱۲۲			دوستان: تهران ۷۷-۷۸			۱۹۸	منزوی، رحیم
۱۷۶			رجبی: تهران ۳۱-۳۷-۳۸-۴۶			۱۹۷-۱۹۸	مولوی، جلال الدین محمد بن محمد
۵۹-۸۶			رسالت قلم: تهران ۳۰			۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۷۷	مهاجرانی، نسربین
۹۴-۹۸-۱۴۳			روح: قم ۹۲			۸	مهدوی، شهناز
۱۱۷			روزگار: تهران ۱۴۸			۱۷۶	مهدوی دامغانی، فریده
۱۱۳			روزنه: تهران ۱۵۱-۱۵۳			۱۷۴	مهدی زاده، علیمراد
			زرقلم: تبریز ۱۲۷			۱۰۱-۱۰۹	مهدی زاده، محمدرضا
			زمانه: تهران ۱۱۰-۱۱۱			۱۶۷	

نمایه ناشر

آبیار: تهران ۶۰	آبیار: تهران ۶۰
آتیه هنر: تهران ۱۵۶-۱۵۷	آتیه هنر: تهران ۱۵۶-۱۵۷
۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۴	۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۴
آدنا: تهران ۱۰۲	آدنا: تهران ۱۰۲
آذریون: تهران ۲۶	آذریون: تهران ۲۶
آشیا: کتاب: تهران ۱۴۰	آشیا: کتاب: تهران ۱۴۰
آیندگان: تهران ۱۸	آیندگان: تهران ۱۸
احمدعلی جعفری: تهران ۵۱	احمدعلی جعفری: تهران ۵۱
۳-۴۸-۴۱-۷۵-۱۵۰	۳-۴۸-۴۱-۷۵-۱۵۰
ارمغان: تهران ۱۷۳	ارمغان: تهران ۱۷۳
ازل: تهران ۱۰۰	ازل: تهران ۱۰۰
اشاد: تهران ۵۶-۵۷-۵۸	اشاد: تهران ۵۶-۵۷-۵۸
اطلاعات: تهران ۱۴۲-۱۷۴-۱۷۵	اطلاعات: تهران ۱۴۲-۱۷۴-۱۷۵
البرز: تهران ۱۶۷	البرز: تهران ۱۶۷

۱ مدت اشتراک : یکسال **۲ بهاء اشتراک: (جهت ۱۲ شماره)**

موضوع	تهران	شهرستان	تعداد	موضوع	تهران	شهرستان	تعداد
کلیات	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱	هنر	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱
دین	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱	ادبیات	ریال ۲۵/۲۰۰	ریال ۲۶/۴۰۰	۱
علوم اجتماعی	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱	تاریخ و جغرافیا	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱
علوم و فنون	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱	کودک و نوجوان	ریال ۱۹/۲۰۰	ریال ۲۰/۴۰۰	۱

* (مبالغ فوق شامل هزینه های ارسال نیز می باشد)

۳ نحوه اشتراک:

فرم شماره ۴ را تکمیل و براساس جدول بالا بهای اشتراک را محاسبه و به شماره حساب ۱۸۵۲۰۸۶۹ بانک تجارت ۱۸۵ انقلاب فلسطین واریز نموده و اصل فیش را به همراه فرم فوق به نشانی تهران صندوق پستی ۲۱۲ - ۱۲۱۴۵ و یا تهران خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین ساختمان شماره ۱۱۷۸ خانه کتاب ارسال فرمائید. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۶۷۱۲۵۰۷ - ۶۷۲۱۴۷۰ تماس حاصل فرمائید.

۴ مشخصات مشترک:

نام / موسسه / سازمان
نشانی
استان
شهرستان
موارد درخواستی
تعداد

مدیر مسئول
کد پستی:
امضاء - تاریخ:

شماره پرونده

تاریخ ثبت درخواست

لطفاً در این قسمت چیزی ننویسید

۱- روشهای پژوهش در زبان دوم، هربرت سلیجر، الناگلدبرگ شوهای؛ مترجم: خلیل میرزایی، حمیدرضا فاطمی پور - تهران: آرسباران، ۲۶۴ ص. - وزیری (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Second language research methods

شابک: ۹۶۴-۹۰۵۱۰-۸-۲

در فصل نخست «روشهای پژوهش در زبان دوم» به طور کلی درباره خود پژوهش، انواع شناخت و تفاوت شناخت علمی و درک متعارف و سرانجام درباره پژوهشهای بنیادی، کاربردی و عملی بحث می شود. فصل دوم بیشتر به روششناسی اختصاص داشته و به طور مشخص، متضمن الگویی است برای پژوهش در زمینه زبان دوم. موضوع فصل سوم، مراحل مقدماتی پژوهش - صورتبندی پرسشها و فرضیههای پژوهش - است. فصل چهارم به تدوین پژوهش، یعنی مرور ادبیات پژوهش و چارچوب نظری پژوهش و عملیاتی کردن متغیرها اختصاص دارد. در فصل پنجم، درباره مولفههای پژوهش، انواع متغیرها، اعتبار درونی و برونی، و عوامل موثر بر آنها بحث شده است. در فصل ششم و هفتم موضوع «طرح پژوهش» با مقایسه سه روش کیفی، توصیفی و آزمایشی تبیین گردیده است. مباحث فصل هشتم عبارت است از رویههای جمعآوری دادهها و انواع ابزارها. مقوله فصل نهم تحلیل دادهها و انواع آنهاست و در فصل دهم نیز این مباحث مطرح می گردد: جمعبندی کار، یعنی نتیجهگیری و صورتبندی پرسشها و فرضیههای جدید، همچنین چگونگی تهیه و نوشتن گزارش پژوهش.

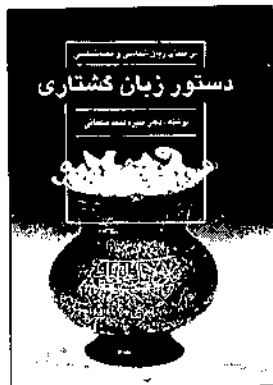
۲- دوره زبانشناسی عمومی، فردیناندو سوسور؛ مترجم: کورش صفوی - تهران: شهر کتاب، هرمس، ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز)، ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Course in general linguistics

کتاب حاضر اثری است کلاسیک در زمینه دانش زبانشناسی از «فردینالدو سوسور». در این کتاب به آرایشی اشاره می شود که زمینه پیدایش این علم را در قالب «زبانشناسی نوین» فراهم ساخته و مبنای پیدایش تمامی مکاتب زبانشناسی پس از خود شده است. مطالب کتاب در واقع جزوههایی است که «آلبر سه شویه» و «شارل بالی» از جلسات درس «سوسور» گرد آورده اند. کتاب در پنج بخش تنظیم یافته است: «اصول کلی»، «زبانشناسی همزمانی»، «زبانشناسی در زمانی»، «زبانشناسی جغرافیایی» و «مسائل زبانشناسی گذشته نگری». در نتیجه گیری، در مدخل کتاب با عنوان «درآمد» به اجمال از تاریخچه علم زبانشناسی سخن به میان می آید؛ سپس موضوع و وظیفه زبانشناسی و همبستگی آن با علوم دیگر، نیز عوامل درونی و برونی زبان و آواشناسی بررسی می گردد. افزون بر آن، برای اطلاع از آرای «سوسور» به مطالبی از «جانانان کالر» اشاره می شود.

۳- مطالعه زبانشناسی تمرین و تست، بیوک بهنام - تبریز: دانشگاه تربیت معلم تبریز، آئین، ۲۲۲ ص. - رقی (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Studying linguistics: a workbook

۴- دستور زبان گشتاری (بر مبنای زبانشناسی و معناشناسی)، منیره احمدسلطانی - تهران: آتیه، ۹۲ ص. - وزیری (شمیز)، ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۳-۳۸-۸

در کتاب حاضر دستور زبان گشتاری بر مبنای زبانشناسی و معناشناسی در سه فصل تشریح شده است: «آواشناسی»، «دستور» و «معنی شناسی». در این گفتار سعی شده طبق نظریه مشهور «چامسکی» مبنی بر این که: «یادگیری تعداد محدود قانون و لغت، جملات فراوانی خلق می کند». روشهای زبانشناسی و دستور به گونه ای ساده معرفی می شود. در این کتاب، میان مقولات متفاوت و سلیقه ای، بررسی تطبیقی صورت گرفته است. مخاطبان مباحث کتاب را با این عناوین پی می گیرند: «روابط همنشینی و جانشینی»، «کیفیت واجها»، «آهنگ و تکیه در زبان فارسی»، «صرف اشتقاقی»، «تجزیه روستاخت و گشتاری»، «اصل نسبیت در زبان»، «آوانگاری و دستور»، «گشتار و ژرف ساخت شعر» و چند عنوان دیگر. هر بخش با تمرین و پرسشهای متعدد همراه است.

۵- رویکردها و روشها در آموزش زبان (توصیف و تجزیه و تحلیل)، جک ریچاردز، تئودوراستیون راجرز؛ مترجم: لاله شمس الدینی، شهرآز زمانی - تهران: رهنما، ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز)، ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Approaches and methods in language teaching ...

در این کتاب مولفان با به دست دادن شیوههای مختلف آموزش زبان، روشهای جزئی و کلی زبان آموزی را تجزیه و تحلیل نموده، ماهیت اساسی هر یک را شرح داده اند. به عبارت دیگر در این کتاب، گزارشی از گرایشهای زبان آموزی قرن بیستم با این مقولات فراهم آمده است: تئوریهای زیربنایی زبان و یادگیری زبان؛ اهداف یادگیری؛ مدل برنامه درسی مورد استفاده؛ نقش استاد، یادگیرنده و مطالب در چارچوب روش یا رویکرد؛ و رویهها و تکنیکهای کلاس درس که روش به کار می برد. به زعم مولفان، روشهای متداول عرضه شده در کتاب، مجموعه ای از معیارها را به استادان معرفی می کند؛ به گونه ای که به واسطه آنها بتوانند با نگاه نقد روشها را بخوانند، مشاهده کنند و مورد سوال قرار دهند. کتاب با این مباحث سامان یافته است: «تاریخچه مختصر آموزش زبان»، «ماهیت روشها در آموزش زبان»، «روش کلامی و آموزش زبان موقعیتی»، «روش گوشه - زبانی»، «آموزش زبان از طریق ارتباطی»، «پاسخ فیزیکی کامل»، «طریق خاموش»، «یادگیری زبان به صورت اجتماعی»، «رویکرد طبیعی»، «آموزش از راه تقلید» و «مقایسه و ارزشیابی روشها».

Hussein Mollanazar - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۲۰ ص. - وزیری (شمیز)، ۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۷۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: اصول و روش ترجمه

شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۳۵-۲

۷- فرهنگ فارسی حمید حمید هاشمی؛ ویراستار: زهرا

یزدی نژاد - تهران: فرهنگ و قلم - ۶۹۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۵۸-۲-۹

چاپ اول

۸- فرهنگ فارسی معلم: شامل واژه‌های فارسی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی. عباس قدیانی - تهران: جاجرمی - ۹۴۸ ص. - جیبی (گالینگور). - ۲۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۶-۵-۶

۹- فرهنگ مجموعه الفرس نسخه محفوظ در کتابخانه آستان قدس رضوی. عبدالعزیز بن نفیس جاروتی: مصحح: عزیزالله جویی - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات. - ۳۷۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Farhang-i majmo'at al-fars of ... شابک: ۹۶۴-۳۰۴۰۹۹-۵

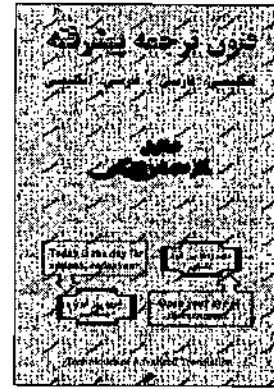
دستور زبان فارسی

۱۰- مبانی زبان‌شناسی و کاربرد آن در زبان فارسی. ابوالحسن نجفی - تهران: نیلوفر. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۴۸-۲۰-۱

کاربرد زبان فارسی معیار

۱۱- فنون ترجمه پیشرفته فارسی - انگلیسی و انگلیسی - فارسی. علاءالدین بازارگادی - تهران: رهنما. - ۲۵۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Techniques of advanced translation: english - persian & persian - english

شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۹۸-۶ کتاب حاضر در دو بخش با انگیزه آموزش پیشرفته فن ترجمه نگارش یافته است. بخش اول شامل ۶۰ متن برگزیده انگلیسی به همراه ترجمه فارسی آنهاست و در بخش دوم ۶۰ متن برگزیده فارسی از نویسندگان نامدار ایرانی یا منابع دیگر به انضمام ترجمه انگلیسی آنها فراهم آمده است. در انتخاب این متون سعی شده است تنوعی از لحاظ موضوع و زمینه

رشته‌های گوناگون صورت گیرد. ذیل هر متن اصلی معادل برخی واژه‌ها و اصطلاحات آن متن آمده است. در این کتاب برگزیده‌ای از این آثار به چشم می‌خورد: «یحیی / صادق چوبک»، «فردوسی یا حافظ / علی دشتی»، «پیرایش زبان فارسی / ذبیح‌الله صفا»، «بچه مردم / جلال آل احمد»، «گرداب / صادق هدایت»، «۸ صلیح با اتیش / برنارد شاو»، «یتیم‌خانه / چارلز دیکنز»، «حادثه در قبرستان / مارک تواین» و «زمان و فاصله مکانی / ادگار آلن پو».

گویشهای ایرانی

چاپ اول

۱۲- زبان‌شناسی عملی: بررسی گویش مردم سیستان. محمدرضا بهاری - زاهدان: محمدرضا بهاری. - ۲۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۲۳۰-۳۵۷-۸

«بررسی گویش مردم سیستان» کتابی است که با مقدمه‌ای درباره اوضاع تاریخی و جغرافیایی سیستان، نشانه‌های واج‌نویسی و نکاتی درباره گویش سیستانی آغاز می‌شود. سپس مختصات گویش سیستانی در چهار بخش تدوین می‌گردد. بخش اول: توصیف واجی، توصیف صامت‌ها، طبقه‌بندی صامت‌ها، توصیف

صامت‌ها، طبقه‌بندی مصوت‌ها، جدول واژه‌ها، ترتیب قرار گرفتن صامت‌ها، همخوان‌ها، و مصوت‌های کشیده: بخش دوم: مقایسه آوایی: بخش سوم: صرف ساخت‌شناسی: بخش چهارم: عناصر صرفی: بخش پنجم: ساختمان واژه‌ها. در انتهای کتاب برخی واژه‌های گویش سیستانی همراه با تلفظ لاتین و معانی فارسی به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۱۳- مکالمات روزمره کردی. شهرام حسن‌زاده - تبریز: یاران. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۰۹-۳۷-۹

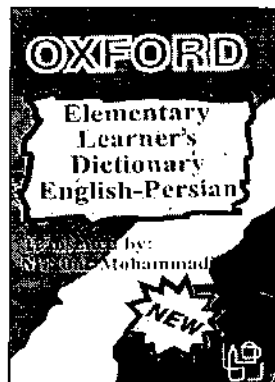

در کتاب حاضر، مجموعه‌ای از واژه‌ها و عبارات متداول در زبان کردی همراه با معنای فارسی آن گردآمده و به صورت موضوعی تنظیم شده است.

واژه‌نامه‌های زبان انگلیسی

چاپ اول

۱۴- آکسفورد فرهنگ پایه جدید انگلیسی - فارسی. هیت مولین آکسفورد: مترجم: محمود نورمحمدی - تهران: رهنما. - ۷۶۴

ص. - رقی (گالینگور). - ۱۲۰۰۰

ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Oxford elementary learners dictionary english - persian شابک: ۹۶۴-۶۹۵۱-۷-۷ فرهنگ حاضر برای زبان آموزان سطح متوسط تدوین شده است. هر یک از واژگان و عبارات این فرهنگ با مثال‌های مناسب همراه شده و جملات انگلیسی نیز با ترجمه فارسی به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۱۵- فرافرهنگ ویستر: فرهنگ و گنجوازه: براساس فرهنگ و گنجوازه ویستر انگلیسی - انگلیسی.

علیرضا پورممتاز - تهران: فراآوری اطلاعات مهندسی دانشگاهی. - ۶۰۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Parafarhang webster's pocket guide to synonyms ... شابک: ۹۶۴-۵۵۰-۱۵-X «فرهنگ و گنجوازه جیبی» گزیده از مجموعه چند جلدی فرهنگ و گنجوازه پیشرفته دانشگاهی است که

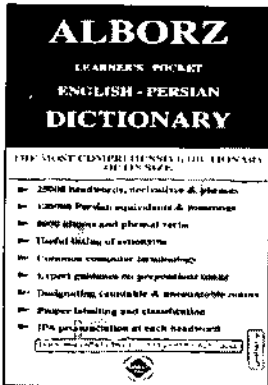

در دو قسمت انگلیسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی تدوین گردیده است. در هر مداخل تفاوت‌های کلمات در سه محدوده فرعی طبقه‌بندی شده که عبارت‌اند از: «مفاهیم ضمنی»، «معنی اصطلاحی یا معنی نهفته» و «مفهوم کاربردی». نمایه انگلیسی - فارسی کتاب مشتمل است بر معادل‌ها و مشابه‌های موجود برای مداخل اصلی در زبان فارسی.

چاپ اول

۱۶- فرهنگ البرز جیبی: انگلیسی - فارسی. فرشته پزشکی: ویراستار: حمید شاملو، شهریار فصیح، ارمغان جزایری - تهران: پیکان. - ۶۱۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Alborz pocket dictionary: english - persian شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۷۸-۱ این فرهنگ جیبی که مجموعاً

۲۵۰۰ واژه، ترکیب و عبارت را در برمی‌گیرد با این مشخصات به چاپ رسیده است: طبقه‌بندی و ضبط معادل‌های فارسی، ذکر صورت جمع واژگان، ضبط صفات و افعال، مشخص کردن عبارت‌های فعلی و اصطلاحات، تلفظ و کاربرد واژگان و اصطلاحات.

چاپ اول

۱۷- فرهنگ جامع تحصیلی (انگلیسی به فارسی) برای دوره‌های راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی محمدرضا حسین پوردلانی، حمیدرضا حسین پوردلانی - تهران: ستایش. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۱۳-۸-۸

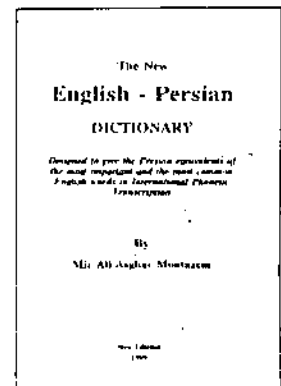
۱۸- فرهنگ جامع فارسی - انگلیسی. عبدالله شیدفر، علیمردان شاه‌رضایی، مریم طایفه‌محمودی - تهران: فرهنگ ماصر. - ۱۱۴ ص. - رحلی (گالینگور). - ۴۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Pocket dictionary: persian english

شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۱۵-۳

چاپ اول

۱۹- فرهنگ جدید انگلیسی - فارسی. علی‌اصغر منتظم - تهران: دژ. - ۱۴۲۴ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The new english - persian

دیکشنری
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۲۳-۷-۲

در این فرهنگ انگلیسی - فارسی، تلفظ واژگان و معادل فارسی هر یک تدوین گردیده است. در این فرهنگ - حتی الامکان - واژگان کهن و واژگان اختصاصی مجامع رسمی، همچنین واژگان مربوط به زبان محاوره‌ای گنجانده شده است.

چاپ اول

۲۰- فرهنگ زودآموز پیشرو آریان پور انگلیسی - فارسی، منوچهر آریان پور کاشانی، تهران: جهان رایانه، ۱۰۱۲ ص. - وزیر (سلفون)، ۳۹۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
The arianpur progressive english - persian dictionary ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۵۸-۳

۲۱- فرهنگ فشرده انگلیسی - انگلیسی، انگلیسی - فارسی، محمدرضا جعفری، تهران: تنوير، ۱۵۴۸ ص. - وزیر (گالینگور)، ۵۵۵۰۰ ریال، چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه

عنوان به لاتین:
Concise english - english - english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۴۱-۲-۸

۲۲- فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی دوجلدی: دارای ۸۰۰۰۰ واژه و اصطلاح و مثل در زبان انگلیسی به همراهی ...
سلیمان حیم، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۰۷۶ ص. - جلد اول، - رقی (گالینگور)، (دوره) ۶۴۰۰۰ ریال، چاپ دوم
عنوان به لاتین:

Farhang moaser larger english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۲۹-۳

۲۳- فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی دوجلدی: دارای ۸۰۰۰۰ واژه و اصطلاح و مثل در زبان

انگلیسی به همراهی

سلیمان حیم، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۰۲۷ ص. - جلد دوم، - رقی (گالینگور)، (دوره) ۶۴۰۰۰ ریال، چاپ دوم
عنوان به لاتین:

Farhang moaser larger english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۳۰-۷

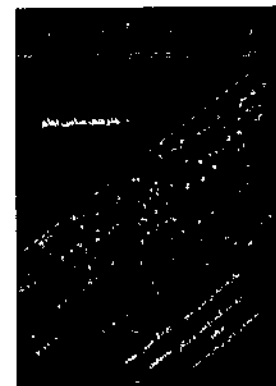
۲۴- فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی: دارای مهم‌ترین و متداول‌ترین لغات و عبارات انگلیسی و برابریهای ...

سلیمان حیم، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۱۰۸ ص. - رقی (گالینگور)، ۳۶۰۰۰ ریال، چاپ پنجم
عنوان به لاتین:

Farhang moaser one-volume english persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۲۷-۷

چاپ اول

۲۵- فرهنگ نو واژه‌های آکسفورد، مترجم: عباس امام، اهواز: خالدين، ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۴۴-۸-۸

فرهنگ نامه حاضر، ترجمه‌ای است از یکی از فرهنگ نامه‌های منتشر شده از سوی انتشارات دانشگاه آکسفورد با عنوان: «The Oxford Dictionary of New Words». این فرهنگ نامه در برگزیده واژه‌ها و عباراتی است که عمدتاً طی دهه ۶۰ تا اوایل دهه ۹۰ میلادی از طریق درج و طرح در مطبوعات انگلیسی زبان اروپا و آمریکا وارد زبان انگلیسی شده‌اند. زمینه‌های کاربرد این نو واژه‌ها عبارتند از: مواد مخدر، محیط زیست، اقتصاد بازرگانی، بهداشت و پزشکی، مد و تفریحات و اماکن، موسیقی، سیاست، فرهنگ عمومی، دانش و فن و رایانه‌ها، جنگ و جنگ افزار و فرهنگ جوانان و نوجوانان. این فرهنگ در واقع به نوعی متمم و مکمل فرهنگ نامه معروف «Oxford Advanced Learners Dictionary» است که واژه‌های مندرج در آن عموماً

به پدیده‌های نو اختصاص دارد.

۲۶- فرهنگ همراه پیشرو آریان پور: انگلیسی - فارسی، منوچهر آریان پور کاشانی، تهران: جهان رایانه، ۱۰۰۰ ص. - جیبی (سلفون)، چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:

The arianpur progressive english - persian dictionary
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۵۶-۷

۲۷- فرهنگ یک‌جلدی پیشرو آریان پور انگلیسی - فارسی، منوچهر آریان پور کاشانی، با همکاری: بهرام دلگشایی، تهران: جهان رایانه، ۱۷۱۶ ص. - وزیر (گالینگور)، چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:

The arianpur progressive english - persian dictionary ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۵۱-۶

۲۸- فرهنگ یک‌جلدی فارسی - انگلیسی: با ترجمه انگلیسی مهم‌ترین و متداول‌ترین لغات و اصطلاحات فارسی، سلیمان حیم، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۰۶۰ ص. - رقی (گالینگور)، ۳۲۰۰۰ ریال، چاپ سیزدهم
عنوان به لاتین:

The one volume persian-english dictionary
شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۹-۹

چاپ اول

29- Longman dictionary of contemporary english، تهران: شهر آب، ۱۳۱۴ ص. - رقی (شمیز)، ۳۵۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

چاپ اول

30- Longman lexicon of contemporary english، Tom McArthur، تهران: شهر آب، ۹۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۳۹۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

31- Oxford advanced learner's dictionary of current english، Albert Sydney Hornby، ویراستار: Jonathan Crowther، تهران: جهان دانش، ۱۴۴۴ ص. - وزیر (سلفون)، ۴۲۰۰۰ ریال، چاپ دوازدهم / ۵۷۰۰ نسخه

32- Oxford elementary learner's dictionary

ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: معرفت، زبان آموز، ۴۲۶ ص. - رقی (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال، چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه

33- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Michael Ashby، تهران: رهنما، ۴۲۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby، تهران: رهنما، ۴۲۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، ۵۰۰۰ نسخه

34- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Michael Ashby، چاپ‌وشی، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby، چاپ‌وشی، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

35- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Michael Ashby، تهران: کارنو، ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby، تهران: کارنو، ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۹۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

36- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: شهر آب، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: شهر آب، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

37- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Angela Crawley، تهران: پیک علوم، دانشیار، ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Angela Crawley، تهران: پیک علوم، دانشیار، ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۱۰۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

38- Oxford elementary learner's dictionary، ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: شهر آب، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: شهر آب، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

دستور زبان انگلیسی

۳۸- پرسش‌های چهارگزینه‌ای استاندارد زبان انگلیسی (۱) و (۲) «پیش‌دانشگاهی - کلیه رشته‌ها»، محمدرضا عنانی سراب، جهانبخش نیکیپور، تهران: استادی، ۲۹۶ ص. - وزیر (شمیز)، ۱۳۰۰۰ ریال، چاپ سوم / ۵۵۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby, Angela Crawley، تهران: شهر آب، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

۳۹- تعلیم تمرین توفیق:

انگلیسی سال اول دبیرستان، پرویز صلاحی، تهران: آوای نور،

چاپ اول

۱۲۰ ص. - وزیر (شمیز)، ۵۸۰۰ ریال، چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۰۶۳-۵۵-۱

۴۰- تمرینات و نمونه سوالات زبان انگلیسی مخصوص اول دبیرستان، سهراب غلامپور، تهران: آزمون

چاپ اول

نویسنده: ۱۳۶ ص. - وزیر (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
Practice and improve your english book two: for the ...

چاپ اول

۴۱- تمرینات و نمونه سوالات زبان انگلیسی مخصوص زبان سال دوم متوسطه، سهراب غلامپور، ویراستار: بیژن غیانی، تهران: آزمون نویسنده، ۱۲۸ ص. - وزیر (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: Michael Ashby، چاپ‌وشی، ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه

عنوان به لاتین:
Practice and improve your english book two: for the ...
شابک: ۹۶۴-۵۶۴۷-۲۴-۷

۴۲- جدیدترین آزمون و نمونه سئوالات انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: شامل صدها سوال در زمینه‌های ساختاری ...

پرویز تاجیک، تهران: تاجیک، ۱۶۸ ص. - وزیر (شمیز)، ۵۵۰۰ ریال، چاپ بیست و چهارم / ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۱۹-۲

۴۳- جدیدترین آزمون و نمونه سئوالات انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی، پرویز تاجیک، تهران: حدید، ۱۷۶ ص. - وزیر (شمیز)، ۵۵۰۰ ریال، چاپ بیست و هفتم / ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۰-۶

چاپ اول

۴۴- جدیدترین آزمون و نمونه سئوالات انگلیسی ۱ دوره پیش‌دانشگاهی: شامل صدها سوال و پرسش چهارگزینه‌ای ...
پرویز تاجیک، تهران: تاجیک، ۱۹۲ ص. - وزیر (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه

شابک:

۹۶۴-۶۶۰۵-۲۴-۹

۴۵- جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی ۲ دوره پیش دانشگاهی: شامل صدها سوال و پرسش چهارگزینهای ... پرویز تاجیک - تهران: تاجیک - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۱۱-۷

۴۶- جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۱: مخصوص سال اول دبیرستان. پرویز تاجیک - تهران: تاجیک - ۱۶۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ بیست و یکم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۴۷- جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۳: قابل استفاده برای دانش آموزان سال سوم نظام جدید ... پرویز تاجیک - تهران: تاجیک - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ چهاردهم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۳-۱

۴۸- جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۲: مخصوص سال دوم دبیرستان (نظام جدید). پرویز تاجیک - تهران: تاجیک - ۱۶۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ پانزدهم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۲-۲

چاپ اول

۴۹- جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی: مخصوص پایه دوم راهنمایی. کاظم خزایی - تهران: خزایی - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Activity book (1) for guidance school students
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۲-۳-۳

چاپ اول

۵۰- جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی: مخصوص پایه سوم راهنمایی. کاظم خزایی - تهران: خزایی - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Activity book (2) for guidance school students

شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۲-۴-۹

چاپ اول

۵۱- خودآموز و راهنمای زبان (۳) سال سوم نظام جدید. مسعود فرهمند - تهران: پیکان - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۲۰-۹

چاپ اول

۵۲- درس، نکته و سؤالات چهارگزینهای زبان انگلیسی. بهروز کلاتری - تهران: فرهنگ نوین - ۲۱۶ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۲۲۰-۰۶

۵۳- راهنمای انگلیسی سوم راهنمایی شامل: ترجمه لغات، اصطلاحات و متن هر درس تلفظ کلیه لغات و آموزش ... عبدالله قبری - تهران: انتشارات - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۲۲-۱

چاپ اول

۵۴- کتاب کار و تمرین انگلیسی (۲) سال دوم نظری، فنی و حرفهای. کار دانش. بهرام قاسمی نژاد، ویراستار: فروزان صلاتیان - تهران: فاطمی - ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۹۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Practice test english book 2
شابک: ۹۶۴-۳۱۸-۲۷۶-۲

چاپ اول

۵۵- گرامر جامع کنکور. تدوین: موسسه زبان میرداماد - تهران: توتیا - ۳۲۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۷۳-۸-۱

۵۶- گنج آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... حمید خزائی - تهران: جماران - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjamoon english language questions

شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۳-۲-۵

چاپ اول

۵۷- گنج آزمون انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی. حمید خزائی - تهران: جماران - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjamoon english language questions
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۳-۳-۳

۵۸- مجموعه طبقه بندی شده آموزش زبان پیش دانشگاهی ۱. بهروز مرادی، علیرضا یوسفزاده - تهران: کانون فرهنگی آموزش - ۱۸۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۸-۳-۹

۵۹- مجموعه طبقه بندی شده زبان انگلیسی نظام جدید، پیش دانشگاهی، نظام قدیم، کنکورهای سراسری و آزاد ... گردآورنده: کریم خلیلی - تهران: کانون فرهنگی آموزش - ۳۲۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ هجدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۸-۲۶-۸

۶۰- ۱۰۰۰ نکته در ??? طبقه بندی شده زبان انگلیسی پیش دانشگاهی (۱ و ۲). بهروز غفاریان - تهران: بال کبوتران - ۲۲۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۷۱-۵-۴

۶۱- ۱۰۰۰ نکته در ??? طبقه بندی شده زبان انگلیسی پیش دانشگاهی ۱ و ۲. بهروز غفاریان، کریم خلیلی - تهران: آیدگان - ۲۲۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۱۴-۳۰-۶

62- English sentence structure. Robert Krohn [et al] - تهران: پژوهش - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

63- English sentence structure. M.H. Tahriyayan, F. Sadeqi Jafarpur - تهران: فارابی - ۳۰۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۰۸-۵۱-۱

64- Essential grammar in use: a self-study reference and practice book for ... Raymond Murphy - تهران: گلستان - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

65- Vocabulary in use upper intermediate. Ellen Shaw, Felicity O'dell, Michael McCarthy - تهران: زبان نوین - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

کاربرد زبان انگلیسی معیار

۶۶- انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه ها با الفبای فارسی ... حسن اشرف الکتابی - تهران: استاندارد - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ چهاردهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English on trip - ۹۶۴-۹۱۴۴۰-۷-۲

چاپ اول

۶۷- تربیت مترجم مکتوب و شفاهی. ویلهلم کارل وبر، مترجم: کامبیز محمودزاده، ویراستار: علی بهرامی - تهران: رهنما - ۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Training translators and conference interpreters - ۹۶۴-۶۰۵۴-۵۲-۸

متن حاضر برگردان یکی از نوشته هایی است که در زمینه ترجمه شفاهی و شیوه آموزش این فن در ۹ فصل نگارش یافته که اهم آنها بدین قرار است: «توانایی ها و شرایط اولیه»، «مراجع آموزش و فراگیری»، «قوانین

حرفه ای» و «آیا می توان ترجمه متون مکتوب و ترجمه شفاهی را آموزش داد؟». گفتنی است نویسنده به هنگام بحث در زمینه ترجمه شفاهی، به ترجمه مکتوب نیز توجه داشته است.

۶۸- ترجمه زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور). مترجم: محمدجواد حجازی - قم: حقوق اسلامی - ۲۳۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Translation of general english language - ۹۶۴-۹۱۷۱۸-۱-۹

چاپ اول

۶۹- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان کشاورزی شامل: ترجمه دقیق متون، حل کلیه تمرینها ... مترجم: حسن کلان فرمانفرما، لیلا محمدی سادexo - همدان: دانشجو - ۲۴۰ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of agriculture - ۹۶۴-۶۵۰۲-۹۷-۱

چاپ اول

۷۰- راهنمای کامل زبان انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی شامل: ترجمه دقیق و سپس متون و حل کلیه ... مترجم: پروانه دیجوریان - همدان: دانشجو - ۱۹۴ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: English for the students of humanities I - ۹۶۴-۶۵۰۲-۹۶-۲

۷۱- راهنمای کامل زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور). پرویز مفتون، مترجم: حمید پرویز - همدان: دانشجو - ۲۱۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۸۹-X

چاپ اول

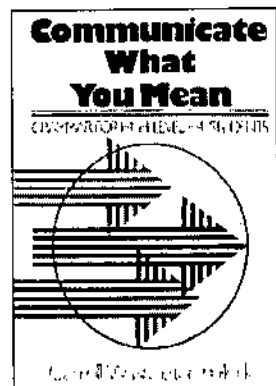
۷۲- فرهنگ املائی (فرا فرهنگ - آکسفورد) انگلیسی و فارسی. علیرضا پورممتاز - تهران: فراآوری اطلاعات مهندسی دانشگاهی - ۱۱۲۶ ص. - رقی (شمیز) - ۴۹۵۰۰

گرفتاری‌ها به تصویر کشیده است. تمریناتی از متن کتاب نیز در انتهای آن به چاپ رسیده است.

چاپ اول

87- Communicate what you mean: grammar for high-level students.

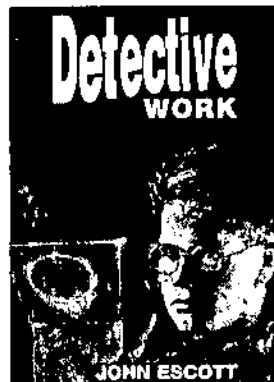
- Peter Viney, Bernard Hartley
تهران: رهنما. ۹۴ ص. - وزیری (شمیز). ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب که برای فراگیران و دانشجویان سطوح عالی زبان انگلیسی تدوین شده متضمن هفت درس است. «مروری فشرده بر مباحث گرامری»، «دستور زبان همپایگی»، «گفتار غیر مستقیم» و «وابسته سازی» مقولات اصلی این کتاب به شمار می‌آید که همراه با تمرینات و پرسش‌های متعدد فراهم آمده است. بدین ترتیب، مطالب کتاب یک دوره گرامر زبان انگلیسی است که در سطح پیشرفته تدوین گردیده است.

چاپ اول

88- Detective work: level 4.
Derek Strange and John Escott
تهران: قلمستان هنر. ۴۴ ص. - رقصی (شمیز). ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

خلاصه‌ای از رمان پلیسی «کارآگاه» اثر «جان اسکات» در این کتاب برای زبان‌آموزان سطوح متوسط - در قالب

units 1-80.

- Peter Viney, Bernard Hartley
تهران: رهنما. ۹۴ ص. - وزیری (شمیز). ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

82- American streamline departures: workbook A units 1-40.

- Peter Viney, Bernard Hartley
تهران: رهنما. ۱۰۲ ص. - وزیری

چاپ اول

(شمیز). ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

83- Baby robot.

- Sue Arengo
تهران: واد. ۲۴ ص. - رقصی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

84- The balloon race: grade 4.

- Jennifer Bassett
تهران: واد. ۲۴ ص. - رقصی (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

85- A basic course in reading english.

M.H. Tahriyayan, F. Sadeqi Jafarpur
تهران: فارابی. ۱۹۴ ص. - وزیری (شمیز). ۵۵۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۰۸-۵۰-۳

چاپ اول

86- The black cat and other stories: level 3.

Edgar Allan Poe: بازنویسی: Pavid Wharry
تهران: قلمستان هنر. ۴۸ ص. - رقصی (شمیز). ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر خلاصه‌ای است از «گره سیاه» اثر «ادگار آلن پو» که برای زبان‌آموزان سطوح متوسط - در قالب ۱۰۵۰ واژه کاربردی - به چاپ رسیده است. کتاب متشکل از چهار داستان جنایی است. در این داستان‌ها، نویسنده به نوعی مشکلات زندگی و هیجانات افراد را به هنگام مواجهه با

جملات انگلیسی، معانی فارسی و تلفظ عبارات به زبان فارسی درج گردیده است. موضوع برخی از مکالمات کتاب عبارتند از: «سلام و برخورد و آشنایی»، «مسافرت»، «در شهر»، «در خانه»، «بانک»، «ملاقات»، «تماشا» و «مکالمات تلفنی».

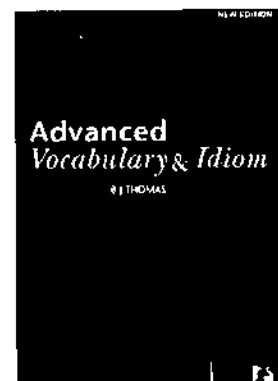
چاپ اول

78- Adl. prep.
هیات مؤلفان - تهران: آنسه. ۲۸۲ ص. - رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

79- Advanced vocabulary & idiom.

- B.J. Thomas
تهران: قلمستان هنر. ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

«مجموعه واژگانی و اصطلاحی متوسط» کتابی است که برای زبان‌آموزان سطوح میانی به منظور شرکت در امتحان کمبریج تدوین شده است. کتاب دارای موضوعات گسترده و متنوع واژگانی است که زبان‌آموزان از طریق پر کردن جاهای خالی، ترکیب و ساخت واژه‌های جدید، اطلاعات متنوعی را از واژگان و گونه‌های مختلف مفاهیم زبان انگلیسی کسب می‌کنند. در این کتاب، افزون بر ۲۰۰۰ موضوعات واژگانی گردآمده است.

چاپ اول

80- American streamline connections.

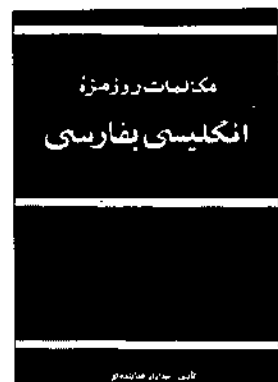
- Peter Viney, Bernard Hartley
تهران: رهنما. ۹۰ ص. - وزیری (شمیز). ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

81- American streamline connections: workbook A

۷۶- مکالمات روزمره انگلیسی و امریکائی.
خداداد خداینده‌لو - تهران: گلبانگ. ۲۰۸ ص. - رقصی (شمیز). ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۰۴-۱۵-X

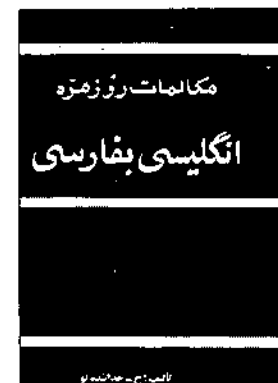
چاپ اول

در ابتدای این کتاب، الفبای انگلیسی، مبحث تلفظ و علامات نقطه‌گذاری به چاپ رسیده، سپس هر صفحه از کتاب - در سه ستون مشخص - به جملات انگلیسی، معانی فارسی و تلفظ عبارات به زبان فارسی اختصاص می‌یابد. مکالمات روزمره این کتاب شامل موضوعات مختلفی است، از جمله: «سلام و برخورد و آشنایی»، «مسافرت»، «در کتابفروشی»، «هتل»، «خرید»، «مotel و آپارتمان»، «اعداد»، «پیغام گذاشتن»، «ملاقات» و «تشکرات».

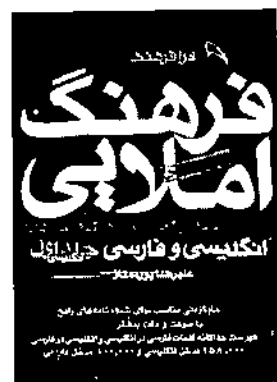
چاپ اول

۷۷- مکالمات روزمره انگلیسی و امریکائی شامل: مقدمات انگلیسی - مکالمات در زمینه‌های مختلف ... خداداد خداینده‌لو - تهران: گلبانگ. ۲۰۸ ص. - جیبی (شمیز). ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۰۴-۱۶-X

در این کتابچه، ابتدا الفبای انگلیسی، مبحث تلفظ و علامت نقطه‌گذاری به چاپ رسیده، سپس در هر صفحه از کتاب - در سه ستون مشخص -

روال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Bilingual spelling dictionary based on farafarnang ...
شابک: ۹۶۴-۵۵۰۰-۱-X

این فرهنگ که به بیش از ۲۵۰ هزار مدخل فراهم آمده مشتمل است بر اسامی افراد، مکان‌های خاص و موسسات، و شکل‌های مختلف کلمات (اعم از شکل جمع اسامی، و صرف افعال)، همچنین راهنمایی‌های املائی و واژگان املائی مشابه که به زبان انگلیسی تدوین شده است.

۷۳- گامی نو در آموزش زبان انگلیسی ویژه مبتدیان و سال اول راهنمایی.
سهراب غلامپور: ویراستار: فرامرز سلیمانی - تهران: آزمون نوین. ۱۲۴ ص. - وزیری (شمیز). ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۵-۶

چاپ اول

۷۴- گسترش مهارت‌های خواندن (سطح پیشرفته).
لیندا مارک‌استاین، لونی هیراساوا: مترجم: علی بهرامی - تهران: رهنما. ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). ۱۶۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:
Developing reading skills (advanced)
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۹۹-۴

چاپ اول

۷۵- گسترش مهارت‌های خواندن (سطح پیشرفته).
لیندا مارک‌استاین، لونی هیراساوا: مترجم: علی بهرامی - تهران: رهنما. ۱۳۶ ص. - وزیری (شمیز). ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:
Developing reading skills (advanced)
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۹۹-۴

Jeremy Taylor: ویراستار
Derek Strange: تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
خلاصه‌ای از کتاب «تیم پدرزگرها» برای زبان‌آموزان سطح ابتدایی در قالب ۵۰۰ واژه کاربردی به چاپ رسیده است. این کتاب درباره یک بازی مهم در دو گروه سنی مختلف و حوادث مربوط به آن است. چند تمرین از متن کتاب نیز در انتهای آن گنجانده شده است.

چاپ اول

102- Headway video: activity book pre-intermediate. Liz Soars, ویراستار. Tim Falla : تهران: پیک زبان. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

103- Interchange: english for international communication: student's book. Jack C. Richards, Jonathan Hull, Susan Procter : تهران: رهنما. - ۱۴۴ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - (دوره) ۴۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

104- Interchange: english for international communication: workbook. Jack C. Richards, Jonathan Hull, Susan Procter : تهران: رهنما. - ۶۴ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - (دوره) ۴۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

105- Intermediate vocabulary. B.J. Thomas : تهران: قلمستان هنر. - ۱۲۸ ص. - وزیر (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

106- Jo and the eggs: grade 1. Maggy Mc Norton : تهران: واد. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

107- The little monster: grade 1. Sue Arengo : تهران: واد. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

108- Longman preparation course for the TOEFL test:

Margaret Michell: بازنویسی
Derek Strange: ویراستار
Escott : تهران: قلمستان هنر. - ۶۴ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
در کتاب، خلاصه‌ای از بخش دوم «بربادرفته» اثر «مارگارت میچل» به چاپ رسیده است. کتاب دارای ۱۶۵۰ واژه کاربردی است که مخاطبان اصلی آن زبان‌آموزان سطح

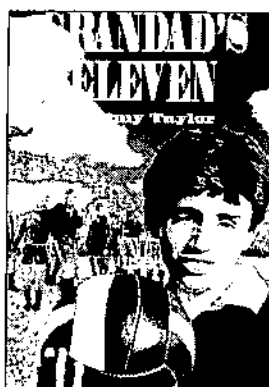
متوسط هستند. «بربادرفته» سرگذشت غم‌انگیز مردم جنوب آمریکا در جریان جنگ داخلی و پس از آن است. در این داستان سرگذشت «اسکارلت» در خلال خوشبختی‌ها و تیره‌روزی‌های حوادث تاریخی و عشق شدید او به «رت» به گونه‌ای رمانتیک بازگو می‌شود. در انتهای کتاب، تمریناتی چند از متن گنجانده شده است.

چاپ اول

100- Gone with the wind: part 1: level 4. Margaret Mitchell : ویراستار: Derek Strange : تهران: قلمستان هنر. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

101- Grandad's eleven: level 2.

of medicine.

Mohammad Hassan Tahririan: ویراستار: Arezou Fatemi : تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۶۴ ص. - جلد سوم. - وزیر (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته پزشکی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۰۹-۳

97- English for the students of political science I. Hormoz Davarpanah : ویراستار: Saeedeh Lotfian : تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۳۶ ص. - جلد اول. - وزیر (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته علوم سیاسی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۱۸-۲

چاپ اول

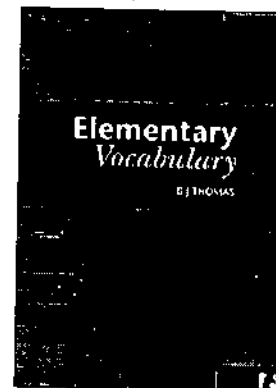
98- Eraser: level 3. Robert Tine : بازنویسی
Derek Strange: ویراستار: Furnas : تهران: قلمستان هنر. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

زبان‌آموزان سطح متوسط در این رمان تخیلی (پاک کن) به گونه‌ای خلاصه داستانی مهیج را مطالعه می‌کنند. گروه «سیرکس» تفنگی «سرامیک» دارند که با آن به کارهای ماجراجویی و خطرناک دست می‌زنند؛ اما شخصی به نام «لی کولن» از رمز این تفنگ باخبر است. از همین روی... در کتاب ۱۰۵۰ واژه کاربردی گنجانده شده و در انتهای کتاب نیز تمریناتی از متن فراهم گردیده است.

چاپ اول

99- Gone with the wind: level 4.

است از واژگان، مطالب آموزشی، تمرینات و پرسش‌های متعدد که برای زبان‌آموزان سطوح ابتدایی - همراه با تصاویر گوناگون - تدوین شده است.

چاپ اول

93- English for students of agricultural extension & education. Iraj Malek Mohammadi : تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۵۲ ص. - جلد سوم. - وزیر (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۳۵۲-۷

چاپ اول

94- English for the students of environmental health. Elhya Annal Saleh : تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۱۹۶ ص. - وزیر (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته بهداشت محیط زیست
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۳۶۱-۸

95- English for the students of humanities. Parviz Birjandi, Mehdi Nowruzi : ویراستار: A.A. Rezaie : تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۱۶ ص. - جلد اول. - وزیر (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۱۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۲۰

96- English for the students

۱۶۵۰ واژه کاربردی - به طبع رسیده است. در این رمان، الماسی گرانیها از موزه به سرقت می‌رود. در نتیجه، همه کارکنان موزه در مظان اتهام پلیس قرار می‌گیرند. حال آن که... بخش پایانی کتاب، تمریناتی است از متن که به منظور آموزش بیشتر به چاپ رسیده است.

89- \$ 100,000.

Jennifer Bassett : تهران: واد. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

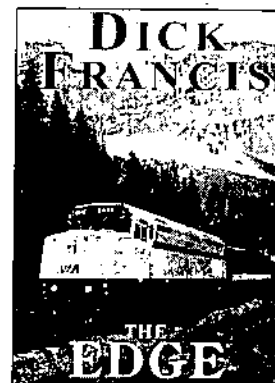
90- Dracula.

Bram Stoker: بازنویسی
Diane Mowat : تهران: اشتیاق. - ۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

91- The edge: level 6.

Dick Francis: بازنویسی
Waterfield : ویراستار
Derek Strange : تهران: قلمستان هنر. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، خلاصه‌ای است از رمان «مرز» که برای مخاطبان سطوح پیشرفته به زبان انگلیسی به چاپ رسیده است. در این رمان، قطار مسابقه‌ای قاره‌پیما، به سوی کشور کانادا حرکت می‌کند. در قطار، اسب‌ها و صاحبان‌شان جای گرفته‌اند؛ اما شخصی قدرتمند به نام «جولیوس فیلمر» قصد دارد با شرط بندی روی اسب‌های آماده جایزه‌ای کلان دریافت کند. به همین سبب... در انتهای کتاب چند تمرین از متن کتاب گنجانده شده است. در کتاب مجموعاً ۳۰۰۰ واژه کاربردی به کار رفته است.

چاپ اول

92- Elementary vocabulary. B.J. Thomas : تهران: قلمستان هنر. - ۸۸ ص. - وزیر (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

ویرایش جدید این کتاب، مجموعه‌ای

است.

زبانهای هند و اروپایی شرقی و سلتی

۲۹۱

چاپ اول

۱۲۷- مکالمات روزمره بلغاری به فارسی.

مترجم: غلامرضا میرزاخانی - تهران: رهنما - ۱۷۸ ص. - بیاضی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۵۴-۹۵-۱

«مکالمات روزمره بلغاری به فارسی» کتابی است برای مسافران که قصد دارند به کشور بلغارستان سفر کنند. در کتاب سعی شده برابری فارسی واژه‌ها و جمله‌های بلغاری روان و کاربردی انتخاب شود. برخی موضوعات کتاب بدین قرار است: «سلام و احوال پرسی»، «درخواست»، «پرسش‌ها»، «در شهر»، «در هتل»، «در رستوران»، «کافه تریا»، «در داروخانه»، «ورزش»، و «مواد غذایی».

زبان عربی

۲۹۲

چاپ اول

۱۲۸- آموزش مفاهیم و خودآزمون عربی ۱ و ۲ پیش‌دانشگاهی.

غلامحسین محسنی اصل، حجت‌الله دهنوی - تهران: اداره کل امور تحصیلی فرزندان شاهد - ۲۴۸ ص. - وزیر (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۰-۲۷

چاپ اول

۱۲۹- آموزش مفاهیم و خودآزمون عربی ۴ شامل: ۱- شرح قواعد و راه کارها و کلیدهای حل مسائل غلامحسین محسنی اصل، حجت‌الله دهنوی - تهران: اداره کل امور

نسخه.

123- A study of islamic texts in english translation.

سالار منافعی نازی - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) - ۲۲۰ ص. - وزیر (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۱۵۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: بررسی آثار ترجمه شده اسلامی (۱)

شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۲۵-۲

124- Two boys and a boat: grade 2.

Sue Arengo - تهران: واد - ۲۴ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

دستور زبان آلمانی

۲۹۵

۱۲۵- دوره دوجلدی کتب راهنمای جامع آموزش زبان آلمانی.

حسنعلی وحیدمهر: مترجم: مهدی خجسته - تهران: اختر - ۶۷۶ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Deutsche sprachlehre fur auslander 2. teil
شابک: ۹۶۴-۶۷۵۶-۲-۶

واژه‌نامه‌های زبان اسپانیایی

۲۹۳

چاپ اول

126- Diccionario basico de la lengua espanola.

تهران: فرهیخته - رقی (شمیز) - ۳۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

Diccionario basico de la lengua española

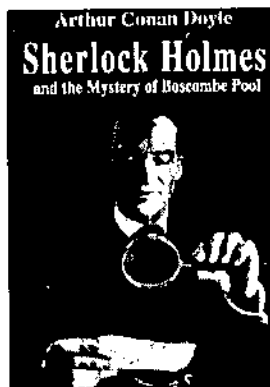
www.azad.com

در این فرهنگ اسپانیولی به اسپانیولی، صورت‌های مختلف اسمی، فعلی و قیدی کلمات مشخص گردیده است. هر مدخل علاوه بر تلفظ، با مثال‌های متعددی نیز همراه

118- Sherlock holmes and the mystery of boscombe pool: level 3.

Arthur Conan Doyle
ویراستار: Derek Strange - تهران: قلمستان هنر - ۴۸ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

در این کتاب خلاصه‌ای از ماجرای «شرلوک هولمز» و زیرکی این کارآگاه در یافتن و شناسایی قتل و جنایت، برای قرائت زبان‌آموزان سطح متوسط به چاپ رسیده است. کتاب متضمن ۱۰۵۰ واژه کلیدی است و در انتهای آن نیز چند تمرین از متن گنجانده شده است.

119- Spectrum 2A: a communicative course in english: Student book.

[et al] Nancy Frankfort - تهران: شکوه‌اندیشه - ۹۸۱ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۷-X

120- Spectrum 2A: a communicative course in english: Workbook.

[et al] Nancy Frankfort - تهران: شکوه‌اندیشه - ۶۴۱ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴۰۱-۸-X

121- Spectrum student book 2b: a communicative course in english.

Sharon Abrams, Donald R.H. Byrd - تهران: شکوه‌اندیشه - ۹۶ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

122- Spectrum work book 2b: a communicative course in english.

Sharon Abrams, Donald R.H. Byrd, David Rein - تهران: شکوه‌اندیشه - ۶۴ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

skills and strategies.

Deborah Phillips - تهران: اشتیاق - ۴۳۲ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

109- Mr pot the painter: grade 1.

Sue Arengo - تهران: واد - ۲۴ ص. - رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

110- Mr smile's stories.

R. Gholami - قم: پژواک اندیشه - ۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: داستانهای آقای اسمیل
اسمیل
شابک: ۹۶۴-۹۱۸۰۸-۹-۳

«داستان‌های آقای اسمیل» عنوان کتابچه‌ای است به زبان انگلیسی که در آن هفت داستان کوتاه به چاپ رسیده است. زبان‌آموزان مبتدی به منظور تقویت قرائت متن، از مخاطبان اصلی این کتابچه هستند. داستان‌های این مجموعه جملگی در قالب طنز فراهم آمده است.

چاپ اول

111- Mrs dalloway: level 3.

Virginia Woolf, J.Y.K. ویراستار: Derek Strange - تهران: قلمستان هنر - ۴۸ ص. - رقی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، خلاصه‌ای است از رمان «خانم دلویی» اثر «ویرجینیا وولف». در این رمان، نویسنده خانم دلویی را که برای خرید گل به بازار لندن می‌رود، قدم به قدم دنبال می‌کند و تصویرهایی را که از پیش چشم او می‌گذرد، اندیشه و احساساتی که به سبب روشنی شفاف بهاری در او بیدار می‌شود، خاطره مردی که در جوانی با او دوستی داشته، همه را جان می‌بخشد و قهرمان خود را به دوره جوانی و خانه پدری

چاپ اول

116- Scottforesman parade.

Diane Pinkley - تهران: شکوه‌اندیشه - ۹۲ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

117- Scottforesman parade.

[et al] Mario Herrera Salazar - تهران: شکوه‌اندیشه - ۹۶ ص. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

۱۵۷- خودآموز ترکی استانبولی (مکالمه - دستور)
ارسلان فصیحی - تهران: ققنوس - ۱۲۰۰۰ ص.
۲۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۰۰۰ نسخه.
ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰
شابک: ۹۶۴-۳۱۱-۸۱-۸

نمایه عنوان

Adl. prep	۷۸
Advanced vocabulary & idiom	۷۹
American streamline connections	۸۰
American streamline connections: workbook A units 1-80	۸۱
American streamline departures: workbook A units 1-40	۸۲
Baby robot	۸۳
The balloon race: grade 4	۸۴
A basic course in reading english	۸۵
The black cat and other stories: level 3	۸۶
Communicate what you mean: grammar for high-level esl students	۸۷
Detective work: level 4	۸۸
Diccionario basico de la lengua espanola	۱۲۶
\$ 100,000	۸۹
Dracula	۹۰
The edge: level 6	۹۱
Elementary vocabulary	۹۲
English for students of agricultural extension & education	۹۳
English for the students of environmental health	۹۴
English for the students of humanities	۹۵
English for the students of medicine	۹۶
English for the students of political science I	۹۷
English sentence structure	۶۲-۶۳
Eraser: level 3	۹۸
Essential grammar in use: a self-study reference and practice book for ...	۶۴
Gone with the wind: level 4	۹۹
Gone with the wind: part 1: level 4	۱۰۰
Grandad's eleven: level 2	۱۰۱
Headway video: activity book pre-intermediate	۱۰۲
Interchange: english for international communication: student's book	۱۰۳
Interchange: english for international communication: workbook	۱۰۴

۴۴ ص. - جلد چهارم - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶-۸-۸
۱۵۱- مبادی العربیه: قسم النحو. رشید شرتونی: زیر نظر: حمید محمدی - قم: دارالذکر - ۴۳۲ ص. - جلد چهارم - وزیری (شمیز) - ۱۱۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

۱۵۲- مجموعه طبقه‌بندی شده عربی نظام جدید. گردآورنده: سهیلا خاکباز - تهران: کانون فرهنگی آموزش - ۲۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۴۰-۲
۱۵۳- نحو برای دانشجو. محمد رادمشتی: ویراستار: امیر سلمانی رحیمی - مشهد: به‌شهر - ۳۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۲۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۰-۶۱-۶

چاپ اول

۱۵۴- نحو پایه در شرح هدایه «مشمول بر ۵۲۸ سؤال». محمد تقی شریعتی - قم: محشم - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Syntax of basis in explanation of hedaye
۱۵۵- ۱۰۰۰ نکته در ??? طبقه‌بندی شده عربی (پایه تا کنکور) نظام جدید. صدرالدین عارف - تهران: بال کبوتران - ۲۰۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۱۴-۴۸-۹

زبانهای اورال آسیایی، سیریلیایی و دراویدی

۱۵۶- ترکی استانبولی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره ترکی استانبولی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با ... تهیه و تنظیم: شعبان آزادی‌کناری | و دیگران: به اهتمام: حسن اشرف‌الکتابی، مینا اشرف‌الکتابی - تهران: استاندارد - ۲۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Yolculukta istanbul turkcesi
شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۲-۷

شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۲۲-۵
۱۴۴- عربی در سفر = العربیه فی السفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره عربی، یا، بهترین مجموعه گفتاری در سفر با ... حسن اشرف‌الکتابی: به اهتمام: مینا اشرف‌الکتابی - تهران: استاندارد - ۲۵۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۵-۱

چاپ اول

۱۴۵- عربی دوره نظام جدید و راهنمای. فاطمه اکثری - تهران: زبان پژوه - ۲۶۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۴۵-۴-۱

چاپ اول

۱۴۶- فرهنگ جامع دانش‌آموز عربی به فارسی: ویژه دانش‌آموزان راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی ... ابادر عیاجی، علی چراغی - تهران: استادی - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۲۲-۱۲-۱

چاپ اول

۱۴۷- قواعد صرف و نحو عربی: همراه با تستهای طبقه‌بندی شده برای دبیران، دانش‌جوین و دانش‌آموزان. عبدالرضا مظاهری - تهران: چشمه‌سار، ایزد - ۲۸۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۰۱۵-۴-۸

۱۴۸- گفت و گو: روشی نوین در آموزش مکالمه عربی. علی عبدالله - تهران: مجد - ۳۹۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۳-۹-۷

۱۴۹- مبادی العربیه. رشید شرتونی: زیر نظر: حمید محمدی - قم: دارالذکر - ۳۷۲ ص. - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Mabadi-al - arabiyah

۱۵۰- مبادی العربیه فی الصرف و النحو. رشید شرتونی - تهران: اساطیر -

۱۳۷- خودآموز و راهنمای عربی (۲) سال دوم نظام جدید.

چاپ اول

محمد رضوانی - تهران: پیکان - ۲۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۲۵-X

۱۳۸- خودآموز و راهنمای عربی (۳) ویژه سال سوم نظام جدید مشتمل بر: ترجمه کامل و روان متن کتاب، حل کامل ... محمد رضوانی - تهران: پیکان - ۲۴۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۱۶-۱

۱۳۹- خودآموز و راهنمای عربی (۴) مشتمل بر: ترجمه روان متن درس، حل کامل تمرین کتاب، ... مسعود گنجی - تهران: پیکان - ۳۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۰۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۲۱-۵

چاپ اول

۱۴۰- راهنمای کامل المنهج القویم. صفرا فلاحی - قم: حقوق اسلامی - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۱۸-۷-۸

۱۴۱- زبان قرآن: تجزیه و ترکیب سوره‌های نبا، نازعات و عبس به روش جدولی ... حمید محمدی - قم: دارالذکر - ۲۷۲ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۱۱-۱۰-۲

چاپ اول

۱۴۲- عربی (۳) ویژه دانش‌آموزان سال سوم دبیرستان (نظری، فنی و حرفه‌ای) و داوطلبان ورود به دانشگاه. ابادر عیاجی، قادر پریز - تهران: رزمندگان اسلام - ۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۸۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۱۴-۴۸-۷

۱۴۳- عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰ سؤال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی. ایاد فیلی - تهران: مبتکران - ۵۵۲ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ سی‌ام / ۳۰۰۰ نسخه.

تحصیلی فرزندان شاهد - ۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

۱۳۰- الوان من اللغة العربیه: کتاب الدروس. تهیه و تنظیم: رضا بهشتی - تهران: آفاق - ۸۲ ص. - رحلی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۸-۱-۹

۱۳۱- التهجج المرضیه فی شرح الالفیه للنسبوی. عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی: به اهتمام: قاسم حسینی - قم: دارالبحر - ۴۴۴ ص. - وزیری (گالینگور) - ۸۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۰۶-۲۱-۲

۱۳۲- تجزیه و ترکیب سوره‌های نبا، نازعات و عبس به روش جدولی و تشریحی همراه با ترجمه و شرح مختصر. حمید محمدی - قم: دارالعلم - ۲۷۴ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۷۶-۶۵-۶

۱۳۳- خودآموز هدفدار عربی سال اول راهنمایی. عیسی مستقی‌زاده، حمیدرضا میرحاجی، قاسم کریمی - تهران: شورا - ۸۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۶۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۴۸-۹

۱۳۴- خودآموز هدفدار عربی سال دوم راهنمایی. قاسم کریمی - تهران: شورا - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۵۲-۷

چاپ اول

۱۳۵- خودآموز هدفدار عربی سال سوم راهنمایی. قاسم کریمی - تهران: شورا - ۱۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۵۱-۹

چاپ اول

۱۳۶- خودآموز و راهنمای عربی (۱) سال دوم نظام جدید. محمد رضوانی - تهران: پیکان - ۲۱۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۱۷-۹

Intermediate vocabulary	۱۰۵
Jo and the eggs; grade 1	۱۰۶
The little monster; grade 1	۱۰۷
Longman dictionary of contemporary english	۲۹
Longman lexicon of contemporary english	۳۰
Longman preparation course for the TOEFL test: skills and strategies	۱۰۸
Mr pot the painter; grade 1	۱۰۹
Mr smile's stories	۱۱۰
Mrs dalloway; level 3	۱۱۱
No garden for george	۱۱۲
The old house; grade 3	۱۱۳
Oxford advanced learner's dictionary of current english	۳۸
Oxford elementary learner's dictionary	۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۶, ۳۷
Person to person: communicative speaking and listening skills	۱۱۴, ۱۱۵
Principles and methodology of translation	۶
Scottforesman parade	۱۱۶, ۱۱۷
Sherlock holmes and the mystery of hoxcombe pool; level 3	۱۱۸
Spectrum 2A: a communicative course in english: Student book	۱۱۹
Spectrum 2A: a communicative course in english: Workbook	۱۲۰
Spectrum student book 2b: a communicative course in english	۱۲۱
Spectrum work book 2b: a communicative course in english	۱۲۲
A study of islamic texts in english translation	۱۲۳
Two boys and a boat; grade 2	۱۲۴
Vocabulary in use upper intermediate	۶۵
آکسفورد فرهنگ پایه جدید انگلیسی - فارسی	۱۴
آموزش مفاهیم و خودآزمون عربی ۱ و ۲ پیش‌دانشگاهی	۱۲۸
آموزش مفاهیم و خودآزمون عربی ۳ شامل: ۱- شرح قواعد و راه‌کارها و کلیدهای حل مسائل ... ۱۲۹	
الوان من اللغة العربية: کتاب الدروس	۱۳۰
انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی...	۶۶
الهیجه المرضیه فی شرح الاغنیة للسیوطی	۱۳۱
پرسش‌های چهارگزینه‌ای استاندارد زبان انگلیسی (۱) و (۲) "پیش‌دانشگاهی - کلیه رشته‌ها"	۲۸
تجزیه و ترکیب سوره‌های نیا، نازعات	

و عیس به روش جنولی و تشریحی همراه با ترجمه و شرح مختصر ۱۳۲	
تربیت مترجم مکتوب و شفاهی ۶۷	
ترجمه زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور) ۶۸	
ترکی استانبولی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره - ترکی استانبولی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با ... ۱۵۶	
تعلیم تمرین توفیق: انگلیسی سال اول دبیرستان ۳۹	
تمرینات و نمونه سوالات زبان انگلیسی مخصوص اول دبیرستان ۴۰	
تمرینات و نمونه سوالات زبان انگلیسی مخصوص زبان سال دوم متوسطه ۴۱	
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: شامل صدها سوال در زمینه‌های ساختاری...	۴۲
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی ۴۳	
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی ۱ دوره پیش‌دانشگاهی: شامل صدها سوال و پرسش چهارگزینه‌ای...	۴۴
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی ۲ دوره پیش‌دانشگاهی: شامل صدها سوال و پرسش چهارگزینه‌ای...	۴۵
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۱: مخصوص سال اول دبیرستان ۴۶	
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۲: مخصوص سال دوم دبیرستان (نظام جدید) ۴۸	
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۳: قابل استفاده برای دانش‌آموزان سال سوم نظام جدید ۴۷	
جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی: مخصوص پایه دوم راهنمایی ۴۹	
جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی: مخصوص پایه سوم راهنمایی ۵۰	
خودآزمون هدفدار عربی سال اول راهنمایی ۱۳۳	
خودآزمون هدفدار عربی سال دوم راهنمایی ۱۳۴	
خودآزمون هدفدار عربی سال سوم راهنمایی ۱۳۵	
خودآموز ترکی استانبولی (مکالمه - دستور) ۱۵۷	
خودآموز و راهنمای عربی (۱) سال دوم نظام جدید ۱۳۶	
خودآموز و راهنمای عربی (۲) سال دوم نظام جدید ۱۳۷	
خودآموز و راهنمای عربی (۳) ویژه سال سوم نظام جدید مشتمل بر: ترجمه کامل و روان متن کتاب، حل کامل ... ۱۳۸	
خودآموز و راهنمای عربی (۴) مشتمل بر: ترجمه روان متن درس، حل کامل تمرین کتاب، ... ۱۳۹	

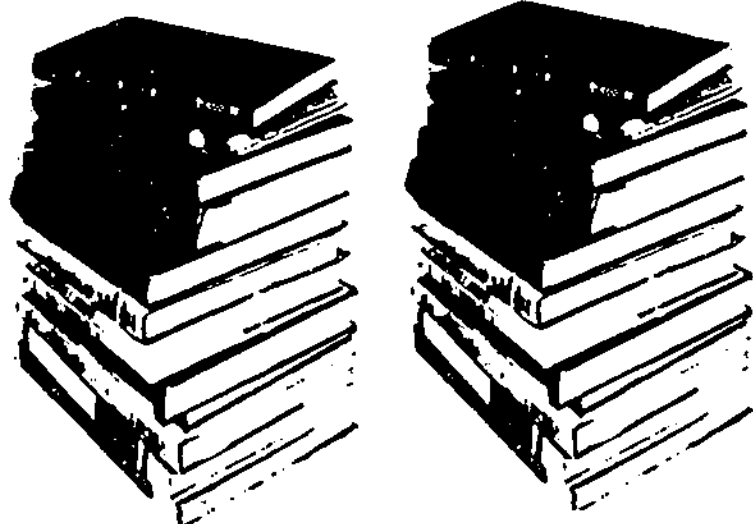
خودآموز و راهنمای: زبان (۳) سال سوم نظام جدید ۵۱	
درس، نکته و سوالهای چهارگزینه‌ای زبان انگلیسی ۵۲	
دستور زبان گشتاری (بر مبنای زبان‌شناسی و معناشناسی) ۴	
دوره دوجلدی کتب راهنمای جامع آموزش زبان آلمانی ۱۲۵	
دوره زبان‌شناسی عمومی ۲	
راهنمای انگلیسی سوم راهنمایی شامل: ترجمه لغات، اصطلاحات و متن هر درس تلفظ کلیه لغات و آموزش ... ۵۳	
راهنمای کامل المنهج القويم ۱۴۰	
راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان کشاورزی شامل: ترجمه دقیق متن، حل کلیه تمرینها، ... ۶۹	
راهنمای کامل زبان انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی شامل: ترجمه دقیق و سلیس متن و حل کلیه ... ۷۰	
راهنمای کامل زبان انگلیسی عمومی (دانشگاه پیام نور) ۷۱	
روشهای پژوهش در زبان دوم ۱	
رویکردها و روشها در آموزش زبان (توصیف و تجزیه و تحلیل) ۵	
زبان قرآن: تجزیه و ترکیب سوره‌های نسا، نازعات و عیس به روش جنولی ۱۴۱	
زبان‌شناسی عملی: بررسی گویش مردم سیستان ۱۲	
عربی (۳) ویژه دانش‌آموزان سال سوم دبیرستان (نظری - فنی و حرفه‌ای) و داوطلبان ورود به دانشگاه ۱۴۲	
عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰ سوال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی ۱۴۳	
عربی در سفر = العربیه فی السفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره عربی، یا، بهترین مجموعه گفتاری در سفر با ... ۱۴۴	
عربی دوره نظام جدید و راهنمایی ۱۴۵	
فرافرهنگ وبستر: فرهنگ و گنجوازه: براساس فرهنگ و گنجوازه وبستر انگلیسی - انگلیسی - فارسی ۱۵	
فرهنگ البرز جیبی: انگلیسی - فارسی ۱۶	
فرهنگ املائی (فرا فرهنگ - آکسفورد) انگلیسی و فارسی ۷۲	
فرهنگ جامع تحصیلی (انگلیسی به فارسی) برای دوره‌های راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی ۱۷	
فرهنگ جامع دانش‌آموز عربی به فارسی: ویژه دانش‌آموزان راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی ۱۴۶	
فرهنگ جامع فارسی - انگلیسی ۱۸	
فرهنگ جدید انگلیسی - فارسی ۱۹	
فرهنگ زودآموز پیشرو آریان‌پور انگلیسی - فارسی ۲۰	
فرهنگ فارسی حمید ۷	
فرهنگ فارسی معلم: شامل واژه‌های فارسی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی ۸	
فرهنگ فشرده انگلیسی - انگلیسی، انگلیسی - فارسی ۲۱	

فرهنگ مجموعه الفرس نسخه محفوظ در کتابخانه آستان قدس رضوی ۹	
فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی دوجلدی: دارای ۸۰۰۰ واژه و اصطلاح و مثل در زبان انگلیسی به همراهی ... ۲۲, ۲۳	
فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی: دارای مهم‌ترین و متداول‌ترین لغات و عبارات انگلیسی و برابریهای ... ۲۴	
فرهنگ نو واژه‌های آکسفورد ۲۵	
فرهنگ همراه پیشرو آریان‌پور: انگلیسی - فارسی ۲۶	
فرهنگ یک‌جلدی پیشرو آریان‌پور انگلیسی - فارسی ۲۷	
فرهنگ یک‌جلدی فارسی - انگلیسی: با ترجمه انگلیسی مهمترین و متداول‌ترین لغات و اصطلاحات فارسی ۲۸	
فنون ترجمه پیشرفته فارسی - انگلیسی و انگلیسی - فارسی ۱۱	
قواعد صرف و نحو عربی: همراه با تستهای طبقه‌بندی شده برای دبیران، دانشجویان و دانش‌آموزان ۱۴۷	
کتاب کار و تمرین انگلیسی (۱) سال دوم نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش ۵۴	
گامی نو در آموزش زبان انگلیسی ویژه مبتدیان و سال اول راهنمایی ۷۳	
گرامر جامع کنکور ۵۵	
گسترش مهارت‌های خواندن (سطح پیشرفته) ۷۴, ۷۵	
گفت و گو: روشی نوین در آموزش مکالمه عربی ۱۴۸	
گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... ۵۶	
گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی ۵۷	
مبادی العربیه ۱۴۹	
مبادی العربیه فی الصرف و النحو ۱۵۰	
مبادی العربیه: قسم النحو ۱۵۱	
مبانی زبان‌شناسی و کاربرد آن در زبان فارسی ۱۰	
مجموعه طبقه‌بندی شده آموزش زبان پیش‌دانشگاهی ۱	
مجموعه طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی نظام جدید، پیش‌دانشگاهی، نظام قدیم، کنکورهای سراسری و آزاد ۵۹	
مجموعه طبقه‌بندی شده عربی نظام جدید ۱۵۲	
مطالعه زبان‌شناسی تمرین و تست ۸۷	
مکالمات روزمره انگلیسی و آمریکایی ۱۰۴	
مکالمات روزمره انگلیسی و آمریکایی شامل: مقدمات انگلیسی - مکالمات در زمینه‌های مختلف ... ۷۷	
مکالمات روزمره بلغاری به فارسی ۱۲۷	
مکالمات روزمره کردی ۱۳	
نحو برای دانشجو ۱۵۳	
نحو پایه در شرح هدایه "مشمول بر	

۱۵۴	۵۲۸ سوال
۱۰۰۰ نکته در؟؟؟ طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی «پیش‌دانشگاهی» (۱) و (۲) ۶۰	
۱۰۰۰ نکته در؟؟؟ طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲ ۶۱	
۱۰۰۰ نکته در؟؟؟ طبقه‌بندی شده عربی (پایه تا کنکور) نظام جدید ۱۵۵	
نمایه پدیدآور	
Abmons, Sharon	۱۲۱-۱۲۲
Allapoe, Edgar	۸۶
Amal Saleh, Ehya	۹۴
Arengo, Sue	۸۳, ۱۰۷, ۱۰۹, ۱۱۲, ۱۲۴
Ashby, Michael	۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۶
Bassett, Jennifer	۸۴, ۸۹
Birjandi, Parviz	۹۵
Bycina, David	۱۱۴, ۱۱۵
Byrd, Donald R.H.	۱۲۱, ۱۲۲
Conan Doyle, Arturr	۱۱۸
Crawley, Angela	۳۲, ۳۶, ۳۷
Crowther, Jonathan	۳۱
Davarpanah, Hormoz	۹۷
Escott, John	۸۸, ۹۹
Falla, Tim	۱۰۲
Fatemi, Arezou	۹۶
Francis, Dick	۹۱
Frankfort, Nancy	۱۱۹, ۱۲۰
Furnas, Brent	۹۸
Gholami, R.	۱۱۰
Hartley, Bernard	۸۰, ۸۱, ۸۲
Hornby, Albert Sydney	۳۱
Hull, Jonathan	۱۰۴
Hull, Jonathan	۱۰۳
Kerr, J.Y.K	۱۱۱
Krohn, Robert	۶۲
Lofian, Saeedeh	۹۷
Malek Mohammad, Iraj	۹۳
Mc Norton, Maggy	۱۰۶
McArthur, Tom	۳۰
McCarthy, Michael	۶۵
Mitchell, Margaret	۹۹
Mitchell, Margaret	۱۰۰
Mollanazar, Hussein	۶
Mowan, Diane	۹۰
Murphy, Raymond	۶۴
Nowrazi, Mehdi	۹۵
O'dell, Felicity	۶۵
Phillips, Deborah	۱۰۸
Pinkley, Diane	۱۱۶
Pollock, Carroll Washington	۸۷
Procter, Susan	۱۰۴
Procter, Susan	۱۰۳
Rein, David	۱۲۲
Rezaie, A.A.	۹۵
Richards, Jack C.	۱۰۳, ۱۰۴, ۱۱۴, ۱۱۵
Sadeqi Jafarpur, F.	۶۳, ۸۵
Sahazar, Mario Herrera	۱۱۷
Shaw, Ellen	۶۵
Sears, John	۱۰۲

تهران ۱۲۳-۹۷-۹۶-۹۵-۹۴-۹۳	۱	ارسطار: تهران	۱۳۵-۱۳۴-۱۳۳	کریمی، قاسم	۱۲۵	خجسته، مهدی	Soars, Liz	۱۰۲
ستایش: تهران ۱۷	۱۵۰	اساطیر: تهران	۶۹	کلان فرمانفرما، حسن	۷۶-۷۷	خدابندهلو، خداداد	Stoker, Bram	۹۰
شکوه اندیشه: تهران	۲۸-۱۴۶	استادی: تهران	۵۲	کلانتری، بهروز	۵۶-۵۷	خزائی، حمید	Strange, Derek	۸۶-۸۸-۹۱
	۶۶-۱۴۴-۱۵۶	استاندار: تهران	۱۳۹	گنجی، مسعود	۴۹-۵۰	خزائی، کاظم	۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۱۱-۱۱۳-۱۱۸	
	۹۰-۱۰۸	اشتقاق: تهران	۷۴-۷۵	مارک استاین، لیندا	۵۹-۶۱	خلیلی، کریم	Tahirian, Hassan Mohammad	۹۶
۱۱۶-۱۱۷-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲	۱۴۷	ایزد: تهران	۱۳۳	متقی زاده، عیسی	۲۷	دلگشایی، باهمکاری: بهرام	Tahriyayan, M.H.	۶۳-۸۵
شورا: تهران ۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵	۶۰-۱۵۵	بال کیوتران: تهران	۱۲۸-۱۲۹	محسنی اصل، غلامحسین	۱۲۸-۱۲۹	دهنوی، حبیب الله	Taylor, Jeremy	۱۰۱
شهر آب: تهران ۲۹-۳۰-۳۶	۱۵۳	به نشر: مشهد	۱۳۲-۱۳۱-۱۴۹-۱۵۱	محمدی، حمید	۷۰	دیجوریان، پروانه	Thomas, B.J.	۷۹-۹۲-۱۰۵
شهر کتاب: تهران ۲	۱۱۰	پژواک اندیشه: قم	۶۹	محمدی سوده، لیلا	۵	راجرز، تئودور استیون	Tine, Robert	۹۸
عباسی: تهران ۸۷	۶۲	پژوهش: تهران	۶۷	محمودزاده، کامبیز	۱۵۳	رادمنش، محمد	Viney, Peter	۸۰-۸۱-۸۲
فارابی: تهران ۶۳-۸۵	۱۰۲	پیک زبان: تهران	۵۸	مرادآبادی، بهروز	۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸	رضوانی، محمد	Waterfield, Robin	۹۱
فاطمی: تهران ۵۴	۲۷	پیک علوم: تهران	۱۴۷	مظاهری، عبدالرضا	۵	ریچاردز، جک	Wharry, Pavid	۸۶
		پیکان: تهران	۷۱	مفتون، پرویز	۵	زمانی، شهرار	Woolf, Virginia	۱۱۱
فراآوری اطلاعات مهندسی	۱۶-۵۱-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹	تاجیک: تهران	۱۲۳	منافی اناری، سالار	۱۵۳	سلمانی رحیمی، امیر	آریان پور کاشانی، منوچهر	۲۰-۲۶
دانشگاهی: تهران ۱۵-۷۲	۴۲-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸	توتیا: تهران	۱۹	منظظم، علی اصغر	۱	سلیمجو، هریوت	آریانپور کاشانی، منوچهر	۲۷
فرهنگ معاصر: تهران	۲۱	توتیا: تهران	۵۵	موسسه زبان میرداماد	۷۳	سلیمانی، فرامرز	آزادی کناری، شعبان	۱۵۶
۱۸-۲۲-۲۳-۲۴-۲۸	۵۵	توتیا: تهران	۱۳۳	میرحاجی، حمیدرضا	۲	سوسور، فردیناندو	احمدسلطانی، منیره	۴
	۸	جاجرمی: تهران	۱۲۷	میرزاخانی، غلامرضا	۱۳۱	سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر	اشرف الکتابی، حسن	۶۶-۱۴۴-۱۵۶
فرهنگ نوین: تهران ۵۲	۵۶-۵۷	جماران: تهران	۱	میرزایی، خلیل	۱۶	شاملو، حمید	اشرف الکتابی، مینا	۱۴۴-۱۵۶
فرهنگ و قلم: تهران ۷	۳۱	جهان دانش: تهران	۱۰	نجفی، ابوالحسن	۱۸	شاهرزایی، علیمردان	اکتیری، فاطمه	۱۴۵
فرهنگ: تهران ۱۲۶	۲۰-۲۶-۲۷	جهان رایانه: تهران	۱۴	نورمحمدی، محمود	۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱	شرتونی، رشید	امام، عباس	۲۵
ققنوس: تهران ۱۵۷	۲۴	چاووشی: قم	۳۸	نیکویور، جهانخوش	۱۵۴	شریعتی، محمدتقی	بهاری، محمدرضا	۱۲
	۱۴۷	چشمه ساز: تهران	۶۷	وبر، ویلهلم کارل	۵	شمس الدینی، لاله	بهرامی، علی	۶۷-۷۴-۷۵
قلمستان هنر: تهران	۴۳	حدید: تهران	۱۲۵	وحیدمهر، حسنعلی	۱	شوهامی، الناکلدبرگ	بهشتی، رضا	۱۳۰
۷۹-۸۶-۸۸-۹۱-۹۲-۹۸-۹۹	۶۸-۱۴۰	حقوق اسلامی: قم	۷	هاشمی، حمید	۱۸	شیدفر، عبدالله	بهنام، بیوک	۳
۱۰۰-۱۰۱-۱۰۵-۱۱۱-۱۱۸	۲۵	خالدین: اهواز	۱۴	هیئت مولفین آکسفورد	۲	صفوی، کورش	پازارگادی، علاءالدین	۱۱
	۴۹-۵۰	خزایی: تهران	۷۸	هیات مولفان	۳۹	صلاحی، پرویز	پرویز، حمید	۷۱
کارنو: تهران ۳۵	۱۳۱	دارالحکمه: قم	۷۵	هیواساوا، لوئیز	۵۴	صلواتیان، فروزان	پریز، قادر	۱۴۲
کانون فرهنگی آموزش:	۱۴۱-۱۴۹-۱۵۱	دارالذکر: قم	۷۴	هیواساوا، لوئیز	۱۸	طایفه محمودی، مریم	پزشک، فرشته	۱۶
تهران ۵۸-۵۹-۱۵۲	۱۳۲	دارالعلم: قم	۷	یزدی نژاد، زهرا	۱۵۵	عارف، صدراالدین	پورممتاز، علیرضا	۱۵-۷۲
گلیانگ: تهران ۷۶-۷۷	۶۹-۷۰-۷۱	دانشجو: همدان	۵۸	یوسف زاده، علیرضا	۱۴۲-۱۴۶	عباسی، اباذر	تاجیک، پرویز	۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸
گلستان: تهران ۶۴	۳	دانشگاه تربیت معلم تبریز: تبریز			۱۴۸	عبدالله، علی	جارتوی، عبدالمومن بن نفیس	۹
میکران: تهران ۱۴۳	۹	دانشگاه تهران: تهران			۶۰-۶۱	عنائی سراب، محمدرضا	جزایری، ارمغان	۱۶
مجد: تهران ۱۴۸	۳۷	دانشیار: تهران			۴۰-۴۱-۷۳	غفاریان، بهروز	جعفری، محمدرضا	۲۱
محتشم: قم ۱۵۴	۱۹	دز: تهران			۴۱	غلامپور، سهراب	جویی، عزیزالله	۹
محمدرضا بهاری: زاهدان ۱۲	۱۴۲	رزمندگان اسلام: تهران			۵۱	غیاثی، بیژن	چراغی، علی	۱۴۶
معرفت: تهران ۳۲	۵۰-۱۱۱-۱۴۳-۶۷-۷۴	رهنما: تهران			۱۶	فاطمی پور، حمیدرضا	حجازی، محمدجواد	۶۸
منتشران: تهران ۵۳	۷۵-۸۰-۸۱-۸۲-۱۰۳				۱۵۷	فرهمنده، مسعود	حسن زاده، شهرام	۱۳
نیلوفر: تهران ۱۰	۱۰۴-۱۱۴-۱۱۵-۱۲۷				۱۴۰	فصیح، شهریار	حسین پوردلانی، حمیدرضا	۱۷
وداد: تهران ۸۳-۸۴-۸۹-۱۰۶-۱۰۷	۳۲	زبان آموز: تهران			۱۴۳	فصیحی، ارسلان	حسینی، قاسم	۱۳۱
۱۰۹-۱۱۲-۱۱۳-۱۲۴	۱۴۵	زبان پژوه: تهران			۵۴	فلاحی، صفرا	حییم، سلیمان	۲۲-۲۳-۲۴-۲۸
	۶۵	زبان نوین: تهران			۸	فیلی، ایاد	خاکباز، سهیلا	۱۵۲
هرمس: تهران ۲		سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم			۵۳	قاسمی نژاد، بهرام		
یاران: تبریز ۱۳		انسانی دانشگاهها (سمت):				قدیانی، عباس		
						قنبری، عبدالله		

نمایه ناشر

خانه کتاب ایران
کتاب ماه

فلسفه و روانشناسی

فهرست کتابهای منتشر شده مهرماه ۱۳۷۸

فلسفه و مباحث وابسته

۱- المنهج الجديد فی تعلیم الفلسفه.
محمدتقی مصباح یزدی: مترجم:
محمدعبدالمنعم خاقانی. - قم: حوزه
علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی. -
۵۰۸ ص. - جلد دوم. - وزیری
(گالینگور). - ۱۳۶۰۰ ریال. - چاپ
دوم / ۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۲۷۰-۲۴۶-۸

نظریه‌های فلسفی

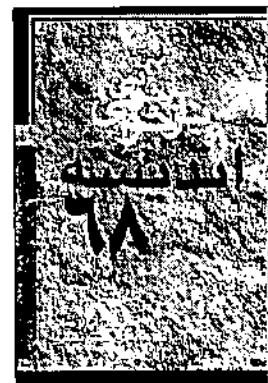
۲- آشنایی با فلسفه.
محسن غرویانی. - قم: دارالتقلین. -
۸۰ ص. - رقی (شمیز). - چاپ دوم
/ ۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Introduction to philosophy
شابک: ۹۶۴-۶۸۲۳-۲۲-X

۳- درآمدی به فلسفه.
ثعبدالحسین نقیبزاده جلالی. -
تهران: طهوری. - ۳۰۰ ص. - وزیری
(شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ
چهارم / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۷۹-۷-X

آموزش و پژوهش در
فلسفه

چاپ اول

۴- بازخوانی اندیشه ۶۸
محمدتقی قزلسفلی: مقدمه: حسین
بشیری. - تهران: فرهنگ و اندیشه. -
۲۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۳۶۷-۴-X

نویسنده در این نوشتار ضمن اشاره به
تحولات شکوف نیمه دوم قرن بیستم،
در حوزه عقاید فلسفی، علمی و
سیاسی، زمینه مشترک آنها را «پست
مدرنیسم» معرفی می‌کند و مباحثی از
ایسن دست را مطرح می‌سازد:

«تحولات و رخدادهای دانش‌جویی
دهه ۱۹۶۰»، «معرفت‌شناسی هرج و
مرج از دیدگاه فایربرند»، «آنازیسم»،
«پاستان‌شناسی پست مدرنیسم»،
«پست مدرنیسم و فروپاشی ذهنیت
توسعه»، «نقش هنر پست مدرنیسم
در نگهبانی از آزادی»، «بازخوانی
بودیسم برای گذار به قرون آتی» و
«ضرورت اندیشه».

بررسی‌های تاریخی
فلسفه

۵- سه فیلسوف: دیوژن، دکارت،
ولتر.
علی اصغر حلبی. - تهران: اساطیر. -
۱۸۸ ص. - رقی (گالینگور). - ۱۱۲۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۰-۵۱-۷

فیلسوف

دیوژن، دکارت، ولتر

تألیف
کتر علی اصغر حلبی

مخاطبان در این کتاب، با زندگی و
اندیشه‌های فیلسوف سه تن از
فیلسوفان نامی غرب - «دیوژن»،
«دکارت» و «ولتر» - آشنا می‌شوند.
ذیل نام «دیوژن»، این مباحث مندرج
است: «مذهب سگ رفتاری یا کلیبی»،
«چهار مدرسه فلسفی روزگار
اسکندر»، «فیلسوفان سگ روش یا
کلیبی»، «افسانه‌ها و داستان‌ها درباره
دیوجانس» و «فلسفه کلیبی بعد از
دیوجانس». مولف درباره «دکارت» این
اطلاعات را به دست می‌دهد: «حیات
و مصنفات، خصال و اخلاق»، «روش و
فلسفه دکارت» و «اخلاق از نظر
دکارت». بخش پایانی یعنی «ولتر» با
این مباحث به رشته تحریر درآمده
است: «زندگی ولتر»، «فلسفه و افکار
ولتر»، «خدا و مسئله نشر»، «انسان،
معرفت و اراده او»، «اخلاق»،
«سرنوشت انسان» و «ولتر و برنارد
شاو».

چاپ اول

۶- کلیات فلسفه.
علی شیروانی. - قم: دارالتقلین. -
۳۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۶۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The generalities of philosophy

شابک: ۹۶۴-۶۸۲۳-۲۶-X

مخاطبان این کتاب ذیل ۳۳ عنوان با
کلیات فلسفه آشنا می‌شوند. مباحث
کتاب بر اساس عناوین و
موضوعات «بذایه الحکمه» تألیف
علامه سیدمحمدحسین طباطبایی
تنظیم شده است. به عبارت دیگر این
کتاب، مقدمه‌ای است برای
فراگیری «نهایه الحکمه». عناوین
برخی مباحث کتاب بدین قرار است:
«ضرورت فلسفه»، «انواع معرفت»،
«وحدت تشکیکی حقیقت وجود»،
«وجود ذهنی»، «جوهر و اقسام آن»،
«تقدم و تاخر»، «حدوث و قدم»، «قوه
و فعل»، «حرکت جهری»، «زمان» و
«حرکت».

کیرهان‌شناسی
(فلسفه طبیعت)

۷- دانش عصر فضا.
حسین نوری. - قم: حوزه علمیه قم،
دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات.
- ۲۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰
ریال. - چاپ سوم / ۲۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Danesh-e asr-e faza

پیرا روانشناسی و علوم
غریبه

۸- پرواز روح: خودآموز خارج کردن
روح از بدن در ۳۰ روز.
کیت هارای، یاملا وینتروپ: مترجم:
رضا جمالیان. - تهران: درس. - ۲۷۲
ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. -
چاپ هشتم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Have An Out-of-30 Days Body
Experience In
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۴-۱۰-X

چاپ اول

۹- فال‌نامه حافظ.
تدوین: غلامعلی محبی‌نژاد. - تهران:
برهان. - ۲۴۰ ص. - جیبی (شمیز). -
۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰

نسخه:
شابک: ۹۶۴-۶۰۷۲-۱۶-X

در کتاب شیوه تفال از دیوان حافظ با
استفاده از جدولی خاص فراهم آمده
است. مولف در پیشینه کتاب اشاره‌ای
دارد به تاریخچه تفال از دیوان خواجه
و جایگاه آن در میان مردم. در یک
صفحه کتاب، غزل حافظ به چاپ
رسیده، در صفحه مقابل، مضمون آن
تشریح می‌شود.

چاپ اول

۱۰- فال‌نامه حافظ.
به اهتمام: عمادالدین قبادیان. -
تهران: طلوع. - ۱۱۲ ص. - جیبی
(شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۳-۱۱-X

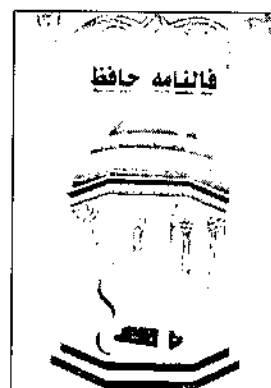
در این کتاب ۱۰۳ فال براساس
غزلیات حافظ شیرازی گردآمده است.
هر فال مشتمل بر سه بخش است:
عنوان، غزل و شرح فال. عناوین
برخی غزل‌ها از این قرار است:
کاروان، روی خوش، محرم راز، دعای
حافظ، مبارک باد، دل سرگشته، عشق
سلیمانی و گل سرخ.

چاپ اول

۱۱- فال‌نامه حافظ.
به اهتمام: حمید شیرازی. - تهران:
فرهنگ و قلم. - ۱۵۲ ص. - جیبی
(شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول /

۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۰۵۸-۳-۷

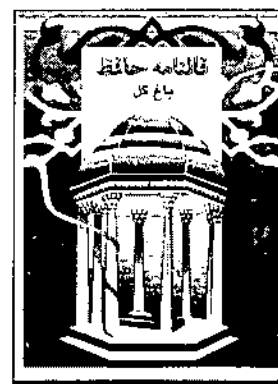

فالنانه حاضر به کوشش «حمید شیرازی» با این ساختار فراهم آمده است: در یک صفحه، اشعار حافظ و در صفحه مقابل پاسخ فال به طبع رسیده است.

چاپ اول

۱۲- فالنامه حافظ.

شمس الدین محمد حافظ: به اهتمام: حمید شیرازی - تهران: فرهنگ و قلم - ۱۰۴ ص. - جلد دوم - جیبی (شمیز) - ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-

در این فالنامه، منتخبی از غزلیات خواجه حافظ شیرازی همراه با تعبیر و شاهد فال به طبع رسیده است. در این کتابچه شیوه تفال زدن با جدولی خاص، مشخص شده است.

۱۳- فالنامه شیخ بهائی.

محمد بن حسین شیخ بهائی: به اهتمام: مهدی علی نیا - تهران: گلی. - ۷۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۲۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۴۴-۲

۱۳۵ رویاها و راز وارهها

۱۴- تعبیر خواب (خواب و رویا): شامل تعابیر حضرت امام جعفر

صادق (ع) و ابن سیرین و شیخ بهائی. گردآورنده: محمود نوری؛ ویراستار: منیژه امیریان - تهران: علی - ۲۵۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۵۷۰-۱-۸

۱۵- تعبیر خواب ابن سیرین. محمد بن سیرین ابن سیرین: به اهتمام: علی صادق - تهران: نمونه. - ۲۴۸ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ سیزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۴۰-۱۲-۷

۱۶- تعبیر خواب ابن سیرین. حضرت امام جعفر صادق (ع)، جاب مغربی، ابراهیم کرمانی، اسماعیل ابن اشعث. محمد بن سیرین ابن سیرین - تهران: فرهنگ و قلم - ۲۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۰۵۸-۱-۱

این کتاب متن کامل تعبیر خواب «ابن سیرین» است که همراه با تعابیر خواب «امام جعفر صادق (ع)»، «جابر مغربی»، «ابراهیم کرمانی» و «اسماعیل ابن اشعث» به ترتیب حروف الفبای فارسی به چاپ رسیده است.

۱۷- تعبیر خواب از اقوال: محمد بن سیرین، ابراهیم اشعث، دانیال نبی (ع)، کرمانی، جابر مغربی و مرحوم مجلسی.... گردآورنده: عباس رجبی - تهران: رجبی - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۲۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۲-۹

۱۸- تعطیر الانام فی تعبیر المنام. عبدالفتی بن اسماعیل نابلسی - قم: شریف الرضی - ۳۷۴ ص. - جلد اول - ریحی (گالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۶-۲۶-۶

۱۹- رویا و تعبیر رویا (از دیدگاه

روانشناسی یونگ). ارنست اپلی: مترجم: دل آر (اینگر) چاپ اول

قهرمان - تهران: میترا - ۴۳۲ ص. - رقی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Der Traum 500 Traumsymbolen und seine deutung: mit شابک: ۹۶۴-۵۹۹۸-۳۵-۲

مؤلف با استناد به کتاب «روانشناسی کمپلکس» تألیف «کارل گوستاو یونگ» و با شرح و توضیح بیش از چهارصد رویا، سعی دارد ضمن شرح پدیده رویا، مخاطبان را با روش تعبیر آن نیز آشنا می‌سازد. وی ابتدا کلیاتی در خصوص رویا و انواع آن مطرح می‌سازد: دیدگاه‌های افرد ادلر، یونگ و زیگموند فروید را درباره رویا و روش تعبیر آن را بررسی می‌کند. در قسمت پایانی کتاب مفاهیم کلاسیک رویاها با موضوعات مختلف چون: بیماری‌ها و جراحات، خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها، آب و آتش حیوانات، مرگ و گیاهان چاپ شده است.

۲۰- کتاب تعبیر خواب مرحوم علامه مجلسی (علیه الرحمه). اصفهان: گویا - ۸۰ ص. - جیبی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۶۸-۷۹-۲

چاپ اول

۲۱- متن کامل تعبیر خواب محمد بن سیرین و دانیال پیغمبر (ص). حبیب بن ابراهیم تفسیری - تهران: امیر مستان - ۴۰۰ ص. - وزیر (گالینگور) - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۷-۴-۴

۱۵۰ روانشناسی

۲۲- اصول روانشناسی عمومی.

سیروس عظیمی - تهران: صفار. - ۴۳۴ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۱۵۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Essentials of general psychology شابک: ۹۶۴-۵۹۷۳-۴۷-۳

۲۳- خاطرات، رویاها، اندیشه‌ها. کارل گوستاو یونگ: مترجم: پروین فرامرزی؛ ویراستار: خسرو هوشیار حسینی - مشهد: به نشر - ۲۲۸ ص. - وزیر (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۲۲۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Memories, dreams, reflections شابک: ۹۶۴-۶۷۰۰-۳۶-۵

چاپ اول

۲۴- درونهای ناآرام. آن فروم: مترجم: علی زنجیره‌ای - تهران: اوحدی - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۴۸-۷

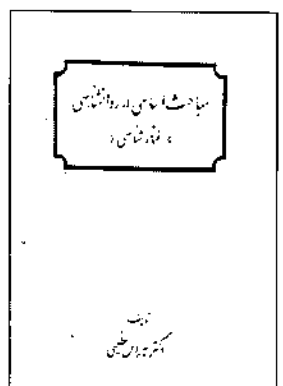

«درون‌های ناآرام» کتابی است درباره مشکلات و مسائل روان شناختی از قبیل: افسردگی، نگرانی، پرخاشگری، ناوابستگی عاطفی و از خود بیگانگی، که بسیاری از انسان‌های عصر حاضر با آن روبه‌رو هستند. مؤلف در این کتاب، ضمن به دست دادن اطلاعات و نمونه‌هایی از مسائل مذکور، روش‌های پیش‌گیری، و مقابله با آنها را شرح می‌دهد: افزون بر آن، توصیه‌هایی برای تغییر رفتار عرضه می‌کند. عناوین برخی مباحث عبارت‌اند از: احساس دورماندگی و تنهایی، تردید و بی‌تصمیمی، احساس گناه، ترس و نگرانی، افسردگی، خیال‌بافی، خود پنداری، مآ، بلوغ عاطفی (خوشبختی)، و درهم شکستگی عصبی.

چاپ اول

۲۵- مباحث اساسی در روانشناسی (رفتارشناسی). سیروس عظیمی - تهران: صفار. -

۵۱۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۲۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Essential topics in psychology شابک: ۹۶۴-۵۹۷۳-۴۸-۱

این نوشتار، مکمل کتاب «اصول روان‌شناسی عمومی» است که عمدتاً برای دانشجویان رشته‌های روان‌شناسی به چاپ رسیده است. کتاب مشتمل بر نه فصل است: «احساس و ادراک»، «سازمان ادراکی و نقش تجربه»، «شخصیت»، «ناکامی - تضاد - اضطراب»، «ناهنجاری‌های رفتار»، «روش‌های درمانی»، «آزمون‌ها و معیارهای روانی»، «رفتار اجتماعی» و «مقدمه‌ای بر رفتار مقایسه‌ای».

۱۵۲ ادراک حسی، حرکت، هیجانات و سائقه‌ها

۲۶- روان‌شناسی اضطراب. رابرت هندلی، پالین نف: مترجم: مهدی قراچه‌داغی - تهران: دایره. - ۲۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Anxiety and panic attacks شابک: ۹۶۴-۹۰۲۶۱-۹-۳

۱۵۳ هوش، عقل و قوای ذهنی

چاپ اول

۲۷- آموزش گام به گام تکنیک‌های تقویت حافظه بر اساس روش تصویرسازی ذهنی. علی شمیسا؛ ویراستار: مزگان مابی. - تهران: گفتان خلاق - ۱۳۲ ص. - وزیر (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۲۵-۲-۸

در این کتاب، روش تصویرسازی ذهنی آموزش داده می‌شود. این روش یکی از سیستم‌های تقویت حافظه است که طی آن اطلاعات جدید در ذهن تصویرسازی می‌گردد. مباحث

MMPI-2: counselors ...
MMPI-
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۱۷-۷

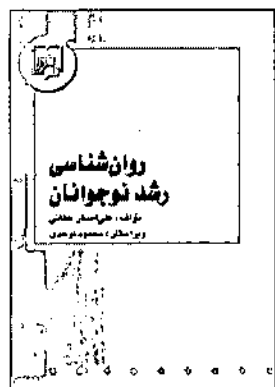
۳۹- رشد و شخصیت کودک.
پساول هنری ماسن... او دیگران!
مترجم: مهشید یاسایی... تهران: نشر
مرکز، کتاب ماد- ۶۷۲ ص- وزیر
(شمیز). ۲۷۰۰۰ ریال- چاپ
چهاردهم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Child development and
personality
شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۸۷-۴

۴۰- روان شناسی رشد.
علی اکبر شماری نژاد... تهران:
اطلاعات، ۶۳۲ ص- وزیر
(شمیز). ۱۳۰۰۰ ریال- چاپ
سیزدهم / ۲۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۲۲۷-۱

چاپ اول

۴۱- روان شناسی رشد نوجوانان.
علی اصغر حقانی و ویراستار: محمود
اوحدی... تهران: شورا، ۱۲۸ ص-
رقعی (شمیز). ۳۸۰۰۰ ریال- چاپ
اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۸-X

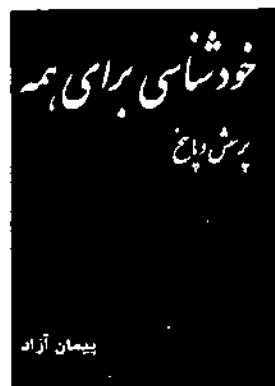
نویسنده در این کتاب نخست کلیاتی
در باب ویژگی‌های جسمانی،
شناختی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی
نوجوانان ذکر می‌کند: آن گاه
مخاطبان یا خصوصیات شخصیتی
نوجوانان و مسائل و مشکلات مربوط
به دوران رشد نوجوانان، همچنین
نیازهای خاص آنها آشنا می‌شوند.
مباحث کتاب با راه کارهایی در
چگونگی رفع مشکلات نوجوانان
همراه است.

۴۲- روان شناسی رشد: مفاهیم
بنیادی در روان شناسی نوجوانی و
جوانی.
حسن احدى، نیک چهر محسنی...
تهران: پردیس، ۲۸۸ ص- وزیر
(شمیز). ۱۱۰۰۰ ریال- چاپ
هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۳۳-۶-

دیدگاه‌های مکاتب رفتارگرایی،
شناخت درمانی و انسان گرایی درباره
مشکلات نوجوانان بیان می‌گردد. در
پایان نیز رهنمودهایی برای مقابله با
نارسایی‌ها و مشکلات نوجوانان
فراروی مخاطب قرار می‌گیرد.

چاپ اول

۳۶- خودشناسی برای همه.
پیمان آزاد... تهران: روشانی، ۱۴۴
ص- رقی (شمیز). ۷۰۰۰ ریال-
چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۵۴-۶-۶

در این کتاب، مطالبی درباره
خودشناسی و خودسازی در قالب
پرسش و پاسخ به طبع رسیده است.
نگارنده بر آن است ضمن آشکار
ساختن برخی زوایای پنهان آدمی،
راه‌های غلبه بر نفس، همچنین
شیوه‌های دست‌یابی به موفقیت را
شرح دهد. برخی پرسش‌ها به این
قرار است: چه کنیم تا موفق بشویم؟
آیا ما برای موفقیت در زندگی نیاز به
معلم داریم؟ من یعنی چه، نقش
دیگران را بازی کردن یعنی چه، و آیا
راه موفقیت به تجزیه‌ی درونی
نمی‌انجامد؟ گفتنی است نگارنده
برای پاسخ، گاه به اشعاری از مولوی
استناد می‌کند.

۳۷- داشتن یا بودن؟
اریک فروم: مترجم: اکبر تبریزی...
تهران: فیروزه، ۲۷۶ ص- رقی
(شمیز). ۱۲۰۰۰ ریال- چاپ
چهارم / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
To have or to be?
شابک: ۹۶۴-۶۵۴۲-۸-۵

۳۸- راهنمای تفسیر MMPI و
MMPI-2 برای مشاوران و
متخصصان بالینی.
جین داکورث، وین اندرسن: مترجم:
حسن یاشا شریفی، محمدرضا نیکخوا
- تهران: سخن، ۶۲۰ ص- وزیر
(شمیز). ۲۹۰۰۰ ریال- چاپ
چهارم / ۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
interpretation manual for

اصالت، «انجماد فکری در نظام‌های
آموزشی» و «تامین فردی و تامین
اجتماعی».

۳۴- بررسی مسائل و مشکلات
جوانان در دوران بلوغ.
الیزابت پلاتر: مترجم: مهرآفاق
بایبوردی... تهران: محمد، ۲۴۰
ص- رقی (شمیز). ۸۵۰۰ ریال-
چاپ دوم / ۵۱۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۶-۶۲-

چاپ اول

۳۵- بررسی مشکلات نوجوانان
(دیدگاه روانشناسان درباره دوران
نوجوانی).
هری ایرز، دالا نیکلسون: مترجم:
ستاره آخوندی... تهران: همشهری،
۱۶۰ ص- رقی (شمیز). ۵۵۰۰
ریال- چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Adolescent problems: a
practical guide for parents and
شابک: ۹۶۴-۶۲۷۴-۱۵-۳

بررسی مشکلاتی چون افسردگی،
پرخاشگری، ترک تحصیل، رفتار
نامناسب در خانه و مدرسه و اختلالات
تغذیه در نوجوانان، موضوعات اصلی
کتاب است. در این کتاب نخست
مفهوم علمی و اجتماعی نوجوانی
تشریح می‌شود؛ سپس ضمن بررسی و
مقایسه نظریه‌های برخی
روان‌شناسان چون «اریکسون»،
«باندورا»، «کوهلبرگ» و «کگان»

کاوش... ۲۰۰ ص- وزیر (شمیز).
۶۵۰۰ ریال- چاپ دوم / ۵۰۰۰
نسخه.
عنوان به لاتین:
Family education: practical
guides for parents and ...
شابک: ۹۶۴-۶۰۵۱-۳-

چاپ اول

۳۲- آموزش خانواده: مجموعه
مباحث تربیتی برای خانواده‌ها.
بهروز حسن‌یگلو... تهران: رویان-
۲۸ ص- رقی (شمیز). ۱۰۰۰
ریال- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۵۷-۲-۷

کتاب حاضر، سلسله مباحثی است
درباره ویژگی‌های نوجوانان، جوانان و
خانواده که طی آن شیوه‌های برخورد با
فرزندان به دست داده می‌شود. مطالب
کتاب ذیل پنج فصل سامان یافته
است: «اهمیت خانواده و نقش تربیتی
آن در نوجوانان»، «حالات روانی در
نوجوانان»، «حالات عاطفی در
نوجوان»، «تاثیر خانواده در رفتار
نوجوان» و «طرق ایجاد حسن روابط
بین والدین و نوجوان».

چاپ اول

۳۳- انسان در محاصره.
پیمان آزاد... تهران: روشانی، ۱۸۴
ص- رقی (شمیز). ۹۰۰۰ ریال-
چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۵۴-۴-X
نویسنده در این کتاب نخست طی
مباحث روان‌شناسی به جزم‌هایی
اشاره می‌کند که ساختار ذهن
انسان‌های متقدم متأثر از آن است؛
سپس نشان می‌دهد که چگونه
می‌توان از لحاظ فردی دیگرگون شد،
به گونه‌ای که به دور از سوءتفاهم‌ها و
خطای شناختی نسبت به خود و
دیگران، زمینه تحقق جامعه مدنی را
فراهم آورد. برخی مباحث کتاب
عبارت‌اند از: «اضطراب فرهنگی»،
«فردیت و اجتماع»، «انسان در
محاصره رسانه‌ها»، «الینه شدن
انسان با هدف»، «در جست و جوی

کتاب در بیست فصل سامان یافته که
عناوین برخی از آنها بدین قرار است:
«تداعی تصویری یا تجسمی»،
«آزمون حافظه»، «آموزش پایانه»،
«چگونه می‌توان کلمات انتزاعی را
تصویرسازی کرد»، «لفظیات و
فرمول‌های انگلیسی و تصویرسازی
ذهنی»، «چگونه می‌توان حافظه
عددی را تقویت کرد»، و «مشاعر و
نقش پایانه‌ها»، به‌زعم نگارنده:
«منظور از تصویرسازی، تجسم خود
کلمه در ذهن نیست، بلکه ما تصویر
موضوعی که به جای کلمه می‌نشیند را
در ذهن ایجاد می‌کنیم. به بیان دیگر
تصویر ذهنی، عبارت است از یک
تجربه ذهنی شبیه به ادراک در غیاب
محرک اصلی».

۲۸- تجسم خلاق.
شاکتی گواپن: مترجم: گیتی خوشدل.
تهران: روشنگران و مطالعات زنان،
۱۶۸ ص- رقی (شمیز). ۵۵۰۰
ریال- چاپ دوم / ۳۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Creative visualization
شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۲۵-۵

۲۹- تقویت هوش و استعداد
تحصیلی کودکان.
مسرور نعمت‌اللهی... تهران: اسرار
دانش، ۲۳۶ ص- وزیر (شمیز).
۱۲۵۰۰ ریال- چاپ هفتم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۹-۳۴-۱

۳۰- کلام جسم.
جودی جیمز: مترجم: آرین ابوک...
تهران: نسل نواندیش، ۲۴۰ ص-
رقعی (شمیز). ۹۵۰۰ ریال- چاپ
دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Body talk
شابک: ۹۶۴-۶۷۱۴-۷-۲

روانشناسی افتراقی و
روانشناسی رشد

۳۱- آموزش خانواده: راهنمای
عملی والدین و مربیان کودکان
استثنایی.
فرخنده مفیدی... تهران: سرآمد

۴۳ روانشناسی رنگ‌ها: با آزمایش انتخاب رنگ شخصیت خود را بهتر بشناسید.

مکس لوشر؛ مترجم: ویدا ابدی‌زاده - تهران: درس - ۲۸۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ چهاردهم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Psychologie der Farben
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۴-۷-X

۴۴ روانشناسی کودک.

سیروس عظیمی - تهران: صفار - ۴۶۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۲۲۵۰۰ ریال - چاپ هشتم / ۵۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Psychology of the child
شابک: ۹۶۴-۵۹۷۳-۴۶-۵

۴۵ روانشناسی کودکان و نوجوانان استثنائی.

بهروز میلانی فر - تهران: قومس - ۲۸۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۴۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Exceptional children and adolescents
شابک: ۹۶۴-۵۵۱۶-۴۳-۹

چاپ اول

۴۶ عاشقی پایان بیگاری.

پیمان آزاد - تهران: روشانی - ۲۳۲ ص. - رقی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۵۴-۳-۱

عناوین سامان یافته است: بخش اول با عنوان «عاشقی و خودشناسی» شامل این مباحث است: خودشناسی یعنی چه؟ تلاش کردن به چه معناست؟ پس از بیگاری و موضوعاتی از این قبیل، در بخش دوم، ذیل عنوان «بیگاری پس است» این موضوعات مطرح شده است: خودآزاری، مصادیق بیگاری، انزجار حاصل بیگاری و نظایر آن. در بخش پایانی، پرسش و پاسخ‌هایی چند به طبع رسیده است.

چاپ اول

۴۷ لذت و رنج تنهایی: تنهایی و انسان امروز.

جوآن ویلاند-برستون؛ مترجم: حسین کیانی - تهران: عطایی - ۲۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۵۴۳-۸

«ویلاند-برستون» در این نوشتار، مباحثی درباره علل تنهایی انسان معاصر، همچنین پیامدهای آن بیان داشته است. وی با اشاره به زندگی برخی رهبران مذهبی، چون: «بودا»، «قدیس آنتونی» و «عیسی مسیح» مقوله «تنهایی» را شرح و تبیین کرده در انتها روش‌های روان درمانی و مقابله با مشکلات تنهایی را به دست داده است. تنهایی در دوران تجدد، مرگ در دنیای امروز، نیاز به احساس ارتباط، نابودی ساختارهای اجتماعی و عدم ارتباط خود شیفتگی، نشانه‌های تنهایی، تنهایی و عشق، افسردگی، تنهایی در جهان از هم گسیخته و ضرورت تنهایی از جمله مباحث این کتاب هستند.

روانشناسی عملی

۴۸ اسرار نیک‌بختی.

ای.اس. ماردن؛ مترجم: ابوالقاسم پاینده - تهران: روزنه - ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

۴۹ توان بی‌پایان.

آنتونی رابینز؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین - تهران: هامون - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.

۵۰ توانگران چگونه می‌اندیشند. چارلز آلبرت پوسانت؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین - تهران: هامون - ۲۷۰ ص. - رقی (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: How to think like a millionaire
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۵-۲

۵۱ جادوی کامیابی: ساختار جادو. ریچارد بندلر، جان گریندر؛ مترجم: مهدی مجردزاده کرمانی - تهران: راه بین - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: NLP: neuro linguistic programming ...
شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۱۱-۳

۵۲ جادوی کامیابی: فرآیند تغییر.

ریچارد بندلر؛ مترجم: هومن مجردزاده کرمانی؛ ویراستار: مهدی مجردزاده کرمانی - تهران: راه بین - ۲۲۴ ص. - جلد اول - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۵۰۰ نسخه.

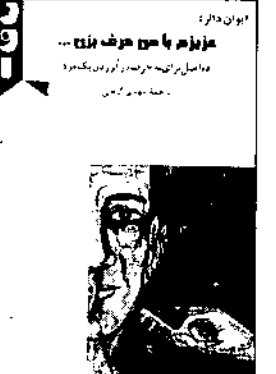
عنوان به لاتین: NLP: neuro linguistic programming ...
شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۱۰-۵

چاپ اول

۵۳ عزیزم، با من حرف بزن ... ده اصل برای به حرف درآوردن یک مرد.

ایون دالر؛ مترجم: مهدی گنجی؛ ویراستار: حمزه گنجی - تهران: ویرایش - ۱۶۴ ص. - رقی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۸۴-۷-۳

در این نوشتار برخی جنبه‌های زناشویی و روابط زن و مرد مطرح گردیده است. بخش اول کتاب با عنوان «واقعیت‌ها»، شامل مباحث زیست‌شناسی است؛ از جمله: «تفاوت‌های زن و مرد»، «تفاوت‌های ژنتیک»، «تفاوت‌های غدد جنسی»، «تفاوت‌های هورمونی»، «تفاوت‌های اندامی» و «مغز». بخش دوم با عنوان «اصول ده گانه» حاوی دستور العمل‌ها و توصیه‌هایی است برای به سخن درآوردن مردان، برخی از اصول فوق عبارت‌اند از: به سکوت او احترام بگذارید، حرفش را قطع نکنید، از جانب او حرف نزنید، شنونده فعال باشید، رو راست باشید و از توانایی‌های او کمک بگیرید.

۵۴ عظمت خود را دریابید. وین دایر؛ مترجم: محمدرضا آل‌یاسین - تهران: هامون - ۹۲ ص. - رقی (شمیز) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Choosing your own greatness
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۸-۴-۵

چاپ اول

۵۵ فقط عشق (چگونه روابطمان را بر پایه‌ی عشق بسازیم).

جرالد جامپولسکی، دایان کرنیسونی؛ مترجم: فریبا مقدم؛ ویراستار: اشرف باقری - تهران: حمیدا - ۲۳۲ ص. - رقی (شمیز) - ۱۳۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Love is the answer: creating positive relationships
شابک: ۹۶۴-۶۵۱۶-۱۷-۳

نگارنده در کتاب از امید، ایمان، اعتقاد، عشق، بخشایش و نیز نگرش مجدد به باورها سخن می‌گوید و نقش آنها را در فراهم کردن آرامش ذهن و شادی، یا اختلاف، پریشانی و فلاکت بررسی می‌کند. اصولی که در این کتاب شرح داده شده در زمینه بهبود روابط با والدین، فرزندان، همسر، بستگان، دوستان، همکاران و دیگران است.

۵۶ کلیدهای خوشبختی: مجموعه مقالاتی از نویسندگان مختلف جهان.

مترجم: احمد آرام - تهران: آرون، شرکت سهامی انتشار - ۴۰۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۷۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۳-۱-۱

۵۷ کلیدهای طلایی موفقیت. حسین پورآقاسی؛ مقدمه: محمدابراهیم باستانی‌پاریزی - تهران: فرزانه‌گان - ۳۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ دهم.

عنوان به لاتین: The golden keys to excellence
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۵۲-۷-۷

۵۸ کلیدهای طلایی موفقیت. حسین پورآقاسی؛ مقدمه: محمدابراهیم باستانی‌پاریزی - تهران: فرزانه‌گان - ۳۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ یازدهم.

عنوان به لاتین: The golden keys to excellence
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۵۲-۷-۷

چاپ اول

۵۹ گریز از زندان خجالت. جرارد ورویز؛ مترجم: علی توپسرکانی - تهران: ستایش - ۹۶ ص. - جیبی (شمیز) - ۳۳۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۷۴۳-۲-X

در نوشتار حاضر، نخست موانع و مشکلات کم‌رویی تشریح می‌شود؛ سپس مولف شیوه درمان و پیش‌گیری آن را به دست می‌دهد. در فصل اول مخاطبان با آثار و علایم کم‌رویی و نتایج سوء آن آشنا می‌شوند. در فصل دوم دلایل به وجود آمدن ترس و خجالت، هیجان، ترس، اضطراب، انزوا و کناره‌گیری، همچنین شیوه کنترل مناسب هر یک بیان می‌گردد. در فصل پایانی از شیوه‌های درمان خجالت و کم‌رویی سخن به میان می‌آید.

۶۰ معجزه ارتباط و ان. ال. پی. جری ریچاردسون؛ مترجم: مهدی قراچه داغی؛ ویراستار: شهلا ارزنگ - تهران: پیکان - ۲۲۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
The magic of rapport: how can gain personal ...
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۱۷-X

۶۱ هفت عادت مردمان موثر. استیون کاوی؛ مترجم: گیتی خوشدل - تهران: البرز - ۲۹۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
The seven habits of highly effective people
شابک: ۹۶۴-۴۴۲-۱۶-X

۶۲ هفت عادت مردمان موثر. استیون کاوی؛ مترجم: محمدرضا آل یاسین - تهران: هامون - ۳۴۸ ص. - وزیر (شمیز) - ۱۳۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
The seven habits of highly effective people
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۶۶-۸-۷

۶۳ یادداشت‌های یک دوست (بد انضمام رازهای کامیابی). آنتونی رابینز؛ مترجم: مهدی مجردزاده کرمانی - تهران: راه بین - ۱۹۲ ص. - جلد پنجم - رقمی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
Notes from a friend
شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۵-۹

۶۴ اخلاق (فلسفه اخلاقی). وین دایر؛ مترجم: محمدرضا آل یاسین - تهران: هامون - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
Staying on the path
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۸-۸-۸

۶۵ فلسفه شرق. مرتضی مطهری - تهران: صدرا - ۲۲۸ ص. - جلد اول - رقمی (شمیز) - ۳۸۰۰ ریال - چاپ بیست و چهارم / ۷۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۵۶۰۰-۲-۲

۶۶ تطور الدرس الفلسفی فی الحوزة العلمية. عبدالجبار رفاعی - قم: اعرف - ۲۰۸ ص. - رقمی (شمیز) - ۹۶۴-۹۱۷۱۱-۵-X

۶۷ سهروردی شهید فرهنگ ملی ایران. عبدالرفیع حقیقت - تهران: کوش، بهجت - ۴۲۰ ص. - وزیر (گالینگور) - ۲۶۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۷۰۰۰-۶-X

۶۸ شرح بدایه الحکمه. محمدحسین طباطبائی؛ مترجم: محمدمهدی مومن - قم: ستاره - ۲۷۶ ص. - جلد دوم - وزیر (گالینگور) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه

۶۹ مجموعه مصنفات حکیم موسس آقا علی مدرس طهرانی؛ رسائل فارسی، تقریفات، قطعات، مصحح: محسن کدیور - تهران: اطلاعات - ۵۸۴ ص. - جلد سوم - وزیر (گالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۱۵۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۴۱۶-۲

۷۰ مجموعه آقا علی مدرس طهرانی؛ رسائل فارسی، تقریفات، قطعات، تقریرات، مسافرات - تهران: نشر چشمه - ۲۶۸ ص. - جلد اول - وزیر (گالینگور) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه
این کتاب شرحی است به «بدایه الحکمه علامه سید محمدحسین طباطبائی» که در دو جلد به زبان عربی نگارش یافته است. مهم‌ترین مباحث کتاب به این قرار است:

۷۱ مجموعه حاضر رسائل فارسی، تقریفات، قطعات، تقریرات و مناظرات «علی مدرس طهرانی» گردآمده که برخی از آنها عبارت‌اند از: «رساله حقیقت محمدیه»، «رساله سرگذشت»، «تقریظ رساله ایضاح الادب صدرالفاضل»، «مقدمه کشف الاسرار فی شرح اسرار الایات».

۷۲ تقریرات المبدأ و معاد، «رساله وحدت وجود» و «رساله فوائد». در باب هر مقوله این اطلاعات مندرج است: عنوان یا عناوین اثر، معرفی کامل نسخه‌های هر اثر، تاریخ کتابت، نام کاتب، نشانی نسخه، ارزیابی کیفی نسخه، ارائه مشخصات چاپ سنگی و چاپ حروفی در صورت انتشار، ادله انتساب هر اثر به مدرس طهرانی و اطلاعاتی دیگر.

۷۳ هاتا یوگا. هاتا یوگا، سوامی ساتیاناندا ساراسواتی؛ مترجم: جلال مبارکه‌ای موسوی نسب - تهران: فراوان - ۶۲۰ ص. - وزیر (سلفون) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
Hata yoga
شابک: ۹۶۴-۶۱۳۵-۲۶-۹

۷۴ هاتا یوگا «تمرینات مقدماتی و پیشرفته». سوامی ساتیاناندا ساراسواتی؛ مترجم: جلال مبارکه‌ای موسوی نسب - تهران: فراوان - ۶۲۰ ص. - وزیر (سلفون) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
عنوان به لاتین:
Hata yoga
شابک: ۹۶۴-۶۱۳۵-۲۶-۹

۷۵ سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

۷۶ سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

۷۷ سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

۷۸ سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

۷۹ سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

استفاده از تصاویر متعدد چگونگی انجام تمرین‌های ساده یوگا به منظور انبساط عضلات و مفاصل آموزش داده می‌شود؛ سپس مخاطبان با انجام حالت‌ها و حرکاتی آشنا می‌شوند که هر یک از آنها تنش‌ها و انرژی‌های بدنی و روانی را آشکار می‌سازند. بخش پایانی کتاب به تمرین‌های غیر متعارف و پیشرفته‌ای اختصاص دارد که بدن به آنها عادت ندارد، اما انجام آن به افزایش چشمگیر نیروهای بدنی می‌انجامد. از دیگر مباحث کتاب عبارت‌اند از: کنترل تنفس، تمرین‌های نطفاتی روح و جسم، ساختار روانی یوگا و استفاده از آن در درمان انواع بیماری‌ها.

سوفسطائیان، سقراط و فلسفه‌های وابسته
۱۸۲

سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

سقراط: آگاهی از چهل یان پاتوجکا؛ مترجم: محمود عبادیان - تهران: هرمس - ۱۳۶ ص. - رقمی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۱۹-۹

آن چه در این نوشته از نظر خوانندگان می‌گذرد، ترجمه و برداشت فشرده‌ای است از «سخنرانی‌هایی در فلسفه باستان» به قلم «یان پاتوجکا» - استاد و فیلسوف چک - که از سال ۱۹۴۷ تا دهه هفتاد در دانشگاه چارلز

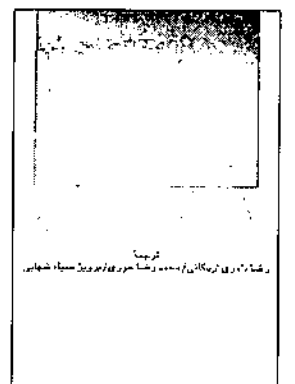
پراگ ایراد می‌شده است. کتاب حاضر در واقع گزارشی است از بازتاب اندیشه‌های سقراط در آثار افلاطون و دیگران که در آن سعی شده «چیستی فکری سقراط» و بخش‌های ناشناخته زندگی او شرح و تبیین گردد. مترجم کتاب درباره این اثر چنین تصریح می‌کند: «در این گزارش فشرده دو نکته مد نظر بوده است: یکی حذف هر آن چه برای دانشجو و خواننده ایرانی بیگانه می‌نماید یا مستلزم برخورداری از اطلاعات مفصل درباره تاریخ و فرهنگ یونان باستان است؛ و دیگر، برجسته کردن آموزه سقراط در باب حکمت مبتنی بر «آگاهی از جهل». مباحث کتاب در شش بخش تدوین گردیده است: «تاریخچه پژوهش‌های سقراط شناسی»، «پیش‌نیازهای فرهنگی، ترازوی و سوفسطایی مداری»، «درباره زندگی سقراط»، «تأثیرگذاری سقراط»، «پرسراری از روان»، «فضیلت و خوشبختی»، در انتهای کتاب، «کتابنامه ارجاعات» به چاپ رسیده است. در بخشی از کتاب می‌خوانیم: «منطق و دیالکتیک که در سخنان سقراط اغلب نقش متقاعد کننده داشته نشانگر آن است که در دو دیدگاهی که دو همپای گفت و شنود دارند، نظرات مخالف یکدیگرند و با ادامه گفت و گو نظری که باید تصحیح شود، آشکار می‌گردد و سرانجام زمینه مساعدی برای پرسش و پاسخ هموار می‌گردد...».

۱۹۰ فلسفه معاصر غرب

چاپ اول

۷۴. فلسفه و بحران غرب. آدموند هوسرل... او دیگران! مترجم: محمدرضا جویری. رضا داوری اردکانی، پرویز ضیاءشهبانی... تهران: هرمس، شهر کتاب. - ۲۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۴۱-۴۳-۱

«فلسفه و بحران غرب» مجموعه‌ای است از ۱۰ مقاله که با این مشخصات

به چاپ رسیده است: «هیدگر و گشایش راه تفکر آینده / رضا داوری: «فلسفه و بحران غرب / آدموند هوسرل، ترجمه محمدرضا جویری: «راه بازگشت به درون سرزمین مابعدالطبیعه / مارتین هیدگر، ترجمه محمدرضا جویری: «وارستگی: گفتاری در تفکر معنوی / مارتین هیدگر، ترجمه محمدرضا جویری: «فقط خدای می‌تواند ما را نجات دهد / جان مک کواری، ترجمه محمدرضا جویری: «تمهیدی بر تفکر پس فردا / گلن گری، ترجمه محمدرضا جویری: «گناه تکنولوژی مدیریت: دعوت هیدگر به تفکر / لذل مک ورتن، ترجمه محمدرضا جویری: «ملاقات‌هایی با هیدگر / جاروالل مهتا، چونگ - یوان چانگ، ترجمه محمدرضا جویری: «کی یوگارد کیست؟ / کارل یاسپرس، ترجمه محمدرضا جویری: «مابعدالطبیعه و تاریخ در تفکر مارتین هیدگر / ماکس مولر، پرویز ضیاءشهبانی. در مقاله «فلسفه و بحران غرب» نویسنده به منظور روشن ساختن مقوله بحران غرب، بحث خود را از فلسفه تاریخ یا غایت‌شناسی (Teleology) انسان اروپایی آغاز می‌کند و بدین ترتیب، نقش اساسی فلسفه و شعب آن را در تحول علوم بازگو می‌کند. نویسنده در بخشی از مباحث خود خاطر نشان می‌کند: «شکی ندارم که علت بحران اروپا، در نوعی مذهب اصالت عقل غلط نهفته است. اما نباید این طور تصور کرد که قوه عقلانی، فی‌نفسه شر و پلید است و یا این که از حیث وحدت کلی زندگی انسان حایز اهمیت نیست. عقلی که از آن سخن می‌گویم، عقل به معنی شریف لفظ و به معنی یونانی آن است که در دوره قدیم فلسفه یونان، ایده‌آل همه بوده است...».

۷۵. کلیات فلسفه: فلسفه چیست؟ - علم اخلاق - فلسفه سیاسی - فلسفه اولی (مابعدالطبیعه) - ... ریچارد هرنی پاکین، اوروم استرول: مترجم: جلال‌الدین مجتبوی. - تهران: حکمت. - ۴۶۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۹۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۱۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Philosophy made simple
شابک: ۹۶۴-۵۶۱۶-۱-۸

بریتانیا

چاپ اول

۷۶. جان لاک. دانیل جان اوکانر: مترجم: خشایار دیهیمی... تهران: کوچک. - ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: John lock

دوازدهمین نوشتار از مجموعه «فلسفه غرب» به زندگانی و اندیشه‌های «جان لاک» اختصاص دارد. جان لاک در سال ۱۶۳۲ در «رینگتون سامرست» به دنیا آمد. پدر وی از حقوق‌دانان و مخالفان تحولات مقدماتی به گذراندن دانشگاه اکسفورد وارد شد و در ۲۷ سالگی عضو ارشد دانشگاه و پزشکی مجرب گردید. لاک به دلیل ورود به سیاست، پس از مدتی تبعید شد و رساله «فهم انسانی» را در همین دوران نگاشت. وی پس از تغییر وضعیت سیاسی، به نگارش دو رساله دیگر درباره حکومت مدنی همت گماشت که در توجیه اصول سیاسی انقلاب ۱۶۸۸ به طبع رسیده بود. لاک در رساله «فهم انسانی» هدف خود را تحقیق در منشأ، درجه یقین و حدود شناخت بشری، همچنین درجات اعتقاد، ظن و تصدیق معرفی می‌کند. لاک بنیانگذار سنت تجربی در اندیشه انگلیسی است. شناخت از دیدگاه لاک مشتمل بر این اعتقاد است که همه مواد و مصالح شناخت بشری برگرفته از تجربه است، چه تجربه جهان بیرونی یا حواس و چه تجربه ذهنی.

آلمان و اتریش

چاپ اول

۷۷. کانت: قدم اول. کریستوفر وانت: مترجم: حمیدرضا ایک... تهران: شیرازه. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۷۸-۲۱-۷

در کتاب حاضر سعی شده آرا و اندیشه‌های کانت - همراه با طرح مقولات اصلی تفکر او - به زبانی ساده بازگو شود. برخی مباحث کتاب که با تصاویر متعدد به طبع رسیده بدین شرح است: نظریه‌هایی درباره ذهن و طبیعت، فلسفه انتقادی، تخیل و بازتابندگی، نقش صورت، محدودیت‌های آگاهی، نقد داوری، و عقل خصوصی و عمومی.

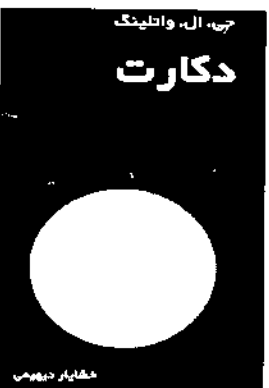

فرانسه
۱۹۲

چاپ اول

۷۸. دکارت. واتلینگ: مترجم: خشایار دیهیمی... تهران: کوچک. - ۸۰ ص. - پالتویی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Descartes
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۹-۱۰-X

کتاب حاضر دهمین شماره از «فلسفه غرب» است که با هدف آشنا ساختن دانشجویان رشته‌های فلسفه با مفاهیم و نظریه‌های اصلی فلسفی، همچنین ارزیابی و نقد نظریه‌های فلسفی فراهم آمده است. در این نوشتار زندگی و اندیشه‌های فلسفی «رنه دکارت» به اجمال نقد و بررسی می‌شود. دکارت در سال ۱۵۹۶ در پواتیه به دنیا آمد، او پس از طی مراحل ابتدایی تحصیل، در رشته‌های ریاضی و حقوق مشغول تحصیل گردید. وی از پیش‌تأوان اندیشه به کارگیری جبر در هندسه و ریاضیات در تمامی مسائل بود. او سفرهای علمی مختلفی از جمله به پاریس و هلند داشت. دکارت طی سال‌های ۱۶۳۷ تا ۱۶۴۹ کتاب‌های «گفتار در روش راه بردن عقل»، «تأملات در فلسفه اولی»، «اصول فلسفه» و «رساله‌ای درباره انفعالات» را به رشته تحریر

درآورد و در سال ۱۶۴۹ به دعوت ملکه سوئد به آن کشور مسافرت کرد؛ سپس در آن جا به تدریس و تعلیم فلسفه مشغول گردید، و پس از چندی در سال ۱۶۵۰ در همان جا درگذشت. دکارت از بنیان‌گذاران اندیشه استنتاج عقلی، فردگرایی و شک است. جمله مشهور «من می‌اندیشم پس هستم» از تراوشات اندیشه دکارت است.

چاپ اول

۷۹. سارتر. هاروارد رید، فیلیپ تودی: مترجم: روزبه معادی... تهران: شیرازه. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Sartre for beginners

شابک: ۹۶۴-۶۵۷۸-۲۳-۳

در این کتاب، مخاطبان با دیدگاه‌ها و آثار «سارتر» از جمله نمایش‌نامه‌های «دست‌های آلوده»، «زندان‌های آلتونا» و «اتاق بسته» آشنا می‌شوند. در بخشی از کتاب نقد و بررسی کتاب «مبو» و «فلور» از دیدگاه سارتر به طبع رسیده است. افزون بر آن، نظریات سارتر در باب اگزیستانسیالیسم به تفصیل بیان می‌شود. مقوله آزادی در اندیشه سارتر از دیگر مباحث کتاب است. مولف همچنین با اشاره به پیش‌فرض‌هایی بر آن است ارتباط میان اندیشه سارتر و مارکسیسم را تبیین نموده، دلایل پشتیبانی سارتر از جنبش‌های رهایی بخش در جهان سوم را ذکر نماید.

روسیه

۸۰. لكل الناس الجواب عن التبی و الاثم الاطیاب (ع). محمدرضا عبدالامیر انصاری... قم: امام حسین (ع). - ۱۰۸ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

این مجموعه که به زبان عربی نگارش یافته شامل پرسش‌های مختلفی است درباره موضوعات اخلاقی، اجتماعی، علمی، طبیعی و نظایر آن. هر یک از پرسش‌ها با

عنوانی خاص، مشخص گردیده که از آن جمله است: دعا، نماز، روزه، حسد، غضب، هدی، صلح، رحم، فواید خوراکی‌ها و خصوصیات حیوانات و عناوینی از این قبیل. گفتنی است: پرسش‌ها با استناد به احادیث و روایات معصومین (ع) پاسخ داده شده است.

دیگر مناطق جهان

چاپ اول

۸۱- اسپینوزا.
پیتروولد نیدیچ: مترجم: خشایار دیهیمی. - تهران: کوچک، ۸۰ ص. - پالتویی (شمیر) - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین: Spinoza
شابک: ۹۶۴-۵۵۸۹-۱۱-۸

یازدهمین نوشتار از مجموعه «فلسفه غرب» که با هدف آشنا ساختن دانشجویان دوره کارشناسی فلسفه با مفاهیم و نظریه‌های اصلی فلسفی، همچنین ارزیابی و نقد نظریه‌های مذکور فراهم آمده به زندگانی و اندیشه‌های «باروخ بن میخائیل یا بندیکتوس د اسپینوزا» اختصاص یافته است. اسپینوزا در سال ۱۶۳۲ در آمستردام به دنیا آمد. اواز کودکی مانند سایر پسران یهودی، به مدرسه «خاخامی» فرستاده شد. او در آن جا آثار عبری «عهد عتیق» و «تلمود» و تفسیرهای قرون وسطایی

آن را مطالعه کرد. بعدها وی به تحصیل فلسفه یهودی خصوصا آثار «ابن میمون» مشغول شد. تفکرات جدید اسپینوزا سبب گردید وی در سال ۱۶۵۶ از فرقه یهودیان طرد شود. اسپینوزا بر این باور بود که هیچ چیز فی نفسه خوب یا بد، کامل یا ناقص نیست. او همواره از آموزه‌های تثلیث مسیحیان که جواهر الهی را تکه تکه می‌کرد بیزار بود. وی معتقد بود که هر فرد از افراد دیگر تاثیر می‌پذیرد و بر آنان تاثیر می‌گذارد. یکی از اهداف اصلی اسپینوزا این بود که تناقضات درونی انسان‌ها را درباره خدا بزداید و خداوندی واحد را تبلیغ نماید.

نمایه عنوان

آشنایی با علوم اسلامی: منطق - فلسفه
آشنایی با فلسفه
آموزش خانواده: راهنمای عملی والدین و مربیان کودکان استثنایی
آموزش خانواده: مجموعه مباحث تربیتی برای خانواده‌ها
آموزش گام به گام تکنیک‌های تقویت حافظه بر اساس روش تصویرسازی ذهنی
اسپینوزا
اسرار نیک‌بختی
اصول روانشناسی عمومی
انسان در محاصره
بازخوانی اندیشه ۶۸
بررسی مسائل و مشکلات جوانان در دوران بلوغ
بررسی مشکلات نوجوانان (دیدگاه روانشناسان درباره دوران نوجوانی)
پرواز روح: خودآموز خارج کردن روح از بدن در ۳۰ روز
تجسم خلاق
تطور الدرس فلسفی فی الحوزه العلمیه
تعبیر خواب (خواب و رویا): شامل تعبیر حضرت امام جعفر صادق (ع) و ابن سیرین و شیخ بهائی
تعبیر خواب ابن سیرین
تعبیر خواب ابن سیرین، حضرت امام جعفر صادق (ع)، جاب مغربی، ابراهیم کرمانی، اسماعیل ابن اشعث
تعبیر خواب از اقوال: محمدابن سیرین، ابراهیم اشعث، دانیال نبی (ع)، کرمانی، جابر مغربی و مرحوم مجلسی...
تعبیر الانام فی تعبیر المنام
تقویت هوش و استعداد تحصیلی کودکان
توان بی‌پایان
توانگران چگونه می‌اندیشند
جادوی کامیابی: ساختار جادو جادوی کامیابی: فرآیند تغییر جان لاک
خاطرات، رویاها، اندیشه‌ها
خودشناسی برای همه
داشتن یا بودن؟

دانش عصر فضا
درآمدی به فلسفه
درونهای ناآرام
دکارت
راهنمای تفسیر MMPI-2 و MMPI
برای مشاوران و متخصصان بالینی
رشد و شخصیت کودک
روان‌شناسی اضطراب
روان‌شناسی رشد
روان‌شناسی رشد نوجوانان
روانشناسی رشد: مفاهیم بنیادی در روانشناسی نوجوانی و جوانی
روانشناسی رنگ‌ها: با آزمایش انتخاب رنگ شخصیت خود را بهتر بشناسید
روانشناسی کودک
روانشناسی کودکان و نوجوانان استثنائی
رویا و تعبیر رویا (از دیدگاه روانشناسی یونگ)
سارتر
سقراط: آگاهی از چهل
سه فیلسوف: دیوژن، دکارت، ولتر
سهروردی شهید فرهنگ ملی ایران
شرح بنایه الحکمه
عاشقی پایان بیگاری
عزیزم، با من حرف بزن... ده اصل برای به حرف درآوردن یک مرد
عظمت خود را دریابید
فال‌نامه حافظ
فال‌نامه حافظ
فال‌نامه شیخ بهائی
فقط عشق (چگونه روابطمان را پر پای به عشق سازیم)
فلسفه و بحرآن غرب
کانت: قدم اول
کتاب تعبیر خواب مرحوم علامه مجلسی (علیه‌الرحمه)
کلام جسم
کلیات فلسفه
کلیات فلسفه: فلسفه چیست؟ - علم اخلاق - فلسفه سیاسی - فلسفه اولی (مابعدالطبیعه) - ...
کلیدهای طلایی موفقیت
گریز از زندان خجالت
لذت و رنج تنهایی: تنهایی و انسان امروز
لکل الناس الجواب عن النبی والائمة الاطیاب (ع)
مباحث اساسی در روانشناسی (رفتارشناسی)
متن کامل تعبیر خواب محمدابن سیرین و دانیال بیغمیر (ص)
مجموعه مصنفات حکیم موسی آقا علی مدرس طهرانی: رسائل فارسی، تقریظات، قطعات...
معجزه ارتباط و ان-ال-پی
ملاحظاتی پیرامون مبدا و معاد
المنهج الجدید فی تعلیم الفلسفه
هاتا یوگا
پیشرفته...
هفت عادت مردمان موثر

همه هستی در درون شماس
یادداشتهای یک دوست (به انضمام رازهای کامیابی)

نمایه پدیدآور

آخوندی، ستاره
آرام، احمد
آزاد، پیمان
آزیز، حمیدرضا
آل یاسین، محمدرضا
آیزر، هری
ابک، حمیدرضا
ابن سیرین، محمدبن سیرین
ابوبکر، آریین
ابی‌زاده، ویدا
ابلی، ارنست
احدی، حسن
ارژنگ، شهلا
استرول، آورو
امیریان، منیژه
اندرسن، وین
انصاری، محمدرضا عبدالامیر
اوحدی، محمود
اوکاتر، دانیل جان
باستانی یاریزی، محمدابراهیم
باقری، اشرف
بایبوردی، مهرداد افق
بشیری، حسین
بندلر، ریچارد
پاکیان، ریچارد هنری
پاتوچکا، یان
پاینده، ابوالقاسم
پلانتر، الیزابت
پورآقاسی، حسین
پویسانت، چارلز آلبرت
تبریزی، اکبر
تفلیسی، حبیب‌بن ابراهیم
تودی، فیلیپ
تویسرکانی، علی
جامیولسکی، جرالد
جمالیان، رضا
جوی، محمدرضا
جیمز، جودی
حافظ، شمس‌الدین محمد
حسن‌یگلو، بهروز
حقانی، علی‌اصغر
حقیقت، عبدالرفیع
حلبی، علی‌اصغر
خاقانی، محمدعبدالمنعم
خوشدل، گیتی
داکورث، جین
دالر، آیین
داوری اردکانی، رضا
دایر، وین
دیهیمی، خشایار
رایبزنر، آنتونی
رجبی، عباس
رقاعی، عبدالجبار
ریچاردسون، جری
رید، هاروارد
زنجیره‌ای، علی
ساتیانانداساراسواتی، سوامی

شریعی، حسن‌یاشا
شماری‌نژاد، علی‌اکبر
شمیسا، علی
شیخ‌بهائی، محمدبن حسین
شیرازی، حمید
شیروانی، علی
صادقا، علی
ضیاء‌شهابی، پرویز
طباطبایی، محمدحسین
عبادیان، محمود
عظیمی، سیروس
علی‌نیا، مهدی
غروی، محسن
فرامرزی، پروین
فروم، آلن
فروم، اریک
قبادیان، عمادالدین
قراچه‌داغی، مهدی
قزلسلی، محمدتقی
قهرمان، دل‌آرا (پنگرا)
کاوی، استیون
کدیور، محسن
کرینسینی، دایان
کیانی، حسین
گریندر، جان
گنجی، حمزه
گنجی، مهدی
گوان، شاکتی
لوشنر، ماکس
ماردن، ای.اس.
ماسن، پاول هنری
مبارکه‌ای موسوی‌نسب، جلال
مجتبوی، جلال‌الدین
مجردزاده کرمانی، مهدی
مجردزاده کرمانی، هومن
محبی‌نژاد، غلامعلی
محسنی، نیک‌چهر
مروارید، حسنعلی
مصباح‌یزدی، محمدتقی
مطهری، مرتضی
معایی، مزگان
معادی، روزبه
مقیدی، فرخنده
مقدم، فریبا
مومن، محمدمهدی
میلائی، فر. بهروز
نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل
نعمت‌اللهی، مسرور
نف، پالین
نقیب‌زاده جلالی، عبدالحسین
نوری، حسین
نوری، محمود
نیدیچ، پیتروولد
نیکخوا، محمدرضا
نیکلسون، دالا
واتلینگ
وانت، کریستوفر
ورویز، جرارد
ویلاندر-برستون، جوان
وینترپ، پاملا
هارای، کیت
هندلی، رابرت
هوسرل، ادموند
هوسرل، حسین
یاسایی، مهشید
یونگ، کارل گوستاو